CARLOS
RUIZ ZAFÓN
RÜZGÂRIN GÖLGESİ YAZARI
CENNET
MAHKÛMU
ALTIN
KITAPLAR

KİTABIN ORİJİNAL ADI

THE PRISONER OF HEAVEN

YAYIN HAKLARI

© CARLOS RUIZ ZAFÓN
AKCALI TELİF HAKLARI AJANSI
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET AŞ

BASKI

1. BASIM / OCAK 2014 / İSTANBUL
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET AŞ
Göztepe Mah. Kazım Karabekir Cad.
No: 32 Mahmutbey · Bağcılar / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 10766

BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET AŞ'YE AİTTİR.

ISBN 978 - 975 - 21 - 1774 - 7

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Göztepe Mah. Kazım Karabekir Cad.
No: 32 Mahmutbey · Bağcılar / İstanbul
Yayınevi Sertifika No: 10766

Tel.: 0.212.446 38 88 pbx
Faks: 0.212.446 38 90

http://www.altinkitaplar.com.tr
info@altinkitaplar.com.tr

CARLOS RUIZ ZAFÓN

CENNET MAHKÛMU

TÜRKÇESİ
FÜSUN DORUKER

Yazarın Yayınevimizden Çıkan Kitapları

RÜZGÂRIN GÖLGESİ
MELEĞİN OYUNU
SİSLER PRENSİ (GENÇLİK)

UNUTULMUŞ KİTAPLAR MEZARLIĞI

Cennet Mahkûmu, Unutulmuş Kitaplar Mezarlığı'nın edebiyat evreninde yer alan *Rüzgârın Gölgesi* ve *Meleğin Oyunu* adlı romanların üçüncüsüdür. Her yapıt gerçi bağımsız, kendini tamamlayan bir romandır ama. Karakterlerle ve ana temayla birbirine bağlanıp konusal ve öyküsel bağlantılar yaratır.

Unutulmuş Kitaplar Mezarlığı'nın bağımsız romanları herhangi bir sırayla okunabildiğinden okurlara öykülerin labirentlerini farklı yollardan araştırma olanağı sunar ve bu yollar birbirine örüldüğünde öykünün kalbine gider.

Bir gün bu sokaklara dönüp, ruhunu ve adını küller ve sessizlik içindeki zamanda kapana kısılmış Barselona'nın gölgelerinde yitiren bir adamın öyküsünü anlatacağımı hep biliyordum. Bu sayfalar lanetliler kentinin alevlerinde, ölülerin arasından yüreğine çivilenmiş bir vaat ve başına konmuş bir lanetle geri dönen kişinin belleğine ateşle kazınmış sözcüklerle yazıldı. Perde açılır, seyirciler sessizleşir ve kaderlerinin üzerinde dolanan gölge sahneye inmeden önce, masum ruhların korosu ellerinde bir komediyle sahnede yerini alır ve bir Noel öyküsü içeren üçüncü perdenin sonuncu olacağına inananların mutlu masumluğu ortamı sarar, ama son sayfaya gelindiğinde sözcüklerin zehrinin kendilerini karanlığın tam ortasına ağır ağır ama karşı konulmaz bir biçimde götüreceğinin farkında değildirler.

Julián Carax
Cennet Mahkûmu
(Éditions de la Lumière, Paris, 1992)

Birinci Bölüm
Bir Noel Hikâyesi

1

Barselona, Aralık 1957

Her sabah olduğu gibi o yıl da Noel zamanı güneş, kurşuni gökyüzünde danteli andıran kesif bir sis katmanı arasından doğuyordu. Mavimsi bir renk kenti örterken, paltolarını kulaklarına kadar çekmiş insanlar, soğuk havada solukları buharlaşarak yürüyorlardı. Çok azı Sempere & Oğulları'nın vitrinine bakmak için duruyordu. Yaşamları boyunca kendilerini bekleyen kayıp kitabı sormak için içeri girenlerin sayısı daha da azdı. Kitabın satışı ise şiirsel düşler bir yana, kitabevinin gittikçe bozulan mali durumunu düzeltmeye yardımcı olacaktı.

"İşte o gün bugündür. Bugün şansımız dönecek," dedim iyimserliğin sıvı hali olan günün ilk kahvesini içerken.

Sabahın sekizinden beri kalemini, silgisini parmaklarında döndürerek hesap defteriyle boğuşan babam, başını kaldırıp sokak boyunca geçip giden potansiyel müşteri kalabalığına baktı.

"Umarım seni cennetten duyan birileri olur Daniel, yoksa eğer bu Noel zamanında para kazanamazsak, ocak ayında elektrik faturasını bile ödeyemeyiz. Bir şeyler yapmak zorundayız."

"Dün Fermín'in bir fikri vardı," diye yanıtladım. "Parlak bir fikir olduğunu ve kitabevini kaçınılmaz iflastan kurtaracağına inanıyor."

"Tanrı yardımcımız olsun."

Fermín'in söylediklerini kelimesi kelimesine aktardım.

"Belki vitrini iç çamaşırlarımla düzenlerken görülürsem, çok güçlü edebi duygulara gereksinim duyan bir hanımefendi içeri girip biraz para harcamak isteyebilir. Uzmanlara göre edebiyatın geleceği kadınlara bağlıymış ve Tanrı şahidimdir ki, bu görkemli bedenin çekiciliğine karşı koyacak bir kadın henüz doğmadı."

Babamın kaleminin yere düştüğünü duyunca, arkama döndüm.

"İşte Fermín böyle söyledi," diye ekledim.

Fermín'in sözlerinin babamı gülümseteceğini düşünmüştüm ama hiç sesini çıkarmadığını fark edince, gözucuyla ona baktım. Baba Sempere bu öneriyi komik bulmamış gibi görünüyordu ve hatta ciddi olarak düşünüyormuş gibi dalgın bir ifade takınmıştı.

"Şeyy galiba... belki Fermín hiç beklenmedik bir biçimde tam üstüne bastı," diye mırıldandı.

İnanmazlıkla ona baktım. Belki de son haftalardaki müşterisizlik sonunda babamın mantığını etkilemeye başlamıştı.

"Sakın onun iç çamaşırıyla dükkânda dolaşmasına izin vereceğinizi söylemeyin."

"Hayır, elbette hayır. Konu vitrin. Senin söylediklerin bana bir fikir verdi... belki hâlâ Noel satışlarını kurtarabiliriz."

Arka odaya geçti ve çocukluğumdan beri üzerinde gördüğüm aynı palto, atkı ve şapkadan oluşan resmi kış üniformasıyla geri geldi. Bea, babamın 1942'den bu yana yeni giysi almadığından şüpheleniyordu ve babamın görüntüsü karımın haklı olduğunun kanıtı gibiydi. Eldivenlerini giyerken dalgınca

gülümsedi; gözlerinin çocuksu bir heyecanla parlaması ciddi bir görevimiz olduğu anlamına gelirdi.

"Bir süre seni yalnız bırakacağım," diye belirtti. "Yapacak bir işim var."

"Nereye gittiğinizi sorabilir miyim?"

Babam göz kırptı.

"Bir sürprizim var. Göreceksin."

Kapıya kadar arkasından gittim ve hızlı adımlarla gölgeler ve küllerden oluşan upuzun kışın içinde yürüyen gri dalgalara karışıp Puerta del Ángel'a doğru ilerlemesini izledim.

2

Yalnız kalmaktan yararlanıp raflardaki koleksiyonları kendi zevkime göre yerleştirirken radyoyu açıp müzik dinlemeye karar verdim. Babam dükkânda müşteri olduğu zaman radyonun açık olmasının zevksizlik olduğunu iddia ediyordu. Fermín varken radyoyu açarsam tüm melodilere mırıldanarak eşlik ediyor, hatta "erotik Karayip ritimleri" adını verdiği biçimde dans etmeye başlıyor ve birkaç dakika sonra beni sinirlendiriyordu. Bu zorlukları dikkate alınca radyo dinleme keyfimi dükkânda binlerce kitapla baş başa kaldığım zamanlarla sınırlamaya karar verdim.

O sabah Barselona radyosu üç Noel öncesinde Louis Armstrong ve orkestrasının Avenida Diagonal üzerindeki Windsor Palace Oteli'nde verdiği görkemli konserin ender rastlanan bir kaydını çalıyordu. Reklam aralarında sunucu çalınan jazz müziğini *chass* olarak adlandırmakta ısrar ederken bazı kışkırtıcı ritim değişikliklerinin radyolarda sıklıkla çalınan popüler *tonadilla* ve bolerolarla büyümüş dindar İspanyol dinleyiciler için pek uygun olmayabileceğini dile getiriyordu.

Fermín sürekli olarak, Don Isaac Albéniz'in siyahi olarak dünyaya gelmiş olduğu takdirde jazz müziğinin Pireneler ya-

kınındaki Camprodón köyünde keşfedilmiş olacağını söylerdi. Bu harika müziğin, Fémina sineması matinelerinde filmlerini izlediğimiz Kim Novak'ın giydiği sivri uçlu sutyenlerle birlikte yirminci yüzyılın çok az sayıdaki çok değerli başarılarından biri olduğunu iddia ediyordu. Bu konuda ona karşı çıkacak değildim. Sabah saatlerini müzik sesleri ve kitapların kokusu arasında geçirirken, iyi yapılmış basit bir görevi tamamlamanın keyfini yaşıyordum.

Fermín, şubat ayının başında Bernarda ile evleneceğinden düğünün son hazırlıklarını bitirmek için o sabah izin almıştı. Düğün konusunu ilk kez iki hafta önce bize açtığında, çok aceleci davrandığını ve hızlı gitmenin onu hiçbir yere götürmeyeceğini söylemiştik. Babam düğünü en az iki, üç ay ertelemesini ve yaz aylarında yapmasının daha iyi olacağını söylemişti. Ama Fermín kararlaştırdığı tarihte ısrarcıydı ve Extremadura Dağları'nın sert, kuru havasında yetişmiş biri olarak Akdeniz yazında inanılmaz terleyeceğini ve koltuk altlarında koskocaman, parlak ter lekeleriyle düğünde iyi bir görüntü oluşturmayacağını söyledi.

Dinsel etkinliklerin ve propaganda filmlerinin eksik olmadığı 1950'lerin dindar İspanya'sında, kiliselere, bankalara ve etiket kurallarına karşı sivil vatandaş baş kaldırısının bayrak taşıyıcısı olan Fermín Romero de Torres'in evlenmek için bu kadar acele edişinin garip bir yönü olduğunu düşünmeye başlamıştım. Düğün öncesi coşkusuyla son derece rahat bir ideolojiye sahip, emekli boksöre benzeyen Santa Ana Kilisesi'nin yeni rahibi Don Jacobo ile dost olmayı becermişti. Fermín domino oyununa olan tutkusunu ona da bulaştırmış ve pazar günleri ayin sonrasında Admiral Bar'da dillere destan karşılaşmalar yapmaya başlamışlardı. Likörlerini yudumlarken Fermín, ona rahibelerin gerçekten bacakları olup olmadığını ve eğer varsa yeniyetmelik döneminden bu yana şüphelendiği gibi yumuşa-

cık ve tam da ısırmalık olup olmadığını sorunca Don Jacobo kahkahalarla gülüyordu.

"Bir rahibi afaroz ettirmeyi başaracaksın," diye azarladı onu babam. "Rahibelere, bırak dokunmayı bakmak bile doğru değildir."

"Ama rahip neredeyse benden daha çapkın," diye itiraz etti Fermín. "Eğer kilise giysileri olmasaydı..."

Bu konuşmayı düşünüp Armstrong'un trompet sesine mırıldanarak eşlik ederken, kapının açılma tıkırtısını duydum ve gizli görevinden dönen babamı ya da öğleden sonra vardiyasına gelen Fermín'i göreceğimi umarak başımı kaldırıp baktım.

"Günaydın," dedi derin, boğuk bir ses eşikten.

3

Sokaktan gelen ışıkta adamın silueti rüzgârın dövdüğü bir ağaç gövdesini andırıyordu. Üzerinde koyu renk, eski moda bir palto vardı ve bastonuna dayanmış hali ürkütücü görünüyordu. Topallayarak öne doğru bir adım attı. Tezgâhın üzerindeki küçük lambanın ışığı yaşlılık çizgileri ve talihsizlik izleriyle dolu bir yüzü aydınlattı. Adam hiç acelesi yokmuş gibi birkaç dakika beni süzdü. Sabırlı, içten pazarlıklı yırtıcı bir kuşun soğuk bakışlarına sahipti.

"Sinyor Sempere, siz misiniz?"

"Ben Daniel'ım. Sinyor Sempere babam, ama şu an burada değil. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Adam sorumu duymazlıktan gelip neredeyse her şeyi açgözlü bir ilgiyle tüm ayrıntılarıyla inceleyerek dükkânda dolaşmaya başladı. Topallamasından yaralarının oldukça ağır olduğu anlaşılıyordu.

"Savaş anıları," dedi yabancı, sanki düşüncelerimi okumuş gibi.

Nereye demir atacağını merak ederek dükkânın içinde dolaşmasını uzaktan izlemeye koyuldum. Tıpkı tahmin ettiğim

gibi camlı abanoz ağacı dolabın önünde durdu. 1888'de büyük büyükbaba Sempere'nin zengin olma hayalleriyle gittiği Amerika'dan döndüğü sene, borç alarak satın aldığı bu eski eldivenci dükkânını sonradan kitabevine dönüştürdüğü zamandan kalan bir dolaptı. Dükkânın gözbebeği dolap en değerli eşyalar için ayrılmıştı.

Dolaba o kadar yaklaştı ki, soluğu camın üzerinde iz bıraktı. Cebinden bir gözlük çıkarıp taktı ve içindekileri dikkatle inceledi. Yüz ifadesi kümesteki taze yumurtaları inceleyen bir sansarı düşünmeme neden oldu.

"Güzel bir parça," diye mırıldandı. "Pahalı gibi görünüyor."

"Aile yadigârı. Aslında manevi değeri büyük," diye yanıtlarken bakışlarıyla adeta soluduğumuz havaya paha biçer gibi görünen tuhaf müşterinin değerlendirmelerinden tedirgin olmuştum.

Bir süre sonra gözlüğünü çıkardı ve ölçülü bir sesle konuşmaya başladı.

"Anladığım kadarıyla mizah duygusuyla tanınan bir beyefendi sizin yanınızda çalışıyormuş."

Hemen yanıt vermeyince, dönüp bana öldürücü bir bakış attı.

"Gördüğünüz gibi şu anda yalnızım. Eğer bana aradığınız kitabın adını söyleme nezaketini gösterirseniz, büyük bir zevkle bulmaya çalışırım."

Yabancı hiç de dostça gibi görünmeyen bir gülümsemeyle bana bakarak başını salladı.

"Dolapta *Monte Cristo Kontu* adlı kitabı gördüm."

Bu kitaba ilgi duyan ilk müşteri değildi. Bu gibi durumlar için ayırdığımız resmi satış konuşmasına başladım.

"Beyefendi çok zevkli. Harika bir baskıdır, numaralanmıştır ve Arthur Rackham imzalı çizimler içerir. Madrid'deki

önemli bir koleksiyoncunun kütüphanesine attir. Özgün bir parçadır ve kataloglara girmiştir."

Yabancı ilgilenmez bir tavırla beni dinlerken dikkatini abanoz ağacı raflara yöneltmişti ve söylediklerimden sıkıldığı her halinden belliydi.

"Benim için tüm kitaplar aynı ama kapağındaki mavi rengi sevdim," dedi küçümseyen bir sesle. "Almak isterim."

Başka koşullar altında olsa belki de dükkânın en pahalı kitabını satma düşüncesiyle sevinçten havalara zıplardım, ama bu kitabın onun gibi birinin eline geçmesi fikri açıkçası midemi bulandırmıştı. Her nedense kitap dükkândan çıktığı takdirde bir kişinin bile ilk paragrafını okumayacağını düşünüyordum.

"Oldukça pahalıdır. Eğer isterseniz, aynı eserin yine kusursuz durumda bulunan daha uygun fiyatlı başka kopyalarını gösterebilirim."

Ruhu yetersiz olanlar başkalarının da kendini minicik hissetmesi için çabalar ve bu yabancı herhalde ruhunu bir topluiğnenin başına gizleyebilirdi ve bana en kibirli bakışını attı.

"Onların da kapakları mavi," diye ekledim.

Alaycılığımın küstahlığını duymazlıktan geldi.

"Hayır teşekkür ederim. Ben bunu istiyorum. Fiyatı önemli değil."

İsteksizce kabullendim ve dolaba yaklaştım. Anahtarı sokup kilidi açarken yabancının bakışlarının sırtımı deldiğini hissediyordum.

"İyi şeyler daima kilit altında tutulmalı," diye mırıldandı zor duyulan bir sesle.

Kitabı alıp içimi çektim.

"Yoksa siz de koleksiyoncu musunuz?"

"Herhalde öyle de diyebilirsiniz ama kitap koleksiyoncusu değilim."

Elimde kitapla arkaya döndüm."

"Öyleyse ne koleksiyonu yapıyorsunuz?"

Bir kez daha sorumu duymazlıktan geldi ve kitabı almak için elini uzattı. Yerine yerleştirip dolabı kilitleme dürtüsüne zorlukla karşı koydum. İşlerin bu kadar kötü olduğu bir durumda böyle bir satışı kaçırırsam babam beni asla bağışlamazdı.

"Fiyatı üç yüz elli peseta," dedim kitabı vermeden önce. Bu rakamın fikrini değiştireceğini umuyordum.

Gözünü bile kırpmadan başını salladı ve bir *duro* bile etmeyecek paltosunun cebinden bin peseta çıkarıp bana verdi. Paranın sahte olup olmadığını merak ettim.

"Korkarım üstünü verecek kadar bozuk param yok efendim."

Parayı bozdurmak ve aynı zamanda sahte olup olmadığını öğrenmek için en yakın bankaya koşmak zorundaydım, ama yabancıyı dükkânda yalnız bırakmak istemiyordum.

"Kaygılanmayın. Para sahte değil. Nasıl ayırt edeceğinizi biliyor musunuz?"

Yabancı, parayı ışığa doğru kaldırdı.

"Filigranlara bakın. Ve şu çizgilere. Kâğıdın dokusu..."

"Acaba beyefendi sahte para konusunda bir uzman mı?"

"Bu dünyada her şey sahtedir delikanlı. Paradan başka elbette."

Parayı avucuma bırakıp parmaklarımı kapattı ve eklemlerimi okşadı.

"Paranın üstünü bir dahaki gelişte alırım."

"Ama çok büyük para efendim. Altı yüz elli peseta..."

"Bozuk para sayılır."

"Öyleyse size bir makbuz vereyim."

"Size güveniyorum."

Pek de ilgilenmeden kitabı inceledi.

"Bu arada, bu kitap bir armağan olacak. Kendi elinizle teslim etmenizi istiyorum."

Bir an durakladım.

"Genellikle adrese kitap teslim etmiyoruz, ama bu kez fark bile almadan sizin için yapabiliriz. Teslim adresi Barselona'da mı yoksa?..."

"Aslında burada," dedi yabancı.

Buz gibi bakışları yıllar içinde birikmiş öfke ve kırgınlığı anlatıyordu.

"Paketlemeden önce özel bir şey yazmak ister misiniz?"

Yabancı kitabın ilk sayfasını biraz zorlanarak açtı. Sol elinin boyanmış porselenden yapılmış bir takma el olduğunu fark ettim. Bir dolmakalem çıkarıp birkaç sözcük yazdı. Kitabı bana uzatıp dışarı çıkmak için döndü. Kapıya doğru topallayarak ilerlemesini izledim.

"Kitabı teslim edeceğimiz kişinin adını ve adresini verir misiniz efendim?" diye sordum.

"Hepsi yazılı," dedi başını bile çevirmeden.

Kitabı açıp yabancının yazdıklarını okudum.

Ölülerin arasından gelen ve
geleceğin anahtarını elinde tutan
Fermín Romero de Torres için.
13

Kapının tıkırtısını duyup başımı kaldırıp bakınca yabancının gitmiş olduğunu fark ettim.

Kapıya koşup dışarı baktım. Topallayarak Calle Santa Ana'yı süpüren mavi sis bulutunun içinde yürüyen öteki insanların arasına karışmıştı. Neredeyse ona seslenecektim ama sesimi çıkarmadım. Yapılacak en kolay şey geçip gitmesini izlemek ve hiçbir şey yapmamaktı, ama içgüdülerim ve karakteristik sağduyu yoksunluğum beni dürtükledi.

4

Yabancıyı kalabalığın arasında izlemek için kapıya KAPALI yazısını asıp kilitledim. Beni yalnız bıraktığı tek günde, üstelik satışların kuruduğu bir tarihte, babamın geri dönüp görev yerimi terk ettiğimi öğrendiği takdirde başımın belaya gireceğinin farkındaydım. Ama yolda uygun bir bahane bulabileceğimi biliyordum. Uğursuz görünümlü adamın benliğimde bıraktığı kaygılarla, Fermín'le ilişkisinin gerçek nedenini öğrenememenin üzüntüsüyle yaşamaktansa, babamın öfkesiyle yüzleşmek daha iyiydi.

Profesyonel bir kitapçının hafiye gibi bir zanlıyı fark edilmeden takip etme sanatını öğrenmek için eline pek az fırsat geçer. Müşterilerinin çoğu önde gelen suçlular olmadığı için bu fırsatları ancak polisiye öykülerden ve kitap raflarındaki ucuz, berbat kitaplardan öğrenebilir. İnsanı insan yapan giysileri değildir, ama suçlar ya da varsayımlar özellikle amatör hafiyeleri iyi dedektif yapar.

Ramblas'a doğru yabancıyı izlerken temel kuralları anımsadım ve aramızda elli metre bıraktım, iri yapılı insanların ardına gizlendim ve zanlı bir anda durup arkaya döndüğü takdirde gizlenebileceğim dükkânları ve kapı önlerini araştırdım.

Ramblas'a ulaşınca yabancı bulvarı geçip limana doğru yürümeye başladı. Bulvar geleneksel Noel dekorasyonlarıyla süslenmişti ve mevsimsel kazancı ilan eden vitrinlerini ışıklar, yıldızlarla bezeyen dükkân sayısı fazlaydı. İktidarın radyosu daha iyi günlerin geleceğini söylüyorsa, demek ki doğruydu.

O yıllarda Noel hâlâ sihir ve gizem havası taşıyordu. Kış mevsiminin yumuşak ışığı, gölgeler ve sessizlikler arasında yaşayanların umutlu ifadeleri dekorlara en azından çocukların ve unutma sanatını öğrenmiş olanların inanacağı bir umut atmosferi katıyordu.

Belki de bu nedenle tüm bu Noel düşleri arasında araştırdığım tuhaf kişi hiç de uygun gibi görünmüyordu. Ağır ağır topallayarak yürüyor, daha önce görmemiş gibi sık sık papağanlara ve güllere hayranlıkla bakmak için tezgâhların önünde duraklıyordu. Birkaç kez Ramblas'taki gazete bayilerine yaklaştı, gazete ve dergilerin kapaklarına baktı, kartpostal stantlarını çevirdi. Sanki oradan ilk kez geçen bir çocuk ya da bir turist gibiydi, ama çocuklar ve turistler nerede olduğunu bilmemenin verdiği bir masumluk havası yayarken bizim adam Belén Kilisesi'nin önünden geçerken bebek İsa heykelinin kutsaması altında bile bundan daha az masum görünemezdi.

Derken Calle Puertaferrisa'nın karşısındaki evcil hayvan tezgâhının önünde, sanki gözlerini kendisine dikmiş bakan rengârenk tüylü papağanın önünde büyülenmiş gibi duruverdi. Tıpkı bizim dükkânda cam dolaba yaklaşırken yaptığı gibi kafese mırıldanarak yaklaştı. Kocaman kafesli horoz iriliğindeki gözalıcı tüylü kuş, yabancının yakıcı soluğunu atlattıktan sonra söylediklerini büyük bir keyif ve dikkatle dinlemeye başladı. Kuş kafasını defalarca salladı ve heyecanını belli ederek tüylü pembe göğsünü dikleştirdi. Birkaç dakika sonra yabancı, kuşla yaptığı görüşmeden memnun kalarak yoluna devam etti. Otuz saniye kadar sonra kuşçunun tezgâhının önünden geçerken küçük çaplı bir yaygaranın koptuğunu fark ettim. Utanç

içindeki tezgâhtar aceleyle kafesin üstünü örtüyordu, çünkü kuş kolayca anlaşılır bir konuşmayla *Franco seni gidi serseri, aletini bile kaldıramazsın* nakaratını yineliyordu. Bu sözcükleri ona öğretenin kim olduğu hakkında hiçbir şüphem yoktu. Yabancı, en azından cesur bir mizah duygusu ve o günlerde dizüstündeki etekler kadar seyrek rastlanan korkusuz siyasi eğilim sergilemişti.

Bu olayla dikkatim dağılınca adamın izini yitirdiğimi sandım, ama bir an sonra kambur bedeni Bagués Kuyumcusu'nun vitrinine bakarken gördüm. Palace La Virreina'nın girişine sıralanmış arzuhalci kulübelerine yaklaştım ve adamı dikkatle inceledim. Kurşun geçirmez camın ardındaki altınlar ve değerli taşların görüntüsü karşısında gözleri yakut gibi parlıyordu; en görkemli yıllarında bile La Criolla'daki dansçı kızların görüntüsünün uyandıramayacağı bir şehvet duygusu uyandırmış gibiydi.

"Bir aşk mektubu, bir başvuru, istediğiniz resmi bir görevliye dilekçe, taşradaki akrabalarınıza içinizden geldiği için bir 'umarım bu mektup sizi sağlıklı günlerinde bulur' mektubu filan yazdırmak ister misiniz delikanlı?"

Gizlenme yeri olarak kulübesini seçtiği arzuhalci, günah çıkartan bir papaz gibi gözlerini dikmiş hizmetlerinden yararlanacağımı umarak beklentiyle bana bakıyordu. Tezgâhın üzerindeki afişi okudum:

OSWALDO DARIO DE MORTENSSEN
EDEBİYATÇI VE ÖZGÜR DÜŞÜNÜR
Aşk mektupları, dilekçeler, vasiyetnameler, şiirler,
övgü yazıları, tebrikler, ricalar, ölüm ilanları, ilahiler,
bilimsel konuşmalar, başvurular ve her tür klasik stil ve
ölçüde kompozisyonlar yazılır.
Beher cümle on céntimo (kafiyeler ekstradır) dullar,
malul gaziler ve reşit olmayanlar için özel fiyatlar
* * *

"Ne diyorsunuz delikanlı? Flört yaşına ulaşmış genç kızların iç eteklerini ıslatmalarını sağlayacak bir aşk mektubu mu? Size özel bir fiyat yaparım."

Ona alyansımı gösterdim. Arzuhalci Oswaldo umursamazlıkla omzunu silkti.

"Artık modern çağdayız," dedi. "Buraya gelen evli erkeklerin ve kadınların sayısını bir bilseydiniz..."

Afişi bir kez daha okudum. Ne olduğunu çıkaramıyordum ama tanıdık gibi geliyordu.

"İsminiz yabancı gelmedi..."

"Çok daha iyi günler gördüm. Belki o zamandan tanıyorsunuz."

"Gerçek adınız mı?"

"*Takma adım.* Bir sanatçının adı yaptıklarıyla uyumlu olmalı. Kimliğimde Jenaro Rebollo yazıyor, ama bu adı kullanırsam kim bana aşk mektupları yazdırır?... Bugünkü önerime ne diyorsunuz? Bir tutku ve özlem mektubumu yazacağız?"

"Başka zaman."

Arzuhalci pes ederek başını salladı. Bakışlarımı izleyip merak içinde kaşlarını çattı.

"Şu topal adamı mı gözlüyorsunuz?" diye sordu sıradan bir sesle.

"Tanıyor musunuz?" diye sordum.

"Bir haftadır her gün buradan geçtiğini ve kuyumcunun vitrinini sanki yüzükler ve kolyeler yerine Bella Dorita'nın çıplak poposu varmış gibi ağzı açık seyrettiğini gördüm," diye açıkladı.

"Hiç onunla konuştunuz mu?"

"Meslektaşlarımdan biri geçen gün bir mektubunu yazdı. Gördüğünüz gibi birkaç parmağı eksik..."

"Hangi meslektaşınız?" diye sordum.

Arzuhalci müşteri kaybedeceği şüpheyle bana bakarak yanıtladı.

"Luisito, müzik dükkânının yanındaki, daha çok bir ilahiyat öğrencisine benzeyen."

Teşekkür etmek için ona biraz bozuk para uzattım ama reddetti.

"Ben geçimimi ağzımla değil, kalemimle sağlıyorum. Bu avluda konuşarak kazananların sayısı oldukça fazla. Eğer yazı konusunda yardıma gereksinim duyarsanız, beni burada bulabilirsiniz."

Afişin sözcüklerini içeren kartını bana uzattı.

"Pazartesiden cumartesiye, sabah sekizden akşam sekize kadar," diye belirtti. "Yazılı sözcüklerin adamı Oswaldo, her tür mektup işi için hizmetinizdedir."

Kartı cebime koyup yardımları için teşekkür ettim.

"Sizin kuş uçmaya hazırlanıyor."

Arkamı dönünce yabancının yürümeye başladığını fark ettim. Aceleyle ardından ilerledim ve Boquería Pazarı'nın girişine kadar Ramblas'tan peşinden gittim. Pazarın girişinde durup tezgâhlara, gelen giden insanlara, kaliteli malları yükleyen boşaltanları seyretmeye başladı. Topallayarak Pinocho Bar'a girdi, güç bela bar taburelerinden birine tırmandı. Yarım saat boyunca barın en genç barmeni Juanito'nun sürekli sunduğu yiyecek ve içecekleri mideye indirmeyi denedi ama aslında yemeğe pek de meraklı gibi görünmüyordu. Ağzından çok gözlerini doyuruyordu ve el sürmediği mezelere bakarken sanki daha iştahlı olduğu günleri anımsar gibiydi. Bazen insanın damağı tat almak yerine anımsamayı yeğler. Öteki müşterilerin yemek yemelerini ve iştahla dudaklarını yalamalarını seyretmekten sıkılıp hesabını ödedi ve Calle Hospital'ın başına doğru yola çıktı. Barselona sokaklarının garip düzeni nedeniyle eski dünyanın en görkemli opera binalarından biri kuzey yarıkürenin en sefil kırmızı ışıklı semtiyle yan yana konumlanmıştı.

5

Günün bu saatinde limanda demirlemiş askeri ve ticari gemilerin tayfaları, birtakım zevklerini tatmin etmek için Ramblas'a dağılırlardı. Gelecek taleplere karşılık arz dünyası köşede yerini almıştı: oldukça fazla kilometre yapmış gibi görünen kiralık kadınlar en düşük ücretle hizmet sunmaya hazır gibi görünüyorlardı. Bakmanın bile insana acı verdiği varisli, mor lekeli bacaklarını örtmeyen kısacık dar etekleri, kırışık yüzleri, herhalde şehvet dışında her şeye esin kaynağı olan emekli-olmadan-önceki-son iş havasını gördükçe yüzümü buruşturdum. Bu yemi yutması için bir gemicinin fırtınalı denizlerde aylarca kalmış olması gerekir diye düşünürken, izlediğim yabancının durup gençlikleri çok geride kalmış birkaç kadınla, sanki en şık kabarelerin taze güzelleriymiş gibi sohbet ettiğini görüp çok şaşırdım.

"Haydi aşkım, özel masajımla seni yirmi yıl gençleştireyim," diyen kadının sesini duydum. Arzuhalci Oswaldo'nun büyükannesi yaşında gibi görünüyordu.

Masajla adamı öldürebilirsin diye geçirdim içimden. Yabancı, sağduyulu bir hareketle daveti reddetti.

"Başka bir gün hayatım," diye yanıtlayıp Raval'a girdi.

Yüz metre kadar sonra Europa Oteli'nin karşısındaki dar, karanlık kapı girişinin önünde durduğunu gördüm. Yabancı, binaya girip gözden kaybolunca, takip etmeden önce bir süre bekledim.

Karanlık bir merdiven binanın içlerine doğru ilerliyordu. Bina sanki iskele tarafına yatar gibiydi ya da rutubet ve kötü kanalizasyon sisteminin kokusu nedeniyle Raval'ın yeraltı mezarlıklarına doğru eğiliyordu. Holün bir tarafındaki masada üstünde kolsuz bir yelek, yanında transistörlü bir radyo ve ağzında bir kürdanla oturan pis görünümlü, kapıcı olması gereken adam, merak ve düşmanlık arasında bir bakış attı.

"Yalnız mısınız?" diye sordu pek de ilgilenmeden.

Odaları saatlik olarak kiralayan bir işyerin lobisinde bulunduğumu anlamak için dâhi olmam gerekmiyordu. Ancak köşede duran ucuz Venüslerden birinin elini tutmadığımdan durumumda bir uyumsuzluk vardı.

"İsterseniz size güzel bir kız bulabilirim," diye önerdi havlu, sabun ve son çare olarak kullanılacak bir çeşit kauçuk nesneyi içeren bir paket hazırlarken.

"Aslında size bir şey soracaktım," diye başladım söze.

Adam şüpheli bir şekilde bakarak.

"Kızı siz getirirseniz, yarım saatlik kira yirmi peseta."

"Çok cazip. Belki başka bir gün. Ben birkaç dakika önce bir beyefendinin yukarı çıkıp çıkmadığını soracaktım. Yaşlıca bir bey. Pek iyi durumda değil. Tek başına. Yanında kız filan yok."

Adam kaşlarını çattı. Yüz ifadesi beni derhal potansiyel müşteriden sinir bozucu bir sineğe indirdiğini gösteriyordu.

"Ben kimseyi görmedim. Haydi git burdan. Tonet'i çağırmadan önce, bas git."

Tonet'in pek de sevimli biri olmadığını tahmin ettim. Cebimde kalan birkaç kuruşu tezgâha bıraktım ve adama uzlaş-

macı bir gülümsemeyle baktım. Bir anda paralar sanki bir sinekmiş ve adamın elleri bir bukalemunun diliymiş gibi yok oluverdi.

"Ne öğrenmek istiyorsun?"

"Tarif ettiğim adam burada mı oturuyor?"

"Bir hafta önce bir oda kiraladı."

"Adını biliyor musunuz?"

"Bir aylık kirayı peşin ödedi, ben de adını sormadım."

"Nereden geldiğini ya da ne iş yaptığını biliyor musunuz?"

"Burası telefonla bağlandığınız bir soru sorma programı değil. İnsan buraya düzüşmek için gelir ve ben de hiç soru sormam. Bu adamın yanında kadın filan görmedim. Yani sen istediğin sonuca varabilirsin."

Bir an düşündüm.

"Ara sıra dışarı çıktığını ve bir süre sonra geri döndüğünü biliyorum. Bazen benden odasına bir şişe şarap, ekmek ve biraz bal yollamamı istiyor. İyi bahşiş veriyor ve tek kelime etmiyor."

"Ve adını anımsamadığınızdan eminsiniz?"

Başını salladı.

"Pekâlâ. Teşekkürler ve rahatsız ettiğim için özür dilerim."

Tam dışarı çıkacakken adamın sesi duyuldu.

"Romero," dedi adam.

"Pardon?"

"Galiba adının Romero ya da benzer bir şey olduğunu söylemişti..."

"Romero de Torres mi?"

"Tam üstüne bastın."

"Fermín Romero de Torres mi?" diye yineledim inanmazlıkla.

"İşte o. Savaştan önce bu adı kullanan bir boğa güreşçisi yok muydu?" diye sordu kapıcı. "Adının tanıdık geldiğini düşünmüştüm..."

6

Aklım yola çıktığımdan daha karışık olarak kitabevine döndüm. Palace La Virreina'nın önünden geçerken arzuhalci Oswaldo elini kaldırıp selam verdi.

"Şanslı mıydın?"

Olumsuz manada bir şeyler mırıldandım.

"Luisito'yla konuş, belki bir şeyler anımsıyordur."

Oswaldo'ya başımı sallayıp, Luisito'nun tezgâhına yaklaştım. Arzuhalci kaleminin uçlarını temizliyordu. Beni görünce gülümseyip oturmamı söyledi.

"Ne yazacağız? İş mi, yoksa eğlence mi?"

"Beni meslektaşınız Oswaldo gönderdi."

"Ustamız ve akıl hocamız," diye bildirdi Luisito. "Çürümüş toplumun tanımadığı harika bir edebiyatçı. Ve işte burada, sokaklarda okuma yazma bilmeyenlerin hizmetinde çalışıyor."

"Oswaldo sizin geçen gün yaşlı, topal, hasta gibi görünen, bir eli olmayan, diğer elinin birkaç parmağı eksik bir adama yazı yazdığınızı söyledi..."

"Anımsıyorum. Tek elli adamları hep anımsarım. Cervantes nedeniyle– Lepanto Çarpışması'nda bir elini yitirdiğini biliyorsunuz değil mi?"

"Biliyorum. Sözünü ettiğim adamın sizden nasıl bir iş istediğini bana söyleyebilir misiniz?"

Sohbetin gittiği yönden rahatsız olan Luisito iskemlesinde kıpırdandı.

"Bakın bu iş adeta günah çıkarmak gibidir. Profesyonel gizlilik çok önemlidir."

"Bunu anlıyorum. Ama bu kez konu çok ciddi."

"Ne kadar ciddi?"

"Çok sevdiğim bazı kişilerin mutluluğunu tehdit edecek kadar ciddi."

"Anlıyorum ama..."

Luisito boynunu uzatıp avlunun öte yanındaki Oswaldo'yla göz göze gelmeye çabaladı. Oswaldo'nun başını salladığı ve ardından Luisito'nun rahatladığını gördüm.

"O beyefendi kendi yazdığı bir mektubu getirdi. Güzel bir yazıyla yazılmasını istiyordu çünkü kendi eli..."

"Mektup ne hakkındaydı?..."

"Pek anımsamıyorum, her gün o kadar çok mektup yazıyoruz ki..."

"Bir denesene Luisito. Cervantes'in hatırına."

"Belki başka bir müşteri için yazdığım mektupla karıştırıyorum ama sanırım tek elli beyefendinin beklediği ya da geri almayı umduğu büyük miktarda parayla bağlantılıydı. Ve bir anahtarla."

"Bir anahtar."

"Doğru. Ama bunun bir allen anahtarı, bir piyano anahtarı ya da kapı anahtarı olup olmadığını söylemedi."

Luisito yaptığı espriden keyif alarak bana gülümsedi.

"Başka bir şey anımsıyor musunuz?"

Düşüceli bir tavırla dudaklarını yaladı.

"Kentin çok değişmiş olduğunu söyledi."

"Nasıl değişmiş?"

"Bilmiyorum. Değişmiş işte. Sokaklarda cesetlerde yokmuş."

"Sokaklarda cesetler mi? Böyle mi söyledi?"

"Eğer doğru anımsıyorsam..."

7

Verdiği bilgi için Luisito'ya teşekkür edip, babamın geri dönüp yokluğumu fark etmediğini umarak aceleyle dükkâna döndüm. KAPALI tabelası hâlâ kapının üstündeydi. Kapıyı açtım, tabelayı çıkardım ve tezgâhın ardındaki yerimi alırken, neredeyse kırk beş dakikalık yokluğumda bir tek müşterinin gelmediğini umuyordum.

Yapacak işim olmadığından, *Monte Cristo Kontu* kitabını ne yapacağımı ve Fermín gelince konuyu nasıl açacağımı düşünmeye başladım. Gereksiz yere korkutmak istemiyordum, ama yabancının ziyareti ve ne yapmaya çalıştığı hakkındaki beceriksiz girişimim beni tedirgin etmişti. Normal koşullar altında olup biteni Fermín'e anlatmakla yetinirdim, ama ama bu kez düşünceli davranmam gerektiğini biliyordum. Epey bir zamandır Fermín üzgün ve berbat bir ruh hali içindeydi. Onu neşelendirmeye çabalıyordum, ama aptalca çabalarım gülümsemesini bile sağlayamamıştı.

"Kitapları bu kadar titizlikle temizlemeye gerek yok Fermín," diyordum örneğin. "Pek yakında yalnızca *kara* rengin moda olacağını duydum." Basının ara sıra yavan çevirilerle

elimize ulaşan yeni suç ve ceza romanlarını *kara* kitap olarak tanımladığını anımsatarak.

Beceriksiz şakalarıma nazikçe gülümsemek yerine Fermín kıyamet ve kasvet hakkındaki söylevlerinden birini sunmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu.

"Geleceğin tümü *kara* görünüyor zaten," diyordu. "Eğer bu katliam çağında bir tat moda olacaksa, binlerce örtmeceyle gizlenmiş suçların ve sahtekârlıkların kötü kokusu olacaktır."

İşte yine başlıyoruz diye düşünüyordum. Aziz Fermín Romero de Torres'e göre Yeni Ahit'in Kıyamet Kitabı.

"Fazla abartıyorsun Fermín. Biraz temiz havaya ve güneşe çıkmalısın. Geçen gün gazetede D vitamininin insanlara olan inancımızı artırdığını okudum."

"Ben de ithal sigaraların boyumuzu uzattığını ve dünyadaki tüm bankaların on yıl içinde yoksulluğu ve hastalıkları dünya yüzünden silmek için el ele verdiklerini okudum," diye yanıtladı. "İşte böyle."

Fermín derin bir kötümserliğe daldığında, en iyi seçenek onunla tartışmamaktı.

"Biliyor musun Daniel, bazen Darwin'in hata yaptığını ve aslında insanların domuzların soyundan geldiğini düşünüyorum. Çünkü insan ırkının onda sekizi tıpkı domuz gibi ve bir yabandomuzu kuyruğu kadar yamuk."

"Fermín olaylara insalcıl ve olumlu açıdan baktığın zamanları yeğliyorum. Hani geçen gün aslında kimsenin kötü olmadığını yalnızca insanların korktuğunu söylediğin gibi."

"Herhalde kan şekerim düştüğü için böyle konuşmuştum. Ne kadar saçma."

Bugünlerde anımsamayı yeğlediğim neşeli Fermín bir yerlere gizlenmiş ve paylaşmak istemediği kaygılar ve ruhsal fırtınalarla dolu bir adam onun yerini almıştı. Bazen kimsenin kendisini görmediğini düşündüğü anlarda bir köşeye çekildiğinde çektiği acı içini kemiriyordu. En iyi durumunda bile bir kürek

sapı kadar sıska olduğu düşünülürse, biraz daha kilo verdiği için bedeni adeta yalnızca kıkırdak ve duruştan ibaretmiş gibiydi ve görünümü herkesi kaygılandırıyordu. Bir iki kez bu konuyu ona açtım ama hiçbir sorunu olmadığını söyleyip lafı değiştirdi.

"Bir şeyim yok Daniel. Futbol maçlarını izliyorum ve Barça takımının her yenilgisinde tansiyonum düşüyor. Bir lokma Manchego peyniri yiyince öküz kadar güçlü oluyorum."

"Gerçekten mi? Ama yaşamın boyunca bir tek futbol maçına gitmedin ki."

"Sana öyle geliyor. Çocukluğumda herkes dansçı ya da futbolcu olacak bacaklara sahip olduğumu söylerdi."

"Şimdi ise bacakların da dahil bir yıkıntı gibi görünüyorsun. Ya hastasın ya da kendine hiç bakmıyorsun."

Yanıt olarak bademşekeri büyüklüğündeki pazılarını bana gösterip evden eve diş macunu satan bir satıcı gibi sırıtıyordu.

"Şunlara bak! Su verilmiş çelik, tıpkı destan kahramanı Cid'in kılıcı gibi."

Babam, Fermín'in form düşüklüğünün, din adamlarıyla dostluk etmekten düğün yemeği için en uygun kafe ya da lokantayı seçmek gibi ayrıntılarla uğraşmakla bağlantılı olduğunu düşünüyordu, ama ben kapıldığı melankolinin köklerinin daha derine indiğine inanıyordum. O sabah olanları Fermín'e anlatmak ve kitabı gösterip göstermemek ya da daha doğru bir zamanı beklemek konusunda kararsız kalmışken, bir ölü evinde büyük ödül kazanacak bir ifadeyle kapıdan içeri girdi.

"Seni gördüğüme sevindim Fermín. Bugün gelmeyeceğini düşünmeye başlamıştım."

"Tembel olmaktansa ölmeyi yeğlerim. Saatçi Don Federico'ya takıldım. Tam dükkânının önünden geçerken bana bu sabah Sinyor Sempere'nin Calle Puertaferrisa'nın oldukça neşeli görünerek bilinmeyen bir istikamete doğru yürüdüğü dedikodusunun dolaştığını anlattı. Don Federico ile kuş beyinli

Merceditas, acaba bir metresi olup olmadığını merak ediyorlardı. Anlaşılan o bölge esnafı arasında metres tutmak özellikle kadın bir kabarede şarkı söylüyorsa, kişiye saygınlık kazandırıyormuş."

"Ya sen ne dedin?"

"Örnek bir dul olan babanın kesin bakirliği seçtiğini, böylece bilim toplumunu şaşkına çevirdiğini ama başpiskoposluk bürosunda aziz seçimleri için güçlü bir adaylığa sahip olduğunu söyledim. Sinyor Sempere'nin özel yaşamını dostlar ya da düşmanlarla tartışmam, çünkü hiç kimseyi ilgilendirmez. Böylesine aptalca lafları bana söyleyen kim olursa olsun suratına tokadı yer."

"Sen eski geleneklere sadık bir beyefendisin Fermín."

"Eski moda kurallara uygun davranan aslında senin baban Daniel. Aramızda kalsın ve bu odanın dışına çıkmasın ama ara sıra biraz gevşemesi baban için çok iyi olacak. Şu parasızlık çölünde ilerlemeye başladığımızdan bu yana arka odada Mısır Ölüler Kitabı'yla baş başa kalmanın dışında hiçbir şey yapmıyor."

"O dediğin muhasebe defteri," diye düzelttim.

"Her neyse. Doğrusunu istersen, birkaç gündür onu El Molino müzikholüne ve ardından kentte eğlenmeye götürmeliyiz diye düşünüyorum. Bizim kahramanımız bu açıdan lahanayla yapılan bir paella kadar sıkıcı olsa bile, esnek ve iri göğüslü bir kadınla karşılaşmak kemiklerinin iliğini sarsacaktır," dedi Fermín.

"Şu konuşana bakın hele. Partilerin ruhu sayılır adeta. Doğrusunu istersen ben senin adına kaygılanıyorum," diye itiraz ettim. "Günlerdir yağmurluk giymiş bir kakalak gibi görünüyorsun."

"İzin verirsen bunun ustaca bir kıyaslama olduğunu söyleyeceğim. Belki bir kakalak içinde yaşadığımız için, talihli olup olmadığımızdan kuşku duyduğumuz toplumun değersiz

ölçütlerinin gerektirdiği afili yakışıklılığa sahip değildir, ama hem bu hor görülen eklembacaklı hem de bendeniz hayatta kalmak için eşi benzeri olmayan bir içgüdüye, inanılmaz bir iştaha, aşırı radyasyon düzeylerinde bile yumuşamayan, aslan yürekli bir libidoya sahip bulunuyoruz."

"Seninle tartışmak olanaksız Fermín."

"Çünkü yüksek mantık konusundaki doğal yeteneğim her an en küçük ahmaklık imasında bile tepki göstermeye hazırdır sevgili dostum. Ama senin baban kırılgan, zarif bir çiçek ve bence tümüyle fosilleşmeden önce harekete geçmemiz gerekiyor."

"Ne hareketi Fermín?" diye sordu babam. "Sakın Rociîto ile bir çay partisi düzenleyeceğini söyleme bana."

Yaramazlık yaparkan yakalanmış iki okul çocuğu gibi arkaya döndük. Hiç de kırılgan bir çiçeğe benzemeyen babam kapının önünden haşin bir ifadeyle bize bakıyordu.

8

"Rociíto hakkında bir şeyler bildiğinizi bilmiyordum," diye mırıldandı Fermín şaşkınlıkla.

Bizi korkutmanın verdiği zevkin keyfini çıkardıktan sonra babam gülümsedi ve göz kırptı.

"Fosile dönüşüyor olabilirim ama kulaklarım hâlâ iyi duyuyor. İşitmem ve düşünmem bozulmadı. Bu nedenle dükkânı canlandırmak için bir şeyler yapmamız gerektiğine karar verdim," diye açıkladı. "Kabare gezisi bekleyebilir."

Ancak o anda babamın iki büyük torba ve kahverengi kâğıda sarılıp kalın iple bağlanmış bir paket taşıdığını fark ettik.

"Köşedeki bankayı soyduğunuzu söylemeyin sakın," dedim.

"Fermín'in dediği gibi bankalardan elimden geldiğince uzak duruyorum, çünkü esas onlar bizi soyuyor. Santa Lucía Pazarı'na gittim."

Şaşkınlık içerisinde Fermín'le birbirimize baktık.

"Bana yardım etmeyecek misiniz? Paketler neredeyse bir ton ağırlığında."

Babam paketin kâğıdını açarken biz de torbadakileri tezgâhın üzerine boşaltmaya başladık. Torbalardan yine kahverengi kâğıtlara sarılmış küçük nesneler çıktı. Fermín bir tanesini açıp hayretle bakakaldı.

"Nedir o?" diye sordum.

"Yüze bir ölçeğinde bir yetişkin yük beygiri olduğunu sanıyorum," dedi Fermín.

"Bir ne?"

"Yani tüm sevimliliğiyle İspanya topraklarında yaşayan, eşek ya da merkep adı verilen toynaklı, dört ayaklı, harika hayvan. Casa Palau'da satılan model trenler gibi bu da minyatür bir çeşitlemesi," diye açıkladı Fermín.

"Beşik için kilden yapılmış bir eşek," diye atıldı babam.

"Hangi beşik?"

Babam karton kutuyu açıp üzerinde ışıkları yanan kocaman beşiği çıkardı. Bir Noel süsü olarak vitrine koyacağını tahmin ettim. Bu arada Fermín kâğıtları açıp bir sürü öküz, domuz, ördek, deve sırtında giden üç bilge kral, birkaç palmiye ağacı, bir St. Joseph ve bir Meryem heykelciğini tezgâha sıraladı.

"Ulusal Katolik propagandasının baskısına, uyduruk masallar ve Noel yortusu figürleriyle sunulan, çaktırmadan aşılama tekniklerine boyun eğmek bana hiç de iyi bir çözüm gibi gelmiyor," diye belirtti Fermín.

"Saçmalama Fermín," diye atıldı babam. "Bu harika bir gelenektir ve insanlar Noel döneminde İsa'nın doğuşu sahnelerini görmeyi çok severler. Kitabevinin Noel'in gerektirdiği şu renkli, neşeli kıvılcıma gerçekten gereksinimi vardı. Çevredeki dükkânlara bir göz atarsan bizim cenaze levazımatçısı salonu gibi göründüğümüzü fark edersin. Hadi bakalım bana yardım et de şunları vitrine yerleştirelim. Ayrıca Fermín fizik ve Batı felsefesi tarihi hakkındaki kitapları ikinci rafa kaldır. Bu kitaplar bu mevsimin müşterilerini korkutuyor."

"Sonumuz yaklaştı," diye mırıldandı Fermín.

Üçümüz birlikte ahır dekorunu vitrine taşıdık ve küçük biblolar yerleştirdik. Fermín isteksizce çalışırken sürekli kaşlarını çatıyor, itirazlarını açıklamak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu.

"Sinyor Sempere, bebek İsa'nın varsayılan babasının en az üç katı büyük olduğuna ve beşiğe sığmadığına dikkatinizi tüm saygımla çekebilir miyim?"

"Önemli değil. Küçük biblolardan hiç kalmamıştı."

"Bence Meryem Ana'nın yanında hani şu kilo kontrolü gereksinimi duyan, yağlı saçlarını arkaya tarayan, bir peştemalla örtünen Japon güreşçilere benziyor."

"Onlara Sumo güreşçisi diyorlar," dedim.

"Hah, işte onlar," dedi Fermín.

Babam içini çekerek başını salladı.

"Ayrıca şu gözlerine bir bakın. Sanki içine cin kaçmış gibi."

"Hadi Fermín çeneni kapa ve beşiğin ışıklarını yak," diye emretti babam elektrik fişini ona doğru uzatarak.

Fermín dengede durma gösterilerinden birini sergileyip beşiğin üzerinde durduğu masanın altına girip tezgâhın öteki ucundaki prize fişi takmayı başardı.

"Ve ışık geldi," dedi babam Sempere&Oğulları'nın pırıl pırıl parlayan yeni vitrinine hevesle bakarak.

"Uyum göstermek mi, yok olmak mı?" diye ekledi yaptıklarından memnun kalarak.

"Yok olmak," diye mırıldandı Fermín neredeyse duyulmayan bir sesle.

Beşiğin ışıklarının yakılmasından bir dakika sonra yanında üç çocukla bir hanımefendi vitrinin önünde durup beşiği beğeniyle seyretti ve bir anlık kararsızlıktan sonra içeri girdi.

"İyi günler," dedi kadın. "Azizlerin yaşamları hakkında masal kitabınız var mı?"

"Elbette," dedi babam. "Size çocukların çok seveceklerinden emin olduğum *Little Jesus light of my Life* dizisini göstérme-

me izin verin. Çok sayıda resim içeriyor ve önsözünü sevgili başpiskoposumuz yazmış. Bundan daha iyisi olamaz."

"Harika gibi görünüyor. Bugünlerde olumlu mesajlar içeren, kendinizi iyi hissetmenizi sağlayan kitaplar bulmak çok zor. Şiddet ve ahlaksızlık konularındaki kitaplar çok moda."

Fermín tam ağzını açacakken onu durdurdum ve kolundan çekip müşteriden uzaklaştırdım.

"Ne demek istediğinizi anlıyorum hanımefendi," dedi babam gözünün ucuyla bana bakıp herhangi bir nedenle bu satışı kaçırmak istemediğinden Fermín'in ağzını, ellerini bağlı tutmamı işaret etti.

Fermín'i arka odaya ittim ve babamın engellenmeden satış yapabilmesi için perdeleri kapattım.

"Fermín senin neyin var bilmiyorum ama İsa'nın doğuşu sahnelerine inanmadığını biliyorum ve saygı duyuyorum ama bir yol silindiri büyüklüğündeki bebek İsa ile dört kil domuz yavrusu babamın neşesini yerine getirecek ve dükkâna müşteri çekecek ise, varoluşçuluk kürsüsünü bir kenara bırakıp en azından iş saatlerinde koronun bir üyesiymişsin gibi davranmanı isteyeceğim."

Fermín içini çekerek başını sallarken utanmış gibi görünüyordu.

"Elbette Daniel," dedi. "Bağışla beni. Babanı neşelendirecek ve kitabevini kurtaracak ise, diş perisi kılığına girip Santiago yolunda yürümeye razıyım."

"Tek yapacağın şey, beşiğin iyi bir fikir olduğunu düşündüğünü söylemek ve onun istediği gibi davranmak."

Fermín başıyla onayladı.

"Olmuş bil. Sınırı aştığım için Sinyor Sempere'den daha sonra özür dilerim ve hatta büyük mağazaların Noel ruhunda beni yenilgiye uğratamayacaklarını kanıtlamak için bir pişmanlık ifadesi olarak bir doğum sahnesi biblosu alarak katkıda bulunurum. Şu güzel, geleneksel biçimde çömelip otu-

ran insan biblolarını Franco görüntüsüyle ürettiği için yeraltına gizlenmek zorunda kalan bir arkadaşım var. Öylesine gerçekçi duruyorlar ki, tüylerin diken diken oluyor."

"Bir kuzucuk ya da Kral Balthazar bile yeterli olur."

"Rican benim için emirdir Daniel. Şimdi, eğer itirazın yoksa, gidip yararlı bir şeyler yapmak için dul Bayan Recasen'den gelen kutuları açacağım. Bir haftadır ellenmeden duruyorlar."

"Sana yardım edeyim mi?"

"Kaygılanma. Sen kendi işlerine bak."

Uzak köşedeki depoya gidip mavi önlüğünü giymesini izledim.

"Fermín," diye söze başladım.

Kibarca dönüp baktı. Bir an durakladım.

"Bugün olan bir şeyi sana anlatmak zorundayım."

"Dinliyorum."

"Aslında nasıl açıklayacağımı bilmiyorum. Biri gelip seni sordu."

"Güzel bir kadın mı?" Neşeli görünmeye çabalıyordu ama gözlerindeki bir anlık kaygı ifadesini gizleyememişti.

"Bir beyefendi geldi. Doğrusunu istersen tuhaf ve kötü durumda gözüküyordu."

"Adını söyledi mi?" diye sordu Fermín.

Başımı salladım.

"Hayır. Ama bunu sana bıraktı."

Fermín kaşlarını çattı. Yabancının birkaç saat önce satın aldığı kitabı uzattım. Fermín kitabı alıp, anlamaz gözlerle kapağına baktı.

"Ama bu cam dolapta duran üç yüz elli pesetaya satacağımız Dumas kitabı değil mi?"

Başımla onayladım.

"Birinci sayfayı aç."

Fermín dediğimi yaptı. Yazıyı okuyunca birdenbire yüzü soldu ve yutkundu. Bir an gözlerini kapattı ve tek kelime et-

meden bana bakarken beş saniyede beş yıl yaşlanmış gibi göründü.

"Dükkândan çıkınca onu izledim," diye anlattım. "Bir haftadır Calle Hospital'de Europa Otel'in karşısında saatliğine oda kiralayan berbat bir yerde kalıyormuş. Öğrendiğim kadarıyla sahte bir isim kullanıyor. Daha doğrusu senin adını, Fermín Romero de Torres adını kullanıyor. La Virreina'daki arzuhalcilere büyük miktarda parayla ilgili bir mektup yazdırdığını öğrendim. Bunlar senin için bir anlam taşıyor mu?"

Ağzımdan çıkan her sözcük başına inen bir darbeymiş gibi Fermín adeta iki büklüm oluyordu.

"Daniel bir daha bu adamı takip etmemen ve onunla konuşmaman çok önemli. Hiçbir şey yapma. Ondan uzak dur. Çok tehlikeli bir adamdır."

"Kim bu adam Fermín?"

Fermín kitabı kapatıp bir rafın üzerindeki kitap yığınının arkasına sakladı. Dükkâna doğru bir göz atarak babamın hâlâ müşteriyle ilgilendiğine ve bizi duyamayacağından emin olduktan sonra bana yaklaştı çok alçak sesle konuşmaya başladı."

"Lütfen babana ya da başka birine bu olaydan söz etme."

"Fermín..."

"Bana bu iyiliği yap. Dostluğumuzun hatırına."

"Ama Fermín..."

"Lütfen Daniel. Burada olmaz. Güven bana."

İsteksizce kabullendim ve yabancının verdiği bin pesetalık banknotu gösterdim. Nereden geldiğini açıklamama gerek yoktu.

"Bu para lanetlidir Daniel. Hayırsever Rahibeler Kuruluşu'na ya da sokaktaki bir dilenceye ver. Daha iyisi, parayı yak."

Başka bir laf etmeden önlüğünü çıkardı, eskimiş yağmurluğunu giyip beresini kafasına geçirdi. Kibrit çöpüne benzeyen kafasındaki bereyle Dali'nin eriyen saatlerinden birini andırıyordu.

"Hemen gidiyor musun?"

"Babana hiç beklenmedik bir işim çıktığını söyle. Olur mu?"

"Elbette ama..."

"Şimdi sana açıklayamam Daniel."

Sanki tüm iç organları düğümlenmiş gibi bir elini midesine bastırıyordu.

"Fermin eğer bana anlatırsan, belki sana yardım..."

Fermín bir an durakladı ve ardından başını sallayıp koridora doğru yürüdü. Ana kapıya kadar ardından gidip yağmurda yürümesini izledim. Her zamankinden daha siyah bir gece Barselona'nın üzerine çökerken, tüm dünyayı omuzlarında taşıyan küçük bir adam yürüyordu.

9

Birkaç aylık bebeklerin sabahın erken saatlerinde, anababaları uykuya daldığı anda yüksek sesle ağlamaya başlayıp otuz dakikadan fazla uyumalarını önledikleri bilimsel olarak kabul edilmiş bir gerçektir.

O gece tıpkı tüm diğer gecelerde olduğu gibi minik Julián saat üçte uyandı ve bu haberi ciğerlerinin tüm gücüyle bildirmek için tereddüt etmedi. Bir an gözlerimi açıp öte yana döndüm. Yanımda yatan Bea loş ışıkta parlayan bedeniyle ağır ağır kıpırdandı, çarşafın altındaki tüm hatlarını gözler önüne serdi ve bir şeyler mırıldandı. Boynuna bir öpücük kondurup herhalde kayınpederimin yaş gününde kasıtlı olarak armağan ettiği upuzun kalın geceliğinden kurtarma dürtüme güçlükle engel oldum. Defalarca denememe karşın geceliğin çamaşırhanede kaybolmasını bir türlü beceremedim.

"Ben kalkarım," diye fısıldayıp alnına bir öpücük kondurdum.

Bea yan dönüp başını yastığın altına gömerek yanıtladı. Dünyadaki hiçbir geceliğin örtemeyeceği sırtının kışkırtıcı kıvrımlarına bir an duraklayıp hayranlıkla baktım. Bu harika ka-

dınla neredeyse iki yıldır evliydim ve sabahları onun yanında sıcaklığını hissederek uyandığıma hâlâ şaşırıyordum. Çarşafı açıp kadifemsi bacağını okşamaya başladım ama Bea'nin tırnakları bileğime battı.

"Şimdi olmaz Daniel. Bebek ağlıyor."

"Uyanık olduğunu biliyordum."

"Ağlaması bitmeyen ya da sürekli sırtını okşayan erkeklerle dolu bir evde uyku uyumak çok zor. Geceleri asla iki saatten fazla uyumana izin vermezler."

"Ne yapalım, sen kaybettin."

Yataktan kalkıp Julián'ın evin arka tarafındaki odasına yürüdüm. Düğünden kısa bir süre sonra kitabevinin bulunduğu binanın çatı katına taşınmıştık. Yirmi beş yıldır burada yaşayan ortaokul öğretmeni Don Anacleto emekliye ayrılıp, doğduğu kent olan Segovia'ya geri dönmeye, eski Roma su kemerinin gölgesinde açık saçık şiirler yazmaya ve domuz çevirmesi yapma sanatının inceliklerini öğrenmeye karar vermişti.

Minik Julián kulakzarımı delme tehdidi oluşturan tiz bir çığlıkla beni karşıladı. Kucağıma alıp kötü bir sürprizle karşılaşmayacağımdan emin olmak için bezini kokladım ve biraz aklı olan her yeni babanın yapacağı gibi davrandım: kulağına aptalca sözcükler fısıldayarak küçük komik sıçrayışlarla odada dans etmeye başladım. Dansın tam ortasında Bea'nin kapının önünde kaşlarını çatarak bana baktığını fark ettim.

"Ver onu bana. Daha fazla ağlatacaksın."

"Ama şikâyet etmiyor ki," diye itiraz ederek bebeği uzattım.

Bea, oğlunu kucağına alıp usul usul sallarken kulağına bir şarkı mırıldanmaya başladı. Beş saniye sonra Julián ağlamayı kesmiş ve annesinin her seferinde ortaya çıkarmayı başardığı hafif tebessümle yüzüne bakıyordu.

"Hadi git," dedi Bea usulca. "Ben hemen gelirim."

Emekleme çağındaki bebeklerle başa çıkmak konusundaki beceriksizliğim kanıtlanarak odadan atılınca yatak odasına dönüp yatağa uzandım, ama bir daha uyuyamayacağımı biliyordum. Biraz sonra Bea kapıda göründü ve içini çekerek yanıma uzandı.

"Yorgunluktan ölüyorum."

Ona sarıldım ve birkaç dakika kıpırdamadan yattık.

"Ben... düşünüyordum..." dedi Bea.

Daniel titre dedim kendi kendime. Bea yerinde doğruldu ve bana doğru uzandı.

"Julián biraz büyüyünce annem günde birkaç saat onunla ilgilenebileceğinden, tekrar çalışmaya başlayabilirim."

Başımı salladım.

"Nerede?"

"Kitabevinde."

En doğrusunun sesimi çıkarmamak olduğuna karar verdim.

"Bence herkes için çok iyi olacak," diye ekledi. "Baban çok uzun saatler çalışamayacak kadar yaşlandı ve sakın alınma ama ben müşterilerle ilgilenme konusunda senden ve son zamanlarda herkesi ürkütüp kaçıran Fermín'den çok daha başarılıyım."

"Aynı fikirdeyim."

"Onun nesi var? Geçen gün sokakta Bernarda'ya rastladım ve ağlamaya başladı. Calle Petritxol'deki cafelerden birine gittik ve birkaç bardak kremalı sıcak çikolata içtikten sonra Fermín'in oldukça garip davrandığını anlattı bana. Anlaşılan kilisenin nikâh belgelerini doldurmayı birkaç gündür reddediyormuş. Fermín evlenmek istemiyor gibi bir duyguya kapılıyorum. Sana bir şey söyledi mi?"

"Evet ben de bunun farkındayım," diye yalan söyledim. "Belki Bernarda, onu fazla zorluyordur..."

Bea, bana baktı ama yanıt vermedi.

"Ne var?" diye sordum sonunda.

"Bernarda kimseye söylemememi tembih etti."

"Neyi söylememeni?"

Bea gözlerini bana dikti.

"Bu ay gecikmiş."

"Gecikmiş mi? İşlerini mi bitirememiş?"

Sanki aptalmışım gibi baktı yüzüme Bea ve ampul yandı.

"Bernarda hamile mi?"

"Bu kadar yüksek sesle konuşma, Julián'ı uyandıracaksın."

"Hamile mi, değil mi?" diye yineledim alçak sesle.

"Öyle gibi görünüyor."

"Fermín biliyor mu?"

"Şimdilik ona söylemek istemiyor. Fermín'in kaçıp gitmesinden korkuyor."

"Fermín asla böyle bir şey yapmaz."

"Eline fırsat geçen her erkek yapar."

Sesinin sertliğini duyunca şaşırdım ve pek de inandırıcı olmayan bir gülüşle sözlerini yumuşatmaya çalıştı.

"Bizleri ne kadar az tanıyorsun."

Karanlıkta doğruldu ve tek laf etmeden geceliğini sıyırıp yatağın kenarına attı. Birkaç saniye bana baktı, usulca yaklaştı ve hiç acele etmeden dudaklarımı yaladı.

"Seni ne kadar az tanıyorum," diye fısıldadı.

10

Ertesi gün ışıklı ahır dekoru ne kadar anlamlı olduğunu kanıtladı ve muhasebe defterine satışları yazan babamın haftalardır ilk kez gülümsediğini fark ettim. Sabahın erken saatlerinde epeydir dükkâna ayak basmayan eski müşteriler teker teker gelmeye başladığı gibi ilk kez adım atan yeni müşterilerimiz de oldu. Babamın uzmanlığını konuşturup onlara kitaplar önermesini, meraklandırmasını, ilgi alanlarını ve zevklerini tahmin etmesini uzaktan keyifle izlemeye başladım. Haftalardır ilk kez iyi bir gün geçirecektik.

"Daniel, resimli çocuk klasiklerini yukarı getirmeliyiz. Sırtı mavi olan Vértice baskılarını."

"Galiba bodrumdalar. Anahtarlar siz de mi?"

"Geçen gün Bea istemişti. Bodruma bebeğe ait bir şeyler koyacağını söylemişti. Anahtarları bana geri verdiğini anımsamıyorum. Çekmeceye bir bak."

"Burada yok. Eve çıkıp bakayım."

Eski Barselona kahvelerinin tarihi hakkında bir kitap arayan yeni müşteriyle ilgilenmesi için babamı yalnız bırakıp arka odadan holdeki merdivene çıktım. Bea ile yaşadığımız ev birkaç kat yukarıdaydı ve aldığı fazla ışığın yanı sıra merdivenlerden

inip çıkmak bacaklarımızı ve ruhumuzu canlandırıyordu. Yukarı çıkarken üçüncü katta yaşayan bir zamanlar dansçı olan ve şimdi evinde Meryem Ana ve azizlerin resimlerini boyayan dul Edelmira rastladım. Arnau Tiyatrosu'nun sahnesinde geçirdiği uzun yıllar dizlerini mahvetmişti ve artık bir kat merdiveni inmek için tırabzana iki eliyle tutunmak zorunda kalıyordu. Tüm sorunlarına karşın yüzünde hep bir gülümseme ve söyleyecek mutlaka nazik birkaç sözü vardı.

"Güzel karın nasıl Daniel?"

"Sizin kadar güzel değil Doña Edelmira. Aşağıya inmenize yardım edeyim mi?"

Her zamanki gibi yardımımı reddetti ve karşılaştıkları zaman biraz baştan çıkarıcı laflar eden ya da küstah teklifler yapan Fermín'e selam gönderdi.

Evin kapısını açınca Bea'nin parfümü ile bebeklerin ve eşyalarının kendine özgü kokusunun karışımı karşıladı beni. Bea genellikle erken kalkıp Fermín'in bize armağan ettiği ve bizim de "Mercedes" adını verdiğimiz yepyeni, parlak Jané marka pusetle Julián'ı dolaştırmaya çıkarıyordu.

"Bea?" diye seslendim.

Evimiz küçücük olduğundan daha kapıyı bile kapatmadan sesimin yankısı kulağıma geldi. Bea çoktan çıkmıştı. Yemek odasına girip karımın nasıl düşüneceğini anlamaya ve bodrum anahtarlarını nereye koymuş olabileceğini tahmin etmeye çabaladım. Bea benden daha düzenli ve sistemliydi. Bea'nin makbuzları, yanıtlanmamış mektupları ve bozuk paraları koyduğu büfenin çekmecelerini araştırdım. Ardından sehpalara, meyve kâselerine ve raflara geçtim.

Mutfaktaki cam dolaba Bea çoğunlukla notlar ve hatırlatıcı yazılar bırakırdı. Şimdiye dek şansım yaver gitmediğinden yatak odasını denemeye karar verdim ve kapıda durup gözlerimle etrafı taradım. Yatak odasındaki dolapların, çekmecelerin ve diğer depolama alanlarının yüzde yetmişini Bea'nin giysileri

kaplamıştı. Ben her zaman aynı biçimde giyindiğimden dolabın küçücük bir bölümünün yeterli olacağına karar vermişti. Çekmeceleri düzenlemesi bana göre fazla karışıktı. Karımın özel eşyalarını karıştırırken ani bir suçluluk duygusuna kapıldım, ama tüm mobilyaları inceden inceye aramama karşın anahtarları bulamadım. Hadi bakalım suç yerini yeniden canlandıralım dedim kendi kendime. Bea'nin yazlık giysilerinin durduğu kutuyu aşağıya götürmek gibi bir işten söz ettiğini belli belirsiz anımsadım. Birkaç gün önceydi. Eğer yanlış anımsamıyorsam o gün Bea ilk evlilik yıldönümümüzde ona armağan ettiğim gri mantoyu giymişti. Anımsama gücüme hayranlık duyarak gardırobu açıp mantoyu aradım. İşte oradaydı. Eğer Arthur Conan Doyle ve izinden gidenlerin kitaplarını doğru okumuşsam, babamın anahtarları o mantonun cebinde olmalıydı. Sağ cebine elimi atınca iki bozuk para, genellikle eczanelerde müşteriye verilen cinsten birkaç naneşekeri buldum. Kuramımı kanıtlamak için öteki cebine baktım. Parmaklarım bir deste anahtara rastladı.

Bir şey daha vardı.

Cebinde bir kâğıt vardı. Anahtarları aldım ve bir anlık kararsızlıktan sonra kâğıdı da çıkardım. Herhalde Bea'nin yapacağı işleri unutmamak için yazdığı listelerden biriydi.

Yakından bakınca bir zarf olduğunu fark ettim. Yani bir mektup. Zarfın üstünde evlenmeden önceki soyadı Beatriz Aguilar yazıyordu ve bir hafta öncesinin posta tarihini taşıyordu. Üstelik Santa Ana'daki evimize değil, Bea'nin evlenmeden önce yaşadığı adrese postalanmıştı. Arkasını çevirip göndericinin adını okuyunca anahtarlar elimden düştü.

Pablo Cascos Buendía

Şaşkınlıkla yatağın kenarına oturup zarfa baktım. İlk çıkmaya başladığımız zaman Cascos Buendía, Bea'nin nişanlısıydı. El Ferrol'da çok sayıda tersane ve sanayi kuruluşunun sa-

hibi olan zengin bir ailenin oğluydu, her zaman beni sinirlendirirdi ve bu duygunun karşılıklı olduğunu fark ediyordum. O dönemde teğmen rütbesiyle askerlik görevini yapıyordu. Ve Bea nişanı bozduğunu ona mektupla bildirdiğinden bu yana hakkında hiçbir şey duymamıştım. Yani şimdiye kadar.

Eski nişanlısından gelen yeni tarihli bir mektup Bea'nin cebinde ne arıyordu? Zarf açıktı ama mektubu çıkarmadan önce tam bir dakika kararsızlık yaşadım. İlk kez Bea'den gizli bir iş çevirdiğimi fark edip, mektubu zarfın içine koyarak hızla odadan çıkmayı düşündüm. Erdemli davranma fikrim ancak on saniye sürdü. İlk paragrafın sonuna geldiğimde tüm suçluluk ve utanç duyguları uçup gitti.

Sevgili Beatriz,

Barselona'daki yeni yaşamında sağlıklı ve mutlu olduğunu umarım. Son aylarda gönderdiğim mektuplara yanıt vermedin ve bazen beni göz ardı etmen için ne hata yapmış olduğumu merak ediyorum. Senin çocuk sahibi evli bir kadın olduğunu biliyorum, ama bunca zaman sonra bile seni unutamadığımı itiraf etmek zorundayım; gerçi denedim, ama hâlâ seni sevdiğimi söylemekten utanmıyorum.

Benim yaşamım da yeni bir yol izliyor. Bir yıl önce önemli bir yayınevinde satış müdürü olarak çalışmaya başladım. Kitapların senin için ne kadar önem taşıdığını bildiğimden, kendimi sana yakın hissediyorum. Bürom Madrid şubesinde ama iş gereği bütün İspanya'yı dolaşıyorum. Seni düşünmekten, birlikte paylaşacağımız yaşamı, birlikte sahip olabileceğimiz çocukları düşünmekten kendimi alıkoyamıyorum... her gün kendime kocanın seni mutlu etmeyi bilip bilmediğini ve acaba zorunlu kaldığın için mi onunla evlendiğini soruyorum. Onun sana sunduğu mütevazı yaşamı istediğine inanamıyorum. Seni iyi tanırım. Biz

meslektaş ve arkadaştık ve aramızda hiç sır yoktu. San Pol Plajı'nda geçirdiğimiz öğleden sonraları anımsıyor musun? Yaptığımız planları, paylaştığımız düşleri, birbirimize verdiğimiz sözleri anımsıyor musun? Başka kimse için bu duygulara kapılmadım. Nişanımızı bozduğundan bu yana birkaç kızla beraber oldum ama hiçbirini seninle kıyaslayamam. Başka dudakları öperken senin dudaklarını düşünüyorum, başka birine dokunurken, senin tenini hissediyorum.

Bir ay sonra oradaki şubelerimizi ziyaret etmek ve şirketin gelecekteki yapılandırılması hakkında toplantılar yapmak için Barselona'ya geleceğim. Aslında bu konuları mektup ya da telefonla kolayca halledebilirdim. Yolculuğumun esas nedeni seni yeniden görme umudum. Delirdiğimi düşünebilirsin ama seni unuttuğumu düşünmenden daha iyidir. 20 Ocak'ta orada olacağım ve Gran Vía üzerindeki Ritz Otel'de kalacağım. Lütfen, yalvarırım, kısacık bir süre için bile olsa, buluşalım. Yüreğimdekileri yüzüne karşı söylememe izin ver. 21 Ocak saat 14.00 için otelin lokantasında yer ayırttım. Orada seni bekliyor olacağım. Eğer gelirsen beni dünyanın en mutlu erkeği yaparsın ve senin aşkını yeniden kazanma düşlerimin gerçekleşebileceğini anlamış olurum.

Her zaman seni seven,
PABLO

Birkaç saat öncesine kadar Bea ile paylaştığım yatağın kenarında birkaç saniye daha oturmayı sürdürdüm. Mektubu zarfa koydum ve ayağa kalkınca mideme bir yumruk yemiş gibi hissettim. Lavaboya koşup sabah içtiğim kahveyi kustum. Soğuk suyu açıp yüzümü yıkadım. İlk kez Bea'yi okşarken elleri titreyen daha genç bir Daniel'ın gözleri aynadan bana bakıyordu.

11

Dükkâna dönünce babam sorgulayan bakışlarla bana baktı ve saatine bir göz attı. Yarım saattir nerede olduğumu merak ediyordu ama hiçbir şey söylemedi. Gözlerine bakmaktan kaçınarak anahtarları uzattım.

"Ama aşağıdan kitapları almayacak mıydın?" diye sordu.

"Elbette. Üzgünüm. Hemen gidiyorum."

Babam yan gözle bana baktı.

"İyi misin, Daniel?"

Sorduğu soruya şaşırmış gibi görünerek başımı salladım. Başka bir şey sormasına fırsat vermeden istediği kitapları getirmek için bodruma indim. Aşağıya inen merdiven binanın giriş holünün arka tarafındaydı. Ana merdivenin altındaki asma kilitli kapıyı açıp, rutubet ve ölmüş çiçek kokan karanlık bodruma indim. Loş, titrek ışıklı bir dizi tavan lambası bir bombardıman sığınağı havası veriyordu. Basamakları inince loş ışıkta elektrik düğmesini aradım.

Sarımsı ampulün ışığı kendini önemli gibi gören, temelinde gereksiz nesnelerin atıldığı bir depoyu aydınlattı. Sahibi bilinmeyen paslı bisikletler, örümcek ağlarıyla kaplı değersiz

tablolar, çürüyen rafların altına yığılmış karton kutular burada gereğinden fazla kalma isteği uyandıracak bir tablo çizmiyordu. Karşımdaki manzaraya bakınca Bea'nin bu işi yapmamı benden istemek yerine bodruma inmeyi seçmesinin ne kadar tuhaf olduğu geldi aklıma. Eski püskü ev eşyaları karmaşasına bakarken başka hangi sırları oraya sakladığını merak ettim.

Ne yaptığımı fark edince içimi çektim. Şu mektubun sözcükleri asit damlacıkları gibi aklıma sızıyordu. Kutuları karıştıp o serseriden gelen parfüm kokulu zarfları aramayacağıma kendi kendime söz verdim. Birinin merdivenden aşağıya indiğini duymasaydım herhalde birkaç saniye sonra verdiğim sözden cayabilirdim. Başımı kaldırınca alt basamakta durmuş manzaraya tiksinerek bakan Fermín'i gördüm.

"Adeta ceset gibi kokuyor. Şu kutuların içindeki tığ işi patronlarının arasına Merceditas'ın annesini birilerinin mumyalayıp koymadığından emin misin?"

"Buraya kadar geldiğine göre en azından babamın istediği kutuları taşımama yardım edebilirsin."

Fermín işe koyulmak için kollarını sıvadı. Üzerinde Vértice etiketi olan kutuları gösterdim ve birer tane aldık.

"Daniel benden bile daha kötü görünüyorsun. Bir terslik mi var?"

"Bodrumun havasındandır."

Kutuyu yere bırakıp üstüne oturdum.

"Sana bir soru sorabilir miyim, Fermín?"

Fermín de kutuyu yere bırakıp tabure olarak kullanmayı seçti. Konuşmaya hazır yüzüne bakıyordum, ama sözcükler ağzımdan bir türlü çıkmıyordu.

"Yatak odasında bir sorun mu var?" diye lafa girdi.

Dostumun beni ne kadar iyi tanıdığını fark edince yanaklarım kızardı.

"Öyle sayılır."

"Kadınların arasında kutsanmış bir kişi olan Sinyora Bea, kavga havasında değil ya da tam tersine çok istekli, ama sen

beklenen hizmeti sunamıyor musun? Bir kadının bebeği dünyaya gelince sanki damarlarındaki hormonlara biri bir atom bombası atmış gibi olduğunu aklından çıkarma. Doğanın en büyük gizemlerinden biri doğumu izleyen yirmi saniyede kadınların nasıl olup çıldırmadıklarıdır. Bunları biliyorum, çünkü serbest vezinli şiirlerden sonra kadın doğum konusu benim hobilerim arasındadır."

"Yoo konu bu değil. En azından bildiğim kadarıyla."

Fermín şaşkın bir bakışla bana baktı.

"Sana anlatacaklarımı kimseye söylememeni isteyeceğim Fermín."

Fermín ciddi bir ifadeyle haç çıkardı.

"Biraz önce Bea'nin mantosunun cebinde tesadüfen bir mektup buldum."

Duraklamam onu etkilememişti.

"Ve?"

"Mektup eski nişanlısından."

"Teğmen Ahmak'tan mı? Şımarık bir velet gibi harika bir iş yaşamı sürmek için El Ferrol'a geri dönmemiş miydi?"

"Ben de öyle olduğunu sanıyordum ama anlaşılan boş vakitlerinde karıma aşk mektupları yazıyormuş."

Fermin yerinden fırladı.

"Onun bunun çocuğu," diye homurdandı. Benden daha öfkeliydi.

Mektubu cebimden çıkarıp ona uzattım. Zarfı açmadan önce kâğıdı kokladı.

"Bana mı öyle geliyor yoksa bu domuz mektuplarını parfümlü kâğıtlara mı yazıyor?" diye sordu.

"Hiç de şaşırmadım. O adam işte böyle biri. En iyi kısmı daha sonra. Oku, oku..."

Fermín bir yandan mırıldanıp bir yandan da başını sallayarak mektubu okudu.

"Bu herif iğrenç bir bok olmanın yanı sıra insana bıkkınlık verir. 'Başka dudakları öpmek' sözcükleri bile onu yaşam boyu hapse mahkûm etmeye yeterli olmalı."

Mektubu cebime atıp yere baktım.

"Sakın Sinyora Bea'den şüphelendiğini söyleme bana," dedi Fermín inanmazlıkla.

"Elbette şüphelenmiyorum."

"Seni gidi yalancı."

Ayağa kalkıp bodrumda volta atmaya başladım.

"Ya sen Bernarda'nın cebinde böyle bir mektup bulsaydın ne yapardın?"

Fermín konuyu biraz düşündü.

"Yapacağım şey çocuğumun annesine güvenmek olurdu."

"Güvenmek mi?"

Fermín başıyla onayladı.

"Alınma ama Daniel güzel kadınlarla evlenen her erkeğin düştüğü hataya sende düşüyorsun. Benim açımdan her zaman bir azize olan Sinyora Bea popüler tanımla öylesine lezzetli bir yemek ki, tabağı yalayıp temizlemek istiyorsun. Sonuç olarak hiç değişmeyen şapşalların, tüm zamanlı eziklerin, havuz başı jigololarının ve kentteki beceriksiz serserilerin onun peşinde olması kaçınılmaz. Kibarca *homo sapiens* adını verdiğimiz takım elbiseli maymunlar güzel kadınların kocası ve çocuğu olmasına aldırış etmiyorlar. Belki sen farkında değilsin, ama ipekli iç çamaşırlarımın üstüne bahse girerim ki, senin melek karın, bir ahırdaki bal kavanozundan çok daha fazla sayıda arıyı kendine çekiyor. Şu miskin herif tıpkı leş kuşlar gibi herhangi bir yere isabet ettirir miyim diye düşünerek taşlar atıyor. Kafası ve iç eteği yerinde olan her kadın onun gibileri çok uzaktan bile tanır."

"Emin misin?"

"Kesinlikle. Doña Beatriz eğer seni aldatmak isteseydi, yeniden ısıttığı bayat şarkılarıyla, tatlı sözleriyle onu kandırmaya çabalayan, ağzından salyaları akan bu yarım akıllıyı bekler miydi? Bebeğiyle birlikte tüm güzelliğiyle her sokağa çıktığında en azından on hayranı peşinde dolaşıyordur. İnan bana neden söz ettiğimi gayet iyi biliyorum."

"Doğrusunu istersen, bu söylediklerinin beni pek rahatlattığından emin değilim."

"Bak, yapman gereken şey mektubu bulduğun manto cebine koymak ve varlığını unutmak. Ve asla bu konuyu karına açmamalısın."

"Sen böyle mi yapardın?"

"Ben gidip şu mankafayı bulur, hayalarına öyle bir tekme atardım ki, toplarını ensesinden ayırmak için ameliyat etmeleri gerekirdi ve o da herhalde bir manastıra kapanmayı seçerdi. Ama ben böyle biriyim."

Can sıkıntısının temiz suyun üstüne konmuş bir damla yağ gibi içimde dağıldığını hissettim.

"Bana pek yardımcı olduğunu sanmıyorum Fermín."

Omzunu silkti, kutuyu kaptı ve merdivenlerden yukarı çıkıp gözden kayboldu.

Sabahın geri kalanını dükkânda çalışarak geçirdik. Mektup konusunu birkaç saat düşündükten sonra Fermín'in haklı olduğuna karar verdim. Karar veremediğim tek nokta ise karıma güvenip sessiz kalmak mı, yoksa o geri zekâlıyı bulup kasıklarından ameliyat olmasını mı sağlamaktı. Tezgâhın üzerindeki takvim 20 Aralık'ı gösteriyordu. Karar vermek için bir ay vardı.

Gün içinde işler yavaş yavaş arttı ve pek yüksek olmasa da satış yaptık. Fermín şu görkemli beşik ve Bask'lı halterciyi andıran bebek İsa biblosunu aldığı için babamın parlak fikrini övme fırsatlarını hiç kaçırmadı.

"Böylesine büyüleyici bir satış görevlisinin karşısında ben sahneyi ustaya bırakıp arka odaya geçeceğim ve geçen gün dul hanımın bıraktığı koleksiyonu ayıracağım."

Bu fırsatı kaçırmayarak Fermín'i takip ettim ve arkaya geçip perdeyi kapattım. Fermín biraz tedirgince bana baktı, ama dostça gülümseyerek rahatlamasını sağladım.

"İstersen sana yardım ederim."

"Nasıl istersen Daniel."

Birkaç dakika kutuları açıp kitapları konusuna, durumuna ve boyutlarına göre ayırma işine devam ettik. Fermín ağzını hiç açmadı ve benimle göz göze gelmekten kaçındı.

"Fermín..."

"Mektup için kaygılanmamanı söyledim sana. Senin karın şıllık değil ve asla olmaması için duacıyım, ama eğer seni terk edecekse böyle bir pembe dizi maskaralığı yapmak yerine bunu yüzüne söyleyecektir."

"Demek istediğini anladım Fermín. Ama konu bu değil."

Ne diyeceğimi tahmin ederek sıkıntıyla başını kaldırıp bana baktı.

"Bugün dükkânı kapatınca dışarı çıkıp iki lokma yemek yiyelim, erkek erkeğe konuşalım diyorum. Yalnızca seninle ben," diye başladım. "Konuşacağımız konular var. Örneğin dün gelen yabancı. Ayrıca seni kaygılandıran bir şeyler var ve nedense arasında bir bağlantı olduğunu hissediyorum."

Fermín temizlediği kitabı masaya bıraktı ve umutsuz bir ifadeyle bana bakıp içini çekti.

"Başımda büyük bir dert var Daniel," diye mırıldandı sonunda. "Nasıl sıyrılacağımı hiç bilmiyorum."

Elimi omzuna attım. Önlüğün altından yalnızca cildini ve kemiklerini hissedebiliyordum.

"Öyleyse sana yardım edeyim. Akıl akıldan üstündür."

Ne yapacağını bilemez gibi görünüyordu.

"Sen ve ben çok daha kötü durumlardan kurtulduk," diye ısrar ettim.

Öngörüme pek de inanmadan üzgün bir gülüşle bana baktı.

"Sen çok iyi bir dostsun Daniel."

Onun layık olduğu kadar iyi bir dost değilim diye düşündüm.

12

O zamanlar Fermín, Calle Joaquín Costa'daki eski pansiyonda yaşıyordu. Diğer kiracılarla iyi ilişkilerimin olmasının yanı sıra Rociíto ile meslektaşlarıyla gizli bir işbirliği içinde Fermín için tarihe geçecek bir bekârlığa veda partisi düzenliyorduk. Saat dokuzda onu almaya gittiğim de Fermín kapının önünde bekliyordu.

"Doğrusunu istersen, aç değilim," dedi beni görür görmez.

"Çok yazık, çünkü Can Lluís'e gideriz diye düşünmüştüm," diye bir öneri bulundum. "Bu gece mönüde nohutlu güveç ve kuzu pirzola varmış..."

"Öyleyse acele karar vermeyelim," dedi Fermín. "İyi bir yemek güzel bir kız gibidir; takdir etmemek aptallık olur."

Ünlü Don Fermín Romero de Torres'in aforizmalar kaynağından gelen bir inci tanesiyle Barselona'da ve tüm dünyada tanınan, arkadaşımın en sevdiği lokantalardan birine doğru yürümeye başladık. Can Lluís, Raval'ın girişinde Calle de la Cera 49 Numara'da yer alıyordu. Mütevazı görüntüsünün ardında Can Lluís, eski Barselona'nın gizemlerini özümsemiş samimi bir ortamın yanı sıra Fermín ya da benim bile bütçeme uygun fiyatlarla nefis yemekler ve kusursuz servis sunan bir

lokantaydı. Hafta içinde tiyatro, edebiyat dünyasının bohem kişilerinin uğrak yeri olduğu gibi, alt ve üst sınıfa mensup müşteriler de birbiriyle sohbet edip kadeh kaldırıyorlardı.

İçeri girince kitabevinin düzenli müşterilerinden iyi bir eleştirmen olan, sanat fakültesinde ders veren ve Can Lluís'i ikinci evi gibi gören Profesör Alburquerque'e rastladım. Barda oturmuş yemeğinin keyfini çıkarırken bir yandan da gazetesini karıştırıyordu.

"Uzun zamandır görüşemedik profesör," dedim yanından geçerken. "Bir ara bize uğramalı ve yeni kitaplarımızı görmelisiniz. İnsan yalnızca *La Vanguardia* gazetesinin ölüm ilanlarını okuyarak yaşayamaz."

"Keşke yapabilsem. Lanet olası yazılar. Günümüzde üniversiteleri dolduran şımarık zengin çocuklarının yazdığı saçmalıkları okumaktan neredeyse bugünlerde disleksi olacağım."

O anda bir garson profesöre harika vanilya kokulu, yanık şeker katmanı altında titreyen tombul bir krem karamel servisi yaptı.

"Majesteleri bu harika tatlıdan birkaç kaşık yutunca bu durumu atlatır," dedi Fermín. "Aman Tanrım, adeta Doña Margarita Xirgu'nun dolgun memeleri gibi titriyor."

Bilge profesör bu sözlerin ışığında tabağındaki tatlıya büyülenmiş gibi baktı ve bu fikre katıldığını belirtti. Profesörü sahnelerin ünlü divasının şekerli cazibesiyle baş başa bırakıp salonun arka tarafındaki bir köşe masaya yerleştik ve servis yapılan nefis yemekleri Fermín geri çekilen bir ordunun iştahıyla yalayıp yuttu.

"Aç olmadığını sanıyordum," diye takıldım.

"Sert kaslar çok fazla kalori yakıyor," diye açıkladı Fermín sepetteki son ekmek parçasıyla tabağındaki sosu yutarken, ama ben kapıldığı kaygılar nedeniyle bunca yemeği mideye indirdiğini düşünüyordum.

Garson Pere, ne durumda olduğumuzu görmek için masaya geldi ve Fermín'in tabağını görünce, derhal tatlı mönüsünü eline tutuşturdu.

"Yemeğin sonunda biraz tatlı alır mıydınız, beyefendi?"

"Doğrusunu istersen biraz önce gördüğüm şu ev yapımı krem karamellerden birkaç tanesine hayır demem. Mümkünse her birinin üstüne kırmızı bir kiraz koyun," dedi Fermín.

Pere onayladı ve Fermín'in bu tatlının kıvamı ve metaforik çekiciliği üzerine yaptığı benzetmeyi duyan patronun bundan böyle krem karamele "*margarita*" adını vereceğini söyledi.

"Ben bir espresso içerim," dedim.

"Patron kahveyle tatlının ikram olduğunu söyledi," dedi Pere.

Barın arkasında durup Profesör Alburquerque ile sohbet eden patrona kadeh kaldırdık.

"İyi insanlar," diye mırıldandı Fermín. "İnsan bazen dünya yüzündeki herkesin alçak olmadığını unutuyor."

Ses tonunun acılığı beni şaşırttı.

"Niçin böyle söylüyorsun, Fermín?"

Arkadaşım omzunu silkti. Biraz sonra kışkırtıcı dalgalanmaları ve tepesinde parlak kirazlarıyla krem karamelleri geldi.

"Birkaç hafta içinde evleneceğini ve senin şu *margarita* günlerinin sona ereceğini hatırlatabilir miyim?" diye takıldım.

"Zavallı ben," dedi Fermín. "Korkarım ben havlıyorum ama ısırmıyorum. Eskisi gibi değilim."

"Hiçbirimiz eskisi gibi değiliz."

Fermín her lokmanın tadını çıkararak tatlısını yemeye başladı.

"Nerede okuduğumu anımsamıyorum, ama aslında hiçbirimiz bir zamanlar olduğumuzu düşündüğümüz kişi değilmişiz ve yalnızca asla yaşamadıklarımızı anımsıyormuşuz..." dedi Fermín.

"Julián Carax'ın bir romanı böyle başlar," diye yanıtladım.

"Doğru. Dostumuz Carax nerede acaba? Hiç merak etmiyor musun?"

"Her gün düşünüyorum."

Eski maceralarımızı anımsayan Fermín gülümsedi. Sonra parmağıyla göğsümü işaret edip soran gözlerle bana baktı.

"Hâlâ acıyor mu?"

Gömleğimin birkaç düğmesini çözüp çok uzak bir tarihte Sis Meleği'nin yıkıntılarında Müfettiş Fumero'nun mermisinin göğsümü delip geçtiği yara izini gösterdim."

"Ara sıra acıyor."

"Yaralar asla iyileşmiyor. Değil mi?"

"Bazen unutuluyor sanırım. Fermín, gözlerimin içine bak."

Fermín'in kaçamak bakışları gözlerime dikildi.

"Neler olup bittiğini bana anlatacak mısın?"

Fermín birkaç saniye kararsız kaldı.

"Bernarda'nın bebek beklediğini biliyor muydun?" diye sordu.

"Hayır," diye yalan söyledim. "Bunun için mi kaygılanıyorsun?"

İkinci tatlısını bitirip şurubun kalanını içen Fermín başını salladı.

"Şimdilik bana söylemek istemiyordu zavallı kız, çünkü kaygılanıyor. Ama beni dünyanın en mutlu erkeği yapacak."

Dikkatle yüzüne baktım.

"Doğrusunu istersen, şu anda mutluluğun resmi gibi görünmüyorsun. Nedeni düğün mü? Kilisede evleneceğin için mi kaygılanıyorsun?"

"Hayır Daniel. Aslında işin içine din adamları karıştığı halde bu konuda heyecanlıyım. Bernarda ile her gün evlenebilirim."

"Öyleyse?"

"Evlenmek istediğim zaman sana ilk olarak ne soruyorlar?"

"Adını," dedim hiç düşünmeden.

Fermín ağır ağır başını salladı. O ana kadar bunu düşünmek aklıma gelmemişti. Birdenbire arkadaşımın karşı karşıya kaldığı ikilemi anladım.

"Yıllar önce sana anlattıklarımı anımsıyor musun, Daniel?"

Hepsini anımsıyordum. İçsavaş sırasında, faşistlere katılmadan önce komünistlerin kiralık tetikçisi gibi davranan Müfettiş Fumero'nun iğrenç iftiraları yüzünden arkadaşım hapse atılmıştı, neredeyse aklını ve yaşamını yitiriyordu. Bir mucize sayesinde sağ olarak hapishaneden çıkmayı başarınca geçmişini silmek için yeni bir kimlik edinmişti. Arenada gördüğü eski bir afişteki ismi ödünç aldığında ölümün eşiğindeydi. Böylece her geçen gün yaşamöyküsünü yeniden icat eden bir adam yani Fermín Romero de Torres doğmuştu.

"Bu nedenle kilisedeki belgeleri doldurmak istemiyorsun," dedim. "Çünkü Fermín Romero de Torres adını kullanamazsın."

Fermín başıyla onayladı.

"Bak eminim sana yeni belgeler edinmenin bir yolunu bulabiliriz. Polislikten ayrılan Teğmen Palacios'u anımsıyor musun? Bonanova bölgesinde bir okulda beden eğitimi dersi veriyor ve ara sıra dükkâna uğruyor. Bir gün sohbet sırasında yıllarını dışarıda geçirdikten sonra İspanya'ya dönen insanlara yeni kimlikler sağlayan gizli bir pazar olduğunu söyledi bana. Eski Kraliyet Tersanesi bölgesine yakın bir yerde atölyesi varmış ve emniyette birilerini tanıyormuş. Yüz peseta karşılığında insanlara yeni bir kimlik hazırlıyor ve bakanlıktan onaylatıyormuş."

"Biliyorum. Adamın adı Heredia. İyi bir sanatçıydı."

"Yani?"

"Birkaç ay önce cesedi limanda yüzerken bulundu. Dalgakırana doğru seyreden bir gezi teknesinden düştüğü söylendi. Elleri arkasından bağlıydı. Faşist mizahı."

"Onu tanıyor muydun?"

"Ara sıra görüşüyorduk."

"Öyleyse senin Fermín Romero de Torres olduğunu kanıtlayan belgelerin var..."

"Heredia 1939'da savaşın sonuna doğru bu belgeleri bana sağlamıştı. O zamanlar daha kolaydı, Barselona tımarhane gibiydi ve insanlar geminin battığını fark edince aile armasını bile sana birkaç *duro*'ya satıyorlardı."

"Neden bu ismi kullanamıyorsun?"

"Çünkü Fermín Romero de Torres 1940'da öldü. O yıllar çok kötüydü Daniel, bugünden bile daha kötüydü. Zavallı serserinin yaşamı bir yıl bile sürmedi."

"Öldü mü? Nerede? Nasıl?"

"Montjuïc Şatosu'nun hapishanesinde. On üç numaralı hücrede."

Monte Cristo Kontu adlı kitabın içine dükkâna gelen yabancının Fermin için yazdığı yazıyı anımsadım.

Ölülerin arasından gelen ve
geleceğin anahtarını elinde tutan
Fermin Romero de Torres için.
13

"O akşam sana öykünün kısacık bir bölümünü anlatmıştım Daniel."

"Bana güvendiğini sanıyordum."

"Yaşamımı sana teslim edebilirim. Yalnızca bir kısmını anlatmamın nedeni seni korumak içindi."

"Korumak mı? Neden korumak için?"

Fermín mahvolmuş gibi görünüyordu.

"Gerçeklerden Daniel... gerçeklerden."

İkinci Bölüm

Ölülerin Arasından

1

Barselona, 1939

Yeni tutuklular geceleri, Layetana Caddesi'ndeki karakoldan kenti sessizce geçen, kimsenin fark etmediği ya da fark etmek istemediği arabalar veya siyah minibüslerle getiriliyorlardı. Siyasi polisin araçları Montjuïc yamaçlarındaki eski yolu tırmanırken, tepenin zirvesinde, denizden yükselen karabulutların arasındaki şatoyu gördükleri anda buradan sağ olarak çıkamayacaklarını anladıklarını söyleyen mahkûmların sayısı oldukça fazlaydı.

Kayalık dağın en yüksek noktasındaki şato, doğuda denizin, kuzeyde Barselona kenti gölgelerinin ve güneyde uçsuz bucaksız ölüler kentinin arasında yer alıyordu. Eski Montjuïc Mezarlığı'nın kokusu kayaların arasından yükseliyor, binanın taş duvarlarındaki çatlaklardan ve hücrelerin demir parmaklıklarından içeri doluyordu. Şato daha önceleri aşağıdaki kenti bombalamak için kullanılmıştı, ama ocak ayında Barselona'nın düşmesinden ve nisandaki kesin yenilginin ardından, birkaç ay sonra ölüm orada sessizce ikamet et-

meye gelmişti ve kent tarihinin en uzun gecesine gömülmüş Barselona'lılar yukarıya doğru bakıp tepenin üzerinde bir taç gibi duran hapishaneyi görmemeyi yeğliyorlardı.

Siyasi polisin getirdiği mahkûmlara genellikle içine tıkılacakları ve büyük bir olasılıkla ölecekleri hücrenin numarası verilirdi. Gardiyanların yeğlediği tanımla kiracıların çoğu için bu şato tek yönlü bir biletti. 13 Numara'lı kiracının Montjuïc'e getirildiği gece şiddetli bir yağmur yağıyordu. İncecik siyah su akıntıları taş duvarlardan sızıyor, hava yeni kazılmış toprak kokuyordu. İki polis memuru mahkûmu içinde yalnızca metal bir masa ve bir iskemle bulunan odaya götürdü. Tavana asılı çıplak ampul jeneratörün akımı azaldıkça titreşiyordu. Silahlı bir nöbetçinin gözetimi altındaki mahkûm sırılsıklam giysileri içinde yaklaşık yarım saat ayakta bekledi.

Sonunda ayak sesleri duyuldu, kapı açıldı ve otuz yaşından fazla göstermeyen bir erkek girdi içeri. Yeni ütülenmiş yünlü bir takım elbise giymişti ve kolonya kokuyordu. Profesyonel bir askerin ya da bir polisin savaşçı görüntüsünü taşımıyordu: yüz hatları yumuşak, ifadesi sevimli gibiydi. Mahkûma göre, kendi düzeyinden daha aşağıda bir ortamda üstünlük taslayan zengin genç bir adamın sahte tavırlarına sahipti. En dikkat çeken yönü gözleriydi. Delici, keskin bakışlı mavi gözleri hırs ve şüpheyle canlanmıştı. Zoraki zarafet ve nazik davranışların cilasının ardındaki gerçek yapısını yalnızca gözleri açığa vuruyordu.

Yuvarlak çerçeveli gözlüğü ve arkaya taranmış briyantinli saçları, meşum dekora uyum göstermeyen hafifçe yapmacık bir hava vermişti. Adam masanın arkasındaki iskemleye oturup elindeki dosyayı açtı. İçeriğine kısaca bir göz atıp, ellerini kavuşturdu, parmaklarının ucunu çenesine dayayıp mahkûmu incelemeye başladı. Sonunda mahkûm konuşmaya yeltendi.

"Özür dilerim ama sanırım bir hata..."

Midesine inen tüfeğin dipçiği mahkûmun soluğunu kesti ve yere düşüp bir top gibi büzüldü.

"Müdür ancak sana soru sorarsa konuşabilirsin," dedi gardiyan.

"Ayağa kalk," diye emretti müdür hâlâ emir vermeye alışmamış titreyen sesiyle.

Mahkûm ayağa kalkmayı başardı ve müdürün tedirgin bakışlarını karşıladı.

"Adın ne?"

"Fermín Romero de Torres."

Müdürün mavi gözlerindeki küçümseme ve umursamazlık ifadesini fark etti.

"Ne biçim bir isim bu? Beni aptal mı sanıyorsun? Hadi, adın ne, gerçek adını söyle."

Ufak tefek, zayıf yapılı mahkûm elindeki belgeleri müdüre doğru uzattı. Nöbetçi kâğıtları alıp masaya götürdü. Müdür bir göz attı, dilini şaklattı ve gülümsedi.

"Yine bir Heredia belgesi..." diye mırıldanıp belgeleri çöp sepetine attı. "Bu kâğıtların değeri yok. Bana adını söyleyecek misin, yoksa ciddileşmek zorunda mı kalacağız?"

13 Numara'lı kiracı birkaç sözcük söyledi, ama dudaklarının titremesinden anlaşılmaz bir şeyler kekelemekten öteye gidemedi.

"Korkma dostum, kimse seni ısırmayacak. Sana neler anlattılar? Dışarıdaki lanet olası Kızıllar, çamur atmayı severler, ama burada insanlar işbirliği yaparlarsa iyi İspanyollar gibi iyi muamele görürler. Hadi giysilerini çıkar."

Yeni kiracı bir an kararsız kaldı. Müdür, olup bitenler onu tedirgin ediyormuş ve mahkûmun inatçılığı nedeniyle orada bulunuyormuş gibi horgören bir ifadeyle ona baktı. Bir saniye sonra gardiyanın tüfeğinin dipçiği bu kez böbreklerini buldu ve mahkûm bir kez daha yere yığıldı.

"Müdürü duydun. Soyun. Bütün gece seni bekleyemeyiz."

13 Numara'lı kiracı dizlerinin üzerinde doğrulmayı başardı ve kirli, kan lekeli giysilerini çıkardı. Tümüyle çıplak kalınca

nöbetçi tüfeğin namlusunu bir omzunun altına sokup ayağa kalkmaya çalıştı. Müdür başını kaldırıp baktı ve bedeninin üst kısmını, kalçalarını ve bacaklarının üst kısmını kaplayan yanıkları görünce tiksintiyle yüzünü buruşturdu.

"Anlaşılan bizim şampiyon, Fumero'nun eski bir dostuymuş," dedi gardiyan.

"Kapa çeneni," diye emretti müdür pek de inandırıcı olmayan bir sesle.

Sabırsızlıkla mahkûma bakınca ağladığını fark etti.

"Hadi artık ağlamayı kes ve bana adını söyle."

Mahkûm fısıltı halinde adını tekrarladı.

"Fermín Romero de Torres..."

Müdür bıkkınlıkla içini çekti.

"Bak sabrım taşmaya başladı. Sana yardım etmek istiyorum ve doğrusu Müfettiş Fumero'yu arayıp senin burada olduğunu söylemek istemiyorum..."

Mahkûm yaralı bir köpek gibi inlemeye başladı ve öylesine şiddetli titriyordu ki, bu sahneyi zevksiz bulan ve bir an önce sonlandırmak isteyen müdür, nöbetçiyle bir an bakıştı ve tek laf etmeden zor duyulan bir sesle küfrederek mahkûmun verdiği ismi kayda geçirdi.

"Lanet olası savaş," diye mırıldandı kendi kendine, çıplak mahkûmu sel sularıyla dolu koridorlardan geçirip hücresine götürürlerken.

2

Hücre dikdörtgen şeklinde karanlık ve rutubetliydi. Kayaya açılmış küçük bir delikten içeri soğuk hava doluyordu. Duvarlar eski kiracıların bıraktığı taşa kazılmış işaretler ve mesajlarla kaplıydı. Bazıları adlarını ya da bir tarihi yazıp var olduklarının bir kanıtını bırakmışlardı. İçlerinden biri karanlıkta haçlar çizmişti, ama anlaşılan cennet bunların farkına varmamıştı. Hücrenin demir parmaklıkları paslanmıştı ve insanın ellerinde kahverengi iz bırakıyordu.

Eski püskü yatağın üzerine büzülen Fermin battaniye, şilte ve yastık görevini üstlendiğini düşündüğü yırtık bezle çıplaklığını örtmeye çalışıyordu. Loş ışığın bakır rengi ölmekte olan bir mumun son soluğunu çağrıştırıyordu. Bir süre sonra gözleri karanlığa alıştı ve keskinleşen kulakları dışarıdan sızan hava akımının taşıdığı yankıların ve damlaların sesleri arasında belli belirsiz hareketleri seçmeye başladı.

Yarım saat kadar sonra hücrenin öteki ucunda karanlık bir nesne gözüne çarptı. Ayağa kalkıp usulca yaklaşınca pis bir branda çuval olduğunu gördü. Soğuk ve rutubet, kemiklerine işlemeye başlamıştı gerçi koyu renk lekeli çuvalın kokusu

hoş değildi, ama belki de kimsenin ona vermeyi akıl etmediği mahkûm giysilerinin içinde olabileceğini düşündü. Şansı yaver giderse belki soğuktan onu koruyacak bir battaniye bile olabilirdi. Yere çömelip çuvalın bir ucunu kapatan düğümü çözdü.

Çuvalı aralayınca koridordaki yağ lambalarının titrek, loş ışığında önce terzihaneleri süsleyen tahta mankenlerden birinin suratını gördüğünü sandı. Aldığı koku ve midesinin bulanması çuvaldakinin manken olmadığını gösteriyordu. Bir eliyle ağzını burnunu kapatıp çuvalın kenarını iyice araladıktan sonra hücrenin duvarına kadar geriledi.

İçindeki ceset kırk ilâ yetmiş beş yaşları arasında yetişkin bir erkeğe aitti ve elli kilodan fazla olamazdı. Karman çorman beyaz saçlar ve sakallar, yüzüyle iskeleti andıran göğsünü örtmüştü. Upuzun kıvrık tırnaklarıyla kemikli elleri bir kuşun pençelerini andırıyordu. Açık gözlerinin kenarları fazla olgunlaşmış bir meyve gibi buruş buruştu. Ağzı da açıktı ve kararmış şişmiş dili çürük dişlerinin arasından görünüyordu.

"Gelip onu götürmelerinden önce, giysilerini al üstünden," dedi bir ses koridorun diğer ucundaki bir hücreden. "Gelecek aya kadar giyecek başka bir şey bulamazsın."

Fermín gözlerini kısıp karanlığın içine bakınca öteki hücrenin ranzasından kendisini izleyen iki parlak gözü fark etti.

"Korkma, zavallı adam artık kimseye zarar veremez," diyerek ses güvence verdi.

Fermín başıyla onaylayıp çuvala yaklaşırken, bu işi nasıl becereceğini merak ediyordu.

"İçtenlikle özür diliyorum," diye mırıldandı ölüye bakarak. "Huzur içinde yat."

"O ateistti," diye bilgilendirdi diğer hücreden gelen ses.

Fermín bir kez daha başını salladı ve formaliteleri atlamaya karar verdi. Hücrenin soğuğu öylesine şiddetliydi ki, insanın kemiklerine işliyordu ve nezaketi gereksiz kılıyordu. Soluğunu tutarak işe koyuldu. Giysiler de ceset gibi kokuyordu.

Beden kaskatı olduğu için cesedi soyma işlemi tahmin ettiğinden daha zor oldu. Ölünün en iyi giysilerini alıp tekrar çuvalla örttü ve ünlü Houdini'nin bile açamayacağı bir Camadan düğümü attı. Eski püskü, kötü kokulu hapishane üniformasını sırtına geçirip yatağa büzülünce kendisinden önce kaç kişinin giymiş olduğunu merak etti.

"Çok teşekkür ederim," dedi sonunda.

"Rica ederim," dedi koridorun öteki ucundaki ses.

"Fermín Romero de Torres hizmetinizde."

"David Martín."

Fermín kaşlarını çattı. İsim tanıdık geliyordu. Beş dakika boyunca eski anılarıyla geçmişin yankılarını araştırdı ve sonunda bir anda aklına geliverdi. Calle de Carmen'deki kütüphanenin bir köşesinde açık saçık kapakları ve adları olan bir dizi kitabı okuduğu öğleden sonraları anımsadı.

"Yazar Martín mi? *Lanetliler Kenti*'nin yazarı mı?"

Gölgelerin arasından biri içini çekti.

"Artık hiç kimse takma isimleri takdir etmiyor."

"Düşüncesizliğimi bağışlayın. Yapıtlarınıza bir zamanlar bilimsel bir bağlılık hissediyordum. Bu nedenle ölümsüz Ignatius B. Samson romanlarını yazan kişi olduğunuzu biliyorum..."

"Hizmetinizdeyim."

"Sinyor Martín bu berbat koşullar altında olsa bile sizinle tanışmak bir onurdur, çünkü ben yıllarca yapıtlarınızı hayranlıkla ve..."

"Siz iki aşk çocuğu çenenizi kapatacak mısınız? Bazıları uyumaya çalışıyor," diye kükredi yan hücreden başka bir ses.

"İşte suratsız ihtiyar konuştu," dedi koridorun derinliklerinden gelen bir ses. "Ona aldırma Martín. Burada uyursan yatak böcekleri özel bölgelerinden başlayarak seni canlı canlı yer. Hadi Martín niye bize bir öykü anlatmıyorsun? Özellikle Chloé hakkında..."

"Elbette sen de tıpkı bir maymun gibi mastürbasyon yaparsın," dedi düşmanlık dolu bir ses.

"Fermín, dostum," dedi Martin'in sesi. "Seni her şeyde, ama her şeyde bir kusur bulan 12 Numara ile tanıştırayım. 15 Numara uykusuzluk çeker, eğitimlidir. Geri kalanı, özellikle 14 Numara pek konuşmaz."

"Ancak söyleyecek bir şeyim olduğu zaman konuşurum," dedi derin, buz gibi bir ses ve Fermin 14 Numara olduğunu tahmin etti. "Eğer hepimiz aynısını yaparsak, geceleri biraz huzur buluruz."

Fermín bu tuhaf toplumu anlamaya çalıştı.

"Herkese iyi geceler. Benim adım Fermin Romero de Torres ve hepinizle tanıştığıma memnun oldum."

"Bu zevk sana ait," dedi 15 Numara.

"Hoş geldin ve umarım burada çok kısa süre kalırsın," dedi 14 Numara.

Fermín cesedi saran çuvala bir göz attı ve yutkundu.

"Eski 13 Numara'nın adı Lucio idi," diye açıkladı Martín. "Dilsiz oluşunun dışında zavallı adam hakkında pek fazla şey bilmiyoruz. Ebro Çarpışması'nda bir mermi gırtlağını parçalamış."

"Buradaki tek dilsiz olması çok yazık," dedi 15 Numara.

"Ölüm nedeni nedir?" diye sordu Fermín.

"Buradakiler burada oldukları için ölürler," dedi 12 Numara. "Başka bir nedene gerek yok."

3

Tekdüze yaşam yararlıydı. Günde bir kez bir saatliğine ilk iki hücre bloğundaki mahkûmlar güneş, yağmur ya da hava koşulları her neyse yararlanmaları için kale hendeğinin içindeki avluya çıkarılıyorlardı. Yemek yarım kâse dolusu soğuk, yağlı, ne olduğu belli olmayan grimsi bulamaçtan oluşuyordu ve birkaç gün sonra insanın midesindeki açlık krampları nedeniyle kokusuz hale geliyor ve böylece daha kolay yutuluyordu. Öğleden sonra dağıtılan yemeği mahkûmlar özlemle bekler hale gelmişlerdi.

Ayda bir kez kirli giysilerini görevlilere teslim edip bir dakikalığına kaynar suya batırıldığı iddia edilen, ama böceklerin bundan haberi olmadığı şekilde yıkanmış başka giysiler alıyorlardı. Pazar günleri ise ayine gitmeleri için teşvik ediliyorlardı. Kimse katılmamayı göze alamıyordu, çünkü rahip yoklama yapıyor ve bulunmayanların adlarını not ediyordu. İki kez katılmamanın cezası bir hafta oruç tutmaktı. Üç kez yinelenirse kuledeki tek kişilik hücrelerde bir ay tatil yapılıyordu.

Hücre blokları, avlu ve mahkûmların gelip geçtiği diğer yerler çok sıkı denetim altındaydı. Tüfek ve tabancayla donan-

mış nöbetçiler sürekli hapishanede dolanıyorlardı ve hücrelerinden çıkan mahkûmlar ne tarafa bakarsa baksın en az bir düzine parmağı tetikte nöbetçi görüyordu. Nöbetçilere askerler kadar korkutucu görünmeyen gardiyanlar da ekleniyordu. Mahkûmların arasındaki yaygın kanı, gardiyanların bu zor dönemde başka iş bulamamış talihsiz bir insan grubu olmalarıydı.

Her blokta bir gardiyan görevliydi. Elinde bir deste anahtarla on iki saatlik vardiyalarda koridorun sonundaki iskemlede oturuyordu. Gardiyanların çoğu mahkûmlarla dostluk etmekten kaçınıyor, gerekmediği takdirde yüzlerine bakmıyor ya da tek laf etmiyordu. Tek istisna Bebo takma adlı zavallı bir adamdı ve Pueblo Seco'da gece bekçisi olarak çalıştığı fabrikada hava saldırısı sırasında bir gözünü kaybetmişti.

Söylentilere göre Bebo'nun ikiz kardeşi Valencia Hapishanesi'nde yatıyordu ve belki de bu nedenle mahkûmlara karşı oldukça nazikti. Kimse görmeden onlara biraz su, bir parça kuru ekmek ya da mahkûmların ailelerinden gelen paketlerden nöbetçilerin aşırdıkları arasından ne bulabilirse dağıtıyordu. Bebo iskemlesini David Martín'in hücresine yaklaştırıp yazarın diğer mahkûmlara anlattığı öyküleri dinlemekten hoşlanıyordu. Şu cehennemde Bebo bir meleğe en yakın canlıydı.

Pazar ayininden sonra müdür mahkûmlara biraz nasihat ederdi. Müdür hakkında kimsenin pek fazla bilgisi yoktu; yalnızca adının Mauricio Valls olduğunu, savaştan önce talihsiz Don Pedro Vidal'in rakibi olan tanınmış bir yazarın sekreteri ve ayak işlerine bakan yardımcısı olarak çalıştığı biliniyordu. Valls boş zamanlarında eski Yunan ve Latin klasiklerini tercüme ediyordu, ama tercümesinin iyi olduğu söylenemezdi ve aynı kafadan birkaç kişiyle birlikte yüksek iddiaları ve çok az tirajı olan edebi bir kitapçık yayımlıyordu. Bu kişiler aynı görüşteki aydınların bir araya gelip olayların gidişini kınadığı,

eğer günün birinde yetkiyi ele geçirirlerse dünyanın Olympos Dağı'nın zirvesine yükseleceği tahminini yaptığı edebiyat toplantıları düzenliyorlardı.

Valls'in yaşamı, Tanrı'nın sınırsız acımasızlığıyla yeteneklerini kat kat aşan, bir hırs ve görkem sanrıları gören sıradanlığın acı, gri varlığına kilitlenmiş gibiydi. Ne var ki bu savaş birçok başka kişinin olduğu gibi onun alın yazısını da değiştirmişti. Şans ve servet avcılığı arasında bir noktada, o güne kadar yalnızca kendi olağanüstü yeteneği ile züppe inceliğine âşık olan Mauricio Valls, geniş kapsamlı girişimleriyle General Franco'nun ordusunu ve bütçesinin büyük bir kısmını destekleyen zengin bir işadamının kızıyla evlenmişti.

Kendisinden sekiz yaş büyük olan gelin, kaslarını ve yaşamını acımasızca tüketen kalıtsal bir hastalık nedeniyle on üç yaşından beri tekerlekli iskemledeydi. Hiçbir erkek elini tutmamış, gözlerinin içine bakıp, ne kadar güzel olduğunu söylememiş ya da adını sormamıştı. Tüm yeteneksiz edebiyatçılar gibi Mauricio da kibirli olduğu kadar benliğinin derinliklerinde paragöz olduğundan ona ilgi gösteren ilk ve son kişi olmuş ve bir yıl sonra Seville'de evlenirlerken General Queipo de Llano ve devlet düzeninin diğer önde gelenleri düğüne katılmışlardı.

"Valls, sen çok ilerleyeceksin," diye öngörmüştü dışişleri bakanı Serrano Súñer, Valls'in Ulusal Kütüphane müdürlüğüne atanmak için yalvarmaya gittiği Madrid'deki özel görüşmede.

"İspanya çok zorlu bir dönemden geçiyor ve tüm soylu İspanyollar elini taşın altına sokmalı ve bizim ruhsal kararlılığımızı çökertmek isteyen Marksistleri denetim altında tutmaya yardım etmelidir," diye bildirdi Caudillo'nun bacanağı tiyatro sahnesine uygun bir amiral üniforması içinde heybetli görünerek.

"Bana güvenebilirsiniz ekselansları," diye yanıtladı Valls. "Hangi konuda ne gerekiyorsa."

"Hangi konuda ne gerekiyorsa" Madrid'deki görkemli Ulusal Kütüphane yerine Barselona kentine yukarıdan bakan bir tepeye konuşlanmış, ünlü kasvetli hapishanenin müdürü olmuştu. Ballı makamlar isteyen yakın dostların ve gözdelerin listesi inanılmaz derece uzundu ve Valls tüm çabalarına karşın listenin alttan üçüncü sırasına yerleşebilmişti.

"Sabırlı ol Valls. Çabaların ödüllendirilecektir."

Böylece Mauricio Valls herhangi bir iktidar değişikliğinin ardından başkalarını dirsekleyip kendine yol açma sanatının ilk dersini almıştı, binlerce iktidar destekçisi ortaya çıkınca, rekabet kızışmıştı.

4

En azından anlatılan öykü böyleydi. Eski müdürün karanlık dalavereleri sayesinde üçüncü elden yayılan şüpheler, suçlamalar, dedikodular mahkûmların kulağına kadar gelmişti. Eski müdür yalnızca iki hafta görev yapıp hoyratça görevinden alınmış ve savaş boyunca elde etmek istediği makamı elinden kaçırmasına neden olan sonradan görme Valls'e karşı öfkeyle dolmuştu. İşten el çektirilen müdür hiçbir ailesel bağlantısı olmadığı gibi içkiyi fazla kaçırınca, tüm İspanyolların Generalissimo'su hakkında şakalar yapıp, yedi cücelerin en küçüğüne ne kadar benzediğini söylerken yakalanmak gibi talihsiz bir örnek oluşturmuştu. Ceuta Hapishanesi'nin müdür yardımcısı görevine getirilmeden önce Don Mauricio Valls'i tüm dünyaya kötülemek için elinden geleni yapmıştı.

Hiç kimsenin Valls'ten "müdür" tanımından başka bir şekilde söz etmeyeceği kabullenilmişti. Kendisinin ortaya yaydığı resmi açıklamaya göre Don Mauricio edebiyatçıydı, aydın ve başarılı bir kişi olarak biliniyordu ve Paris'te öğrenim gördüğü yıllarda geniş bir bilgi birikimine sahip olmuştu. İktidarın hapishane sektöründe geçici olarak görev yapmasının

ötesindeki geleceği ve misyonu katliama uğramış İspanya'nın sıradan insanlarını eğitmek, seçilmiş bir grup taraftarın yardımıyla nasıl düşüneceklerini öğretmekti.

Konuşmalarına sık sık kendi yazılarından, şiirlerinden ya da ulusal basında edebiyat, felsefe ve çok gereksinim duyulan Batı dünyasının düşünce sisteminin yenilenmesi hakkında yazdığı makalelerden alıntılar katardı. Bu eğitici konuşmaların sonunda eğer mahkûmlar coşkuyla alkışlarlarsa, müdür soylu bir davranışla gardiyanlara ailelerin gönderdiği paketlerden ya da bağışlardan el konulmuş sigaraları, mumları ya da benzer lüks malzemeleri dağıtma emrini verirdi. Daha fazla rağbet gören malzemeleri ise zaten nöbetçiler el koyup ya evlerine götürüyor ya da parayla mahkûmlara satıyorlardı. Hiç yoktan iyiydi.

Doğal nedenler ya da doğal olduğu ileri sürülen nedenlerle ölenlerin cesetleri –haftada ortalama beş ya da on kişi– gece yarısı toplanıyordu. Hafta sonları ve dini bayramlarda ölenlerin cesetleri ise ertesi pazartesiye ya da bir sonraki işgününe kadar genellikle yeni gelen kiracıya hücresinde eşlik ediyordu. Mahkûmlar içlerinden birinin öldüğünü haber verince bir gardiyan gelip nabzını ve soluk alıp almadığını kontrol ediyor ve cesedi bu iş için kullanılan branda çuvallardan birinin içine yerleştiriyordu. Yakındaki Montjuïc Mezarlı'ğındaki görevliler gelip alıncaya kadar ağzı sıkı bağlanmış çuval hücrede bekletiliyordu. Cesetlere ne yapıldığını kimse bilmiyordu ve mahkûmlar bu konuyu Bebo'ya sorunca gardiyan gözlerini yere dikip yanıtlamayı reddetmişti.

İki haftada bir mahkeme kuruluyor ve suçlu bulunanlar gün doğarken infaz ediliyordu. Bazen tüfeklerin ya da mühimmatın kötülüğünden dolayı infaz mangası yaşamsal önemi olan organlardan birine isabet ettiremiyor ve şatonun hendeğine düşen yaralı mahkûmun haykırışları saatlerce duyuluyordu. Ara sıra bir patlama sesi geliyor ve haykırışlar sona eriyordu.

Mahkûmlar arasında dolaşan söylentilere subaylardan birinin işi bir el bombasıyla bitirdiği şeklindeydi, ama bunun doğru olup olmadığını kimse bilmiyordu.

Yine hücreleri dolaşan başka bir söylentiye göre müdür cuma sabahları mahkûmların eşlerini, kızlarını, nişanlılarını, teyzelerini ve hatta büyükannelerini bürosunda kabul ediyordu. Alyansını çıkarıp üst çekmeceye yerleştirdikten sonra ziyaretçilerin ricalarını dinliyor, yakarılarına kulak veriyor, gözyaşlarını kurulamaları için mendil uzatıyor, farklı armağanları ve özel ilgi önerilerini kabullenip sevdiklerinin daha iyi muamele göreceğine, besleneceğine, şüpheli yargı sonuçlarını gözden geçireceğine söz veriyordu ama bu sözler asla gerçekleşmiyordu.

Belirli durumlarda onlara minik pastalar ve misket üzümü şarabı ikram ediyor ve eğer zorlu zamanlara, kötü beslenmeye karşın hâlâ çekici görünüyorlarsa, yazılarından parçalar okuyor, sakat eşi nedeniyle evliliğinin erkekliği üzerine yüklenmiş bir kutsallık sınavı olduğunu itiraf ediyordu. Ardından alın yazısının ülkenin daha yüksek kademelerinde bulunmasına işaret ettiği halde böylesine yüksek kültürlü bir beyefendi olarak hapishane müdürlüğü yapmanın çok alçaltıcı olduğunu, bu nedenle görevinden nefret ettiğini açıklıyordu.

Deneyimli mahkûmlar müdürden söz etmemenin ve hatta mümkünse düşünmemenin daha iyi olduğu öğüdünü veriyorlardı. Çoğu geride bıraktıkları ailelerinden ve anımsadıkları yaşamlarından söz etmeyi yeğliyordu. Bazıları eşlerinin ya da sevgililerinin fotoğraflarını taşıyordu ve biri ellerinden almaya kalkışırsa ölümü göze alarak savunacaklardı. Fermín'e ilk üç ayın en kötüsü olduğunu söyleyen mahkûm sayısı pek az değildi. Daha sonraları umudunuzu yitirince zaman daha çabuk geçiyor ve anlamsız günler ruhunuzu öldürüyordu.

5

Pazar günleri ayin ve müdürün konuşmasından sonra bazı mahkûmlar avlunun güneşli bir köşesine toplanıp bir iki sigara tüttürmeyi ve David Martín'in aklı başında olduğu zamanlar anlattığı öyküleri dinlemeyi seviyorlardı. *Lanetliler Kenti* dizisinin tümünü okuduğu için öyküleri bilen Fermín onların arasına katılıyor ve hayal dünyasına dalıyordu. Ama sık sık Martín bırakın öykü anlatmayı saatin kaç olduğunu söyleyemeyecek durumda olunca, onu kendi kendine konuşarak dolaşması için yalnız bırakıyorlardı. Fermín zavallı adamın insanın yüreğini burkan halini gördükce yazarı gözlüyor ve bazen yakından izliyordu. Tüm kurnazlığını ve cinliğini kullanarak Martín için sigara ya da çok sevdiği kesmeşekerlerden edinmeye çalışıyordu.

"Sen iyi bir insansın Fermín. Bu halinin belli olmasına izin vermemeye çalış," diyordu yazar, ona.

Martín sürekli üzerinde taşıdığı eski bir fotoğrafa uzun uzun bakmaktan hoşlanıyordu. Beyaz giysiler içinde, sekiz yaşlarında bir kız çocuğunun elini tutan bir erkeğin fotoğrafıydı. Kristal suların üzerine uzanmış bir koridor gibi görünen

tahta bir iskelenin ucunda durmuş güneşin batışını izliyorlardı. Fermín, ona kimin fotoğrafı olduğunu sorduğu zamanlar Martín yanıtlamıyordu. Cebine koymadan önce gülümsemekle yetiniyordu.

"Fotoğraftaki kız kim Sinyor Martín?"

"Emin değilim Fermín. Bazen belleğim beni hüsrana uğratıyor. Sana da oluyor mu?"

"Elbette. Herkesin başına gelir."

Martín'in pek aklı başında olmadığı söylentisi dolaşıyordu, ama Fermín onunla dostluğunu ilerletince zavallı adamın mahkûmların varsaydığından çok daha kötü durumda olduğunu fark etti. Herkesten çok daha aklı başında olduğu anlar yaşanıyordu, ama çoğu zaman nerede olduğunu bilmiyormuş gibi davranıyor ve yalnızca hayal dünyasında ya da anılarında var olan insanlardan ve yerlerden söz ediyordu.

Fermín sık sık çok erken saatte uyanınca Martín'in hücresinde kendi kendine konuştuğunu duyuyordu. Çaktırmadan demir parmaklıklara yaklaşıp dikkatle dinlediğinde yazarın "Sinyor Corelli" diye hitap ettiği ve söylediklerinden anladığı kadarıyla karanlık bir insan olan kişiyle tartıştığını açıkça duyabiliyordu.

Böyle gecelerin birinde Fermín son mumunu yaktı ve karşıdaki hücreye doğru tuttu. Martín'in yalnız olduğundan, kendi sesinin ve Corelli dediği kişinin sesinin aynı ağızdan çıktığından emin olmak istedi. Martín hücresinde daireler çizerek dolanıyordu ve göz göze geldiklerinde hapishane arkadaşının kendisini göremediğini fark etti. Adeta bu duvarlar yokmuş gibi davranıyor ve yabancıyla tartışmasını buradan çok uzakta bir yerde sürdürüyordu.

"Ona aldırış etme," diye mırıldandı 12 Numara gölgelerin arasından. "Bunu her gece yapıyor. Keçileri kaçırmış. Şanslı adam."

Ertesi sabah Fermín, ona gece yarısı Corelli adında biriyle sürdürdüğü konuşmayı sorunca Martín şaşkınlıkla yüzüne bakıp gülümsemekle yetindi. Soğuktan dolayı uyuyamadığı bir gece Fermín yine parmaklıklara yaklaştı, Martín'in görünmeyen dostuyla yaptığı konuşmayı dinledi ve sözünü kesmeye karar verdi.

"Martín? Benim. Fermín, koridorun karşısındaki komşun. İyi misin?"

Martín parmaklıklara yaklaşınca Fermín, yazarın yüzünün gözyaşlarıyla ıslanmış olduğunu gördü.

"Sinyor Martín? Isabella kim? Bir dakika önce onun hakkında konuşuyordunuz."

Martín bakışlarını ona dikti.

"Isabella bu boktan dünyada kalan tek iyi şey," diye yanıtladı Martín alışılmamış acı bir sesle. "Eğer o olmasaydı, bütün dünyayı ateşe verir külleri uçup gidene kadar yanmasına izin verirdik."

"Özür dilerim Martín. Seni rahatsız etmek istemedim."

Martín gölgelerin arasında kayboldu. Ertesi sabah kendi kanının oluşturduğu gölün içinde titreyerek oturduğunu gördüler. Bebo'nun iskemlesinde uyuyakaldığını fark edince bileklerini taşlara sürterek kesmeyi başarmıştı. Sedyeye yatırıp götürürlerken öylesine solgundu ki, Fermín bir daha onu göremeceğini düşündü.

"Dostun için kaygılanma Fermín," dedi 15 Numara. "Eğer başka biri olsaydı doğruca branda çuvala tıkılırdı, ama müdür Martín'in ölmesine izin vermez. Nedenini kimse bilmiyor."

David Martín'in hücresi beş hafta boş kaldı. Bebo beyaz pijamalar içindeki yazarı bir çocuk gibi kucağında taşıyarak geri getirdiğinde, Martín'in kolları dirseklerine kadar sargı bezleriyle kaplıydı. Hiç kimseyi anımsamıyordu ve ilk geceyi kendi kendine konuşup gülerek geçirdi. Bebo iskemlesini Martín'in hücresinin tam karşısına taşıdı, bütün gece gözlerini ondan

ayırmadı ve subayların odasından aşırıp cebine sakladığı kesmeşekerlerle besledi.

"Sinyor Martín böyle konuşmayın. Tanrı sizi cezalandırır," diye fısıldadı gardiyan kesmeşekerleri uzatırken.

Gerçek dünyada 12 Numara'lı mahkûm Barselona'nın Clínico Hastahanesi'nin başhekimi olan Doktor Román Sanahuja idi; onurlu bir insandı, ideolojik sanrılardan kurtulmuştu, arkadaşlarını ele vermeyi reddedişi ve vicdanı onu şatoya göndermişti. Genel bir kural olarak hiçbir mahkûmun mesleği bu duvarlar arasında geçerli sayılmazdı. Elbette eğer müdür için bir çıkar sağlamayacaksa. Doktor Sanahuja'nın mesleği gereği ondan yararlanabileceklerini fark ettiler.

"Ne yazık ki elimde yeterli tıbbi malzeme yok," diye açıkladı müdür, ona. "Doğrusunu istersen iktidarın başka kaygıları var ve hepiniz hücrelerinizde kangrenden çürüseniz bile kimsenin umurunda olmaz. Epey çekişmeden sonra pek yeterli olmayan bir ilaç dolabı ve bir veteriner kliniğinde bile kapıcı olamayacağına inandığım, hapı yutmuş bir şarlatanı bana doktor olarak verdiler. Ama hepsi bu kadar. Tarafsız olma hatasına düşmeden önce senin tanınmış bir doktor olduğunu biliyorum. Seni hiç ilgilendirmeyen nedenlerle ortak dostumuz David Martín'in bizden çok erken tarihte ayrılmaması benim yararıma olur. Eğer benimle işbirliği yaparsan ve onun sağlığını korumasına yardım edersen, buradaki koşulları göz önüne alarak senin konumunu daha uygun şekle getirebilirim ve mahkûmiyet süreni kısaltacak biçimde davanın yeniden görülmesini sağlayabilirim."

Doktor Sanahuja başını salladı.

"Bazı mahkûmların Martín'in kaçık olduğunu düşündükleri kulağıma geldi. Sence de öyle mi?" diye sordu müdür.

"Ben psikiyatrist değilim ama Martín'in dengesiz olduğunu açıkça görebiliyorum."

"Bir doktor olarak bana daha ne kadar yaşayabileceğini söyler misin?" diye sordu müdür.

"Bilmiyorum. Bu hapishanenin koşulları çok sağlıksız ve..."

Müdür sıkıntılı bir ifadeyle sözünü yarıda kesti.

"Ve aklı başında olarak kalabilir? Sence Martín zihinsel yetilerine daha ne kadar sahip olabilir?"

"Pek uzun olacağını sanmıyorum."

"Anlıyorum."

Müdür, ona bir sigara uzattı ama doktor reddetti.

"Ondan hoşlanıyorsun, değil mi?"

"Pek iyi tanımıyorum," diye yanıtladı doktor. "Düzgün bir adama benziyor."

Müdür gülümsedi.

"Ve berbat bir yazar. Belki de ülkenin sahip olduğu en kötü yazar."

"Edebiyat konusunda söz sahibi olan sizsiniz müdür bey. Bu konudan hiç anlamam."

Müdür buz gibi bir bakış attı.

"Bu kadar küstahça olmayan laflar için üç aylığına tek kişilik hücreye gönderdiğim kişiler oldu. Pek azı sağ kalmayı başardı ve geri dönenlerin hepsi dostun Martín'den daha kötü durumdaydı. Niteliklerinin sana bir ayrıcalık getireceğini düşünme hatasına düşme. Kayıtlar senin bir karın ve üç kızın olduğunu gösteriyor. Senin ve ailenin şansı, bana ne kadar yararlı olacağına bağlı. Açıkça anlatabiliyor muyum?"

Doktor Sanahuja yutkundu.

"Evet müdür bey."

"Teşekkürler, *doktor*."

Müdür ara sıra Sanahuja'dan Martín'i muayene etmesini istiyordu. Müdürün hapishaneye doktor olarak atanmış sahtekâr şarlatana pek güvenmediği ve çok fazla sayıda ölüm belgesi imzaladığı bir sır değildi. Zaten kısa bir süre sonra onu işten attı.

"Hastanın genel durumunu nasıl tanımlıyorsun doktor?"

"Zayıf."

"Anlıyorum. Ya şeytanları ne durumda? Hâlâ kendi kendine konuşup hayaller görüyor mu?"

"Bu açıdan dikkati çekecek bir değişiklik yok."

"Evet dediğini düşünüyorum. Yakın dostum Sebastián Jurado'nun *ABC* adlı yayında harika bir makalesini okudum. Şairlerin hastalığı olan şizofreni hakkındaydı."

"Ben böyle bir tanı koyacak uzmanlığa sahip değilim."

"Ama sanırım onun hayatta kalmasını sağlayacak uzmanlığa sahipsin, değil mi?"

"Elimden gelenin en iyisini yapıyorum."

"Elinden gelenin en iyisi yeterli olmayabilir. Kızlarının durumunu aklından çıkarma. Ne kadar genç ve kırılganlar. Çevrede saklanan bunca katı yürekli domuzlar ve kızıllar karşısında korumasız kalmışlar."

Aylar geçtikçe Doktor Sanahuja, Martín'den hoşlanmaya başlamıştı ve bir gün izmaritlerini paylaşırlarken sayıklamalarından ve hapishanenin demirbaş delisi konumundan dolayı bazı mahkûmların "Cennet Mahkûmu" adını verdiklerini adam hakkında bildiklerini Fermín'e anlattı.

6

"Doğrusunu istersen, David Martín'i buraya getirdikleri zaman zaten bir süredir hastaymış. Şizofreni hastalığını hiç duydun mu Fermín? Müdürün son zamanlarda en sevdiği sözcüklerden biri."

"Biz sıradan insanların 'keçileri kaçırmış' diye tanımladığımız hastalık olsa gerek."

"Şaka edilecek bir konu değil Fermín. Çok ciddi bir hastalık. Benim uzmanlık alanım değil, ama sesler duyan, hiç yaşanmamış olayları ya da insanları anımsayan birkaç hastaya rastlamıştım... Hastanın aklı ağır ağır geriliyor ve bir süre sonra gerçekle kurgu arasındaki farkı göremez oluyor."

"İspanyolların yüzde yetmişi gibi... ve zavallı Martín'in bu hastalığa yakalandığını mı düşünüyorsun doktor?"

"Emin değilim. Dediğim gibi ben uzman değilim ama en yaygın semptomları sergilediğini söyleyebilirim."

"Belki onun durumunda bu hastalık bir lütuf gibidir..."

"Asla lütuf değildir Fermín."

"Nasıl diyelim... kişi kendisinin hasta olduğunun farkında mıdır?"

"Deliler her zaman başkalarının deli olduğunu düşünürler."

"Ben de İspanyolların yüzde yetmişi hakkında bunu söylüyordum..."

Güvenlik kulübesinin tepesinden bir nöbetçi dudaklarını okumak istercesine dikkatle onları izliyordu.

"Sesini alçalt yoksa başımız derde girecek."

Doktor dönüp avlunun öteki ucuna yürümeleri için Fermín'e işaret etti.

"Böyle zamanlarda yerin kulağı vardır," dedi doktor.

"Eğer bu kulakların arasında yarım bir beyin bile gelişirse, bu dertten kurtulmuş oluruz," diye yanıtladı Fermín.

"Müdür, onu muayene etmemi emrettiğinde ilk olarak Martín'in bana ne dediğini biliyor musun?

'Doktor sanırım buradan çıkmanın yolunu buldum.'

'Nasıl?'

'Ölmek.'

'Daha kolay bir yol aklına gelmiyor mu?'

'Monte Cristo Kontu*'nu okumuş muydunuz doktor?'*

'Çocukken. Pek anımsamıyorum.'

'Öyleyse tekrar okuyon. Her şeyi anlatıyor.'

"Hapishane kütüphanesindeki Dumas, Dickens, Galdós ve birçok yazarın, cahil kitleleri eğlendirdiğine inandığı, saçmasapan olduğunu düşündüğü kitapları müdürün attırdığını ona söylemek istemedim. Bunların yerine kendi yayımlanmamış romanlarını, kısa öykü kitaplarını ve arkadaşlarının yapıtlarını yerleştirdi ve eskiden grafik tasarımcı olan Valentí adlı mahkûma deri cilt yaptırdı. Valentí ciltleme işini bitirince, müdürün yazılarının zarafetiyle dalga geçtiği için ocak ayının ortasında beş geceyi avluda geçirmeye zorlayıp ölümüne neden oldu. Valenti buradan Martin'in yöntemiyle yani ölerek ayrılmayı becerdi sayılır.

"Buraya gelişimden bir süre sonra gardiyanların sohbetlerine kulak verince David Martín'in, müdürün özel isteğiyle bu hapishaneye getirildiğini öğrendim. Daha önce işlediğine hiç kimsenin inanmadığı bir dizi suçlama yüzünden La Modelo Hapishanesi'ndeymiş. İşlediği suçlar arasında akıl hocası, en yakın arkadaşı olan zengin yazar Pedro Vidal'i ve karısı Cristina'yı bir kıskançlık krizi sırasında öldürmek de bulunuyormuş. İnsanlar onun soğukkanlılıkla birkaç polisi ve kim olduğunu anımsamadığım başka bir adamı daha öldürdüğünü söylüyorlar. Bugünlerde o kadar çok kişiyi, o kadar çok cinayetle suçluyorlar ki, ne düşüneceğini bilmiyorsun. Martín'in katil olduğuna inanmak zor geliyor, ama savaş yıllarında iki tarafta bulunan birçok insanın maskelerini sıyırıp asıl kişiliklerini sergilediği de gerçek olduğundan, her şey olabilirmiş gibi geliyor. Herkes bir taş atıyor ve sonra parmağıyla komşusunu gösterip suçluyor."

"Eğer sana anlatsaydım..." diye söze başladı Fermín.

"İşin ilginç yanı, bu Vidal denen adamın babasının son derece zengin ve güçlü bir işadamı olması. Nasyonalistlerin tarafındaki en önemli bankerlerden biri olduğunu söylüyorlar. Neden bütün savaşları bankerler kazanır zaten? Her neyse, büyük patron Vidal, adalet bakanına Martín'i bulmasını ve oğluyla gelinine yaptıklarından dolayı hapiste çürümesini istemiş. Anladığım kadarıyla Martin ülkeden kaçmış ve üç yıl sonra sınıra yakın bir yerde ele geçirilmiş. Onu çarmıha germek için bekledikleri bir dönemde İspanya'ya geri dönmesi aklının başında olmadığını gösteriyor. En azından ben böyle düşünüyorum. Üstelik bu olay binlerce insanın sınırın öteki tarafına geçmek için çabaladığı savaşın son günlerinde gerçekleşmiş."

"Bazen insan kaçmaktan yoruluyor," dedi Fermín. "Gidecek bir yeriniz olmayınca, dünya çok küçük."

"Sanırım Martín de böyle düşünüyordu. Sınırdan nasıl geçtiğini bilmiyorum, ama Puigcerdà halkı onu birkaç gün

köyde yırtık pırtık giysilerle, kendi kendine konuşarak dolaşırken görünce jandarmalara haber vermiş. Ardından bazı çobanlar onu Puigcerdà'dan birkaç kilometre uzakta, Bolvir Yolu üzerinde savaş döneminde yaralı askerler için hastahaneye dönüştürülmüş olan La Torre del Remei adlı konağın yakınında gördüklerini bildirmişler. Herhalde orayı işleten kadınlar Martín'in durumuna üzülüp asker olduğunu düşünüp sığınacak bir yer ve yiyecek vermişlerdir. Jandarmalar oraya ulaştığında Martín yokmuş, ama o gece yakındaki donmuş gölün üzerinde dolaşıp elindeki taşla bir delik açmaya çalışırken bulmuşlar. Önce intihar etmek istediğini düşünüp Villa San Antonio Sanatoryumu'na götürmüşler. Nasıl olmuş bilmiyorum, ama doktorlardan biri kim olduğunu fark etmiş ve adı askeri karargâha ulaşınca, derhal Barselona'ya getirilmiş."

"Aslanın inine."

"Haklısın. Mahkeme yalnızca iki gün sürmüş. Suçlamaların listesi bitmek bilmiyormuş ama bunları destekleyecek kanıt olmadığı halde tuhaf bir nedenle savcı çok sayıda tanık bulmayı başarmış. Mahkeme salonundan gelip geçen düzinelerce insanın Martín'e karşı nefreti öylesine derinmiş ki hakim bile şaşırmış, hiç şüphesiz ihtiyar Vidal onları paraya boğmuş. Tanıkların arasında yıllar önce Martín'in çalıştığı *Endüstrinin Sesi* adlı önemsiz gazetedeki eski meslektaşları da varmış. Kahvehane aydınları, zavallı soysuzlar ve kıskanç budalalar saklandıkları köşelerden çıkıp Martín'in iddia edilen suçları ve daha fazlasını işlediğine yemin etmişler. Burada işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsin. Hakimin emri ve Baba Vidal'in isteğiyle tüm yapıtlarına el konulmuş, düzgün davranış kurallarına aykırı, ahlaksız ve yıkıcı olduğuna karar verilip yakılmış. Martín mahkemede tek savunduğu ahlaklı davranışın okumak olduğunu ve geri kalan her şeyin okurlara ait olduğunu açıklayınca hakim verdiği cezaya on yıl daha eklemiş. Dava süresince Martín çenesini

kapalı tutmak yerine tüm sorulara açıksözlülükle yanıt vererek kendi mezarını kendi elleriyle kazmış gibi görünüyor."

"Bu dünyada gerçeği söylemenin dışında her şey bağışlanabilir."

"Ona yaşam boyu hapis cezası verilmiş. Baba Vidal'in sahip olduğu *Endüstrinin Sesi* gazetesi tüm suçlarını belirten uzun bir yazı ve bir makale yayımlamış. Bil bakalım kimin imzasıyla."

"Şu bizim ünlü müdür Don Mauricio Valls."

"Tam üstüne bastın. Müdür, onu 'tarihin en kötü yazarı' olarak tanımlamış 'insanlığa ve üstün zevke bir hakaret' olan kitapları yakıldığı için memnun olduğunu belirtmiş."

"Palau de la Música Oditoryumu hakkında da aynısını söylemişlerdi," diye belirtti Fermín. "Bu ülkede uluslararası aydınlar topluluğunun en seçkinlerine sahip olduğumuz için çok şanslıyız. Unamuno, 'Bırakın başkaları icat etsin, biz fikrimizi belirtiriz,' derken haklıydı."

"Masum ya da değil, halkın karşısında aşağılandıktan ve yazdığı her sayfa yakıldıktan sonra Martín, La Modelo Hapishanesi'nde bir hücreye tıkılmış ve davayı büyük bir ilgiyle izleyen her nedense Martín'e karşı bir saplantısı olan bizim müdür, dosyasına ulaşıp buraya gönderilmesini istemeseymiş, herhalde birkaç hafta içinde ölürmüş. Martín buraya geldiği gün Valls'in onu bürosuna çağırdığını ve her zamanki söylevlerden birini verdiğini anlattı bana.

'Martín sen hüküm giymiş bir suçlusun, belki de fanatik bir bozguncusun ama bizi bağlayan bir şey var. İkimiz de edebiyatçıyız ve gerçi sen aydın önderliğine sahip olmayan cahil kitleler için saçmasapan kitaplar yazarak mesleğinde başarısız oldun, ama sanırım bana yardım edip hatalarını düzeltebilirsin. Son beş yıldır üzerinde çalıştığım birçok roman ve şiirim var. Hepsi olağanüstü yüksek edebi değere sahip. Böylesine cahil bir ülkede bunları anlayacak ve değerini takdir edeceklerin sayısının üç yüzden fazla olduğunu bile sanmıyorum. Bu nedenle sen yazılarını bayağılaştırma biçimin ve tramvaylarda beş

para etmez kitaplar okuyanlara yakınlığınla belki benim yapıtlarımda bazı ufak tefek değişiklikler yaparak İspanyol okurların acınası düzeyine yaklaştırmayı becerebilirsin. Eğer işbirliği yapmayı kabul edersen, senin durumunu iyileştireceğime söz veririm. Şu genç arkadaşın... adı neydi? Ah evet Isabella. İzin verirsen çok güzel olduğunu söyleyebilirim. Her neyse şu kız arkadaşın beni görmeye geldi ve Brians adında bir avukat tuttuğunu, senin savunmanı yapmaya yeterli parayı bulmayı başardığını söyledi. Birbirimizi kandırmayalım: ikimiz de senin davanın bir dayanağı olmadığını ve şüpheli tanıklar sayesinde hüküm giydiğini biliyoruz. Varlıklarını bilmediğin insanlar arasında bile çok kolay düşman kazanıyor görünüyorsun. Beni de kendine düşman etme hatasını yapma Martin. Ben o zavallılardan biri değilim. Burada şu duvarların arasında açıkçası ben Tanrı'yım.'

Müdürün önerisini Martin'in kabul edip etmediğini bilmiyorum ama kabul ettiğini hissediyorum, çünkü hâlâ hayatta ve bizim şu Tanrı, en azından şimdilik yaşamını sürdürmesine ilgi gösteriyor. Hatta Martin'ín hücresine kâğıt ve yazı gereçleri göndermiş. Herhalde müdürün görkemli yapıtlarını yeniden yazıp can attığı edebi şöhrete ulaşmasına ve Şöhretler Salonu'na katılmasına yardımcı olacak. Aslında ne düşüneceğimi bilmiyorum. Bana kalırsa zavallı Martín kendi adını bile yazacak durumda değil. Zamanının çoğunu pişmanlık ve acının onu canlı canlı yiyip bitirdiği kafasında inşa ettiği bir çeşit çilehanede kapana kısılmış durumda geçiriyor. Gerçi benim alanım genel tıp ve bir tanı koyma niteliklerine sahip değilim ama..."

7

İyi kalpli doktorun anlattığı öykü Fermín'in ilgisini çekti. Yitik davalara verdiği koşulsuz desteğe sadık kalarak kendi açısından biraz araştırma yapıp hem Martín hakkında daha fazlasını öğrenmeye ve aynı zamanda Mösyö Alexandre Dumas stilinde ölüm yoluyla kaçmak fikrini geliştirmeye karar verdi. Konuyu düşündükçe en azından bu Cennet Mahkûmu'nun herkesin sandığı kadar deli olmadığına inanmaya başladı. Avluya çıkmalarına izin verildiği zamanlar Fermín, bir yolunu bulup Martín'e yaklaşıyor ve onunla uzun sohbetler yapıyordu.

"Fermín, seninle ben neredeyse bir çift oluşturacağız. Ne zaman arkamı dönsem, seni görüyorum."

"Üzgünüm Sinyor Martín, ilgimi çeken bir nokta var."

"Anlat bakalım ilgini çeken nokta neymiş?"

"Açıkçası yemin ederim, sizin gibi dürüst bir insanın şu kibirli, iğrenç, aptal müdüre kendini edebiyat dalında bir aslan olarak tanıtmak için kalkıştığı açgözlü girişiminde neden yardımcı olmayı kabul ettiğini anlayamıyorum."

"Çok açıksözlüsün değil mi? Burada hiçbir şey gizli kalmıyor."

"Benim bir şeyleri keşfetme ve daha ayrıntılı araştırma yapma gibi doğal bir yeteneğim var."

"Öyleyse mutlaka benim dürüst bir adam yerine bir suçlu olduğumu varsayıyorsun."

"Hakimin değerlendirmesi bu yöndeymiş gibi görünüyor."

"Yeminli ifade veren bir tanık ordusunun desteğiyle."

"Tesadüfen hepsi aynı sahtekârdan maaş alıyordu ve kronik olarak kıskançlık, adi hilelerle kabızlaşmıştı dememe izin verirsiniz elbette."

"Diyebilirsin, ama bu sözler hiçbir şeyi değiştirmez. Söyle bana Fermín, hakkımda bilmediğin bir şey var mı?"

"Bir dolu şey var. Ama boğazıma takılan tek sorun, sizin şu bencil mankafayla işbirliği yapmanız. Onun gibiler bu ülkeyi kangren ediyor."

"Onun gibi insanlar her yerde bulunur Fermín. Hiç kimse bu karakterin patentine sahip değil ki."

"Ama yalnızca burada biz onları ciddiye alıyoruz."

"Belki, ama onu da hemen yargılama. Bu komedide, müdür göründüğünden çok daha karmaşık bir karakter. Senin cömertçe tanımladığın bencil mankafa, son derece güçlü bir konumda."

"Ona kalırsa kendini Tanrı sanıyor."

"Bu özel çilehanede pek de uzak bir tanım olmayabilir."

Fermín burnunu kırıştırdı. Duydukları hoşuna gitmemişti. Martín adeta kendi çöküşünü hazırlayacak şarabı yudumlar gibiydi.

"Tehdit mi etti? Konu bu mu? Size daha fazla ne yapabilir ki?"

"Bana mı? Hiçbir şey, yalnızca güldürebilir. Ama buranın dışında yaşayanlara çok fazla zarar verebilir."

Uzun bir süre Fermín'in sesi çıkmadı.

"Beni bağışlayın Sinyor Martín. Sizi incitmek istememiştim. Bu nokta hiç aklıma gelmedi."

"Beni incitmedin Fermín. Tam tersine benim koşullarıma gereğinden fazla geniş bir açıyla bakıyorsun. Sergilediğin güven duygusu, benden çok senin hakkında bir şeyler anlatıyor."

"Konu şu genç kız değil mi? Isabella?"

"Evli bir hanım."

"Sizin evli olduğunuzu bilmiyordum."

"Evli değilim. Isabella karım değil. Düşündün mü bilmiyorum ama sevgilim de değil."

Fermín sessizleşti. Martín'in söylediklerinden şüphe duymak istemiyordu ama kızdan söz ettiğinde – ister bekâr ister, evli olsun – Martín'in en çok sevdiği insan ve belki de bu umutsuzluk kuyusunda onu hayatta tutan tek şey olduğuna inanmıştı. İşin en üzücü yanı ise Martín'in bunun farkında olmamasıydı.

"Isabella ile kocasının işlettiği kitabevi çocukluğumdan bu yana benim için özel bir anlam taşıyor. Eğer istediklerini yapmazsam müdür onların ülkeyi bölücü yayınlar satmakla suçlanmaları için gereken her şeyi yapacağını söyledi bana. Kitabevine el konulacak, ikisi birlikte hapse atılacak ve daha üç yaşına basmamış olan oğulları ellerinden alınacak."

"Lanet olası aşağılık herif," diye homurdandı Fermín.

"Hayır Fermín," dedi Martín. "Bu, senin savaşın değil. Benim savaşım. Yaptıklarımı yapmış olduğum için ben buna layığım."

"Siz hiçbir şey yapmadınız ki Martín."

"Beni yeterince tanımıyorsun Fermín. Tanımak zorunda da değilsin. Senin buradan gitmek konusuna odaklanman gerekiyor."

"Bu konuyu açtığınıza sevindim, çünkü bunu sormak istiyordum. Bu delikten çıkmanın deneysel bir yolu üzerinde çalıştığınızı duydum. Eğer sıska –ama hevesle patlayacak durumda– bir kobay gerekiyorsa, hizmetinizdeyim."

Martín düşünceli gözlerle ona baktı.

"Dumas'nın kitaplarını okudun mu?"

"Tek kelimesini atlamadan."

"Öyle birine benziyorsun. Eğer dediğin doğruysa, bundan sonrasını tahmin edebilirsin. Dikkatle dinle."

8

Bir dizi olay geleceğini önemli ölçüde değiştirdiğinde Fermín altı aydır hapishanedeydi. Bu dönemde iktidar, henüz Hitler, Mussolini ve yandaşlarının savaşı kazanacağına, Avrupa'da Generalissimo'nun iç çamaşırlarının renginde geçit törenleri yapılacağına inanıyordu ve engellenmeyen haydutlar, muhbirler ve yeni atanan komiserler dalgasıyla hapse tıkılan, tutuklanan, dava edilen ya da "ortadan kaybolan" vatandaşların sayısı oldukça fazlaydı.

Ülkenin hapishaneleri bu insan seliyle baş edemiyordu. Askeri yetkililer Montjuïc Hapishanesi'ne mahkûmların sayısını ikiye, hatta üçe katlayıp yenilgiye uğramış, üzgün Barselona'ya 1940 yılında akın eden suçluların bir kısmını özümsemesi için talimat verilmişti. Bu nedenle müdür pazar sabahı yaptığı süslü konuşmasında mahkûmlara bundan böyle hücrelerini başkalarıyla paylaşacaklarını bildirmişti. Doktor Sanahuja, görünürde ona göz kulak olması ve intihar girişimlerini engellemesi için Martín'in hücresine nakledilmişti. Fermín 13 Numara'lı hücresini yan komşusu huysuz ihtiyar 14 Numara

ile paylaşacaktı. Binadaki mahkûmlar her gece kamyonlarla La Modelo ya da Campo de la Bota hapishanelerinden getirilen yeni mahkûmlara yer açmak için hücrelerini değiştirmişlerdi.

"Suratını asma. Ben de bu işten en az senin kadar hoşlanmadım," dedi 14 Numara gelir gelmez yeni hücre arkadaşına.

"Seni uyarayım, dizginlenmeyen düşmanlık duygusu bende sinsi bir gaz birikimi yaratır," diye tehdit etti Fermín. "Yani Buffalo Bill numarasını bırak. Adam gibi davranmaya çalış, işerken yüzünü duvara dön ve etrafa sıçratma yoksa yakın zamanda bedeninde mantarlarla uyanabilirsin."

Eski 14 Numara, Fermín ile hiç konuşmadan beş gün geçirdi. Sonunda bir gece yarısı Fermín'in sunduğu ani gaz salgısı karşısında stratejisini değiştirdi.

"Seni uyarmıştım," dedi Fermín.

"Pekâlâ. Pes ediyorum. Adım Sebastián Salgado, mesleğim sendikacılık. Haydi tokalaşalım ve arkadaş olalım, ama yalvarırım böyle osurmaktan vazgeç, çünkü sanrılar görüyorum ve düşlerimde yoldaş Joseph Stalin çarliston yapıyor."

Fermín tokalaşırken Salgado'nun küçük parmağıyla yüzük parmağının eksik olduğunu fark etti.

"Fermín Romero de Torres, sonunda seninle tanıştığıma memnun oldum. Katalan hükümetinin Karayip bölgesindeki gizli servisinin bir üyesiyim, şimdi ise gizli yedek kuvvete bağlıyım. Ama gerçek uğraşı alanım bibliyografya uzmanlığı ve edebiyat âşığıyım."

Salgado yeni yoldaşına baktı.

"Bir de Martín'in deli olduğunu söylüyorlar."

"Deliler kendilerini akıllı olarak görürler ve bu sınıfa dahil olmayanların aptal olduğunu düşünürler."

Salgado yenilgiye uğrayarak başını salladı.

İkinci olay birkaç gün sonra sabaha karşı iki nöbetçi onu almaya geldiğinde gerçekleşti. Hücrenin kapısını açan Bebo kaygılarını gizlemeye çabalıyordu.

"Sen sıska kıçlı ayağa kalk," dedi nöbetçilerden biri.

Salgado bir an için dualarının kabul olduğunu ve Fermín'in infaz mangasının önüne çıkarılmak için götürüldüğünü düşündü.

"Cesur ol Fermín," diye gülümsedi cesaret verircesine. "Tanrı ve ülke için ölmekten daha güzel ne olabilir ki?"

İki nöbetçi, Fermín'in ellerini ve ayaklarını zincire bağlayıp bloktaki tüm mahkûmların kederli bakışları ve Salgado'nun gürültülü kahkahaları arasında alıp götürdüler.

"Emin ol, bu kez osurarak kendini kurtaramayacaksın," diye güldü hücre arkadaşı.

9

Fermín'i bir dizi tünelden geçirdiler ve sonunda ağır ahşap bir kapının göründüğü uzun koridora ulaştılar. Sefil yaşamının sonuna geldiği duygusuyla kıvranıyor, kapının ardında Müfettiş Fumero'nun izinli olduğu bir gecede elinde bir kaynak makinesiyle kendisini beklediğini düşünüyordu. Kapıya varınca nöbetçilerden birinin zincirlerini sökmesi, diğerinin usulca kapıyı tıklatması Fermín'i şaşırttı.

"Girin," dedi tanıdık bir ses.

Böylece Fermín kendini bir anda müdürün herhalde Bonanova'daki görkemli bir konaktan çalınmış şık mobilyalar ve halılarla döşenmiş bürosunda buluverdi. Manzarayı üzerinde kartal, aile arması ve bir yazı bulunan İspanya bayrağı, Caudillo'nun, Marlene Dietrich'in bir reklam fotoğrafından daha fazla rötuş yapılmış bir resmi ve masasının arkasında bir ithal puro ile bir bardak brendinin keyfini çıkararak gülümseyen Don Mauricio Valls tamamlıyordu.

"Otur," diye davet etti müdür. "Korkma."

Fermín yanı başındaki tepside duran iyi kızarmış hakiki bir kırmızı et dilimini, sote edilmiş taze bezelyeleri, sıcak tereyağı ve baharat kokan patates püresiyle dolu tabağı fark etti.

"Serap değil," dedi müdür yavaşça. "Senin akşam yemeğin. Umarım iştahın açılmıştır."

1936'dan bu yana böyle bir tabak görmemiş olan Fermín, görüntü kaybolmadan kendini yiyeceklere doğru attı. Müdür tabaktakileri bir kurt gibi silip süpürmesini yüzüne sabitlenmiş gülümsemesinin ardında hafif bir iğrenme ve horgörme ifadesiyle izlerken bir yandan purosunu tüttürüyor bir yandan da dakikada bir arkaya taranmış saçlarını düzeltiyordu. Fermín adeta tabağını yalayıp tertemiz yapınca Valls nöbetçilere odadan çıkmalarını söyledi. Silahlı nöbetçiler olmadan tek başına kalan müdür her zamankinden daha korkutucu görünüyordu.

"Adın Fermín'di, değil mi?" diye sordu öylesine.

Fermín başıyla onayladı.

"Seni niçin çağırdığımı merak ediyorsun."

Fermín iskemlesinde büzüldü.

"Kaygılanacak bir şey yok. Tam tersine. Seni çağırdım, çünkü yaşam koşullarını iyileştirmek ve kimbilir belki de dava sürecini gözden geçirmek istiyorum. Sana karşı yapılan suçlamaların dayanıksız olduğunu ikimiz de biliyoruz. Bugünkü gibi durumlarda böyle sorunlar yaşanıyor, bir sürü karışıklık oluyor ve bazen masumlar acı çekiyor. Ulusal rönesansımızın bedeli işte bu. Bu fikirlerin ötesinde, senin tarafında olduğumu anlamanı istiyorum. Ben de burada bir mahkûm sayılırım. İkimiz de bir an önce buradan kurtulmak istiyoruz ve birbirimize yardım edebileceğimizi düşündüm. Sigara?"

Fermín ürkek bir davranışla kabul etti.

"Sakıncası yoksa, daha sonra içmek isterim."

"Elbette. Nasıl istersen. İşte, paketin tamamını alabilirsin."

Fermín paketi cebine yerleştirdi. Müdür gülümseyerek masanın üzerinden eğildi. Hayvanat bahçesinde ona benzeyen bir yılan var, ama o yılan yalnızca fareleri yiyor diye düşündü Fermín.

"Yeni hücre arkadaşını beğendin mi?"

"Salgado mu? Gerçek bir hümanist."

"Farkında mısın bilmiyorum ama biz onu içeri tıkmadan önce bu domuz komünistlerle çalışan kiralık bir katildi."

Fermín başını salladı.

"Bana sendikacı olduğunu söyledi."

Valls usulca güldü.

"1938 Mayıs'ında Paseo de la Bonanova'daki Vilajoana ailesinin evine girdi, beş çocuklarıyla tüm aileyi, dört hizmetçiyi ve seksen sekiz yaşındaki büyükanneyi tek başına öldürdü. Vilajoana'ların kim olduğunu biliyor musun?"

"Şey, aslında..."

"Kuyumcuydular. Cinayetin işlendiği tarihte evde altmış beş bin peseta değerinde nakit para ve mücevher vardı. Bu para şimdi nerede biliyor musun?"

"Bilmiyorum."

"Sen bilmiyorsun, kimse bilmiyor. Bilen tek kişi, parayı işçi sınıfıyla paylaşmak yerine savaştan sonra lüks bir yaşam sürmek için saklayan yoldaş Salgado. Bunu asla yapamayacak, çünkü bir kanarya gibi şakıyıncaya kadar ya da dostun Fumero bedeninden geri kalanını minik parçalara bölene kadar onu burada tutacağız."

Fermín durumu anlayıp başını salladı.

"Sol elinde iki parmağının eksik olduğunu ve garip bir biçimde yürüdüğünü fark ettim."

"Bir gün ona pantolonunu indirmesini söylersen, işbirliği yapmayı inatla reddettiğinde yitirdiği bazı önemli organları olduğunu da görürsün."

Fermín yutkundu.

"Benim böyle bir canavarlığı iğrenç bulduğumu bilmeni isterim. Senin şimdi burada olmanın ve Salgado'nun senin hücrene nakledilmesi emrini vermemin iki nedeninden biri bu zaten, çünkü insanların konuştukça birbirini daha iyi tanıdığına

inanıyorum. Vilajoana'ların evinden ve son birkaç yıl boyunca yaptığı diğer hırsızlıklardan çaldığı paraları nereye sakladığını öğrenmeni ve bana söylemeni istiyorum."

Fermín yüreğinin sıkıştığını hissetti.

"İkinci neden ise son zamanlarda David Martín ile dost olduğunu fark etmem. Bence gayet iyi. Dostluk insanları yücelten ve mahkûmları iyi yola getiren bir erdemdir. Martín'in bir çeşit yazar olduğunu bilip bilmediğinden emin değilim."

"Bir şeyler kulağıma çalındı."

Müdür buz gibi bir bakışla ona baktı ama dostça gülümsemesi yüzünden silinmedi.

"Martín aslında kötü biri değil ama birçok konuda hataya düşüyor. Hatalarından biri zayıf, masum ve benzeri insanları korumak zorunda olmak gibi saf bir düşünceye kapılması."

"Ne kadar abartılı."

"Gerçekten öyle. Bu nedenle onun yakınında olmanı, gözlerini, kulaklarını açık tutmanı, sana anlattıklarını, düşündüklerini ve hissettiklerini bana aktarmanı istiyorum. Eminim ilgini çeken bir şeyler anlatmıştır şimdiye kadar."

"Şimdi aklıma geldi müdür bey, son zamanlarda kasığında bir noktada, iç çamaşırının bedenine sürtündüğü yerden şikâyet ediyordu."

Müdür içini çekip duyulmaz bir sesle bir şeyler mırıldandı. Böylesine sevimsiz bir insan karşısında bu kadar kibar davranma rolü yapmaktan yorulmuştu.

"Buraya bak salak herif, bu işi ya kolay yoldan yaparız ya da zor yoldan. Ben mantıklı davranmaya çalışıyorum, ama elimi telefona atınca dostun Fumero yarım saat içinde burada olur. Duyduğuma göre kaynak makinesine ek olarak bodrumdaki hücrelerden birinde harikalar yarattığı bir marangoz alet kutusu saklıyormuş. Anlatabiliyor muyum?"

Titrediğini fark ettirmemek için Fermín ellerini kavuşturdu.

"Gayet açık. Bağışlayın beni müdür bey. Çok uzun zamandır biftek yemediğimden protein herhalde doğruca beynime gitti. Bir daha olmayacak."

Müdür gülümsemesini tekrar dudaklarına yerleştirdi ve hiçbir şey olmamış gibi devam etti.

"Özellikle Unutulmuş Kitaplar ya da Ölü Kitaplar Mezarlığı gibi bir şeyden söz edip etmediğini öğrenmek istiyorum. Yanıtlamadan önce iyi düşün. Martín böyle bir yerden hiç söz etti mi?"

Fermín başını salladı.

"Yemin ederim efendim, Sinyor Martín'in ya da başka birinin böyle bir yerden söz ettiğini yaşamım boyunca duymadım..."

Müdür, ona göz kırptı.

"Sana inanıyorum. Ve bu nedenle söz ettiği takdirde bana söylemeni istiyorum. Eğer kendisi söz etmezse, konuyu sen açacaksın ve nerede olduğunu öğreneceksin."

Fermín defalarca başını salladı.

"Bir şey daha var. Eğer Martín, ondan yapmasını istediğim bir işten sana söz ederse, yapmasının kendisi açısından en iyisi olacağına onu ikna edeceksin. Üstelik çok değer verdiği bir genç hanım ve o hanımın kocası, çocuğu için çok iyi olacağından bir an önce işe başlamalı ve elinden gelen en iyisini yapmalı."

"Sinyora Isabella'dan mı söz ediyorsunuz?" diye sordu Fermín.

"Ah demek ondan sana söz etti... o hanımı görmelisin," dedi müdür mendiliyle gözlüklerini silerken. "Genç, çok genç, sanki okul çocuğu gibi diri bir bedeni var... şu anda senin oturduğun iskemlede ne kadar sık oturduğunu ve şu zavallı çaresiz Martín için yalvardığını tahmin edemezsin. Bana önerdiklerini sana söylemeyeceğim, çünkü ben bir beyefendiyim ama aramızda kalsın, bu kızın Martín için duyduğu sadakat çok anlamlı. Bahse girecek olursam Daniel adlı oğlanın babasının

kocası yerine Martín olduğunu söyleyebilirim. Belki edebiyat konusunda berbat bir zevke sahip ama sürtükler için keskin bir gözü var."

Mahkûmun hiç hoşlanmadığı anlaşılmaz bir bakışla kendisine baktığını fark edince müdür sustu.

"Gözlerini nereye dikmiş bakıyorsun?" diye bağırdı.

Yumruğunu masaya vurunca Fermín'in arkasındaki kapı açıldı. İki nöbetçi onu kollarından tutup ayakları yerden kesilinceye kadar havaya kaldırdı.

"Sana söylediklerimi unutma," dedi müdür. "Dört hafta sonra seni yine bu iskemlede görmek istiyorum. "Eğer bana haber getirirsen, buradaki kalış sürenin kısalacağı konusunda güvence veririm. Eğer sonuçsuz kalırsa, Fumero ve oyuncaklarıyla bodrum hücresinde sana bir randevu ayarlarım. Anlaşıldı mı?"

"Tamamıyla."

Bıkkın bir ifadeyle nöbetçilere mahkûmu götürmelerini işaret etti ve gece gündüz bu cahil salaklarla konuşmaktan bitkin düştüğünden, brendi kadehini bir dikişte bitirdi.

10

Barselona, 1957

"Daniel, yüzün bembeyaz oldu," diye mırıldandı Fermín beni dalgınlığımdan uyandırarak.

Can Lluís Lokantası'nın salonu, oraya varmak için birlikte yürüdüğümüz sokaklar yok olmuştu. Gözlerimin önünde yalnızca Montjuïc Şatosu'ndaki büro, ruhumu kavuran sözcükler ve imalarla annemden söz eden o adamın yüzü vardı. Aynı zamanda daha önce hiç tanımadığım soğuk ve keskin bir öfke içimi oyuyordu. Bir an dünyada en çok istediğim şeyin o serseri herifin karşıma çıkması, boğazını sıkmak ve gözlerindeki damarlar patlayana kadar onu izlemek olduğunu düşündüm.

"Daniel..."

Gözlerimi kapatıp derin bir soluk aldım. Tekrar açtığımda Can Lluís Lokantası'ndaydım ve karşımda yenilgiye uğramış gibi bana bakan Fermín Romero de Torres oturuyordu.

"Bağışla beni Daniel," dedi Fermín.

Ağzım kurumuştu. Bir bardak su doldurup sonuna kadar içerken sözcüklerin dudaklarıma erişmesini bekliyordum.

"Bağışlanacak bir şey yok Fermín. Bana söylediklerin senin hatan değil."

"Öncelikle bunları sana anlatmak zorunda oluşum benim hatam," derken sesi neredeyse duyulmayacak kadar alçalmıştı.

Yüzüme bakmaya çekinir gibi gözlerini yere diktiğini gördüm. O olayı anımsamanın ve gerçeği bana anlatmanın verdiği acı öylesine fazlaydı ki, kendi içimdeki acıdan utandım.

"Fermín yüzüme bak."

Fermín gözünün ucuyla bana baktı ve ona gülümsedim.

"Bana gerçeği anlattığın için sana minnettar olduğumu ve bunu yıllar önce niçin anlatmadığını anladığımı bilmeni istiyorum."

Fermín hafifçe başını salladı, ama gözlerindeki ifade, sözlerimin onu rahatlatmadığını gösteriyordu. Tam tersine. Birkaç dakika sessizlik içinde oturduk.

"Dahası var, değil mi?" diye sordum sonunda.

Fermín başını salladı.

"Devamı daha mı kötü?"

Fermín tekrar başını salladı.

"Çok daha kötü."

Başımı çevirdim ve elini kaldırıp selam vererek lokantadan çıkan Profesör Alburquerque'e gülümsedim.

"Öyleyse neden bir şişe su daha ısmarlamıyoruz ve sen devamını bana anlatmıyorsun?"

"Şarap söylesek daha iyi olur," dedi Fermín. "Alkolü yüksek olanından."

11

Barselona, 1940

Fermín ile hapishane müdürünün görüşmesinden bir hafta sonra hücrelerdekilerin daha önce görmedikleri, ama siyasi şubeden oldukları bir kilometre uzaktan anlaşılan birkaç kişi gelip tek kelime etmeden Salgado'yu kelepçeleyip götürdü.

"Bebo, onu nereye götürdüklerini biliyor musun?" diye sordu 19 Numara.

Gardiyan başını salladı, ama gözlerindeki ifade bir şeyler duyduğunu ve konuyu görüşmemeyi yeğlediğini anlatıyordu. Konuşacak başka konu olmadığından Salgado'nun yokluğu binbir türlü kuram üreten mahkûmlar arasında hemen tartışma ve senaryo üretme malzemesi oluverdi.

"Şu herif aslında bir köstebekti; Nasyonalistler tarafından bizden bilgi alabilmek için aramıza yerleştirilmişti ve sendikacı olduğu hakkında bir masal uydurmuştu."

"Doğru, daha inandırıcı olması için iki parmağını ve Tanrı bilir başka nerelerini söktüler."

"Bahse girerim şu anda Amaya ve dostlarıyla Bask usulü pişmiş balık yiyor ve bizlerle dalga geçiyordur."

"Bence söylemesini istediklerini itiraf etmiştir ve boynuna bir taş bağlayıp on kilometre açıkta denize atmışlardır."

"Gerçekten casusa benziyordu. Tanrı'ya şükür ben ağzımı hiç açmadım. Bir çoğunuzun canı yanacak galiba."

"Ne olacağı bilinmez, hapishaneye bile atılabiliriz."

Başka eğlence olmadığından devam eden tartışmalar, iki gün sonra aynı adamların Salgado'yu geri getirmesiyle son buldu. Mahkûmların ilk fark ettiği şey Salgado'nun ayakta duramadığı ve bir çuval gibi taşındığıydı. İkincisi yüzünün bir ceset kadar soluk olduğu ve terden sırılsıklam kestiğiydi. Yarı çıplak bedeni kurumuş kan ve dışkıya benzer kahverengi bir kabukla kaplanmıştı. Adamlar, onu bir gübre çuvalı gibi hücrenin zeminine attılar ve tek laf etmeden çekip gittiler.

Fermín, onu kucağına alıp yatağına yatırdı. Kendi gömleğinden yırttığı bir parça bez ve Bebo'nun gizlice getirdiği birazcık suyla temizlemeye başladı. Salgado'nun bilinci yerindeydi, güçlükle soluk alıyordu ama gözleri içten gelen bir ateşle parlıyordu. İki gün önce sol eli vardı ama şimdi ziftle yakılmış mor renkli bir kol ucuyla yetinecekti. Fermín yüzünü temizlerken Salgado geriye kalan birkaç dişini göstererek gülümsedi.

"Şu kasaplara istediklerini niçin söylemiyorsun Salgado? Yalnızca para bu. Ne kadar sakladığını bilmiyorum, ama buna değmez."

"Değmezmiş!" diye homurdandı zorlukla nefes alarak. "O para bana ait."

"Sakıncası yoksa, aslında soyduğun ve öldürdüğün insanlara ait olduğunu söyleyebilirim."

"Ben kimseyi soymadım. Onlar daha önce başkalarını soymuşlardı. Eğer onları öldürdüysem, halkın istediği adaleti yerine getirmiş oldum."

"Elbette. Tanrı'ya şükür sen Akdenizli bir Robin Hood olarak ortaya çıktın, hataları düzelttin ve sıradan insanların kötü durumunun intikamını aldın."

"Bu para benim geleceğim," dedi Salgado.

Fermín ıslak bezle Salgado'nun çizik içindeki alnını sildi.

"İnsan geleceğini düşlemek yerine çalışıp kazanmalı. Üstelik senin geleceğin yok Salgado. Ne senin, ne de seni ve şu müdür gibi canavarları üreten ve ardından başını başka yöne çeviren bu ülkenin geleceği var. Hepimiz geleceğimizi yok ettik ve bizi yalnızca senin şu anda üstünden akan bok gibi bir bok bekliyor ve ben, seni temizlemekten bıktım."

Salgado'nun çıkardığı hırıltılı sesi Fermín bir çeşit kahkaha olarak algıladı.

"Söylevlerini kendine sakla Fermín. Bir kahramanmışsın gibi davranma."

"Hayır, yeterince kahraman var etrafta. Ben aslında korkak biriyim. Tam olarak korkağım," dedi Fermín. "Ama en azından bunu biliyorum ve itiraf ediyorum."

Fermín elinden geldiğince onu temizledi ve dönüşümlü olarak kullandıkları idrar kokulu, bitli battaniyeyle örttü. Salgado gözlerini kapattı ve bir daha uyanmayacağını varsaydığı uykuya dalana kadar Fermín yanında oturdu.

"Şimdiden öldüğünü söyle bana," dedi 15 Numara.

"Bahisler kabul edilir," diye ekledi 17 Numara. "Bir sigarasına nalları dikeceğine bahse girerim."

"Ya uyuyun ya da cehenneme gidin," dedi Fermín.

Hücrenin öteki köşesine kıvrıldı, uyumaya çalıştı ama biraz sonra o gece gözüne uyku girmeyeceğini anladı. Kalkıp başını ve kollarını hücrenin demir parmaklarından koridora doğru uzattı. Karşı taraftaki hücrenin gölgelerinde bir sigaranın ışığında bir çift göz onu izliyordu.

"Geçen gün Valls'in senden ne istediğini bana söylemedin," dedi Martín.

"Tahmin edebilirsiniz."

"Olağandışı bir istek mi?"

"Sizden bir kitap mezarlığı ya da benzeri bir şey hakkında bilgi sızdırmamı istiyor."

"İlginç," dedi Martin.

"Büyüleyici."

"Bu konuyla niçin ilgilendiğini söyledi mi?"

"Doğrusunu isterseniz Sinyor Martín, müdürle aramızdaki ilişki o kadar yakın değil. Emirlerini dört hafta içinde yerine getirmediğim takdirde çeşitli işkencelere maruz bırakmakla beni tehdit ediyor ve ben de yalnızca 'evet efendim' diyorum."

"Kaygılanma Fermín, dört hafta sonra sen buradan çıkmış olacaksın."

"Ah elbette, Karayipler'de bir kumsalda, ayaklarıma masaj yapan iki tombul melez kızla birlikte olacağım."

"İnancını yitirme."

Fermín umutsuzca içini çekti. Geleceğini gösteren iskambil kâğıtlarını deliler, hırsızlar ve ölümü yaklaşmış adamlar dağıtıyordu.

12

Pazar günü avludaki konuşmasının ardından müdür, Fermín'e soran gözlerle baktı ve ardından yüzüne yerleşen gülümsemesi mahkûmun midesini altüst etti. Nöbetçiler mahkûmların sırayı bozmalarına izin verince, Fermín derhal Martín'e yaklaştı.

"Harika bir konuşma," dedi Martín.

"Tarihi. Şu adamın her konuşmasında Batı düşünce tarihi Kopernikvari bir devrimden geçiyor."

"Alaycılık sana yakışmıyor Fermín. Senin doğal duyarlılığına aykırı düşüyor."

"Canın cehenneme."

"Gidiyorum zaten. Sigara?"

"Sigara içmiyorum."

"Daha erken ölmeni sağladığı söyleniyor."

"Ver öyleyse."

İlk nefesi çekmenin ötesine geçemedi bile. Martín sigarayı parmaklarının arasından aldı ve Fermín adeta ilk komünyonu-

nun anılarını çıkarırcasına öksürürken, sırtına birkaç kez usulca vurdu.

"Bu dumanı nasıl yutuyorsun anlamıyorum. Tüyleri yanmış köpek tadı veriyor."

"Burada bulabildiğinin en iyisi. Anlaşılan Monumental Boğa Güreşi Arenası'nın koridorlarından topladıkları izmaritlerden yapıyorlar."

"Daha çok lağım kokusunu andırıyor."

"Derin bir soluk al Fermín. Daha iyi misin?"

Fermín başını salladı.

"Başdomuza atacağım birkaç kırıntı olması için bana şu mezarlık hakkında bazı şeyler anlatabilir misin? Doğru olması gerekmiyor. Aklına gelen her türlü saçmalık işe yarar."

Martín pis kokulu dumanı dişlerinin arasından dışarı verirken gülümsedi.

"Zavallıların savunucusu, hücre arkadaşın Salgado nasıl?"

"İşte sana bir öykü. Belirli bir yaşa ulaştığım ve dünya denilen bu sirkte her şeyi gördüğümü sanıyordum. Ama bu sabah tam da Salgado'nun ruhunu teslim ettiğini düşünürken, ayağa kalkıp bir vampir gibi yatağıma yaklaştığını duydum."

"Vampire benziyor zaten," diye onayladı Martín.

"Her neyse yaklaştı ve gözlerini dikip bana baktı. Uyuyormuş gibi yaptım, yemi yutan Salgado bir köşeye çekildi ve sağlam kalan tek eliyle tıp biliminin rektum ya da kalınbağırsağın sonu adını verdiği bölgesini yoklamaya başladı," diye devam etti Fermín.

"Ne dedin sen?"

"Duydun işte. Ortaçağ stili organ kesmenin son seansından sonra hâlâ iyileşmeye çabalayan ihtiyar Salgado, ayağa kalkmayı, tabiat ananın insan anatomisinin güneşin görmeyeceği tek yer olarak ilan ettiği bölgesini karıştırarak kutlamaya karar verdi. Gözlerime inanamadım ve soluk almaya bile cesaret edemedim. Aradan bir dakika geçti ve Salgado geri kalan iki, üç

parmağını felsefe taşını arar gibi içine soktu. Bunları yaparken çıkardığı alçak inleme sesini yinelemeyeceğim."

"Şaşkına döndüm," dedi Martín.

"Öyleyse büyük final için kendini hazırla. Bir iki dakikalık umutlu araştırmadan sonra, derin bir iç çekişle bir mucizeye şahit oldum. Parmaklarını dışarı çıkarınca yattığım yerden gördüğüm parlak nesnenin dışkıyla bağlantısı olmadığını garanti ederim."

"Neydi öyleyse?"

"Bir anahtar. Vida anahtarı değil, evrak çantalarını ya da spor salonlarındaki dolapları açmak için kullanılan ufak bir anahtar."

"Sonra ne oldu?"

"Çıkardığı anahtar kesinlikle gül koktuğundan tükürüğüyle parlattı ve bir Saint Bernard yavrusu gibi usulca horlayarak uyumama kulak verip emin olduktan sonra duvara yaklaşıp taşların arasındaki bir yarığa yerleştirdi ve sanırım alt tarafını karıştırmaktan eline bulaşan pislikle üzerini örttü."

Fermín ile Martín bir süre konuşmadan birbirine baktı.

"Benim düşündüğümü sende mi düşünüyorsun?" diye sordu Fermín.

Martín onaylayarak başını salladı.

"Sence şu ihtiyar pislik, açgözlü hazinesini ne kadar saklamış olabilir?" diye sordu Fermín.

"Sırrını saklayabilmek için parmaklarını, ellerini, cinsel organlarının bir kısmını ve Tanrı bilir başka nerelerini feda etmesine değecek kadar," diye bir tahminde bulundu Martín.

"Şimdi ben ne yapacağım? Müdür gibi bir yılanın Salgado'nun küçük hazinesini ele geçirip kendi kitaplarını ciltletip kendine Kraliyet Dil Akademisi'nde bir koltuk satın almasına izin vermeden önce herhalde anahtarı yutmayı ya da gerekirse kendi sindirim sistemimin rezil bir yerine gizlemeyi yeğlerim."

"Şimdilik hiçbir şey yapma Fermín," diye öğütledi Martín. "Anahtarın orada olduğundan emin ol ve benim talimatlarımı bekle. Senin kaçış planının son ayrıntılarını geliştiriyorum."

"Alınmayın Sinyor Martín gerçi sizin fikirlerinize ve moral desteğinize minnettarım ama bu fikrinizle benim kafamı ve diğer önemli organlarımı giyotinin altına sokuyorsunuz ve herkes sizin deli olduğunuzu söylerken, hayatımı sizin ellerinize teslim ettiğimi düşünmek beni biraz tedirgin ediyor."

"Alınmadım, ama eğer bir roman yazarına güvenmeyeceksen, kime güveneceksin?"

Fermín, Martin'in sigara dumanının yarattığı bulutun arasında avlu boyunca yürümesini izledi.

"Tanrı'nın kutsal anası," diye mırıldandı rüzgâra.

13

17 Numara'nın düzenlediği ürkütücü bahis oyunları sürerken Salgado birkaç gün boyunca ruhunu teslim etmek üzere gibi görünüyor ve birdenbire canlanıp bedenini hücrenin demir parmaklıklarına sürüklüyor ve olanca sesiyle, "Lanet olasıonun-alçaklar-benden-bir-tek-kuruş-bile-alamayacaksınız..." diye haykırmaya başlıyordu. Sesi kısılıncaya kadar bağırıp çağırıp yere yığılınca Fermín, onu kucaklayarak yatağına yatırıyordu.

"İhtiyar kakalak nalları dikiyor mu, Fermín?" diye soruyordu 17 Numara, Salgado'nun yere yığıldığını duydukça.

Fermín artık hücre arkadaşının sağlık durumu hakkında bilgi vermekle uğraşmıyordu. Öldüğü anda nasıl olsa branda çuvalın taşındığını göreceklerdi.

"Buraya bak Salgado, eğer öleceksen, bir kerede öl ya da eğer yaşayacaksan yalvarırım sessizce yaşa çünkü ağzından köpükler saçarak yaptığın konuşmalardan bıktım artık," dedi Fermín bir kez daha pis örtüyle üstünü örterken. Bebo'nun yokluğunda çok iyi ayarlanmış dozlarda, krem şantiyeyle bezenmiş kedi dili bisküvilerle, genç kızların nasıl baştan çıkarı-

lacağının kusursuz stratejisini öğrettiği başka bir gardiyandan temin etmişti bu örtüyü.

"Bana şu yardımsever saçmalığını yutturamazsın. Senin ne haltlar karıştırdığını biliyorum. Nalları dikeceğim konusunda iç çamaşırlarının üzerine bahse giren şu akbabalardan daha iyi biri değilsin," diye yanıtladı Salgado. Karamsarlığını sonuna kadar sürdürmeye kararlı gibi görünüyordu.

"Ölümün eşiğindeki bir adamla tartışacak değilim, ama bu kumarbazların açtığı bahislere tek bir kuruş bile yatırmadığımı bilmeni isterim. Eğer kumar oynayacak olsam, asla bir insanın yaşamı üzerine oynamazdım. Bu arada ben ne kadar ateşböceğiysem, sen de o kadar insansın," diye belirtti Fermín.

"Bu konuşmalarla aklımı çeleceğini bir an bile düşünme," diye atıldı Salgado kötü niyetli tavrıyla. "Yakın dostun Martín ile şu *Monte Cristo Kontu* işinde neler planladığınızı gayet iyi biliyorum."

Fermín sırtını soğuk bir ter dalgasının kapladığını hissetti. Salgado kırık dişlerini göstererek gülümsedi.

"Biliyordum."

Fermín sessizce küfrederek Salgado'nun uzaklaşabildiği kadar uzaklaşıp, köşesine çekildi. Sessizlik bir dakika sürdü.

"Susmamın bir bedeli var," dedi Salgado.

"Seni geri getirdiklerinde ölmene izin vermeliydim," diye mırıldandı Fermín.

"Minnettarlığımın bir kanıtı olarak sana bir indirim yapacağım," dedi Salgado. "Senden yalnızca son bir iyilik isteyeceğim ve sırrını saklayacağım."

"Son olacağını nereden bileceğim?"

"Çünkü nasıl olsa buradan kaçmaya çalışan herkes gibi sen de yakalanacaksın ve birkaç gün boyunca sorgulandıktan sonra geri kalan bizlere öğretici bir görüntü olarak avluda boğazın sıkılarak idam edileceksin. Ondan sonra artık senden hiçbir

şey istemeyeceğim. Ne dersin? Küçük bir iyilik karşılığında seninle işbirliği yaparım. Sana şeref sözü veriyorum."

"Şeref sözü mü? Niye daha önce söylemedin ki? Bu laf her şeyi değiştirir."

"Yaklaş biraz..."

Fermín bir an durakladı ve kaybedecek bir şeyi olmadığını düşündü.

"Şu Valls denen herifin parayı nereye sakladığımı öğrenmen için seni görevlendirdiğini biliyorum," dedi Salgado. "İnkâr etmeye çalışma."

Fermín omzunu silkti.

"Ona söylemeni istiyorum," diye talimat verdi Salgado.

"Nasıl istersen Salgado. Para nerede?"

"Müdüre yalnız başına gitmesini söyle. Eğer yanında biri olursa bir tek *duro* bile alamaz. Pueblo Nuevo'da, mezarlığın arkasındaki eski Vilardell Fabrikası'na gitmesini söyle. Tam gece yarısı. Ne önce, ne sonra."

"*Opera'daki Hayalet* yapıtından bir sahneye benziyor Salgado, hani şu kötü olanlardan..."

"Dikkatle dinle. Ondan fabrikaya gitmesini, dokuma atölyesinin yanındaki eski nöbetçi kulübesini bulmasını iste. Oraya varınca kapıyı çalacak ve kim olduğunu sordukları zaman 'Durruti yaşıyor' yanıtını verecek."

Fermín kıkır kıkır güldü.

"Müdürün son konuşmasından bu yana duyduğum en aptalca laf."

"Sana söylediklerimi ona aktar yeter."

"Benim oraya gitmeyeceğimi nereden biliyorsun? Senin ucuz melodramanı ve şifrelerini kullanarak, parayı alabilirim."

Salgado'nun gözleri para hırsıyla parladı.

"Öleceğim için gidemeyeceğimi söyleme," diye tamamladı sözlerini Fermín.

Salgado'nun sürüngenvari gülüşü dudaklarına yayıldı. İntikam açlığıyla yanan gözlerini inceledi Fermín. Ve Salgado'nun neyin peşinde olduğunu algıladı.

"Bu bir tuzak, değil mi?"

Salgado yanıtlamadı.

"Ya Valls sağ kalırsa? O zaman sana ne yapacaklarını hiç düşündün mü?"

"Şimdiye kadar yaptıklarından farklı olmaz."

"Eğer alt takımını kaptırmamış olsaydın, çok cesur olduğunu söylerdim. Eğer bu hile işe yaramazsa, geri kalanını da yitireceksin," dedi Fermín.

"Bu benim sorunum," diye karşılık verdi Salgado. "Eee, ne diyorsun Monte Cristo? Anlaştık mı?"

Salgado sahip olduğu tek elini uzattı. Fermín isteksizce sıkmadan önce birkaç dakika eline baktı.

14

Fermín, avluda Martín'e, Salgado'nun anlattıklarını aktarıp fikrini sormak için pazar ayininden sonraki konuşmanın bitmesini beklemek zorunda kaldı.

"Bizim planı aksatmaz," diye güvence verdi Martín. "Senden istediğini yap. Bu noktada bir tüyo vermesini göze alamayız."

Günlerdir mide bulantısı ile deliler gibi atan kalbinin arasında gelip giden Fermín, alnındaki soğuk ter damlacıklarını kuruladı.

"Martín, sana güvenmediğimden değil ama eğer yaptığın plan bu kadar güzelse niçin kendini buradan kurtarmak için kullanmıyorsun?"

Martín günlerdir bu soruyu bekliyormuş gibi başını salladı.

"Çünkü burada olmaya layığım ve eğer layık olmasam bile bu duvarların ardında gidecek bir yerim yok. Hiçbir yer kalmadı."

"Ama Isabella var..."

"Isabella benden on kat daha iyi bir erkekle evli. Buradan çıkmakla başaracağım şey ancak onu üzmek olur."

"Ama seni buradan çıkarmak için elinden geleni yapıyor..."

Martín başını salladı.

"Bana bir söz vermelisin Fermín. Kaçmana yardımcı olmanın karşılığında senden bunu istiyorum."

Bu ay isteklerle geçiyor diye düşündü Fermín başını sallarken.

"Ne istersen."

"Buradan çıkabilirsen, Isabella ile ilgilenmeni istiyorum. Uzaktan elbette, senin varlığından bile haberi olmadan. Onunla ve oğlu Daniel'la ilgilenmeni istiyorum. Bunu benim için yapar mısın Fermín?"

"Elbette."

Martín üzüntüyle gülümsedi.

"Sen iyi bir adamsın Fermín."

"Bunu bana ikinci kez söylüyorsun ve her seferinde kulağıma daha kötü gibi geliyor."

Martín kötü kokulu sigaralarından birini yaktı.

"Fazla zamanımız yok. Isabella'nın beni savunması için tuttuğu avukat Brians dün buradaydı ve ona Valls'in benden ne istediğini söylemek hatasına düştüm."

"Hani şu yazdığı saçmalıkları senin yeniden yazman konusunu..."

"Tam üstüne bastın. Isabella'ya söz etmemesini söyledim ama ergeç söz edecektir ve çok iyi tanıdığım Isabella öfkeye kapılıp buraya gelecek ve Valls'i sırrını herkese açıklamakla tehdit edecektir."

"Onu durduramaz mısın?"

"Isabella'yı durdurmaya çalışmak bir yük trenini durdurmak kadar aptalca bir girişim olur."

"Ondan söz ettikçe daha fazla tanışmak istiyorum. Coşkulu ruhu olan kadınları severim."

"Fermín, bana söz verdiğini anımsatırım."

Fermín elini kalbine koyup ciddi bir tavırla başını salladı. Martín devam etti.

"Dediğim gibi, böyle bir şey olunca da Valls aptalca bir işe kalkışabilir. Kibir, kıskançlık ve açgözlülük onu dürtülüyor. Köşeye kıstırıldığını hissedince, kötü bir adım atacaktır. Ne yapacağını bilemiyorum ama bir şeylere kalkışacağından eminim. Böyle bir olay yaşanmadan önce senin buradan gitmiş olman çok önemli."

"Bildiğin gibi ben de buraya pek tutkun değilim..."

"Anlamıyorsun. Planı hızlandırmak zorundayız."

"Ne zaman?"

Martín dudaklarından yükselen duman perdesinin ardından uzun uzun ona baktı.

"Bu gece."

Fermín yutkunmaya çalıştı ama ağzı kurumuştu.

"Ama daha planın ne olduğunu bile bilmiyorum..."

"Dikkatle dinle."

15

Aynı gün öğleden sonra hücresine dönmeden önce Fermín kendisini Valls'in bürosuna götürmüş olan iki nöbetçiye yaklaştı.

"Müdür beye onunla görüşmem gerektiğini söyleyin."

"Hangi konuda?"

"Beklediği sonucu aldığımı söyleyin yeter. Ne demek istediğimi anlar."

Daha bir saat geçmeden iki nöbetçi Fermín'i almak üzere 13 Numara'lı hücrenin kapısında belirdi. Salgado yattığı yerde kolunun kesik yerini ovuşturarak olacakları merakla izliyordu. Fermín ona göz kırptı ve nöbetçilerle birlikte dışarı çıktı.

Müdür, onu sevinçli bir gülümseme ve Casa Escribá'nın lezzetli pastalarıyla dolu bir tabakla karşıladı.

"Fermín sevgili dostum, zeki ve verimli bir sohbet için seni tekrar burada görmek ne kadar güzel. Otur lütfen. Mahkûmlardan birinin karısının bana getirdiği şu tatlıların bir tadına bak."

Günlerdir bir tek kuş yemi yutmayı bile başaramayan Fermín, Valls'in emirlerine karşı gelmemek için yuvarlak bir

pastayı eline alıp sanki tılsımmış gibi tuttu. Valls kendine bir bardak brendi doldurup rahat koltuğuna yerleşti.

"Eeee? Anladığım kadarıyla bana iyi haberlerin varmış," dedi müdür Fermín'i konuşmaya davet ederek.

Fermín başını salladı.

"Edebiyat dalında, majestelerinin Martín'e verdiği düzeltme ve parlatma görevini yerine getirmeye hazır olduğunu söyleyebilirim. Üstelik sizin verdiğiniz malzemenin son derece kaliteli olduğunu ve hiçbir zorlukla karşılaşmayacağından emin olduğunu da söyledi. Büyük Paracelsus'a layık bir başyapıt ortaya çıkarması için birkaç ufak tefek düzeltme yapması yeterli olacakmış."

Valls, Fermín'in bir şelale gibi akan sözlerini özümsemek için bir an durakladı ve dudaklarındaki donmuş gülümsemeyi bozmadan başını salladı.

"Benim için işi tatlılaştırmana gerek yok Fermín. Martín'in yapması gerekeni yapacağını bilmek benim için yeterli. Verdiğim görevden hoşlanmadığını ikimiz de biliyoruz, ama sonunda aklının başına gelmesi ve yapacaklarının herkesin iyiliği için olduğunu anlamasına sevindim. Ve şimdi diğer iki konu hakkında..."

"Ben de ona geliyordum efendim. Kayıp kitapların gömüldüğü yer hakkında..."

"Unutulmuş Kitaplar Mezarlığı," diye düzeltti Valls. "Yerini Martín'den öğrenebildin mi?"

Fermín ikna edici bir tavırla başını salladı.

"Anladığım kadarıyla yukarıda sözü edilen ölü kemiklerinin saklandığı mahzen, Borne Pazarı'nın altında tüneller ve odalardan oluşan bir labirentin arkasında gizliymiş."

Valls açıklamayı değerlendirirken şaşkınlığı yüzünden okunuyordu.

"Ya girişi?"

"Oraya kadar gelemedim efendim. Ama sanırım bazı kötü kokulu toptan sebze tezgâhlarının ve göze hoş görünmeyen bazı özel eşyaların altına gizlenmiş bir kapıdan giriliyor."

Valls ağır ağır başını salladı.

"Doğrusunu yaptın. Devam et."

"Son olarak ekselanslarının son ricası için aşağılık Salgado'nun ölümün eşiğinde olması ve ahlaksal acılar çekmesinden yararlanarak, sanrılar görürken Masonların ve Marksistlerin hizmetinde sürdürdüğü suç girişimlerinin adeta sınırsız ganimetlerini nereye sakladığını itiraf ettirmeyi başardım."

"Yani öleceğini mi düşünüyorsun?"

"Her an ölebilir. "Bence kendini Aziz Leon Trotsky'ye emanet etti ve geleceğin politbürosuna yükselebilmek için son soluğunu vermeyi bekliyor."

"Şu hayvanlara zor kullanarak ondan hiçbir şey elde edemeyeceklerini söylemiştim," dedi Valls zor duyulan bir sesle.

"Teknik açıdan ondan bir testis ya da bir el elde etmişler ama Salgado gibi iğrenç biri için tek olası yöntemin uygulamalı psikoloji kullanmak olduğu konusunda sizinle aynı fikirdeyim efendim."

"Eee yani? Parayı nereye saklamış?"

Fermín öne eğildi ve sır verircesine konuştu.

"Açıklamak fazla karmaşık."

"Lafı dolandırma yoksa ses tellerinin güçlendirilmesi için seni bodruma yollarım."

Fermín, Salgado'nun anlattığı garip planı Valls'e satmaya başladı. Müdür inanmazlıkla dinliyordu.

"Fermín, seni uyarıyorum, eğer yalan söylüyorsan, çok üzüleceksin. Salgado'ya yaptıkları sana yapacaklarının yanında devede kulak kalır."

"Lord hazretleri sizi temin ederim, Salgado'nun söylediklerini kelimesi kelimesine tekrarlıyorum. İsterseniz, masanızda

duran Franco'nun yadsınmaz fotoğrafı üzerine yemin edebilirim."

Valls gözlerinin içine baktı. Fermín, Martín'in öğrettiği gibi gözünü bile kırpmadan ona bakmayı sürdürdü. Sonunda istediği bilgiyi elde eden müdür dudaklarındaki gülümsemeyle birlikte tatlı tabağını ortadan kaldırdı. Yapmacık bir samimiyet bile göstermeden parmağını şaklatınca iki nöbetçi Fermín'i hücresine geri götürmek için yaklaştı.

Valls bu kez Fermín'i tehdit etmekle uğraşmadı. Nöbetçiler onu koridor boyunca sürüklerken Fermín, müdürün sekreterinin yanlarından geçtiğini ve Valls'in bürosunun kapısında durduğunu gördü.

"Müdür bey, Sanahuja, Martín'in hücresindeki doktor..."

"Evet. Ne olmuş?"

"Martín'in bayıldığını ve belki de ciddi bir şey olduğunu söylüyor. İlaç dolabına gidip bazı şeyler almak için izin istiyor..."

Valls öfkeyle ayağa fırladı.

"Ne duruyorsun hâlâ? Hadi git. Doktoru oraya götür, ne istiyorsa alsın."

16

Doktor, Martín'i tedavi ederken müdürün emriyle, vardiyaya yeni katılmış, yirmi yaşlarında bir gardiyan hücrenin kapısında nöbet bekliyordu. Aslında gece vardiyasında Bebo'nun olması gerekiyordu, ama her nedense anahtarlarını ayırmayı bile beceremeyen, mahkûmlardan daha heyecanlı gibi duran bu acemi gardiyan onun yerini almıştı. Saat dokuzda yorgun görünen doktor parmaklıklara yaklaştı ve gardiyanla konuşmaya başladı.

"Biraz daha gazlı beze ve antiseptiğe ihtiyacım var."

"Yerimden ayrılamam."

"Ben de hastamı yalnız bırakamam. Lütfen. Gazlı bez ve antiseptik."

Gardiyan sinirle kıpırdandı.

"Müdür bey emirlerinin kelimesi kelimesine uygulanmamasından hoşlanmaz."

"Bana aldırış etmediğin için Martín'e bir şey olursa, müdür hiç hoşlanmayacaktır."

Genç gardiyan durumu değerlendirdi.

"Dinle patron," dedi doktor. "Duvarların içinden geçecek ya da şu demirleri yutacak değiliz ki..."

Gardiyan küfrederek ilaç dolabına koşarken, Sanahuja hücrenin parmaklıklarına dayanıp bekledi. Salgado saatlerdir güçlükle nefes alarak uyuyordu. Fermín parmak ucunda yürüyerek parmaklıklara yaklaştı ve doktorla bakıştılar. Sanahuja bir oyun kâğıdı destesi büyüklüğünde, yırtık beze sarılıp iple bağlanmış bir paketi ona fırlattı. Fermín paketi havada yakalayıp hücrenin en arkadaki karanlık köşesine çekildi. Gardiyan, Sanahuja'nın istedikleriyle geri dönünce parmaklıkların arasından Salgado'nun yatağın üstündeki kabartısına baktı.

"Son demlerini yaşıyor," dedi Fermín. "Sabaha çıkacağını sanmıyorum.

"Saat altıya kadar ölmesine izin verme. Benim vardiyamı berbat etmesini istemiyorum. Bırak başkasının vardiyasında ölsün."

"Elimden geleni yaparım patron," diye yanıtladı Fermín.

17

O gece Fermín, Doktor Sanahuja'nın koridorun öteki ucundan attığı paketi açarken, siyah bir Studebaker müdürü Montjuïc Hapishanesi'nden, limanı çevreleyen karanlık sokaklara doğru götürüyordu. Sürücü Jamie, yolcusunu rahatsız etmemek ya da düşüncelerinin akışını bölmemek için çukurlara girip çıkmamaya özen gösteriyordu. Yeni müdür eskisine hiç benzemiyordu. Eski müdür onunla sohbet ederdi ve hatta bir keresinde ön koltuğa bile oturmuştu. Müdür Valls emir vermek dışında Jamie ile hiç konuşmuyor, bir hata yapmadıkça, bir taşın üstünden geçmedikçe ya da bir virajı çok hızlı almadıkça onunla göz göze bile gelmiyordu. Böyle bir durumda dikiz aynasında gözleri kapkara parlıyor ve suratını ekşitiyordu. Tüm programların kendi zekâsına bir hakaret olduğunu düşünen Müdür Valls radyoyu açmasına bile izin vermediği gibi karısıyla kızının resimlerini göstergelerin yanında sergilemesine de izin vermiyordu.

Şansına gecenin geç saatinde yollar boştu ve hoşlanmadık sürprizlerle karşılaşmadılar. Birkaç dakika içinde araba eski Kraliyet Tersaneleri'ni, Columbus Anıtı'nı geçti ve Ramblas'tan

yukarı doğru kıvrıldı. İki dakika sonra Café de la Ópera'ya ulaşıp durdular. Sokağın öteki yanındaki Liceo Tiyatrosu izleyicileri gece gösterisini izlemek için içeri girdiğinden Ramblas neredeyse terk edilmiş gibiydi. Şoför indi, yolda kimsenin olup olmadığını kontrol etti ve Mauricio Valls'in inmesi için kapıyı açtı. Müdür arabadan inip ilgisizce bulvara baktı, kravatını düzeltti ve omuz vatkalarını eliyle silkeledi.

"Burada bekle," dedi şoförüne.

Müdür içeri girdiğinde kafe boş gibiydi. Barın arkasındaki saat, dokuz elli beşi gösteriyordu. Garsonun selamına başını eğerek karşılık verdi ve en uzak köşedeki masaya oturdu. Sakin hareketlerle eldivenlerini çıkardı ve birinci evlilik yıldönümünde kayınpederinin armağan ettiği gümüş sigara tabakasını çıkardı. Bir sigara yakıp etrafı gözleriyle taradı. Garson elinde bir tepsiyle yaklaşıp çamaşır suyu kokan bir bezle masayı sildi. Müdürün küçümseyen bakışını görmezden geldi.

"Beyefendi ne arzu ediyorlar?"

"İki papatya çayı."

"Aynı fincanda mı?"

"Hayır. Ayrı fincanlarda."

"Beyefendi birini mi bekliyor acaba?"

"Gördüğün gibi."

"Pekâlâ. Başka bir arzunuz var mı?"

"Bal."

"Peki, efendim."

Müdür alçak sesle aşağılayıcı birkaç söz söylerken, garson ağır hareketlerle masadan ayrıldı. Tezgâhın üzerindeki radyodan gelen yalnız kalpler için telefonla bağlanılan bir programın sesini ara sıra parlak güzellik ve sonsuz gençlik vaat eden Bella Aurora makyaj malzemeleri reklamı kesiyordu. Dört masa ötedeki yaşlı adam elinde gazeteyle uyuya kalmış gibiydi. Geri kalan masalar boştu. Beş dakika sonra dumanı tüten iki fincan

masaya geldi. Garson sümüklüböcek hızıyla fincanları masaya bıraktı ve ardından bir kavanoz bal getirdi.

"Hepsi bu kadar mı efendim?"

Valls evet anlamında başını salladı. Garson bara dönünceye kadar kıpırdamadı. Ardından cebinden küçük bir şişe çıkardı. Kapağını açarken gazetesiyle uyuklayan müşteriye bir göz attı. Barın arkasındaki garson sırtı salona dönük, beyaz bir bezle bardakları kuruluyordu.

Valls şişeyi masanın öteki tarafındaki fincana boşalttı. Dolu bir kaşık bal katıp eriyinceye kadar karıştırdı. Radyoda Betanzos'tan sadık bir dinleyicinin acıklı mektubu okunuyordu. Anlaşılan izleyicinin kocası 2 Kasım'daki Azizler Günü Bayramı yemeğini yaktığı için karısına kızdığından sürekli arkadaşlarıyla barlara gidip futbol maçlarını dinliyormuş. Eve pek uğramıyormuş ve o günden beri ayinlere katılmıyormuş. Kadına dua etmesi, sabırlı olması ve Hıristiyan bir ailenin katı kuralları dahilinde olmak üzere dişilik cazibesini kullanması önerildi. Valls tekrar saate baktı. Onu çeyrek geçiyordu.

18

Saat onu yirmi gece Isabella Sempere kapıdan içeri girdi. Üzerinde sade bir manto vardı, makyaj yapmamıştı ve saçlarını tepesine toplamıştı. Valls, onu görünce elini kaldırdı. Isabella bir an durup boş gözlerle ona baktı ve ağır ağır masaya yaklaştı. Valls ayağa kalkıp dostça bir gülümseyişle elini uzattı. Isabella bu davranışı görmezlikten gelip oturdu.

"Sizi beklemeden iki papatya çayı ısmarladım. Böylesine serin bir gecede herhalde iyi gider."

Isabella, Valls ile göz göze gelmemeye çalışarak dalgınca başını salladı. Müdür, onu dikkatle süzüyordu. Onunla görüşmeye her gelişinde Sinyora Sempere güzelliğini gizlemek için olabildiğince yalın görünmeye çabalıyordu. Valls, kadının dudaklarının biçimini, nabzı atan boynunu ve mantosunun altından göğüslerini inceledi.

"Dinliyorum," dedi Isabella.

"Her şeyden önce bu kadar kısa sürede benimle buluşmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Notunuz öğleden sonra elime ulaştı ve konuyu büromdan ve hapishaneden uzakta konuşmanın daha iyi olacağını düşündüm."

Isabella tekrar başını sallayarak yanıtladı. Valls papatya çayından bir yudum alıp dudaklarını yaladı.

"Harika. Barselona'daki en iyi çay. Tadına bakın."

Isabella davete aldırış etmedi.

"Kabul edeceğiniz gibi, son derece dikkatli olmak zorundayız. Bu gece buraya geleceğinizi hiç kimseye söyleyip söylemediğinizi sorabilir miyim?"

Isabella başını sallayarak yanıtladı.

"Belki kocanıza?"

"Kocam dükkânda kitap sayımı yapıyor. Sabahın erken saatlerine kadar eve gelemez. Burada olduğumu kimse bilmiyor."

"Size başka bir şey ısmarlayayım mı? Eğer papatya çayını sevmiyorsanız..."

Isabella başını sallayıp fincanı eline aldı.

"İyi bu."

Valls dinginlikle gülümsedi.

"Dediğim gibi mektubunuz elime yeni ulaştı. Kızgınlığınızı anlıyorum ve size her şeyin bir yanlış anlamaya dayandığını söylemek istedim."

"Siz zavallı, akıl rahatsızlığı bulunan, bir mahkûma kendinizi tanıtmak amacıyla bir kitap yazması için şantaj yapıyorsunuz. Bu noktaya kadar hiçbir şeyi yanlış anladığımı sanmıyorum."

Valls elini kadına doğru uzattı.

"Isabella... size böyle hitap edebilir miyim?"

"Lütfen bana dokunmayın."

Valls dudaklarına uzlaştırıcı bir gülüş yerleştirerek elini geri çekti.

"Pekâlâ ama sakince konuşalım."

"Konuşacak bir şey yok. Eğer David'i rahat bırakmazsanız, sizin öykünüzü ve sahtekârlığınızı Madrid'e ya da başka nereye gerekiyorsa götüreceğim. Herkes sizin nasıl bir insan ve

nasıl bir edebiyatçı olduğunuzu öğrenecek. Hiçbir şey ve hiç kimse beni durduramayacak."

Isabella'nın gözleri yaşardı ve elindeki papatya çayı dolu fincan titredi.

"Lütfen Isabella. Biraz için. Size iyi gelecektir."

Isabella birkaç yudum içti.

"İşte böyle. Biraz bal karıştırınca tadı çok hoş oluyor," diye ekledi Valls.

Isabella iki, üç yudum daha içti.

"Size hayran olduğumu söylemek zorundayım Isabella," dedi Valls. "Herkesin ihanet ettiği ve terk ettiği Martín gibi umarsız bir zavallıyı savunacak cesaret ve soğukkanlılığa çok az insan sahiptir... Sizden başka bu cesareti gösterecek kimse de yok."

Isabella barın arkasındaki saate sinirli bir bakış attı. On otuz beş. Papatya çayından birkaç yudum daha içti ve sonunda fincanı boşalttı.

"Ondan çok hoşlanıyor olmalısınız," dedi Valls. "Biraz zaman geçince, beni daha iyi tanıyınca, aslında nasıl biri olduğumu anlayınca tıpkı ondan olduğu kadar benden de hoşlanıp hoşlanmayacağınızı bazen merak ediyorum."

Isabella boş fincanı elinden bırakmadan soğuk bir bakışla uzun uzun ona baktı.

"Midemi bulandırıyorsunuz Valls. Siz ve sizin gibi pislikler."

Valls sıcak bir gülümsemeyle karşılık verdi. "Biliyorum Isabella. Ama benim gibi pislikler bu ülkeyi yönetiyor ve sizin gibiler hep gölgede kalıyor. Dizginlerin hangi tarafın elinde olduğu bir fark yaratmıyor."

"Bu kez değil. Bu kez sizin üstleriniz neler yaptığınızı öğrenecekler."

"Aldırış edeceklerini mi düşünüyorsunuz? Ya da aynısını hatta daha kötüsünü yapmayacaklarını mı sanıyorsunuz? Ne de olsa ben amatör sayılırım."

Valls gülümseyerek ceketinin cebinden katlanmış bir kâğıt çıkardı.

"Isabella benim sandığınız gibi biri olmadığımı bilmenizi istiyorum. Bunu kanıtlamak için yarından geçerli olmak üzere David Martín'in serbest bırakılma emrini içeren bir belge var elimde."

Valls belgeyi genç kadına gösterdi. Isabella inanmazlıkla inceledi. Valls kalemini çıkarıp tereddüt etmeden imzaladı.

"İşte bu kadar. David Martín artık özgür bir insan. Sizin sayenizde Isabella. Sizin sayenizde..."

Isabella tekrar ona baktığında gözleri donuklaşmıştı. Valls gözbebeklerinin ağır ağır büyüdüğünü ve üstdudağını bir ter dalgasının kapladığını fark etti.

"İyi misiniz? Solgun görünüyorsunuz..."

Isabella sendeleyerek ayağa kalktı ve iskemleye tutundu.

"Başınız mı dönüyor Isabella? Sizi götürebileceğim bir yer var mı?"

Isabella birkaç adım geriledi ve kapıya doğru yürürken garsona çarptı. Valls yerinden kalkmadı ve saat on kırk beşi gösterene kadar papatya çayını yudumladı. Ardından masaya biraz bozuk para bırakıp ağır ağır kapıya doğru yürüdü. Araba kaldırımda onu bekliyordu. Sürücü, binmesi için açtığı kapıyı tutuyordu.

"Müdür bey eve mi, yoksa hapishaneyi mi gitmek isterler?"

"Eve. Ama önce Pueblo Nuevo'da, eski Vilardell Fabrikası'na uğrayacağız."

Vaat edilen ganimeti almaya giderken İspanyol edebiyatının gelecekteki ünlüsü Mauricio Valls, nefret ettiği lanetli Barselona'nın karanlık, ıssız sokaklarına baktı, Isabella için ve belki de artık olamayacaklar için birkaç damla gözyaşı döktü.

19

Salgado derin uykusundan uyanıp gözlerini açınca yatağının ayak ucunda durmuş kendisini izleyen birinin varlığını fark etti. Hâlâ bodrumdaki odada olduğunu düşünüp bir an paniğe kapıldı. Koridordaki lambaların titrek ışığı tanıdık çizgileri ortaya çıkardı.

"Fermín, sen misin?" diye sordu.

Gölgelerin arasındaki kişi başını salladı ve Salgado derin bir soluk aldı.

"Ağzım kupkuru. Su var mı?"

Fermín usulca yaklaştı. Elinde bir şey vardı: bir bez parçası ve küçük cam bir şişe.

Salgado, Fermín'in şişedeki sıvıyı beze dökmesini izledi.

"Nedir o Fermín?"

Fermín yanıtlamadı. Yüz ifadesinden hiçbir şey okunmuyordu. Salgado'nun üzerine eğilip gözlerinin içine baktı.

"Fermín, hayır..."

Salgado'nun dudaklarından bir hecenin daha dökülmesine fırsat vermeden Fermín bezle ağzını ve burnunu örtüp bastırdı ve başının yukarı kalkmasını engelledi. Salgado geri kalan gü-

cünün kırıntısıyla çırpınırken Fermín elini yüzünden çekmedi. Salgado dehşet içinde ona bakıyordu. Birkaç saniyede bilincini yitirdi. Fermín bezi kaldırmadı. Beş saniye daha saydı ve ancak ondan sonra bezi çekti. Sırtı Salgado'ya dönük yatağın kenarına oturup birkaç dakika bekledi. Ardından Martín'in söylediği gibi hücrenin kapısına yaklaştı.

"Gardiyan!" diye seslendi.

Koridordan genç gardiyanın ayak sesleri duyuldu. Martín'in planına göre gece vardiyasında bu salak değil, Bebo bulunacaktı.

"Yine ne oldu?" diye sordu gardiyan.

"Salgado. Uçup gitti."

Gardiyan öfkeyle başını salladı.

"Lanet olsun. Şimdi n'olcak?"

"Çuvalı getir."

Gardiyan şanssızlığına tekrar küfretti.

"İstersen onu çuvala ben sokarım patron," diye bir öneride bulundu Fermín.

Gardiyan biraz minnet duyarak başını salladı.

"Çuvalı hemen getirirsen, ben onu yerleştirirken, gidip onlara haber verirsin. Böylece gece yarısından önce gelip alırlar," diye ekledi Fermín.

Gardiyan bir kez daha başını sallayıp çuvalı aramaya gitti. Fermín hücresinin kapısında bekliyordu. Koridorun öteki tarafından Martín ile Sanahuja onu sessizce izlediler.

On dakika sonra gardiyan bir ucundan tuttuğu çuvalın çürümüş et kokusundan midesinin bulandığını saklamayı başaramadan geri geldi. Fermín emredilmesini beklemeden hücrenin uzak köşesine çekildi. Gardiyan kapıyı açıp çuvalı içeri attı.

"Hemen haber ver patron. Böylece gece yarısından önce alıp götürürler, yoksa yarın geceye kadar burada tutmamız gerekir."

"Kendi başına onu çuvala sokabileceğinden emin misin?"

"Kaygılanma patron. Epey deneyimliyim."

Gardiyan pek de ikna olmamış gibi görünerek başını salladı.

"Şansımızın yerinde olduğunu umalım yoksa kesik uzuvlarından iltihap akmaya başlayacak ve ne kadar kötü koktuğunu sana anlatamam..."

"Lanet olsun," dedi gardiyan hızla uzaklaşırken.

Adamın koridorun sonuna yaklaştığını duyunca, Fermín hemen Salgado'nun giysilerini çıkardı. Ardından kendisi de soyundu ve hırsızın pis kokulu giysilerini üzerine geçirdi. Kendi giysilerini Salgado'ya giydirip yüzünü duvara doğru çevirip yatağa yatırdı ve battaniyeyi yüzünün yarısını gizleyecek şekilde örttü. Çuvalı alıp içine girdi ve tam bağlayacakken unuttuğu bir şey geldi aklına.

Aceleyle çuvaldan çıkıp duvara yaklaştı, Salgado'nun anahtarı sakladığı taşların arasını tırnaklarıyla kazıdı ve anahtarın ucunu gördü. Dışarı çıkarmaya çalıştı, ama anahtar parmaklarının arasından kayıp, taşların arasına saklanıyordu.

"Çabuk ol," diye tısladı Martín koridorun öteki tarafından.

Fermín anahtarı tırnaklarıyla tutup sıkıca çekti. Yüzük parmağının tırnağı yerinden sökülünce birkaç saniyeliğine acıdan adeta kör oldu. Çığlığını bastırıp parmağını emdi. Kendi kanının tuzlu ve metalik tadı ağzını dolduruyordu. Gözlerini açınca anahtarın ucunun bir santim kadar duvardan çıktığını fark etti. Bu kez rahatça çekip çıkarabildi.

Tekrar çuvala girdi ve bir el genişliğinde açıklık bırakıp içeriden düğümledi. Gırtlağına doğru yükselen kusmuğunu geriye itip yere uzandı ve ipleri çekerek açıklığı bir yumruk büyüklüğüne kadar ufalttı. Parmaklarıyla burnunu kapattı. Çürümüş et kokusu yerine kendi pisliğini solumak daha iyiydi. Artık tek yapacağı şeyin beklemek olduğunu kendine anımsattı.

20

Pueblo Nuevo sokakları, Somorrostro Plajı'ndaki kulübelerin tepesinden yükselen kalın, nemli sisle kaplanmıştı. Müdürün Studebaker'ı sis bulutlarına gömülmüş fabrikaların, depoların, karanlık, çökmeye yüz tutmuş ek binaların oluşturduğu gölgeli kanyonların arasında ağır ağır ilerliyordu. Arabanın iki farı karanlığın içinde iki tünel oyar gibiydi. Bir süre sonra eski Vilardell Dokuma Fabrikası'nın silueti göründü. Sokağın sonunda terk edilmiş binaların, atölyelerin bacaları, çatıları göze çarptı. Sivri uçlu demir giriş kapısının ardında uzamış otların arasında yanmış kamyonların, hasarlı vagonların iskeletleri yükseliyordu. Jamie eski fabrikanın girişinin önünde durdu.

"Motoru kapatma," diye emretti müdür.

Farların ışığı kapının ardındaki karanlığı delip savaşta bombalanan ve kentin dört tarafındaki diğer yapılar gibi terk edilen fabrikanın yıkıntılarını sergiliyordu.

Bir tarafta tahta kalaslarla kaplanmış birkaç kulübe vardı. Kulübelerin yanında alevlere teslim olmuş gibi görünen garaja bakan yapı kalıntısı Valls'in tahminine göre eskiden güvenlik görevlilerinin evi olmalıydı. Kapalı pencerelerin ardından bir

mumun ya da yağ lambasının kızılımsı ışığı seçilebiliyordu. Müdür arka koltuktan manzaraya acele etmeden bakmayı sürdürdü. Birkaç dakika sonra öne eğilip sürücüyle konuşmaya başladı.

"Jamie, sol tarafta garajın karşısındaki evi görüyor musun?"

Müdür, şoföre ilk kez adıyla hitap ediyordu. Sesindeki beklenmedik sıcak ve terbiyeli tonu duyunca eski soğuk tavırlarını yeğlediğini düşündü Jamie.

"Şu lojman mı?"

"Evet. Oraya gidip zili çalmanı istiyorum."

"İçeri girmemi mi istiyorsunuz? Fabrikaya mı?"

Müdür sabırsızlıkla içini çekti.

"Fabrikaya değil. Dikkatlice dinle. Şu evi görüyorsun değil mi?"

"Evet efendim."

"Çok iyi. Giriş kapısının demir parmaklıklarının arasından geçeceksin, eve gideceksin ve kapıyı çalacaksın. Bu kadarını anladın mı?"

Şoför pek de hevesli olmadan başını salladı.

"Tamam. Sen çalınca biri kapıyı açacak ve ona 'Durruti yaşıyor' diyeceksin."

"Durruti mi?"

"Sözümü kesme. Sana söylediklerimi tekrarla yeter. Sana bir şey verecekler. Herhalde bir bohça ya da bir kutu. Onu buraya getireceksin. Çok basit değil mi?"

Jamie'nin yüzü bembeyaz kesilmişti ve gölgelerin arasından her an bir şeyin ya da bir insanın fırlamasını bekliyormuş gibi dikiz aynasından arkaya bakıyordu.

"Sakin ol Jamie. Hiçbir şey olmayacak. Özel bir rica olarak bunu yapmanı istiyorum. Söyle bana, evli misin?"

"Üç yıl önce evlendim efendim."

"Ah, çok iyi. Çocuğun var mı?"

"İki yaşında güzel bir kızımız var ve karım yine hamile."

"Tebrikler. Aile çok önemlidir Jamie. Sen iyi bir İspanyolsun. Eğer söylediklerimi yapmayı kabul edersen, erken bir vaftiz armağanı ve işi başarmanın ödülü olarak sana yüz peseta vereceğim. Ayrıca bu iyiliği yaptığın için senin terfi ettirilmeni önereceğim. Mecliste bir büro işine ne dersin? Orada iyi dostlarım var ve bana Kızılların ülkeyi soktukları karanlık delikten çıkarmak için karakter sahibi insanlar aradıklarını söylüyorlar."

Para ve iyi bir gelecekten söz edilince Jamie hafifçe gülümsedi.

"Tehlikeli olmayacak değil mi ya da?..."

"Jamie, ben müdürüm. Senden tehlikeli veya yasadışı bir şey yapmanı ister miyim?"

Şoför yanıtlamadan ona baktı ve Valls gülümsedi.

"Şimdi yapacaklarını tekrarla, hadi bakalım."

"Gidip evin kapısını çalacağım. Kapıyı açtıkları zaman 'Çok yaşa Durruti' diyeceğim."

"Durruti yaşıyor."

"Doğru. Durruti yaşıyor diyeceğim. Bana verdikleri paketi alıp size getireceğim."

"Ve eve gideceğiz. Hepsi bu kadar."

Jamie başıyla onayladı ve bir anlık duraksamanın ardından arabadan inip giriş kapısına doğru yürüdü. Valls farların ışığında adamın giriş kapısına yaklaşmasını izledi. Şoför bir an durup arabaya doğru baktı.

"Hadi yürü salak herif, içeri gir," diye mırıldandı Valls.

Jamie demir parmaklıkların arasından geçti, otların, molozların arasından yolunu buldu ve evin kapısına yaklaştı. Müdür palto cebinde taşıdığı tabancasını çıkarıp horozu kaldırdı. Jamie kapıya kadar geldi ve iki kez vurup bekledi. Aradan bir dakika geçti ve hiçbir şey olmadı.

"Bir kez daha çal," diye homurdandı Valls kendi kendine.

Şoför ne yapacağını bilmiyormuş gibi yine arabaya doğru bakıyordu. Birdenbire kapı açıldı ve soluk, sarımsı bir ışık göründü. Valls, Jamie'nin parolayı söylemesini izledi. Adam gülümseyerek tekrar arabaya doğru baktı. Yakın mesafeden açılan ateşle mermi şakağını parçalayıp kafatasından dışarı çıktı. Öteki tarafından bir kan bulutu yükseldi ve cesedi kırık bir bebek gibi yere yığılmadan önce bir an barut dumanı arasında ayakta kalakaldı.

Valls aceleyle arka koltuktan inip Studebaker'ın direksiyonuna geçti. Tabancayı sol eliyle fabrika girişine doğru tutup, arabayı geri vitese taktı ve gaz pedalına yüklendi. Araba yoldaki su birikintilerinin ve deliklerin üzerinde geriye, karanlığa doğru gitti. Hızla geri giderken giriş kapısına çarpan birkaç mermi sesi kulağına geldi, ama hiçbiri arabaya ulaşmadı. İki yüz metre kadar geri gittikten sonra Studebaker'ı çevirdi. Öfkeyle dudaklarını ısırarak son hızla uzaklaştı.

21

Çuvalın içine bağlanan Fermín yalnızca hücreye yaklaşan sesleri duyabiliyordu.

"Hey, şansımız yerinde," diye bağırdı çaylak gardiyan.

"Fermín uyuyakaldı," diye seslendi Doktor Sanahuja kendi hücresinden.

"Bazıları için ne kadar kolay," dedi gardiyan. "İşte burada, götürebilirsiniz."

Fermín çevresinde dolanan ayak seslerini duydu ve mezar kazıcının biri düğümü sıkılaştırırken ani bir sarsıntı hissetti. Sonra iki mezar kazıcı çuvalı alıp hiç özen göstermeden taş koridorda sürüklediler. Fermín bir tek kasını bile oynatmaya cesaret edemedi.

Basamaklar, köşeler ve kapılar acımasızca bedenine çarptı. Çığlık atmamak için yumruğunu ağzına soktu. Bitmek bilmeyen bir yoldan sonra ısının biraz düştüğünü ve şatonun klostrofobik yankısının yok olduğunu fark etti. Dışarı çıkmışlardı. Brandayı sırılsıklam eden su birikintilerinin üzerinden birkaç metre sürüklendi ve soğuk hava çuvalın içine kadar işledi.

Sonunda yukarı kaldırılıp havaya atıldığını hissetti. Sert bir tahta zemine çuval indi ve ayak sesleri uzaklaştı. Fermín de-

rin bir soluk aldı. Çuvalın içi ıslaktı; dışkı, çürük et ve motorin kokuyordu. Fermín bir kamyonun motor sesini duydu ve bir kez sarsılan araç harekete geçti. Yokuş aşağıya inerken çuval öne yuvarlanınca, Fermín aylar önce hapishaneye gelirken tırmandıkları yoldan inmekte olduğunu algıladı. Dağa tırmanan yolun ne kadar uzun ve dönemeçlerle dolu olduğunu anımsadı. Kısa bir süre sonra kamyon döndü, düz, sert, asfalt dökülmemiş bir yolda yeni bir yönde ilerlemeye başladı. Anayoldan ayrıldıklarını ve kente gitmek yerine dağlara doğru ilerlediklerini düşünmeye başladı. Bir terslik vardı.

Tam o anda Martín'in belki de her şeyi hesaplayamadığı, önemli bir ayrıntıyı atlamış olabileceği aklına geldi. Ne de olsa hiç kimse ölenlerin cesetlerinin ne yapıldığını bilmiyordu. Belki Martín cesetlerden kurtulmak için bir fırına attıklarını düşünememişti. Salgado'nun kloroformun etkisiyle daldığı derin uykudan uyanınca kahkahalarla gülüp, Fermín Romero de Torres ya da adı her neyse, o kişinin cehennemde yanmadan önce dünyada yanmakta olduğunu söylediğini hayal etti.

Yolculuk birkaç dakika daha sürdü. Kamyon yavaşlarken Fermín ilk kez farkına vardı. Yaşamı boyunca hiç bu kadar mide bulandırıcı bir koku duymamıştı. Tanımlayamadığı pis koku midesinin bulanmasına neden olurken, yüreği sıkıştı ve şu deli Martín'i dinlemek yerine keşke hücrede kalsaydım diye içinden geçirdi.

22

Müdür Montjuïc Şatosu'na gelince arabadan inip aceleyle bürosuna gitti. Sekreteri kapının yanındaki küçük masada oturmuş daktiloyu iki parmakla yazarak günlük yazışmaları kâğıda döküyordu.

"Bırak onu ve şu lanet olası Salgado'nun derhal buraya getirilmesini sağla," diye emretti müdür.

Sekreter ağzını açıp açmamaya karar veremeden şaşkınlıkla ona baktı.

"Geri zekâlı gibi oturma orada. Harekete geç."

Bocalayan sekreter müdürün öfkeli bakışlarından kaçınmaya çalışarak ayağa kalktı.

"Salgado öldü, müdür bey. Bu gece..."

Valls gözlerini kapatıp derin bir soluk aldı.

"Müdür bey... beyefendi..."

Valls hiçbir açıklama yapmadan koşmaya başladı ve 13 Numara'lı hücreye ulaşıncaya kadar durmadı. Müdürü gören genç gardiyan uykulu halinden sıyrılıp bir asker selamı çaktı.

"Ekselansları ne..."

"Aç kapıyı. Çabuk ol."

Gardiyan kapıyı açtı ve Valls içeri daldı. Yatağa yaklaşıp uyuyan adamı omzundan sertçe çekti. Salgado'nun bedeni sırtüstü döndü. Valls üzerine eğilip soluğunu kokladı. Dehşete kapılarak onu izleyen gardiyana döndü.

"Ceset nerede?"

"Cenaze işlerinden gelen adamlar alıp götürdü..."

Valls'in sert tokadıyla adam yere yuvarlandı. Müdürden emir bekleyen iki nöbetçi koridora çıkmıştı.

"Onu canlı olarak istiyorum," dedi müdür, nöbetçilere.

İki adam başlarını sallayıp hızlı adımlarla uzaklaştı. Valls, Martín ile Doktor Sanahuja'nın paylaştığı hücrenin demir parmaklıklarına yaslandı. Ayağa kalkmayı başaran gardiyan soluk almaya bile cesaret edemeden bakınca, müdürün güldüğünü sandı.

"Sanırım senin fikrindi Martín?" dedi Valls sonunda.

Müdür hafifçe başını eğerek selamladı ve koridorda ilerlerken, ağır ağır alkışlamaya başladı.

23

Fermín kamyonun yavaşladığını ve toprak yoldaki son engelleride aştığını hissetti. Yoldaki çukurlara biraz daha homurdanan kamyon sonunda durdu. Çuvaldan içeri sızan koku dayanılır gibi değildi. İki mezar kazıcının kamyonun arkasına geçtiğini ve mezar kazıcılardan birinin arka kapağı tutan metal çubuğu açtığını duydu. İçinde bulunduğu çuvalı sertçe çekip boşluğa fırlattılar.

Yere düştüğü anda omzundan tüm bedenine bir ağrı yayılmaya başladı. Daha tepki gösteremeden mezar kazıcıların çuvalı birer ucundan tutup, yerden kaldırdığını birkaç metre yukarı doğru taşıyıp, bir süre durduklarını hissetti. Çuvalı tekrar yere bıraktılar ve biri diz çöküp düğümü çözmeye başladı. Öteki mezar kazıcının ise birkaç adım yürüdüğünü metal bir nesneyle geri döndüğünü duyumsadı. Fermin soluk almaya çabaladı, ama pis hava gırtlağını yaktı. Gözlerini yumdu ve soğuk rüzgârı yüzünde hissetti. Mezar kazıcı çuvalın kapalı tarafını tutup sıkıca çekiştirdi. Fermín'in bedeni taşların, su birikintilerinin üzerine yuvarlandı.

"Hadi, üçe kadar sayalım," dedi bir tanesi.

Dört el, onu el ve ayak bileklerinden yakaladı. Fermín soluğunu tutmak için mücadele ediyordu.

"Hey dinle, adam terliyor mu ne?"

"Bir ölü nasıl terler ki, salak mısın sen? Su birikintilerinden ıslanmıştır. Hadi, bir, iki ve..."

Üç. Fermín havada asılı kaldığını hissetti. Bir an sonra uçuyordu ve kendini kaderine terk etmişti. Gözlerini açınca yere çarpmadan önce dağın yamacına kazılmış bir hendeğe doğru gitmekte olduğunu gördü. Ay ışığında toprağı örten soluk renkli bir şey gözüne çarptı. Fermín gördüğünün taş olduğuna inanıp, düştüğü yarım saniye içinde, ölmeye aldırış etmeyeceğine karar verdi.

Ama iniş yumuşak olmuştu. Fermin'in bedeni yumuşak ve ıslak bir nesnenin üzerine düştü. Beş metre yukarıda mezar kazıcılardan biri elindeki küreğin üstündekileri havaya boşalttı. Beyazımsı bir toz tenine parlak bir sis gibi indi ve bir saniye sonra asit gibi kemirmeye başladı. İki mezar kazıcı hızla uzaklaşırken Fermin ayağa kalktı ve sönmemiş kireçle kaplanmış, çürümekte olan cesetlerin yığıldığı açık bir mezarda olduğunu fark etti. Yakıcı tozdan silkinmeye çalıştı ve toprak duvara ulaşana kadar cesetlerin üzerinde yürüdü. Acıya aldırmadan parmaklarını toprağa sokup yukarıya tırmandı. Yukarı çıkınca pis bir su birikintisine kadar süründü ve kireci yıkadı. Ayağa kalkınca kamyonun ışıklarının uzaklaştığını gördü. Dönüp arkasına baktı, birbirine karışmış cesetler denizi gibi ayaklarının dibinde uzanan açık mezarı tekrar gördü. Midesi bulandı, dizlerinin üstüne çöküp safra ve kan kusmaya başladı. Kapıldığı panik ve ölümün kokusu neredeyse soluk almasını durdurmuştu. Derken, uzaktan bir homurtu geldi kulağına. Başını kaldırınca yaklaşan iki arabanın farlarını gördü. Tepenin kenarına koşunca küçük bir düzlüğe ulaştı ve dağın eteğindeki denizi, dalgakıranın ucundaki liman fenerini gördü.

Yukarıda Montjuïc Şatosu gökyüzünü kaplayıp ayı gölgeleyen siyah bulutların arasından yükseliyordu. Arabaların sesleri gittikçe yaklaşıyordu. Bir daha düşünmeden kendini yamaçtan aşağıya attı; bedenine çarpıp tenini parçalayan ağaç gövdeleri, taşlar ve çalılar arasından aşağıya yuvarlandı. Yola ulaşınca artık acı, korku ya da yorgunluk duygusu kalmamıştı, koşar adımlarla limandaki depolara doğru uzaklaştı. Ara vermeden ya da soluk almadan koşarken zaman duygusunu yitirmiş, bedenini kaplayan yaraları unutmuştu.

24

Somorrostro Plajı'nı kaplayan kulübelerin sonsuz gibi görünen labirentine ulaştığında, ufukta günün ilk ışıkları parlıyordu. Denizden yükselen sis, çatıların arasında dolanıyordu. Fermín yoksullar kentinin daracık sokakları ve tünellerinin arasında epeyce dolandı ve iki çöp yığınının arasında yığılıp kaldı. Adeta her gözeneğinden kan sızan, iskeleti andıran kişiye bakmak için duraklayan, tahta kutuları sürükleyerek götüren üstü başı perişan iki çocuk buldu onu.

Fermín, çocuklara gülümseyerek iki parmağıyla zafer işareti yaptı. Çocuklar birbirine baktılar ve biri Fermín'in duyamadığı bir şeyler söyledi. Kendinden geçmek üzereyken dört kişinin bitkin bedenini bir ateşin yanında bulunan kamp yatağına yatırdığını hissetti. Ateşin sıcağı bedenini sardı ve ağır ağır ayaklarını, bacaklarını, kollarını hissetmeye başladı. Ağrılar daha sonra durdurulmaz bir dalga gibi bedenine yayıldı. Çevresindeki kadınlar mırıltı halinde bir şeyler söylüyorlardı. Bedenini saran paçavraları soydular. Ilık su ve kâfuru ile ıslatılmış bezlerle, çıplak, kırık bedenini sonsuz bir şefkatle temizlediler.

İhtiyar bir kadının elini alnına dayadığını, yorgun bilge bakışlarla yüzünü incelediğini hissedince gözlerini araladı.

"Nereden geliyorsun?" diye sordu kadın ve sanrılar içindeki Fermín, kadını annesi sandı.

"Ölülerin arasından anne," diye fısıldadı. "Ölülerin arasından geldim."

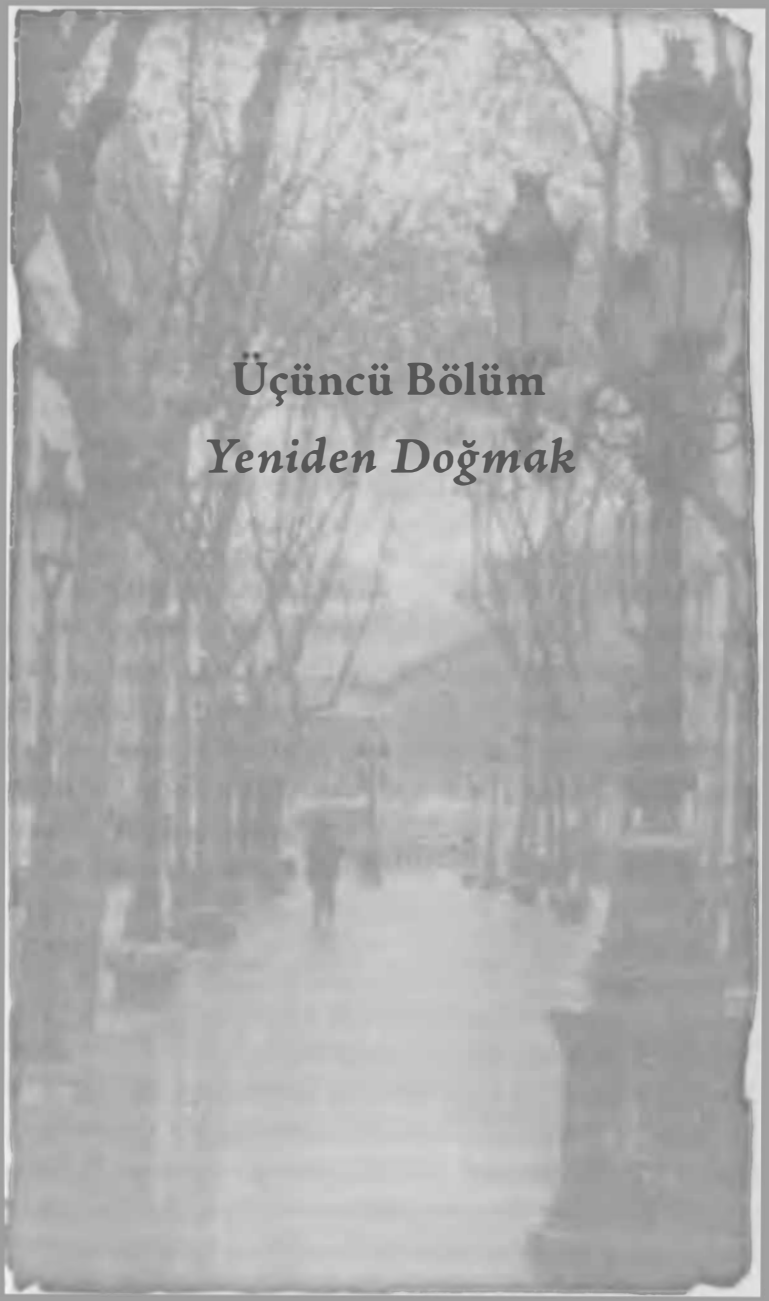

Üçüncü Bölüm
Yeniden Doğmak

1

Barselona, 1940

Eski Vilardell Dokuma Fabrikası'ndaki olay gazetelere yansımadı. Öykünün duyulması kimsenin işine gelmezdi. Orada olanları yalnız orada bulunanlar anımsayacaktı. Aynı gece şatoya dönen Mauricio Valls, 13 Numara'lı mahkûmun kaçtığını öğrenince, mahkûmdan gelen bir tüyoyu siyasi polisten Müfettiş Fumero'ya aktardı. Daha güneş doğmadan Fumero ve adamları yerlerini almışlardı.

Müfettiş, iki adamını çevreyi korumakla görevlendirip, geri kalanını Valls'in anlattığı gibi nöbetçi kulübesinin görüldüğü ana kapıya yerleştirdi. Oraya tek başına girip, bir mahkûmun yasak malzeme iddiasını araştırmak için gönüllü olan hapishane müdürünün kahraman şoförü Jamie Montoya'nın cesedi hâlâ molozların arasında duruyordu. Güneş doğmak üzereyken Fumero, adamlarına eski fabrikaya girme emrini verdi. İçinde iki erkekle genç bir kadının bulunduğu evin çevresini sardılar ve içeridekiler ne olduğunu anlayınca küçük bir olay yaşandı: silah taşıyan genç kadın polislerden birini kolundan

vurdu. Derin olmayan bir yaraydı. Bunun dışında Fumero ile adamları isyancıları otuz saniye içinde etkisiz hale getirdiler.

Ardından müfettiş, isyancılarla birlikte dışarıdaki şoförün cesedini de evin içine sokmalarını emretti. Fumero kimseye adını ya da belgelerini sormadı. İsyancıların giysilerini çıkarttırdı, ellerini ve ayaklarını bir köşede bulduğu paslı metal iskemlelere bağlattı. İsyancılar bağlanınca, Fumero, adamlarına kendisini onlarla baş başa bırakıp dışarı çıkmalarını, talimatlarını beklemek üzere evin ve fabrikanın giriş kapısında yerlerini almalarını söyledi. Mahkûmlarla yalnız kalınca kapıyı kapatıp karşılarına geçti.

"Bütün gece uyumadım ve yorgunum. Eve gitmek istiyorum. Salgado adına sakladığınız para ve mücevherlerin yerini bana söyleyeceksiniz ve burada hiçbir şey olmayacak tamam mı?"

Mahkûmlar şaşkınlık ve dehşet karışımı bir ifadeyle yüzüne baktılar.

"Ne Salgado'yu tanıyoruz, ne de mücevherlerden haberimiz var," dedi yaşlı adam.

Fumero biraz bıkkınlıkla başını salladı. Adeta düşüncelerini okuyabiliyormuş ve onların varlığından canı sıkılmış gibi gözleri üçünün üzerinde dolaştı. Birkaç dakikalık kararsızlığın ardından kadını seçti ve iskemlesini aralarında yarım metre kalana kadar yaklaştırdı. Kadın titriyordu.

"Onu rahat bırak, lanet olası," diye haykırdı genç adam. "Ona elini sürersen, yemin ediyorum seni öldürürüm."

Fumero dalgınca gülümsedi.

"Sevgilin pek de güzelmiş."

Evin kapısında nöbet tutan Navas adlı polis, soğuk bir terin giysilerini ıslattığını hissetti. İçeriden gelen haykırışları duymazlıktan geldi. Fabrikanın ana giriş kapısındaki meslektaşları gizlice ona baktıklarında başını olumsuz anlamda salladı.

Kimse bir tek kelime etmedi. Fumero yarım saat sonra Navas'ın arkasındaki kapıyı açıp dışarı çıktı. Polis memuru kenara çekildi ve müfettişin siyah giysilerindeki ıslak lekelere bakmamaya çalıştı. Fumero ağır ağır giriş kapısına doğru yürürken, içeriye bir göz atan Navas kusmamak için kapıyı kapattı. Fumero'nun işaretiyle iki adam ellerinde benzin bidonlarıyla gelip evi ve çevresini benzinle ıslattılar. Binanın alev almasını seyretmek için beklemediler bile.

Arabaya ulaştıklarında Fumero arka koltukta oturmuş onları bekliyordu. Eski fabrika binasından dumanlar ve alevler yükselir, küller rüzgârla saçılırken sessizce uzaklaştılar. Fumero camı açıp elini soğuk, nemli havaya uzattı. Parmaklarında kan lekeleri vardı. Navas bakışlarını yoldan ayırmadan arabayı sürüyordu, ama kapıyı örtmeden önce gördüğü hâlâ canlı olan genç kadının yalvaran ifadesi gözlerinin önünden gitmiyordu. Fumero'nun kendisini izlediğini fark edince, titremesini gizlemek için direksiyona sıkı sıkı sarıldı.

Kaldırımda üstü başı perişan bir grup çocuk geçen arabaya baktı. İçlerinden biri parmaklarını tabanca gibi birleştirip onlara ateş eder gibi yaptı. Fumero gülümsedi ve aynı hareketi tekrarladı. Birkaç saniye içinde araba sanki hiç orada olmamış gibi bacaların ve depoların oluşturduğu ormanı çevreleyen dar sokaklarda gözden kayboldu.

2

Fermín sanrılar içinde kulübede yedi gün geçirdi. Ne ıslak bezler ateşini düşürüyor, ne de merhemler onu kemirdiğini söyledikleri acıyı alıyordu. Onunla sırayla ilgilenen yaşlı kadınlar, hayatta kalması için tonik içiriyorlar, yabancının içinde, bir iblis, bir pişmanlık iblisi olduğunu ve ruhunun tünelden kaçıp karanlık boşlukta dinlenmek istediğini söylüyorlardı.

Yedinci gün, herkesin Armando diye hitap ettiği ve gecekondu mahallesinde otoritesi Tanrı'dan sonra gelen bir adam kulübeye geldi ve hasta adamın yanına oturdu. Yaralarını inceledi, parmaklarıyla gözkapaklarını kaldırdı ve irileşmiş gözbebeklerindeki sırları okudu. Hastayı tedavi eden yaşlı kadınlar Armando'nun arkasında bir daire biçiminde dizilmiş saygıyla bekliyorlardı. Bir süre sonra Armando başını sallayarak kulübeden çıktı. Kapıda bekleyen iki genç onun peşinden sahile, dalgaların kıyıya vurduğu noktaya kadar yürüdüler ve dikkatle talimatlarını dinlediler. Armando sahille çile çekilen mahalle arasında bir fırtınada karaya vurmuş trol teknesinin yıkıntıları arasına oturup gençlerin uzaklaşmasını izledi.

Sabah esintisine keyfine yaktığı küçük puroyla eşlik etti. Ne yapacağını düşünürken günlerdir cebinde sakladığı *La Vanguardia* gazetesinin sayfasını çıkardı. Korse reklamları ile Paralelo'daki en son gösterilerin ilanları arasına sıkışmış Montjuïc Şatosu'ndan kaçan bir mahkûm hakkında kısacık bir haber vardı. Resmi bir bildirinin bayat tadını taşıyordu. Muhabirin kendine tanıdığı tek yorum şu korkunç şatodan daha önce hiç kimsenin kaçmayı başaramadığını bildirdiği son cümleydi.

Armando başını kaldırıp güneyde yükselen Montjuïc Dağı'na baktı. Mazgallı kuleleriyle sisin içinden görülen şato Barselona'ya tepeden hükmediyordu. Armando acı acı gülümsedi. Purosunun ateşiyle gazete sayfasını yaktı ve küllerin esintide uçuşmasını izledi. Her zaman olduğu gibi gazeteler adeta yaşamları buna bağlıymış gibi gerçeklerden uzak durmaya çalışıyordu ve belki de bunun iyi bir nedeni vardı. Bu öykünün her tarafı yarı gerçekler ve söylenmeyen ayrıntıların kokusunu taşıyordu. Bunların arasında hiç kimsenin Montjuïc Hapishanesi'nden şimdiye dek kaçmayı başaramamış olması da vardı. Belki bu sefer haber doğru diye düşündü, çünkü herkesin Armando diye hitap ettiği adam yalnızca yoksulların ve dokunulmazların görünmeyen dünyasında varlığını sürdürüyordu. Hiç kimse olmanın herhangi bir kimse olmaktan daha onurlu olduğu zamanlar ve mekânlar vardır.

3

Günler yavaş yavaş geçiyordu. Her gün bir kez Armando kulübeye uğrayıp ölmek üzere olan adamın nasıl olduğunu soruyordu. Hastanın ateşi biraz olsun düşmüş ve bedenini kaplayan yaralar, bereler, çizikler sürülen merhemlerle iyileşmiş gibi görünüyordu. Hasta gün boyu uyuyor ya da uykuyla uyanıklık arasında anlaşılmayan sözcükler fısıldıyordu.

"Yaşayacak mı?" diye soruyordu Armando ara sıra.

"Daha kararını vermedi," diye yanıtlıyordu zavallı hastanın annesi sandığı yaşlı kadın.

Günler haftalara döndü ve hiç kimsenin gelip bu yabancıyı soruşturmayacağı anlaşıldı: hiç kimse görmezlikten gelmeyi yeğlediği şeyleri sormaz zaten. Normal koşullar altında polisler ve jandarmalar Somorrostro bölgesine girmezlerdi. Sessizce kabul edilen bir yasa, kentin ve dünyanın, gecekondu mahallesinin girişinde sona erdiğini ve iki tarafın da bu görünmez sınırı korumaya hevesli olduğunu açıkça belirtiyordu. Armando sınırın öte tarafındakilerin yoksulların semtini bir fırtınanın silip süpürmesi için dua ettiklerini biliyordu, ama böyle bir olay gerçekleşene dek, başka yöne bakmayı, sırtlarını denize ve denizle Pueblo Nuevo'nun fabrikalar arasına sıkışmış güçlükle geçinen insanlarına dönmeyi yeğliyorlardı. Yine

de Armando'nun bazı şüpheleri vardı. Aralarına kabul ettikleri bu yabancının öyküsünün sessizlik yasasını ihlal edebilirdi.

Birkaç hafta sonra bir iki genç polis gelip yabancı birini görüp görmediklerini sordu. Armando günlerce tetikte bekledi ama başka birileri gelmeyince hasta adamı kimsenin bulmak istemediği sonucuna vardı. Belki adam ölmüştü, ama farkında değildi.

Gelişinden bir buçuk ay sonra hastanın bedenindeki yaralar iyileşmeye başladı. Gözlerini açıp nerede olduğunu sorunca, doğrulup oturmasına yardım ettiler, eline bir kâse çorba verdiler ama hiçbir şey söylemediler.

"Dinlenmelisin."

"Ben yaşıyor muyum?" diye sordu hasta adam.

Yaşayıp yaşamadığını kimse onaylamadı. Günün büyük bir kısmını uyuyarak ya da bitkinlik içinde geçiriyordu. Ne zaman gözlerini kapatıp kendini yorgunluğun kollarına bıraksa, aynı yere yolculuk yapıyordu. Her gece tekrarlanan düşlerinde cesetlerle dolu dipsiz bir mezarın duvarından yukarı tırmanıyordu. Tepeye ulaşıp aşağıya bakınca hayaletimsi bedenlerin bir yılanbalığı sürüsü gibi kaynaştığını görüyordu. Ölü bedenler gözlerini açıyor, onu izleyerek duvara tırmanıyorlardı. Onu takip ederek dağları aşıp Barselona sokaklarına geliyor, eski evlerini arıyor ve bir zamanlar sevdikleri kişilerin kapılarını çalıyorlardı. Bazıları intikam almak için kendilerini öldürenleri arıyordu, ama çoğunluğu yalnızca eski evlerine, kendi yataklarına dönmek, arkalarında bıraktıkları çocuklarına, eşlerine, sevgililerine sarılmak istiyordu. Ama hiç kimse onlara kapıları açmıyordu. Hiç kimse ellerini tutmak ya da dudaklarından öpmek istemiyordu. Yabancı, her gece karanlıkta, ter içinde, ruhunda duyduğu ölülerin kulaklarını sağır eden çığlıklarıyla uyanıyordu.

* * *

Bir yabancı sık sık onu ziyaret ediyordu. O günlerde pek kolay bulunmayan tütün ve kolonya kokusu saçıyordu. Yatağın yanındaki iskemleye oturup duygularını yansıtmayan gözlerle ona bakıyordu. Saçları zift kadar siyah, yüz hatları keskindi. Hastanın uyandığını fark edince gülümsedi.

"Sen Tanrı mısın yoksa şeytan mısın?" diye sormuştu yabancı bir gün.

Omzunu silkip bir an düşünmüştü.

"Her ikisinden birer parça," diye yanıtlamıştı sonunda.

"İlke olarak ben ateistim," diye bilgilendirdi hasta onu. "Ama doğrusu inancım kuvvetlidir."

"Çoğu kişi gibi. Şimdi dinlen dostum. Cennet bekleyebilir. Ve cehennem senin için çok küçük."

4

Kömür karası saçlı yabancı beyefendinin ziyaretleri arasında, hasta adam kendisini beslemelerine, yıkamalarına ve üstüne çok fazla büyük gelen giysileri giydirmelerine izin verdi. Ayağa kalkıp birkaç adım atmayı başarınca onu denizin kıyısına götürdüler, ayaklarını suya sokup Akdeniz ışığının cildini okşamasını hissetti. Bir gün sabah saatleri boyunca üstü başı yırtık pırtık giysili, kirli suratlı çocukların kumda oyun oynamalarını izlerken en azından bir süre daha yaşamaktan keyif alacağını düşündü. Zaman geçerken anıları ve öfkesi yüzeye çıktıkça, hem kente dönmek istiyor, hem de dönmekten korkmaya başlıyordu.

Bacakları, kolları ve diğer organları anımsadığına benzer biçimde işlevlerini yapmaya başladı. Bedeninde yanma duygusu ya da utanç verici kazalar yaşamadan rüzgâra karşı işerken, yardım almadan ayakta işemesini beceren bir erkeğin sorumluluklarını üstlenecek duruma gelmiş olduğuna karar verdi. O gece sabaha karşı sessizce kalktı ve kalenin daracık sokaklarından sınırı çizen demiryoluna kadar yürüdü. Diğer tarafta bacaların yarattığı orman ve mezarlığın melekler ve mozolelerden oluşan silueti görünüyordu. Daha ileride tepelere uzanan ışık-

ların yarattığı tabloda Barselona göze çarpıyordu. Arkasından yaklaşan ayak seslerini duydu ve dönünce kömür karası saçlı adamın dingin bakışlarıyla karşılaştı.

"Yeniden doğdun," dedi adam.

"Bu kez işlerin daha iyi gitmesini umut edelim. Şimdiye kadar çok zor zamanlar geçirdim..."

Kömür karası saçlı adam gülümsedi.

"Kendimi tanıtmama izin ver. Ben Çingene Armando."

Fermín, adamın elini sıktı.

"Fermín Romero de Torres. Çingene değilim ama hamurum iyidir."

"Fermín dostum, şu insanların arasına dönmeyi düşündüğü izlenimine kapılıyorum."

"Huylu huyundan vazgeçmez," dedi Fermín. "Henüz tamamlanmamış birkaç işim var."

Armando başını salladı.

"Anlıyorum. Ama henüz değil sevgili dostum," dedi. "Sabırlı ol. Biraz daha bizimle kal."

Kente dönüşünde kendisini bekleyenlerin verdiği korku ve bu insanların cömertliği onu birkaç gün daha aralarında tuttu. Bir pazar sabahı çocukların La Barceloneta Plajı'ndaki tostçu tezgâhının çöpünde buldukları gazeteyi ödünç aldı. Gazetenin çöplerin arasında ne kadar zamandır durduğu belli değildi ama kaçtığı geceden üç ay sonrasının tarihini taşıyordu. Sayfaları çevirip bir ipucu, bir işaret ya da bir haber aradı, ama hiçbir şey yoktu. O gün öğleden sonra gece olunca Barselona'ya geri dönmeye karar verdiğinde Armando çıkageldi ve Fermín'e adamlarından birini daha önce yaşamış olduğu pansiyona gönderdiğini anlattı.

"Fermín eşyalarını almak için oraya gitmemelisin."

"Adresimi nereden biliyordun?"

Armando gülümsedi ama yanıtlamaktan kaçındı.

"Polisler oradakilere senin öldüğünü söylemişler. Haftalar önce senin ölüm ilanın gazetelere çıktı. Sana söylemedim çünkü iyileşmekte olan birine kendi ölüm ilanını okumasının yararı dokunmayacağını fark ettim."

"Ölüm nedenim neymiş?"

"Doğal nedenler. Emniyet güçlerinden kaçarken, bir uçurumdan aşağı düşmüşsün."

"Yani ben ölüyüm."

"Taş kadar ölüsün."

Fermín yeni konumunun koşullarını değerlendirdi.

"Ya şimdi ne yapacağım? Nereye gideceğim? Burada sonsuza kadar kalıp cömertliğinizi sömüremem ve hepinizi tehlikeye atamam."

Armando yanına oturdu ve kendi sardığı sigaralardan birini yaktı. Okaliptus kokuyordu.

"Fermín artık var olmadığına göre istediğin gibi davranabilirsin. Adı ve herhangi bir yerde kaydı olmayan bizlerden biri olduğuna göre burada kalmanı önerebilirim. Biz hayaletiz. Görünmeyiz. Ama geri dönmek ve orada bıraktığın sorunları çözmek zorunda olduğunu biliyorum. Ne yazık ki, buradan gidince seni koruyamam."

"Bana yeterince iyilik yaptın."

Armando, Fermín'in omzunu okşadı ve cebinde taşıdığı katlanmış kâğıdı uzattı.

"Bir süre kentten uzak kal. Bırak aradan bir yıl geçsin ve geri dönünce buradan başla," dedi uzaklaşırken.

Fermín kâğıdı açıp okudu.

FERNANDO BRIANS
AVUKAT
Calle de Caspe, 12 Numara
çatı katı, *oda 1*
Barselona, Telefon 564375

"Bana yaptığın iyilikleri sana nasıl ödeyebilirim?"

"Bir gün, işlerini halledince, buraya gelip beni sor. Gidip Carmen Amaya'nın dans etmesini izleriz ve bana oradan kaçmayı nasıl başardığını anlatırsın. Merak ediyorum," dedi Armando.

Fermín, adamın kapkara gözlerinin içine baktı ve ağır ağır başını salladı.

"Sen hangi hücredeydin, Armando?"

"13 Numaralı hücre."

"Duvardaki haçlar sana mı aitti?"

"Senden farklı olarak Fermín, ben dindarım ama inancımı yitirdim."

Öğleden sonra ne kimse Fermín'e veda etti, ne de durdurmaya kalkıştı. Görünmeyen bir insan olarak Barselona'nın ıssız sokaklarına doğru yola çıktı. Uzakta Sagrada Familia Kilisesi'nin kuleleri, korkutucu boyutlarda bir fırtınanın habercisi olan kırmızı bulutların arasında yükselirken, Fermín yürüyordu. Ayakları onu Calle Trafalgar'daki otobüs garajına götürdü. Armando'nun verdiği paltonun cebinde biraz bozuk para vardı ve Fermín mümkün olan en uzun yolculuk için bilet aldı. Geceyi otobüste geçirip yağmurla ıslanmış, ıssız yollardan geçti. Ertesi gün de benzer yolları aşarak, üç gün trenlerde, yaya olarak ve gece yarıları bindiği otobüslerden sonra sokakların adı, evlerin numaraları olmayan ve hiç kimsenin ya da hiçbir şeyin onu anımsamadığı bir yere ulaştı.

Yüzlerce farklı işte çalıştı, bir tek arkadaş edinmedi. Para kazandı ve harcadı. Artık inanmadığı bir dünyadan söz eden kitaplar okudu. Nasıl bitireceğini bilmediği, anılar ve pişmanlıklarla savaşarak bir mektup yazmaya başladı. Bir köprüye ya da bir kayalık tepeye tırmanıp aşağıdaki uçuruma defalarca baktı. Verdiği bir sözün anısı ve Cennet Mahkûmu'nun gözlerindeki ifade son anda aklına geldi. Bir yıl sonra bir kafenin üst

katında kiralamış olduğu odadan elinde bit pazarında bulduğu *Lanetliler Kenti* adlı kitaptan başka bir eşya olmadan ayrıldı. Belki de Martín'in yakılmamış tek kitabıydı ve defalarca okumuştu. Tren istasyonuna kadar iki kilometre yürüdü ve bunca aydır kendisini bekleyen bileti aldı.

"Barselona'ya tek gidiş lütfen."

Biletçi biletini hor gören bir bakışla uzattı.

"Ben gideceğime sen git," dedi biletçi. "Lanet olası Katalan köpekler var orada."

5

Barselona, 1941

Fermín, Francia İstasyonu'nda trenden indiğinden hava kararmak üzereydi. Lokomotiften yükselen duman ve is platforma yayılıyor, upuzun yolculuktan sonra aşağıya inenlerin ayaklarını maskeliyordu. Yıpranmış giysili, kayışlarla tutturulmuş bavullarını sürükleyen, çok erken yaşlanmış, eşyalarını bohçalar içinde taşıyan, cepleri ve bakışları bomboş çocukların oluşturduğu sessiz kalabalıkla birlikte çıkış kapısına doğru yürümeye başladı.

Kapıyı iki jandarma denetliyordu. Gözleriyle yolcuları izledikleri ve rastgele birilerini durdurup belgelerini sordukları Fermín'in gözünden kaçmamıştı. Doğruca bir tanesine yürüdü. Aralarında on iki metre kala jandarmanın kendisini izlediğini fark etti. Bunca aydır Fermín'e dostluk eden Martín'in romanındaki karakterlerden biri yetkilileri yumuşatmanın en iyi yolunun onların sizinle sizinle iletişime geçmesinden önce, sizlerin onlarla iletişime geçmesidir diyordu. Yani jandarma onu yanına çağırmadan önce Fermín, adama yaklaştı ve sakin bir ses tonuyla sordu.

"İyi akşamlar efendim, Porvenir Oteli nerede söyleyebilir misiniz? Plaza Palacio'da olduğunu sanıyonum ama kenti pek fazla tanımıyorum."

Jandarma sessizce Fermín'i inceledi, şaşırdığı belli oluyordu. Meslektaşı da bu arada yanlarına yaklaşmıştı.

"Dışarı çıkınca birine sormalısın," dedi jandarma pek de dostça olmayan bir sesle.

Fermín kibarca başını salladı.

"Öyle yaparım. Rahatsız ettiğim için özür dilerim."

Girişe doğru devam edecekken ikinci jandarma kolundan tuttu.

"Dışarı çıkınca Plaza Palacio solda kalır. Askeri karargâhın karşısında."

"Minnetarım. İyi akşamlar dilerim."

Jandarma kolunu bıraktı ve Fermín ölçülü adımlarla, ağır ağır giriş salonunu geçip sokağa çıktı.

Kıpkırmızı bir gökyüzü Barselona'yı örtüyordu. Keskin siyah siluetlerle sarılmış kent karanlık görünüyordu. Yarı boş bir tramvay parke taşları aydınlatarak yanından geçip gitti. Karşı kaldırıma geçmeden önce tramvayın geçmesini bekledi. Parlak rayların üzerinden aşarken, uzaklara doğru baktı, Paseo Colón'un iki duvarı adeta birbirine yaklaşmıştı ve ardında Montjuïc Dağı'yla şatosu kentin üstünde yükseliyordu. Tekrar aşağıya baktı ve Calle Commercio'dan Borne Pazarı'na doğru yürümeye başladı. Sokaklar ıssız ve daracık geçitlerden soğuk bir rüzgâr esiyordu. Gidecek yeri yoktu.

Martín'in yıllar önce Calle Flassaders'in gölgelerinde, eski Mauri Çikolata Fabrikası'nın yanındaki eski büyük evde yaşamış olduğunu anlattığını anımsadı. Fermín bu yöne doğru yürüdü, ama ulaşınca sözü edilen binanın savaş sırasında bombalanmış olduğunu fark etti. Yetkililer molozları toplamakla uğraşmayınca mahalle sakinleri kentin daha lüks semtlerindeki

evlerin koridorlarından biraz daha dar olan sokakta yürüyerek yol açmak için taşları bir kenara yığmışlardı.

Fermín çevresine bakındı. Balkonlardan ampullerin ve mumların soluk ışıkları sızıyordu. Yıkıntıların içine girip molozların, hayvan başlarıyla süslü kırık olukların, çözülmeyecek düğümler biçimini almış kolonların üzerinde atlayıp kalıntıların arasında bir yer bulmaya çalıştı. Sonunda David Martín'in eski adresini taşıyan 30 Numara'lı taşın altına uzandı. Giysilerinin altına sardığı gazeteler ve üzerine örttüğü paltosuyla bir top gibi büzüldü, gözlerini kapattı ve uyumaya çalıştı.

Yarım saat sonra soğuk hava kemiklerine işlemeye başlamıştı. Nemli bir rüzgâr yıkıntıyı yalıyor, delikleri, çatlakları arıyordu. Fermín gözlerini açıp ayağa kalktı. Daha korunaklı bir yer ararken sokakta duran birisinin kendisini gözetlediğini fark etti. Fermín buz kesti. Sokaktaki adam birkaç adım yaklaştı.

"Kim var orda?" diye sordu sokaktaki adam.

Adam biraz daha yaklaştı ve uzaktaki bir sokak lambasının ışığında, uzun boylu, iri yapılı, siyahlar giymiş biri göründü. Fermín yakalığını fark etti, bir rahipti. Teslim olurcasına iki elini havaya kaldırdı.

"Ben de gidiyordum peder. Lütfen polis çağırmayın."

Rahip gözleriyle onu inceledi. Bakışları sertti ve yaşamının yarısını ayin kâseleri yerine limanda çuvallar taşıyarak geçirmiş birinin havası vardı.

"Karnın aç mı?" diye sordu.

Üstüne birkaç damla zeytinyağı döküldüğü takdirde şu taşları bile yiyecek halde olan Fermín başını salladı.

"Biraz önce Siete Puertas'ta yemek yedim, boğazıma kadar ıstakoz güveciyle doluyum."

Rahip gülümser gibi baktı ona. Dönüp yürümeye başladı.

"Hadi gel," diye emretti.

6

Peder Valera, Paseo del Borne'un sonundaki binanın, pazarın çatılarına bakan en üst katında oturuyordu. Fermín üç kâse oldukça sulu çorbayı birkaç parça bayat ekmek ve kendisini merakla inceleyen rahibin bardağına doldurduğu hafifçe sulandırılmış şarapla aceleyle midesine indirdi.

"Siz yemiyor musunuz peder?"

"Ben genellikle akşamları yemek yemem. Sen keyfini çıkar. Açlığının taa 1936'ya kadar gittiğini görüyorum."

Fermín ekmek parçalarıyla süslediği çorbasını içerken bir yandan da odayı inceliyordu. Yanındaki cam vitrinde tabaklar, bardaklar, azizlerin bibloları ve oldukça sade görünümlü gümüş çatal bıçaklar duruyordu.

"Ben de *Sefiller* romanını okudum, yani aklına bile getirme," diye uyardı rahip.

Fermin utançla başını salladı.

"Adın nedir?"

"Fermín Romero de Torres hizmetinizde *monsenyör*."

"Senin peşindeler mi, Fermín?"

"Hangi açıdan baktığınıza bağlı. Karmaşık bir konu."

"Anlatmak istemiyorsan, beni ilgilendirmez. Ama üstündeki giysilerle burada dolaşamazsın. Daha Vía Layetana'ya varmadan hapse tıkılırsın. Bir süredir gizlenen kişileri sık sık sokaklarda durduruyorlar. Çok dikkatli olmalısın."

"Sağlam bir yere sakladığım paralara ulaşınca El Dique Flotante Mağazası'na gidip her zamanki şık görüntüme kavuşmayı düşünüyordum."

"Şüphem yok. Ama şimdilik beni dinle. Ayağa kalkar mısın?"

Fermín kaşığını bırakıp ayağa kalktı. Rahip dikkatlice inceledi.

"Ramón senin iki katın gibiydi ama gençliğinden kalma giysilerin sana uyacağını sanıyorum."

"Ramón kim?"

"Erkek kardeşim. 1938 Mayıs'ında sokakta, tam kapının önünde öldürüldü. Aslında beni arıyorlardı ama Ramón karşılarına çıktı. İyi bir müzisyendi. Belediye orkestrasında çalıyordu. Birinci trompetti."

"Duyduğuma üzüldüm peder."

Rahip omzunu silkti.

"Hangi taraftan olurlarla olsunlar herkes birilerini yitirdi."

"Ben hiçbir tarafa ait değilim," diye yanıtladı Fermín. "Üstelik bayrakların kokuşmuş duyguları simgeleyen boyalı bezlerden başka bir şey olmadığını düşünüyorum. Birinin bir bayrağa sarılıp ilahiler okuması, rozetler dağıtması ve konuşmalar yapması oradan kaçmamı sağlıyor. Bir sürüye katılmak için böylesine hevesli olanların içlerinde kendilerini koyun gibi hissettiklerini hep düşündüm."

"Bu ülkede çok zor günler geçirmiş olmalısın."

"Tahmin bile edemezsiniz. Ama her zaman kendime *serrano* jambonuna ulaştığım sürece her şeyin telafi edileceğini söylerim. Ve üstelik dünya hep aynı dünya."

"Haklısın. Söyle bana Fermín. En son ne zaman gerçek *serrano* jambonu yedin?"

"6 Mart 1934. Calle Escudellers'daki Los Caracoles Lokantası'nda. Başka bir yaşamda."

Rahip gülümsedi.

"Bu gece burada kalabilirsin Fermín, ama yarın kendine bir yer bulmalısın. İnsanlar konuşur. Bir pansiyonda kalman için sana biraz para verebilirim ama kimlik istediklerini ve müşterilerin isimlerini polise bildirdiklerini unutma."

"Açıklamanıza bile gerek yok peder. Yarın daha güneş doğmadan iyi niyetten daha hızlı buradan çekip giderim. Ve sizden bir tek *céntimo* bile kabul etmem. İyiliğinizden yeterince yararlandım..."

Rahip başını sallayıp elini kaldırdı.

"Bakalım Ramón'un giysileri üstüne uyacak mı?" diye sordu masadan kalkarken.

Peder Valera, bir çift biraz eskimiş ayakkabı, sade ama temiz bir yün takım elbise, birkaç kat iç çamaşırı ve birkaç tuvalet eşyasını bavula koydu. Bir rafın üzerindeki parlak trompetin yanında Garcia bölgesinin yıllık *fiestalarından* birinde çekilmişe benzeyen iki yakışıklı gencin gülümseyen fotoğrafları yer alıyordu. Gençlerden birinin şimdi otuz yaş daha yaşlı görünen Peder Valera olduğunu tahmin etmek oldukça güçtü.

"Sıcak suyum yok. Üstelik depoyu ancak sabahleyin dolduruyorlar. Yani ya bekleyeceksin ya da su ibriğini kullanacaksın..."

Fermín yıkanırken, Peder Valera ne olduğu pek anlaşılmayan bazı malzemelere biraz hindiba tozu katarak bir demlik kahve hazırladı. Şeker yoktu, ama koyu renkli su sıcaktı ve dostluk keyifliydi.

"Bizi gören olsa, Colombia'da en seçkin kahve çekirdeklerinin tadını çıkardığımızı söyleyebilir," dedi Fermín.

"Çok tuhaf bir insansın Fermín. Sana özel bir şey sorabilir miyim?"

"Günah çıkarmanın gizliliği altında mı?"

"Öyle sayılır diyelim."

"Sorun öyleyse."

"Hiç kimseyi öldürdün mü? Yani savaşta demek istiyorum."

"Hayır," diye yanıtladı Fermín.

"Ben öldürdüm."

Fermín elinde yarısını içtiği fincanla kalakaldı. Rahip gözlerini yere indirdi.

"Hiç kimseye anlatmadım."

"Günah çıkarmanın gizliliği altında kalacak," diye güvence verdi Fermín.

Rahip gözlerini ovuşturup içini çekti. Fermín, adamın ne kadar zamandır burada tek başına, sırrını gizleyerek, ölen kardeşinin anılarıyla yaşadığını merak etti.

"Herhalde haklı nedenleriniz vardı peder."

Rahip başını salladı.

"Tanrı bu ülkeyi terk etti," dedi rahip.

"Kaygılanmayın. Tanrı, Pirene Dağları'nın kuzeyinde neler tezgâhlandığını görünce kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırıp buraya geri dönecektir."

Rahip uzun bir süre sessiz kaldı. Fincanlarındaki kahve yerine geçen sıcak suyu bitirdiler ve her geçen dakika biraz daha kederli görünen rahibi neşelendirmek için Fermín kendine bir fincan daha doldurdu.

"Gerçekten beğendin mi?"

Fermín başıyla onayladı.

"Günah çıkarmak ister misin?" dedi rahip birdenbire. "Dalga geçmiyorum."

"Gücenmeyin peder, ama ben böyle şeylere pek inanmıyorum..."

"Ama belki Tanrı sana inanıyordur."

"Sanmıyorum."

"Günah çıkarmak için Tanrı'ya inanmak zorunda değilsin. Bu iş seninle vicdanın arasında. Kaybedecek neyin var?"

* * *

Birkaç saat boyunca Fermín, bir yıl kadar önce şatodan kaçtığından bu yana sır gibi sakladığı her şeyi rahibe anlattı. Rahip ara sıra başını sallayarak dikkatle dinledi. Sonunda Fermín her şeyi açığa döktü ve yıllardır kendisini boğduğunu fark etmediği taşların omzundan kalktığını hissetti. Peder Valera bir çekmeceden konyak şişesi çıkardı ve hiçbir şey sormadan içinde kalanı bir bardağa doldurup Fermín'e uzattı.

"Ben günahlarımın bağışlanmasını umuyordum peder, bir yudum konyakla ödüllendirilmeyi değil."

"İkisi de aynı şey. Üstelik artık ben kimseyi bağışlayacak ya da yargılayacak konumda değilim. Ama sanırım içindekileri açığa vurmaya gereksinimin vardı. Şimdi ne yapacaksın?"

Fermín omzunu silkti.

"Eğer geri döndümse ve bunu yaparken ölümü göze aldımsa, bunun nedeni Martín'e verdiğim sözdür. Önce avukatı ve ardından Sinyora Isabella ile Daniel adlı oğlanı bulup korumak zorundayım."

"Nasıl?"

"Bilmiyorum. Bir şeyler düşünürüm. Öneriniz var mı?"

"Ama onları tanımıyorsun bile. Hapishanede tanıştığın bir adamın sana anlattığı yabancılar onlar..."

"Biliyorum. Böyle söyleyince çılgınlık gibi geliyor, değil mi?"

Rahip sözcüklerinin ardını görebiliyormuş gibi ona bakıyordu.

"Acaba çok fazla üzüntü ve insanlar arasında çok fazla kötülük görmüş olduğun için, çılgınlık olsa bile iyi bir şeyler yapmak mı istiyorsun?"

"Niçin olmasın?"

Valera gülümsedi. Fermín'in bir yudum bile içmediği bardağı elinden alıp kafasına dikti.

"Tanrı'nın sana inandığını biliyordum."

7

Ertesi sabah elinde Machado'nun şiir kitabıyla, dövüşen bir boğa gibi horlayarak kanepede uyuyakalmış olan Peder Valera'yı rahatsız etmemek için, Fermín parmakuçlarında yürüyerek dışarı çıktı. Evden ayrılmadan önce rahibi alnından öptü ve bir peçeteye sarıp bavuluna sıkıştırdığı gümüş çatal kaşık takımını yemek masasına bıraktı. Üzerinde temiz giysiler, temiz vicdan ve en azından birkaç gün daha hayatta kalma azmiyle merdivenlerden aşağıya indi.

O gün güneş parlıyor ve serin bir rüzgâr kenti dolaşıyordu. Gökyüzü parlak ve açıktı, yürüyenlerin upuzun gölgeleri görünüyordu. Fermín bütün sabah anımsadığı sokaklarda dolaştı, vitrinlere baktı, banklara oturup güzel kızların geçişini izledi, kızların tümü gözüne güzel görünüyordu. Öğleyin mutlu anılarının olduğu Los Caracolos Lokantası'nın yakınında, Calle Escudellers'ın girişindeki bir kafeye gitti. Kafe, korkusuz ve umursamaz müşterilerine kentin en ucuz sandviçlerini sunmakla ün kazanmıştı. Uzmanlar işin hilesinin içindeki malzemenin ne olduğunu sormamakta bulunduğunu söylüyorlardı.

Yeni giysileri ve bedenini biraz dolgun ve kaslı göstermek, ucuz yolla ısınmak için altına sıkıştırdığı gazetelerle Fermín bara oturdu, delik ceplerin bile ulaşabileceği sandviçler listesini gözden geçirdi ve garsonla pazarlık etmeye başladı.

"Bir sorum var delikanlı. Günün özel sandviçi olan köy ekmeği arasında *mortadella* ve Cornellá'dan soğuk etlerin yanı sıra taze domates de var mı?"

"El Prat'da sülfirik asit fabrikasının arkasındaki bizim bahçeden yeni geldi."

"Harika bir koku. Söyle bana dostum, bu kafe uygun kişilere veresiye sandviç veriyor mu?"

Garson neşeli ifadesini yüzünden silip barın arkasına geçti ve düşmanca bir tavırla elindeki bezi omzuna attı."

"Tanrı'nın kendisine bile verilmez."

"Anlıyorum. Madalyalı, sakat bir savaş gazisi için ayrıcalık tanımayı düşünür müsünüz?"

"Çek git ya da polis çağıracağım."

Sıkı önlemlerin uygulanacağı bilgisinin ışığı altında, Fermín geri adım attı ve planlarını yeniden düşünmek için sessiz bir köşe aradı. Yan binanın basamaklarına yerleştiği sırada on yedi yaşından fazla göstermeyen, ama yeni parlamaya başlayan bir artistin kıvrımlarına sahip genç kız önünden geçerken, yüzüstü yere düştü.

Fermín yardım etmek için ayağa fırladı ve tam kolundan tuttuğu anda, garsonun düşmanca sesini cennetten gelme bir müzik olarak yorumlamasına neden olan bir ses duydu.

"Buraya bak, şıllık, bu saçmalığı yapma yoksa suratını doğrayıp seni işsiz kalmış fahişelerle dolu sokağa atarım."

Dikkate alınması gereken bu konuşma, soluk benizli, moda zevki tartışılabilir bir kadın satıcısından geliyordu. Adam kendisinin neredeyse iki katı olmasına ve elinde keskin ya da en azından ucu sivri bir nesne tutmasına karşın, zorbalardan bıkmış olan Fermín, genç kızla saldırganının arasına girdi.

"Sen de kimsin, ezik herif ? Suratını doğramadan önce defol git."

Fermín, kızın korkuyla koluna sarıldığını hissetti. Tatlı tarçın ve kızarmış kalamar karışımı bir kokusu vardı. Durumu diplomasiyle çözümleyemeyeceğini fark eden Fermín, harekete geçmeye karar verdi. Rakibine bir bakış atınca beden kitlesinin genelinden yağdan oluştuğunu kas ya da gri maddenin pek de öldürücü miktarda bulunmadığı sonucuna vardı.

"Ne şu genç hanımla, ne de benimle böyle konuşabilirsin."

Saldırgan ne dediğini anlamamış gibi yüzüne baktı. Bir saniye sonra bu mıymıntıdan kavga dışında her şeyi bekleyen adam yaşamının sürpriziyle karşılaştı. Bir bavul bedeninin yumuşak kısmına çarptı ve özel bölgelerini elleriyle koruyarak yere yuvarlandı. Bavulun deri köşelerinin stratejik noktalarına inen dört, beş darbenin ardından bir süre için kavgaya devam edemeyecek duruma geldi.

Olaya tanık olan yoldan geçenler alkışlamaya başladılar ve iyi olup olmadığını anlamak için dönüp kıza bakan Fermín, hayranlık, minnet ve şefkat dolu bakışlarıyla karşılaştı.

"Fermín Romero de Torres hizmetinizde küçük hanım."

Genç kız parmakuçlarında yükselip yanağından öptü.

"Adım Rociito."

Ayaklarının dibinde yatan adam kesik kesik soluk almaya ve kıpırdanmaya başlamamıştı. Kavganın dengesi artık onun lehine olmayacağından Fermín derhal olay yeriyle arasına mesafe koymaya karar verdi.

"Hadi bir an önce buradan gidelim," dedi. "Üstünlüğü yitirdiğimize göre çatışma aleyhimize dönecek..."

Rociito kolundan tutarak Plaza Real'e giden daracık sokakların arasında kayboldular. Güneşin parladığı meydana varınca Fermín soluklanmak için bir an durakladı. Rociito erkeğin yüzünün solmakta olduğunu fark etti. Pek de iyi görünmüyordu. İtiş kakışın ya da açlığın cesur şampiyonun tansiyonunun düş-

mesine yol açtığını tahmin etti. Dos Mundos Oteli'nin terasına doğru götürdü ve Fermín bir iskemleye çöktü.

Rociíto belki on yedisindeydi ama uzman bir doktorun deneyimli görüşüne sahipti; Fermín'i canlandıracak mezeleri ısmarladı. Fermín gelen yemekleri görünce paniğe kapıldı.

"Rociíto cebimde bir *céntimo* bile yok..."

"Ben ısmarlıyorum," dedi genç kız gururla. "Erkeğime iyi bakmalı ve beslendiğinden emin olmalıyım." Rociíto, koskocaman bir sürahi biranın eşliğinde onu *chorizo* sucukları, ekmek ve baharatlı patatesle beslemeye başladı. Fermín yavaş yavaş canlandı ve yüzüne renk gelmeye başladı.

"Tatlı olarak başını döndürecek özel bir şey sunabilirim," dedi kız dudaklarını yalayarak.

"Dinle ufaklık, şu anda senin rahibelerin ders verdiği okulda olman gerekmiyor mu?"

Rociíto bu şakaya güldü.

"Seni gidi çapkın, çok şakacısın."

Ziyafet sürüp giderken, Fermín eğer kıza yaslanırsa, bir kadın satıcısı olarak parlak bir meslek yaşamına adım atacağını fark etti. Ama daha önemli bir nokta dikkatini çekti.

"Kaç yaşındasın Rociíto?"

"On sekiz buçuk Sinyor Fermín."

"Daha büyük gibi duruyorsun."

"Göğüslerimden dolayı. On üç yaşındayken büyüdüler. Bakmaya doyulmuyor değil mi, ama elbette böyle söylememem gerekir."

Özlemle andığı Havana'da geçen günlerinden bu yana, böylesine bir kıvrımlar komplosu görmemiş olan Fermín, sağduyusunu toplamaya çalıştı.

"Rociíto," diye söze başladı. "Ben sana bakamam...."

"Biliyorum Sinyor Fermín. Ben aptal değilim. Siz bir kadının sırtından geçinecek erkeklerden değilsiniz. Belki yaşım genç ama kimin ne olduğunu anlarım..."

"Bu harika ziyafetin bedelini sana ödemem için bana bir adres ver. Şu anda beni parasal açıdan çok olumsuz bir durumda yakaladın..."

Rociíto başını salladı.

"Burada, otelde bir odam var. Lali ile paylaşıyorum ama kız ticaret gemilerinde çalıştığı için bütün gün yok... Benimle yukarı gelin sinyor size masaj yaparım."

"Rociíto..."

"Bedava..."

Fermín biraz melankolik bir duyguyla ona baktı.

"Gözleriniz çok üzgün Sinyor Fermín. Bırakın küçük Rociíto kısa bir süre için bile olsa sizi neşelendirsin. Bunda ne zarar var?"

Fermín utanarak gözlerini yere indirdi.

"Ne zamandan beri gerçek bir kadınla beraber olmadınız?"

"Hatırlamıyorum."

Rociíto elinden tutup ayağa kaldırdı ve kırık dökük bir yatakla bir lavabonun sığacağı kadar minik bir odaya çıkardı. Küçük balkon meydana bakıyordu. Rociíto perdeyi kapattı ve çıplak bedenine giydiği çiçekli elbiseyi tek bir hareketle sıyırdı. Fermín karşısındaki doğa mucizesine baktı ve en az kendisininki kadar yaşlı bir yüreğin bedenini kucaklamasına izin verdi.

"Eğer istemiyorsanız, hiçbir şey yapmayız, tamam mı?"

Rociíto, onu yatağa yatırdı ve yanına uzandı. Sımsıkı sarılıp başını okşadı.

"Şişşt... şişşt," diye fısıldadı.

Yüzünü on sekiz yaşındaki memelerin arasına gömen Fermín gözyaşlarına boğuldu.

Akşam olup Rociíto işe çıkınca, Fermín bir yıl önce Armando'nun verdiği kâğıdı çıkarıp avukat Brians'ın adresine baktı ve ziyaret etmeye karar verdi. Rociíto tramvaya binmesi

ya da bir kahve içmesi için biraz bozuk para vermekte ısrar etmişti. Defalarca ara sıra onu görmeye geleceğine, hiç olmazsa sinemaya ya da ayinlere götüreceğine yemin ettirmişti: törenlerden, özellikle şarkıların söylendiği törenlerden hoşlanıyordu ve Our Lady of Carmen adlı azizeye özel bir sadakati vardı. Birlikte aşağıya indiler ve vedalaşırken Rociíto, onu dudağından öpüp poposunu çimdikledi.

"Yakışıklı," dedi meydanın kemerleri altından yürüyüp uzaklaşmasını izlerken.

Fermín, Plaza de Cataluña'dan geçerken, kurdeleyi andıran bulutlar gökyüzünde dolaşmaya başlamıştı. Genellikle meydanın üzerinde uçan güvercin sürüleri ağaçlara sığınmış sabırsızlıkla bekleşiyorlardı. Aceleyle metro girişlerine yürüyen insanlar havadaki elektriğin kokusunu alır gibiydiler. Sevimsiz bir rüzgâr esmeye başlayıp yerdeki kuru yaprakları havalandırmıştı. Fermín adımlarını sıklaştırdı ve Calle Caspe'ye ulaştığında yağmur bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı.

8

Bürosunun koktuğu gibi tuzlu krakerler ve kahveyle beslenen bohem bir öğrenci havasındaki Brians genç bir adamdı. Bir de tozlu kâğıt kokuyordu. Ünlü Tivoli Tiyatrosu'nun bulunduğu binanın çatı katındaki karanlık koridorun sonundaki çalışma odası ufacık, daracık bir yerdi. Fermín, onu saat akşam sekiz buçukta bürosunda bulmuştu. Kapıyı üzerinde gömleğiyle açtı ve ziyaretçisini başını sallayıp içini çekerek selamladı.

"Sanırım Fermín'siniz. Martín sizden bana söz etmişti. Ne zaman geleceğinizi merak etmeye başlamıştım."

"Epey bir zamandır uzaklardaydım."

"Elbette. Lütfen içeri gelin."

Avukatın ardından Fermín küçücük odaya girdi.

"Nasıl bir gece ama," dedi avukat. Sinirli gibi görünüyordu.

"Biraz ıslak."

Çevresine bakınan Fermín tek bir iskemle olduğunu gördü. Brians, ona iskemleyi işaret edip, ceza hukuku ve medeni hukuk kitaplarının oluşturduğu yığının üzerine oturdu.

"Hâlâ mobilyaların gelmesini bekliyorum."

Fermín odada bir tek kalemtıraşa bile yer olmadığını görebiliyordu ama ağzını açmamanın daha doğru olacağına karar

verdi. Masanın üstündeki tabakta ızgara etten bir sandviç ve bir bira duruyordu. Kâğıt peçete yemeğin giriş katındaki kafeden geldiğini ilan ediyordu.

"Tam yemeğe başlayacaktım. Seve seve sizinle paylaşırım."

"Yoo hayır, siz yiyin. Gençlerin beslenip büyümesi gerekir ve ayrıca ben akşam yemeğimi yedim."

"Size ne ikram edebilirim? Kahve?"

"Eğer bir Sugus varsa..."

Brians, Sugus şekerlemeleri dışında her şeyin bulunduğu çekmeceyi karıştırdı.

"Meyanköklü bir pastil?"

"Teşekkürler, ben iyiyim."

"Eğer sizce sakıncası yoksa..."

Brians sandviçinden büyük bir lokma ısırıp iştahla çiğnemeye başladı. Fermín hangimiz açlıktan ölüyor gibi görünüyoruz diye merak etti. Masanın yanındaki aralık kapıdan yandaki oda görünüyordu. Karmakarışık bir açılır kapanır yatak, buruşuk gömleklerin asıldığı bir portmanto ve bir kitap yığını Fermín'in gözüne çarptı.

"Burada mı yaşıyorsunuz?" diye sordu.

Isabella'nın Martín için işe aldığı avukatın pek de başarılı olmadığı belliydi. Brians, konuğunun bakışlarını izledi ve usulca gülümsedi.

"Burası geçici olarak benim bürom ve evim," diyerek uzanıp yatak odasının kapısını kapattı.

"Benim avukata benzemediğimi düşünüyor olmalısınız. Bunu düşünen tek kişi siz değilsiniz. Babam da öyle düşünüyor."

"Önemsemeyin. Babam her zaman bize eğer şanslıysak taş ocağında kayaları taşıyacak, işe yaramaz, geri zekâlılar olduğumuzu söylerdi. Bir de şimdi bana bakın, ne kadar havalıyım. Ailenizin size inandığı ve desteklediği bir yaşamda başarılı olmanın değeri nedir ki?"

Brians isteksizce başıyla onayladı.

"Eğer bu açıdan bakarsanız... Aslında kısa bir süre önce büromu açtım. Daha önce Paseo de Gracia'daki tanınmış bir hukuk bürosunda çalışıyordum. Ama bazı konularda anlaşamadık. O günden beri işler pek kolay yürümedi.

"Anlatmanıza gerek yok. Nedeni Valls değil mi?"

Brians başını sallayıp üç yudumda birasını bitirdi.

"Sinyor Martín'in davasını kabul ettiğim dakikada Valls, tüm müşterilerimin beni bırakmasını ve işten ayrılmamı sağlamak için elinden geleni yaptı. Peşimden buraya gelenlerin ise bir tek *céntimo* parası olmadığından, ücretimi ödeyemiyorlar."

"Ya Sinyora Isabella?"

Avukatın suratında bir gölge dolaştı. Bira bardağını masaya bırakıp çekinerek Fermín'e baktı.

"Bilmiyor musunuz?"

"Neyi bilmiyor muyum?"

"Isabella Sempere öldü."

9

Fermín elinde bir fincan kahveyle otururken, Brians açık pencerenin önünde durmuş yağmurun Ensanche'nin çatılarını ıslatmasını izleyerek Isabella'nın son günlerini anlatıyordu.

"Birdenbire, hiçbir neden olmaksızın hastalanıverdi. Eğer onu tanısaydınız... Isabella genç ve yaşam doluydu. Demir gibi bir yapısı vardı ve savaşın tüm zorluklarını yaşamıştı. Her şey bir gecede oluverdi. Sizin şatodan kaçmayı başardığınız gece Isabella evine geç gelmiş. Kocası onu banyoda diz çökmüş bir halde kalp çarpıntıları içinde bulmuş. Kendini iyi hissetmediğini söylemiş. Doktor çağırmışlar ama daha gelmeden önce Isabella çırpınarak nöbet geçirmeye ve kan kusmaya başlamış. Doktor gıda zehirlenmesi tanısı koymuş ve birkaç gün katı bir diyet uygulamasını söylemiş ama sabah daha da kötüleşince, Sinyor Sempere, onu battaniyelere sarıp taksici olan komşusuyla birlikte Hospital del Mar Hastahanesi'ne götürmüş. Ülsere benzeyen kara lekeler oluşmuş ve saçları avuç avuç dökülmeye başlamış. Birkaç saat bekledikten sonra doktorlar onu tedavi etmeyi reddetmişler, çünkü bekleme odasında bulunan bir kişi Sempere'yi tanıdığını ve komünist filan olduğunu söylemiş.

Sanırım sırasını almak için böyle bir iftira atmış olabilir. Hemşirelerden biri midesini temizleyeceğini düşündüğü bir şurup vermiş, ama hiçbir şey yutamadığı için içememiş. Sempere ne yapacağını bilemediği için karısını eve geri götürmüş ve kentteki bütün doktorları sırayla aramış. Kitabevinin daimi müşterilerinden biri olan asistan bir doktor Hospital Clínico'da çalışan bir tanıdığı olduğunu söylemiş. Sempere, Isabella'ya oraya götürmüş."

"Clínico Hastanesi'nde Isabella'nın kolera olabileceğini ve Sempere'ye onu eve götürmesini söylemişler. Zaten bir salgın vardı ve hastahane dolup taşıyordu. O bölgede daha şimdiden birkaç kişi ölmüştü. Gün geçtikçe Isabella kötüye gitti. Sanrılar görmeye başladı. Kocası elinden gelen her şeyi yaptı. İmkânsızı yapmaya çalıştı. Ama birkaç gün sonra öylesine zayıf düşmüştü ki, hastahaneye bile götüremedi. Hastalandıktan bir hafta sonra Calle Santa Ana'daki evinde öldü..."

Odayı saran uzun sessizliği yağmurun şıkırtısı ve rüzgâr hafiflerken uzaklaşan gökgürültüleri bozuyordu.

"Bir ay kadar sonra Liceo Tiyatrosu'nun karşısındaki Café de la Ópera'da görülmüş olduğunu öğrendim. Mauricio Valls ile oturuyormuş. Öğütlerime aldırış etmeden, yazdığı saçmalıkları Martín'e tekrar yazdırarak ün kazanmak ve madalyalar almak için yaptığı planı açıklayacağını söyleyerek Valls'i tehdit etmiş. Ayrıntılarını öğrenmek için oraya gittim. Garson Valls'in daha önce geldiğini ve iki papatya çayı ile bal ısmarladığını anımsadı."

Fermín, genç avukatın söylediklerini değerlendirdi.

"Ve Valls'in onu zehirlediğinden şüpheleniyorsunuz?"

"Kanıtlayamam ama düşündükçe böyle olması gerektiğini açıkça görüyorum. Valls onu zehirlemiş olmalı."

Fermín gözlerini yere dikti.

"Sinyor Martín biliyor mu?"

Brians başını salladı.

"Hayır. Siz kaçtıktan sonra Valls, Martín'in kulelerden birindeki tek kişilik hücreye atılmasını emretti."

"Ya Doktor Sanahuja? İkisini bir araya koymadılar mı?"

Brians üzüntüyle içini çekti.

"Sizin kaçışınızın ardından Sanahuja askeri mahkemede vatana ihanetle suçlandı ve bir hafta sonra vurularak öldürüldü."

Yine uzun bir sessizlik odayı doldurdu. Fermín huzursuzca ayağa kalkıp odayı dolaşmaya başladı.

"Niçin kimse beni aramıyor? Ne de olsa bunlara ben neden oldum..."

"Siz artık yoksunuz. Üstleri karşısında rezil olmaktan kaçınmak ve iktidar için sürdürmeyi planladığı parlak mesleğini yitirmemek için Valls sizi aramak için gönderdiği nöbetçileri geri çağırdı ve Montjuïc Dağı'nın yamacından aşağıya inerken sizi vurup toplu mezara gömdüklerini söylemeleri konusunda yemin ettirdi."

Fermín öfkesinin tadını alabiliyordu.

"Buraya bakın. Derhal askeri hükümete gidip, benim yeniden dünyaya gelmiş kıçımı öpmelerini söyleyebilirim. Mezardan geri gelişimi Valls'in nasıl açıklayacağını merak ediyorum."

"Saçmalamayın. Böyle bir şey yaparak çözüme ulaşamazsınız. Sizi doğruca Carretera de las Aguas'a götürürler ve kafanızın arkasına bir mermi sıkarlar. Bu solucan buna değmez."

Fermín onayladığını göstermek için başını salladı, ama utanç ve suçluluk duygusu içini kemirmeye başlamıştı.

"Ya Martín? Martín'in başına neler gelecek?"

Brians omzunu silkti.

"Bildiklerim çok özeldir. Şu dört duvarın dışına çıkamaz. Şatoda bana epey iyilik borçlu olan Bebo adında bir gardiyan var. Onun erkek kardeşini öldüreceklerdi, ama cezasını

Valencia'da bir hapishanede geçireceği on yıla indirmeyi başardım. Bebo dürüst bir adam, şatoda tüm gördüklerini, duyduklarını bana anlatıyor. Valls artık Martín ile görüşmeme izin vermiyor, ama Bebo'nun aracılığıyla halen hayatta olduğunu, Valls'in onu kuledeki hücrede yirmi dört saat gözetim altında tuttuğunu öğrendim. Ona kâğıt ve kalem vermişler. Bebo, Martín'in yazı yazdığını söylüyor."

"Ne yazıyor?"

"Tanrı bilir. Bebo'nun anlattığına göre Valls, verdiği notların üzerinden değiştirmesini istediğin kitabı yazdığına inanıyormuş. Ama ikimizin de bildiği gibi aklı pek yerinde olmayan Martín bambaşka şeyler yazıyordur. Bazen yazdıklarını yüksek sesle okuyormuş ya da kalkıp hücrede dolaşarak diyalog parçalarını ve bütün cümleleri tekrarlıyormuş. Bebo geceleri nöbet tutuyor ve elinden geldiğince ona sigara ve kesmeşeker götürüyor. Yalnızca bunlarla besleniyormuş. Martín size hiç *Meleğin Oyunu* adlı bir şeyden söz etmiş miydi?"

Fermín başını salladı.

"Üzerinde çalıştığı kitabın adı bu mu?"

"Bebo böyle olduğuna inanıyor. Martín'in anlattıklarından ve kendi kendine konuşurken duyduklarından anladığına göre bir çeşit özyaşamöyküsü ya da bir itirafnameymiş... Bana sorarsanız, Martín aklını yitirmekte olduğunu fark etti ve çok geç olmadan anımsadığı her şeyi kâğıda dökmeye çalışıyor. Adeta kim olduğunu öğrenmek için kendisine bir mektup yazıyor gibi..."

"Ya Valls verdiği emirleri yerine getirmediğini öğrenince ne olacak?"

Brians üzgün bir bakışla ona baktı.

10

Gece yarısına doğru yağmur durdu. Avukatın çatı katındaki bürosundan bakınca, damları süpüren alçak bulutların altında Barselona kasvetli görünüyordu.

"Gidecek yeriniz var mı, Fermín?" diye sordu Brians.

"Harika bir vücudu, tertemiz bir kalbi olan, biraz çatlak genç bir kızdan jigolo ve yakın koruma olarak kışkırtıcı bir teklif aldım. Ama kendimi Jerez'li Venüs'ün ayakları dibinde bile jigolo olarak göremiyorum."

"Sokaklarda yaşadığınız düşüncesi hoşuma gitmiyor Fermín. Çok tehlikeli. İstediğiniz kadar burada kalabilirsiniz."

Fermín çevresine bakındı.

"Burasının Colón Oteli olmadığını biliyorum ama şu odada bir kamp yatağım var, horlamam ve doğrusunu isterseniz, dostluğunuz hoşuma gidecek."

"Kız arkadaşınız yok mu?"

"Nişanlım, Valls'in beni kovdurtmayı başardığı şirketin kurucu ortağının kızıydı."

"Martín davası uğruna çok yüksek bir bedel ödüyorsunuz. Yoksulluk ve bekâret yemini."

Brians gülümsedi.

"Bana umutsuz bir dava verin ve mutlu edin."

"Ben de size benziyorum. Pekâlâ, cömert teklifinizi kabul ediyorum. Ama yardım etmeme ve katkıda bulunmama izin vereceksiniz. Temizlik yaparım, ortalığı toplarım, daktilo yazarım, yemek pişiririm, önerilerde bulunurum, araştırma ve güvenlik hizmetleri sunarım. Eğer kendinizi köşeye kısılmış hissedip biraz gevşemek istediğiz bir an gelirse, arkadaşım Rociíto aracığılıyla sizi canlandıracak, profesyonel bir hizmet sunacak birini bulabilirim. Genç ve duygusal olduğunuz zaman, sperm sıvılarının birikip kafanıza gitmesine izin vermemelisiniz, yoksa işler çok kötüye gider."

Brians elini sıktı.

"Anlaştık. Böylece sizi çözülmeyen davaların savunucusu Brians & Brians firmasına asistan stajyer kâtip olarak işe alıyorum."

"Benim adım Fermín olduğuna göre, ben de daha bu hafta sona ermeden size önceden ve nakit olarak ödeme yapacak bir müşteri bulacağıma yemin ediyorum."

Fermín Romero de Torres geçici olarak Brians'ın minicik bürosuna taşındı ve bütün dosyalarını düzenleyip temizleyerek, devam edenleri güncelleyip işe başladı. Birkaç günde büro Fermín'in gayretleriyle adeta üç kat büyüdü ve tertemiz oluverdi. Günün büyük bir bölümünü büroda geçiriyordu, ama birkaç saatliğine dışarı çıkınca kısacık gezintilerinden Tivoli Tiyatrosu'nun lobisinden yürüttüğü bir demet çiçek, alt kattaki kafenin kadın garsonunu biraz yağlayıp, elde ettiği az miktarda kahve ya da Brians'ı kovan hukuk firmasının yeni elemanı olarak kendini tanıttığı ve onların hesabına yazdırdığı Quílez Marketi'nden harika yiyeceklerle geri dönüyordu.

"Fermín bu jambon harika, nereden buldun?"

"Bir de Manchego peynirini dene, olağanüstü."

Sabahları Brians'ın dosyalarını elden geçiriyor, notlarını düzgün bir el yazısıyla kopyalıyordu. Öğleden sonraları telefonu eline alıp rehberi karıştırıyor ve para ödeyebilecek müşteriler arıyordu. Bir olasılık kokusu alınca müstakbel müşteriyi ziyaret ediyordu. Bölgedeki işyerlerine, profesyonellere ve özel kişilere açtığı elli telefondan on tanesi ziyarete dönüşmüş ve Brians için üç yeni müşteri bulmuştu.

Birinci müşteri bir sigorta şirketiyle anlaşmazlığa düşmüş olan dul bir kadındı. Kocasının Siete Puertas Lokantası'nda koskoca bir tabak baharatlı karides yedikten sonra, kalp krizi geçirmesini intihar olarak nitelendiren ve poliçenin bunu kapsamadığını ileri süren sigorta şirketi, adamın ölümünden ardından ödeme yapmayı reddetmişti. İkincisi, emekli bir boğa güreşçisinin arenadaki görevi sona ermiş beş yüz kiloluk bir Miura boğasını götürdüğü bir hayvan postu doldurucusuydu. Boğanın içi doldurulduktan sonra boğa güreşçisi faturayı ödeyip boğayı alıp götürmeyi reddetmişti. Taksidermistin taktığı cam gözlerin öteki dünyanın hain güçlerince bedeni ele geçirilmiş gibi görünmesini sağladığını iddia edip, Çingene büyüsü yüzünden acilen tuvalete gitmesi gerektiğini belirtip koşarak dükkândan kaçmıştı. Üçüncü müşteri ise Ronda San Pedro'lu bir terziydi. Tüm yetersizliğine karşın fazla cesur olan bir dişçi sapasağlam beş azı dişini çekmişti. Davalar oldukça önemsizdi, ama müşteriler anlaşmaları imzalayıp ön ödemeyi yapmışlardı.

"Fermín, sizi maaşa bağlayacağım."

"Duymamış olayım. Hizmetlerimi kamu yararına olarak kabul edin." Fermín yaptığı işler karşılığında ücret kabul etmiyor, ama ara sıra pazar günleri Rociíto'yu sinemaya, La Paloma'da dansa ya da Tibidabo Dağı'nın tepesindeki lunaparka götürmek için ufak tefek borç vermesini kabul ediyordu. Havada aşk kokusu vardı ve Fermín yavaş yavaş eski benliğine kavuşuyordu. Lunaparkın aynalı salonunda Rociíto bir gün

boynuna bir aşk ısırığı kondurmuş ve bir hafta boyunca kızarıklığı geçmemişti. Başka bir gün, Barselona ile mavi gökyüzü arasına bir vinçle asılmış, gerçek boyutlardaki, dönüp duran uçağın içindeki tek müşteri olmalarından yararlanan Fermín, upuzun bir süreden sonra kendini mutlu hissetmişti.

Kısa bir süre sonra tembel bir öğleden sonrasında Fermín, dönme dolabın üstünde Rociíto'nun harika özelliklerinin tadını çıkarırken, tüm beklentilerin aksine bugünlerin iyi bir döneme dönüştüğünü fark etti. Çalıntı mutluluk ve huzur damlacıklarının uzun sürmeyeceğini ve Rociíto'nun bedeninde ve gözlerindeki gençlik ateşinden bile daha erken buharlaşacağını bildiğinden korkuya kapıldı.

11

Aynı akşam Fermín büroda oturmuş Brians'ın mahkemeleri, işyerlerini, hapishaneleri ve bilgi edinmek için dayanmak zorunda kaldığı kibirli yetkilileri dolaşmasından geri dönmesini bekliyordu. Koridorda genç avukatın ayak seslerini duyduğunda saat on bire geliyordu. Kapıyı açınca Brians her zamankinden daha bitkin bir halde ayaklarını ve ruhunu sürüyerek içeri girdi. Bir köşeye çöküp başını ellerinin arasına gömdü.

"Ne oldu Brians?"

"Şatodan geliyorum."

"Kötü haber mi?"

"En kötüsü. Valls benimle görüşmeyi reddetti. Beni dört saat beklettikten sonra gitmemi söylediler. Ziyaretçi kartımı ve hapishaneye girme iznimi geri almışlar."

"Martín'i görmene izin vermediler mi?"

Brians başını salladı.

"Orada değildi."

Fermín ne dediğini anlamadan ona baktı. Doğru sözcükleri arayan Brians birkaç dakika konuşmadı.

"Ben çıkarken Bebo arkamdan geldi ve bildiklerini anlattı. Her şey iki hafta önce olmuş. Martín neredeyse hiç uyumadan

gece gündüz, çılgınlar gibi durmadan yazıyormuş. Valls bir şeyler olduğundan şüphelenip Bebo'ya Martín'in o ana kadar yazdığı kâğıtlara el koymasını emretmiş. Yazıları elinden alabilmek için üç nöbetçinin onu tutması gerekmiş. İki aydan az bir sürede beş yüz sayfadan fazla yazmış.

"Bebo kâğıtları Valls'e vermiş ve Valls okumaya başlayınca öfke krizi geçirmiş."

"Beklediği yazı değildi. Anladığım kadarıyla..."

Brians başını salladı.

"Valls gece boyunca okumuş ve ertesi sabah yanında dört adamıyla kuleye çıkmış. Martín'in ellerini ayaklarını zincirletip hücresine girmiş. Hücre kapısındaki bir çatlaktan içerisini dinleyen Bebo konuşmanın bir kısmını işitmiş. Valls çok öfkeliymiş. Martín'e hayal kırıklığına uğradığını söylemiş. Ona bir başyapıtın tohumlarını vermiş, ama Martín minnet duymadan, talimatlarını yerine getirmeden hiçbir anlamı olmayan saçmalıklar yazmış. 'Senden beklediğim kitap bu değildi Martín,' diyormuş Valls sürekli olarak."

"Ya Martín ne demiş?"

"Hiçbir şey. Onu görmezlikten gelmiş. Sanki orada yokmuş gibi davranmış. Valls biraz daha öfkelenmiş. Bebo, Valls'in Martín'i tokatlayıp yumrukladığını duymuş, ama Martín sesini bile çıkarmamış. Ona vurmaktan ve hakaret etmekten yorulunca ve tepki göremeyince, Valls cebinden bir mektup çıkarmış. Bu mektubu Sinyor Sempere aylar önce Martín'e yazmış, ama görevliler el koymuş. Mektupta Isabella'nın ölüm döşeğinde Martín'e yazdığı bir not da varmış..."

"Aşağılık herif..."

"Valls, onu hücresinde mektupla baş başa bırakmış, çünkü Isabella'nın öldüğünü duymak kadar hiçbir şeyin ona acı vermeyeceğini biliyormuş... Bebo, Valls gittikten sonra Martín'in mektubu okuduğunu ve haykırmaya başladığını söyledi. Tüm gece haykırmış, elleri ve kafasıyla hücrenin duvarlarını, kapısını dövmüş..."

Brians başını kaldırdı ve Fermín karşısında çömelip elini omzuna koydu.

"Sen iyi misin Brians?"

"Ben onun avukatıyım," dedi genç adam titreyen bir sesle. "Benim görevim onu korumak ve oradan çıkartmak..."

"Elinden geleni yaptın Brians. Ve Martín de bunu biliyor."

Brians kendi kendine mırıldanarak itiraz etti.

"Hepsi bu kadar değil," dedi. "Valls artık ona başka kâğıt vermediğinden Martín, müdürün suratına attığı kâğıtların arkasına yazmaya başlamış. Mürekkebi olmadığından, ellerini, kollarını çizip kendi kanını kullanıyormuş...

"Bebo onunla konuşmaya, sakinleştirmeye çalışmış... Çok sevdiği sigaraları ve kesmeşekerleri bile artık istemiyormuş... Bebo'nun varlığını tanımazlıktan geliyormuş. Isabella'nın öldüğünü öğrenince aklını tümüyle kaçırdığını ve beyninde yarattığı cehenneme taşındığını düşünüyor Bebo... Geceleri o kadar yüksek sesle bağırıyormuş ki, herkes duyuyormuş. Ziyaretçiler, mahkûmlar ve hapishane çalışanları arasında söylentiler dolaşmaya başlamış. Valls gitgide sinirleniyormuş. Sonunda bir gece iki adamına Martín'i alıp götürmelerini söylemiş..."

Fermin yutkundu.

"Nereye?"

"Bebo emin değil. Duyduğu kadarıyla Güell Park yakınındaki eski bir eve götürüldüğünü sanıyor... Anlaşılan savaşta birçok erkek o evde öldürülmüş ve bahçesine gömülmüş... Silahlı adamlar geri dönünce Valls'e işin tamamlandığını söylemişler ama aynı gece Bebo onların kendi aralarında konuştuklarını ve huzursuz göründüklerini söylüyor. O evde bir şeyler olmuş. Anlaşılan orada biri daha varmış."

"Biri mi?"

Brians omzunu silkti.

"Yani öyleyse David Martín yaşıyor."

"Bilmiyorum Fermín. Kimse bilmiyor."

12

Barselona, 1957

Fermín zayıf bir sesle konuşuyor, çok üzüntülü görünüyordu. Anıları anlatmak adeta canını yakmıştı. Ona son bir bardak şarap doldurdum ve elleriyle gözyaşlarını kurulamasını izledim. Bir peçete uzattım ama görmezden geldi. Can Lluís Lokantası'nın diğer müşterileri çoktan gitmişlerdi, saat herhalde gece yarısını geçiyordu, salonda yalnız başımıza kalmıştık. Yıllardır sakladığı sırları açıklamak Fermín yaşama isteğini alıp götürmüş gibi yorgun gözlerle bana baktı.

"Fermín..."

"Ne soracağını biliyorum. Yanıtım hayır."

"Fermín, David Martín benim babam mı?"

Fermín sert bir ifadeyle bana baktı.

"Senin baban Sinyor Sempere, Daniel. Bu konuda asla şüphe duymamalısın. Asla."

Başımı salladım. Fermín iskemlesine demir atmış gibi oturmuş, görmeyen gözlerle tavana bakıyordu.

"Ya sana neler oldu Fermín? Başına neler geldi."

Öykünün bu kısmı önemsizmiş gibi Fermín'in yanıtlaması epey uzun zaman aldı.

"Ben sokaklara döndüm. Orada Brians ile kalamazdım. Rociíto ile de kalamazdım. Ya da başka biriyle..."

Fermín anlatmayı kesince, öykünün devamını ben getirdim.

"Adı olmayan, dünyada hiç kimsesi, hiçbir şeyi olmayan bir dilenci gibi sokaklara döndün. Herkesin deli diye baktığı, eğer verdiği sözler olmasaydı ölmeyi bile düşünen biri gibi yaşadın."

"Isabella ve oğluyla... yani seninle ilgileneceğime Martín'e, söz vermiştim. Ama korkağın tekiydim Daniel. Çok uzun süre saklanmıştım, geri dönmekten korkuyordum ve döndüğümde artık annen aramızda değildi..."

"Bu nedenle mi o gece seni Plaza Real'de buldum? Rastlantı değil miydi? Ne zamandan beri beni izliyordun?"

"Aylardır. Yıllardır."

Çocukluğumda okula giderken, Ciudadela Park'ta oynarken, Victor Hugo'ya ait olduğuna körükörüne inandığım kaleme bakmak için babamla bir vitrinin önünde durduğumda, Clara'ya bir şeyler okuyup hiç kimsenin beni göremeyeceğini düşünerek gözlerimle onu okşarken Fermín hep beni izliyordu. Kimsenin dikkatini çekmeyen ve kimsenin görmek istemediği bir dilenci, bir gölge. Fermín, benim koruyucum ve dostum.

"Niçin bana gerçeği yıllar sonra anlatmadın?"

"Önceleri anlatmak istedim, ama sonra sana yarardan çok zarar vereceğini fark ettim. Hiçbir şey geçmişi değiştiremezdi. Benden çok babana benzemenin senin iyiliğine olduğuna inandığım için gerçeği gizlemeye karar verdim."

Ne diyeceğimizi bilmeden, birbirimize kaçamak bakışlar atarak uzun bir süre sessizlik içinde oturduk.

"Valls nerede?" diye sordum sonunda.

"Aklına bile getirme," diye atıldı Fermín.

"Şimdi nerede?" diye yineledim. "Eğer bana söylemezsen, gidip kendim öğrenirim."

"Sonra ne yaparsın? Öldürmeye hazır olarak evine mi gideceksin?"

"Niçin olmasın?"

Fermín acı acı güldü.

"Çünkü bir karın ve bir oğlun var, önünde upuzun bir yaşam var, çünkü seni sevenler var, çünkü senin sevdiğin insanlar var. Çünkü her şeye sahipsin Daniel."

"Annem dışında her şeye."

"İntikam almak anneni geri getirmeyecektir Daniel."

"Bunu söylemek kolay. Kimse senin anneni öldürmedi ki..."

Fermín bir şey söyleyecekken kendini tuttu.

"Baban sana niçin hiç savaştan söz etmedi sanıyorsun Daniel? Neler olduğunu hiç hayal etmediğini mi düşünüyorsun?"

"Eğer öyleyse niçin hiç sesini çıkarmadı? Niçin hiçbir şey yapmadı?"

"Senin yüzünden Daniel. Senin yüzünden. O yılları yaşamış insanların çoğu gibi baban da her şeyi yuttu ve sesini çıkarmadı. Yutmak zorundaydılar. Onlarla her gün sokakta karşılaşıyorsun ve görmüyorsun bile. Sen ve senin gibiler yaşayabilsinler diye onlar bunca yıldır içlerindeki acıyla çürüdüler. Babanı yargılamaya kalkma Daniel. Hiç hakkın yok."

En iyi arkadaşım beni tokatlamış gibi bir duyguya kapıldım.

"Bana kızma Fermin..."

Fermín başını salladı.

"Kızgın değilim."

"Anlattıklarını özümsemeye çabalıyorum. Sana bir soru soracağım. Son soru."

"Valls hakkında mı? Hayır."

"Yalnızca bir soru Fermin. Yemin ederim. Eğer istemezsen, yanıtlamak zorunda değilsin."

Fermín isteksizçe başını sallayarak onayladı.

"Sözünü ettiğin Mauricio Valls, benim düşündüğüm Valls mi?" diye sordum.

Fermín başını salladı.

"Ta kendisi. Dört, beş yıl öncesine kadar kültür bakanıydı. İki günde bir gazetelere çıkardı. Ünlü Mauricio Valls, yazar, editör, düşünür ve ulusal aydın sınıfının kurtarıcısı. İşte o Valls," dedi Fermín.

Adamın fotoğrafını gazetelerde gördüğümü, adından söz edildiğini duyduğumu ve hatta dükkândaki bazı kitapların sırtında adını okuduğumu anımsadım. O geceye kadar Mauricio Valls benim için insanların pek dikkatini çekmeyen, ama her zaman ortada olan, ileri gelenler alayından biri gibiydi. O geceye kadar biri bana Mauricio Valls'in kim olduğunu sorsa, çok fazla tanımadığım, boşa geçmiş yıllarına pek dikkat etmediğim, herkesin adını bildiği biri olduğunu söylerdim. O geceye kadar o ismin, o suratın bundan böyle annemi öldüren kişinin ismi ve suratı olabileceği hiç aklıma gelmemişti.

"Ama..." diye itiraz ettim.

"Aması filan yok. Tek bir soru dedin ve ben de yanıtladım."

"Fermín beni böyle bırakamazsın..."

"Dikkatle dinle Daniel."

Fermín gözümün içine bakıp bileğimi yakaladı.

"Yemin ederim, doğru zaman gelince, yaşamımda yapacağım son iş olsa bile şu herifi bulmak için sana yardım edeceğim. O zaman onunla hesaplaşacağız. Ama şimdi değil. Bu şekilde değil."

Şüpheyle ona baktım.

"Aptalca bir şey yapmayacağına bana söz ver Daniel. Doğru zamanı bekleyeceğine söz ver."

Gözlerimi yere indirdim.

"Benden bunu isteyemezsin, Fermín."

"İsteyebilirim ve istemek zorundayım."

Sonunda başımı salladım ve Fermín bileğimi bıraktı.

13

Sonunda eve gittiğimde saat neredeyse sabahın ikisiydi. Binanın ana kapısından içeri girince, dükkânda, arka odanın perdesinin altından bir ışığın sızdığını fark ettim. Holdeki yan kapıdan dükkâna girince babamı masasında oturmuş yıllardan beri ilk kez içtiğini gördüğüm sigarasının keyfini çıkarırken buldum. Masanın üstünde açık bir zarf ve bir mektup vardı. Bir iskemle çekip karşısına oturdum. Derin bir sessizliğe gömülmüş olan babam gözlerini bana dikti.

"Sigara içtiğinizi bilmiyordum," diye lafa başladım.

Yalnızca omzunu silkti.

"İyi haber mi?" diye sordum mektubu işaret ederek.

Babam mektubu uzattı.

"Napoli'de yaşayan Laura teyzenden."

"Napoli'de bir teyzem mi var?"

"Annenin kız kardeşi, senin doğduğun yıl ailenin İtalyan tarafıyla birlikte yaşamak için Napoli'ye gitmişti."

Dalgınca başımı salladım. Onu anımsamıyordum. Yıllar önce annemin cenazesine gelen yabancıların arasında adı geçmişti ve bir daha görmemiştim.

"Kızının Barselona'da okumaya geleceğini söylüyor ve bir süre burada kalıp kalamayacağını soruyor. Kızın adın Sofía."

"Adını ilk kez duyuyorum," dedim.

"Ben de," dedi babam.

Babamın tümüyle yabancı bir genç hanımla aynı evi paylaşacağı fikri hiç de akla yakın gelmiyordu.

"Ona ne söyleyeceksiniz?"

"Bilmiyorum. Bir yanıt vermek zorundayım."

Tanımadığımız kuzenin ziyareti dışında, aklımızı meşgul eden konudan söz etmeye cesaret bulamadan neredeyse bir dakika sessizlik içinde birbirimize bakarak oturduk.

"Sanırım Fermín ile birlikte dışarıdaydın," dedi babam sonunda sigarasını söndürürken.

Başımla onayladım.

"Can Lluís'de yemek yedik. Fermín neredeyse peçeteleri bile yiyecekti. Lokantaya girince Profesör Alburquerque'i gördüm ve kitabevine uğramasını söyledim."

Sıradan olayları anlatan sesimin suçlayıcı bir tonu vardı. Babam gergin bir tavırla beni inceledi.

"Fermín son zamanlardaki sıkıntısının ne olduğunu sana anlattı mı?" diye sordu.

"Sanırım sinirleri gergin, çünkü düğün ve onun gibi olaylar pek Fermín'e uygun değil."

"Hepsi bu mu?"

İyi bir yalancı, en etkili yalanın önemli bir parçası çıkarılmış bir gerçekten oluştuğunu bilir.

"Ayrıca bana eski günlerinden, hapishanedeki yaşamından filan söz etti."

"Öyleyse avukat Brians'tan da söz etmiştir. Ne anlattı?"

Babamın ne bildiğinden ya da neden şüphelendiğinden emin olmadığımdan sözcüklerimi çok dikkatli seçtim.

"Bana Montjuïc Şatosu'na hapsedildiğini ve David Martín adında birinin yardımıyla kaçmayı başardığını söyledi. Anlaşılan siz onu tanıyormuşsunuz."

Bir süre babamın sesi çıkmadı.

"Kimse benim yüzüme söylemeye cesaret etmedi, ama o zamanlar ve hatta şimdi bile annenin Martín'e âşık olduğunu düşünenler olduğunu biliyorum." Öylesine acı bir gülümsemeyle konuşuyordu ki, kendisinin de bu kişilerden biri olduğunu anladım.

Bazı insanlar gibi babamın da gözyaşlarını tutmaya çabalarken sırıtmak gibi bir alışkanlığı vardı.

"Annen çok iyi bir kadındı. İyi bir eşti. Fermín, sana ne anlatmış olursa olsun annen hakkında garip fikirlere kapılmanı istemem. Fermín onu tanımıyordu. Ben tanıyordum."

"Fermín hiçbir şey ima etmedi," diye yalan söyledim. "Yalnızca annemle Martín'in arasında sıkı bir dostluk olduğunu ve onu hapisten kurtarmak için Brians adında bir avukat tuttuğunu anlattı."

"Sanırım sana şu Valls denilen adamdan da söz etmiştir..."

Başımı sallamadan önce bir an kararsız kaldım. Babam gözlerimdeki dehşet ifadesini fark edip başını salladı.

"Senin annen koleradan öldü Daniel. Neden bilmiyorum ama Brians yalnızca görkemli olma sanrılarına kapılmış bir bürokrat olan şu adamı elinde hiçbir kanıt olmadan suçlamakta ısrar ediyor."

Yanıt vermedim.

"Bu fikri aklından çıkarmalısın. Hatta bu konuyu düşünmeyeceğine bana söz vermeni istiyorum."

Sesimi çıkarmadan orada otururken babamın göründüğü kadar saf olup olmadığını ya da uğradığı kaybın acısı yüzünden körleştiğini ve sağ kalımcıların duruma uygun korkaklığına itilip itilmediğini merak ettim. Fermín'in sözcüklerini anımsayıp benim ya da başka hiç kimsenin onu yargılamaya hakkı olmadığını aklımdan geçirdim.

"Aptalca bir şey yapmayacağına ve bu adamı aramayacağına bana söz ver," diye ısrar etti babam.

Pek inanmadan başımı salladım. Kolumu tuttu.

"Yemin et. Annenin anılarının hatırına yemin et."

Yüzümde bir acı hissettim ve dişlerimi neredeyse kıracak kadar sıktığımı fark ettim. Bakışlarımı başka tarafa çevirdim ama babam gitmeme izin vermedi. Gözlerinin içine baktım ve son saniyeye kadar belki de yalan söyleyebileceğimi düşündüm.

"Siz hayatta olduğunuz sürece hiçbir şey yapmayacağıma, annemin anıları üzerine yemin ederim."

"Benim istediğim bu değildi."

"Ancak bunu söyleyebilirim."

Babam başını ellerinin arasına gömüp derin bir soluk aldı.

"Annenin yukarıdaki katta öldüğü gece..."

"Açıkça anımsıyorum."

"Beş yaşındaydın."

"Dört yaşındaydım."

"O gece Isabella benden, neler olduğunu sana anlatmamamı istedi. Böylesinin daha iyi olacağını düşünmüştü."

İlk kez annemden ismiyle söz ettiğini duyuyordum.

"Biliyorum baba."

Gözlerimin içine baktı.

"Bağışla beni," diye fısıldadı.

Bakışlarımı babamdan ayırmadım. Bazen yalnızca bana bakarak ve anımsayarak biraz daha yaşlanıyor gibiydi. Ayağa kalkıp sessizce ona sarıldım. Beni sımsıkı tuttu ve gözyaşlarına boğulunca, bunca yıldır ruhuna gömdüğü acı ve öfke, kan gibi dışarı fışkırdı. Bana açıkça anlatılmamasına karşın tam o anda babamın niçin ağır ağır, kaçınılmaz biçimde ölmeye başladığını algıladım.

Dördüncü Bölüm

Şüphe

1

Barselona, 1957

Günün ilk ışıkları beni, küçük Julián'ın yatak odasının kapısında buldu. İlk kez her şeyden ve herkesten uzakta, dudaklarında bir gülümsemeyle derin uykudaydı. Bea'nin yaklaşan ayak seslerini duydum ve ellerini sırtımda hissettim.

"Ne zamandır burada duruyorsun?" diye sordu.

"Biraz oldu."

"Ne yapıyorsun?"

"Onu seyrediyorum."

Bea, Julián'ın beşiğine yaklaşıp alnına bir öpücük kondurdu.

"Dün gece saat kaçta geldin?"

Yanıtlamadım.

"Fermín nasıl?"

"Fena değil."

"Ya sen?" Gülümsemeye çalıştım. "Anlatmak ister misin?" diye ısrar etti.

"Başka bir gün."

"Aramızda hiçbir sır olmadığını düşünüyordum," dedi Bea.

"Ben de."

Şaşırarak bana baktı.

"Ne demek istiyorsun Daniel?"

"Hiçbir şey. Hiçbir şey demek istemedim. Çok yorgunum. Gidip yatalım mı?"

Bea elimi tutup beni yatak odasına götürdü.

Yatağa uzandık ve ona sarıldım.

"Bu gece düşümde anneni gördüm," dedi Bea. "Isabella'yı düşledim."

Yağmur pencerelere vurmaya başlamıştı.

"Ben küçük bir kızdım ve elimi tutuyordu. Koskocaman odaları, büyük bir piyanosu, havuzlu bir bahçeye bakan camla kapatılmış balkonu olan eski ve büyük bir evdeydik. Havuzun yanında küçük bir oğlan vardı. Tıpkı Julián'a benziyordu ama aslında sen olduğunu biliyordum, nereden bildiğimi bana sorma. Isabella yanıma çömeldi ve seni görüp göremediğimi sordu. Suyun içinde kâğıttan bir gemi yüzdürüyordun. Görebildiğimi söyledim. Uzaklara gitmesi gerektiğini ve sonsuza kadar seninle ilgilenmemi istedi."

Uzun bir süre hiç konuşmadan, yağmurun sesini dinleyerek yattık.

"Dün gece Fermín sana ne anlattı?"

"Gerçeği," diye yanıtladım. "Bana gerçeği anlattı."

Fermín'in öyküsünü anlatmaya çalışırken Bea sessizce dinledi. Önceleri içimde öfkenin kabardığını hissettim, ama öykü ilerledikçe üzüntü ve umarsızlığa kapıldım. Her şey benim için yepyeniydi ve Fermín'in bana açıkladığı sırlar ve imalarla nasıl yaşabileceğimi bilmiyordum. Bu olaylar yaklaşık yirmi yıl önce yaşanmıştı ve geçen zaman beni kaderimin belirlendiği bir tiyatro oyununda yalnızca bir izleyiciye çevirmişti.

Anlattıklarım sona erince, Bea'nin gözlerindeki kaygılı bakışı fark ettim. Ne düşündüğünü tahmin etmek zor değildi.

"Babama yaşadığı sürece Valls denen adamı aramayacağıma ya da başka bir şey yapmayacağıma söz verdim," diye ekledim güvence vermek için.

"*Yaşadığı sürece* mi? Daha sonra ne olacak? Bizi hiç düşünmedin mi? Julián'ı düşünmedin mi?"

"Elbette düşündüm. Sen kaygılanmamalısın," diye yalan söyledim. "Babamla konuşunca, bunların hepsinin çok uzun bir süre oluştuğunu ve değiştirmek için hiçbir şey yapamayacağımızı anladım."

Bea pek de inanmış gibi değildi.

"Gerçek bu..." diye tekrar yalan söyledim.

Birkaç dakika gözlerimin içine baktı, ama bu sözcükleri duymak istiyordu ve sonunda bunlara inanmanın çekiciliğine teslim oldu.

2

Öğleden sonra yağmur ıssız sokakları döverken, Sebastián Salgado'nun çirkin görüntüsü dükkânın kapısında belirdi. Vitrinden yırtıcı bir hayvan havasıyla bizi izlerken, İsa'nın doğuşu sahnesinin ışıkları perişan yüzünü aydınlatıyordu. Dükkânı ilk kez ziyaret ettiğinde de giymiş olduğu takım elbisesi sırılsıklamdı. Girmesi için gidip kapıyı açtım.

"Şirin bir ahır manzarası," dedi.

"İçeri gelmiyor musunuz?"

Kapıyı açık tuttum ve Salgado topallayarak içeri girdi. Birkaç adım sonra bastonuna dayanarak durdu. Fermín tezgâhın ardından şüpheyle ona bakıyordu. Salgado gülümsedi.

"Çok uzun zaman oldu," dedi.

"Öldüğünü düşünmüştüm," diye yanıtladı Fermín.

"Herkes gibi ben de senin öldüğünü düşünmüştüm. Bize kaçarken yakalandığını ve vurulduğunu söylediler."

"Düşük bir olasılık."

"Doğrusunu istersen her zaman senin kaçacağını umut ettim. Bilirsin, şeytan kendine yakın olanları korur ve benzeri laflar..."

"Gözlerimi yaşarttın Salgado. Sen ne zaman çıktın?"

"Yaklaşık bir ay önce."

"İyi davranışların için bırakıldığını sakın söyleme bana," dedi Fermín.

"Ölmemi beklemekten yorulduklarını düşünüyorum. Affedildiğimi biliyor muydun? Üzerinde General Franco'nun imzası olan bir kâğıt var elimde."

"Eminim çerçeveletmişsindir."

"Şeref köşesine koydum. Klozetin üstüne, belki tuvalet kâğıdı biter diye."

Salgado tezgâha doğru birkaç adım daha attı ve köşedeki iskemleyi işaret etti.

"Oturmamın sakıncası var mı? On metreden fazla düz yürümeye daha alışamadım ve çok çabuk yoruluyorum."

"Buyurun," diye teklif ettim.

İskemleye çöküp derin bir soluk alırken, dizini ovuyordu. Fermín ona, klozetten dışarı tırmanan bir fare görmüş gibi bakıyordu.

"Herkesin en erken nalları dikeceğini düşündüğü kişinin en sona kalmış olması komik değil mi... Bunca yıldır beni hayatta tutanın ne olduğunu biliyor musun Fermín?"

"Eğer seni iyi tanımasaydım, Akdeniz usülü beslenme ve temiz deniz havası derdim."

Salgado gülmeye çalışınca, boğuk bir öksürük ya da broşlarının çökmekte olduğunu belirten bir ses çıktı.

"Asla değişmemişsin Fermín. Bu nedenle o zamanlar çok iyi geçinmiştik. Ne günlerdi ama. Ama şu genç adamı eski güzel günlerin anılarıyla sıkmak istemem. Bu kuşak bizim olaylarımıza ilgi duymuyor. Çarliston ya da adı her neyse, o danslara ilgi duyuyorlar. Biraz iş konuşalım mı?"

"Dinliyorum."

"Konuşacak olan sensin Fermín. Ben söyleyeceklerimi söyledim. Bana borçlu olduğun şeyi verecek misin? Yoksa kaçınmayı yeğlediğin bir gürültü patırtı koparmak zorunda mı kalacağız?"

Fermín bizi tedirgin eden bir sessizlik içinde bırakarak birkaç dakika duygularını, düşüncelerini belli etmeden durdu. Salgado'nun bakışları zehir saçıyordu. Fermín anlayamadığım bir ifadeyle bana baktı ve üzüntüyle içini çekti.

"Kazandın Salgado."

Cebinden küçük bir şey çıkarıp ona uzattı. Bir anahtar. *O anahtar.* Salgado'nun gözleri bir çocuk gibi ışıldadı. Ayağa kalkıp ağır ağır Fermín'e yaklaştı ve sağlam kalan eli kapıldığı duygularla titreyerek anahtarı aldı.

"Eğer bir kez daha mahrem yerlerine saklamayı düşünüyorsan, görgü kuralları gereği, tuvalete girmen için yalvarıyorum. Burası halka açık, bir aile yeri," diye uyardı Fermín.

Gençliğinin canlılığını yeniden yakalamış gibi görünen Salgado sonsuz bir tatmin ifadesiyle gülümsedi.

"Aslında bunca yıldır benim için saklayarak bana çok büyük bir iyilik yaptın," diye açıkladı.

"Arkadaşlar bunun içindir," diye yanıtladı Fermín. "Tanrı seni kutsasın ve bir daha asla buraya gelmemek konusunda tereddüt etme."

Salgado gülümeyerek göz kırptı. Düşüncelere dalarak kapıya doğru yürüdü. Sokağa adım atmadan önce durup arkaya döndü ve elini uzlaşıcı bir veda işaretiyle havaya kaldırdı.

"Sana bol şans ve uzun bir yaşam dilerim Fermín. Sırrını saklayacağımdan emin olabilirsin."

Herkesin ölmek üzere olduğunu düşündüğü ihtiyar adamın yağmurun altında uzaklaşmasını izledik. Bedenine çarpan soğuk yağmur damlalarını ya da kanında taşıdığı hapis yaşamının zorluklarını hissetmediğinden emindim. Eski hücre arkadaşının ardından solgun ve aklı karışmış, ayakları yere çivilenmiş gibi duran Fermín'e baktım.

"Böyle çekip gitmesine izin verecek misin?"diye sordum.

"Daha iyi bir planın var mı?"

3

Atasözlerindeki gibi bir dakikalık bekleyişin ardından koyu renk yağmurluklarımız ve Fermín'in limandaki pazarlardan birinden La Barceloneta Plajı'nda Bernarda ile yaz kış yapacağı kaçamaklarda kullanmak üzere aldığı çadır büyüklüğündeki şemsiyeyle yola çıktık.

"Fermín elimizde bu şemsiyeyle hemen göze çarparız," diye uyardım.

"Kaygılanma. Şu domuzun cennetten yağacak altın paralar dışında gözünün bir şey görmeyeceğinden eminim."

Salgado yüz metre kadar ileride yağmurun altında Calle Condal'da topallayarak yürüyordu. Mesafeyi biraz azalttık ve Vía Layetana'ya giden tramvaya bindiğini gördük. Ani bir atılımla şemsiyeyi kapatıp bir mucize gibi tramvayın arka basamağına atladık. O günlerin alışkanlığıyla yolculuğu arkaya asılarak yaptık. Salgado, kiminle karşılaştığını bilmeyen iyi niyetli bir vatandaşın yer vermesiyle ön tarafta bir yer bulmuştu.

"İnsanlar yaşlanınca böyle oluyor," dedi Fermín. "Kimse eskiden aşağılık biri olduğunu anımsamıyor."

Tramvay homurdanarak Calle Trafalgar'ı geçip Arco de Triunfo'ya yaklaştı. İçeriye göz atınca Salgado'nun hâlâ yerinde oturduğunu gördük. Pos bıyıklı biletçi bizi azarladı.

"Asılarak yolculuk yaptığınız için size indirim uygulayacağımı sanmayın. Atladığınızdan beri gözüm üzerinizde."

"Kimse sosyal gerçekçiliği umursamıyor," diye mırıldandı Fermín. "Ne biçim ülke bu."

Birkaç kuruş uzattık ve biletlerimizi aldık. Salgado'nun uyuduğunu düşünürken, tramvay Estación del Norte'ye giden yola girince, ayağa kalkıp durdurmak için zinciri çektiğini fark ettik. Vatman yavaşlarken Hydroelectric Şirketi'nin sarayı andıran art nouveau tarzı merkezinin önünde aşağıya atladık ve yaya olarak takip etmeye başladık. Durakta Salgado, iki yolcunun yardımıyla aşağıya indi ve tren istasyonuna doğru yürümeye başladı.

"Sen de benim düşündüğümü mü düşünüyorsun?" diye sordum.

Fermín başını salladı. Salgado'nun ardından istasyonun büyük giriş salonuna girerken kendimizi Fermín'in aşırı büyük şemsiyesiyle gizledik ya da belki varlığımızı biraz daha belirginleştirdik. İçeri girince Salgado bir mezarlıktaki minyatür nişleri andıran metal dolapların durduğu duvara yaklaştı. Salonun gölgeleri arasındaki bir banka oturduk. Salgado derin düşünceler içinde sayısız metal dolaba bakarak öylece duruyordu.

"Ganimetini nereye sakladığını unutmuş olabilir mi?" diye sordum.

"Elbette unutmamıştır. Bu anı yirmi yıldır bekliyor. Tadını çakırıyor."

"Öyle diyorsan... ama bana sorarsan, unutmuştur."

Yerimizden kıpırdamadan seyredip, bekledik.

"Fermín, şatodan kaçarken anahtarı nereye sakladığını bana hiç söylemedin..."

Fermín, bana düşmanca bir bakış attı.

"Unut gitsin," dedim.

Bekleyiş birkaç dakika daha sürdü.

"Belki bir suç ortağı vardır," dedim. "Ve onu bekliyordur."

"Salgado paylaşımcı biri değildir."

"Belki biri daha..."

"Şişşt," diye sesimi kesti Fermín sonunda hareket eden Salgado'yu işaret ederek.

İhtiyar adam dolaplardan birine yaklaştı ve elini metal kapağın üzerine koydu. Anahtarı çıkarıp kilide soktu, kapağı açtı ve içine baktı. Aynı anda devriye görevi yapan iki jandarma salonla peronları ayıran kapıdan içeri girip dolaptan bir şey çıkarmaya çalışan Salgado'ya yaklaştı.

"Aman Tanrım..." diye mırıldandım.

Salgado dönüp jandarmaları selamladı. Birkaç kelime konuştular ve bir tanesi dolaptan bir bavul çıkarıp Salgado'nun ayağının dibine bıraktı. İhtiyar hırsız yardımları için coşkuyla teşekkür etti ve jandarmalar üç köşeli şapkalarına dokunup selam vererek yollarına devam ettiler.

"Tanrı İspanya'yı korusun," diye mırıldandı Fermín.

Salgado bavulu tutup bizim oturduğumuz yerin tam karşısındaki başka bir banka doğru sürükledi.

"Burada açmayacaktır, değil mi?" diye sordum.

"Her şeyin içinde olduğundan emin olmak ister," diye yanıtladı Fermín. "Pislik herif hazinesini ele geçirmek için yıllarca acı çekti."

Salgado yakınında kimsenin bulunmadığından emin olmak için çevresine bakındı ve sonunda harekete geçmeye karar verdi. Bavulun kapağını azıcık aralayıp içine baktığını gördük.

Neredeyse tam bir dakika hiç kıpırdamadan durdu. Hiçbir şey anlamadan Fermín'le birbirimize baktık. Birden Salgado bavulu kapattı, ayağa kalktı, açık dolabın önündeki bankın üstünde bırakıp çıkış kapısına doğru yürümeye başladı.

"Ama ne yapıyor?" diye sordum.

Fermín ayağa kalkıp bana işaret etti.

"Sen bavulu al, ben onu izleyeceğim..."

Yanıt vermeme fırsat tanımadan Fermín çıkış kapısına yöneldi. Hızlı adımlarla Salgado'nun bavulu bıraktığı banka yaklaştım. Yakındaki bir bankta gazete okuyan kurnaz adamın da

gözü bavulun üstündeydi ve kimsenin gözetlemediğinden emin olmak için çevresine bakınıp ayağa kalktı ve bir avcı kuş gibi bavulu kapıp kaçmaya hazırlandı. Adımlarımı sıklaştırdım. Yabancı tam bavulu kapacakken, bir saniye içinde elinden almayı başardım.

"Bu bavul size ait değil," dedim.

Yabancı düşmanca bir ifadeyle bana baktı ve bavulun sapını sımsıkı tuttu.

"Jandarmaları çağırayım mı?" diye sordum.

Şaşırmış görünen serseri bavulu bıraktı ve peronlara doğru uzaklaştı. Bavulu banka götürdüm ve kimsenin bakmadığından emin olduktan sonra kapağını açtım.

İçi boştu. Salgado'nun hazinesi gitmişti.

Ancak bundan sonra bağırışlar kulağıma geldi ve istasyonun dışında bir olay yaşandığını fark ettim. Ayağa kalkıp cam kapıdan dışarı baktım. İki jandarma yağmurun altında toplanmış insanların arasından kendilerine yol açmaya çabalıyordu. Kalabalık dağılınca, yere çömelmiş Fermín'in, Salgado'yu kollarında tuttuğunu gördüm. İhtiyar adamın gözleri gökyüzüne bakıyordu.

Bir kadın eliyle ağzını kapatarak istasyona girdi.

"Ne oldu?" diye sordum.

"Zavallı ihtiyar, yere yığılıverdi..." dedi kadın.

Dışarı çıkıp olayı izleyenlerin arasına karıştım. Fermín'in yukarı bakıp jandarmalarla konuştuğunu gördüm. Bir tanesi başını sallıyordu. Fermín yağmurluğunu çıkarıp Salgado'nun cesedinin üzerine örterek yüzünü gizledi. Yanlarına ulaştığımda, yağmurluğun altından üç parmaklı bir elin göründüğünü fark ettim. Avucunda yağmurda parlayan bir anahtar duruyordu. Şemsiyeyle Fermín'i korudum elimi omzuna attım. Ağır ağır uzaklaştık.

"İyi misin Fermín?" diye sordum.

Sevgili dostum omzunu silkti.

"Hadi eve gidelim," demeyi becerdi.

4

İstasyondan uzaklaşınca, yağmurluğumu çıkarıp Fermín'in omuzlarına attım. Kendi yağmurluğunu Salgado'nun cesedi üzerinde bırakmıştı. Arkadaşımın uzun bir yol yürüyecek durumda olmadığını düşünüp bir taksi çevirdim. Ona kapıyı açtım ve içeri girip oturunca, bende diğer kapıyı kullanarak yanına oturdum.

"Bavul boştu," dedim. "Birisi Salgado'ya kötü bir oyun oynamış."

"Bir hırsızı ancak başka bir hırsız soyar..."

"Sence kim olabilir?"

"Herhalde anahtarın bende olduğunu ve beni nerede bulacağını ona söyleyen kişidir," diye mırıldandı Fermín.

"Valls mi?"

Fermín keyifsizce içini çekti.

"Bilmiyorum Daniel. Artık ne düşüneceğimi bile bilmiyorum."

Taksicinin dikiz aynasından bize bakıp beklediğini fark ettim.

"Calle Fernando'daki Plaza Real'in girişine gideceğiz," dedim.

"Kitabevine dönmüyor muyuz?" diye sordu bir taksi yolculuğunda bile mücadele edecek gücü kalmamış olan Fermín.

"Ben döneceğim. Ama sen Don Gustavo'nun evine gidip günün geri kalanını Bernarda ile geçireceksin."

Yağmurda bulanık gibi görünen Barselona'yı seyrederek sessizce yol aldık. Yıllar önce Fermín ile ilk tanıştığım Calle Fernando'nun kemerlerine gelince parayı ödedim ve araçtan indik. Fermín'le birlikte Don Gustavo'nun evine kadar yürüdüm ve ona sarıldım.

"Kendine iyi bak Fermín. Ve bir şeyler ye. Yoksa düğün gecesinde kemiklerin Bernarda'ya batacak."

"Kaygılanma. Kafama koyduğum zaman bir opera sanatçısından daha fazla kilo alabilirim. Yukarı çıkınca Don Gustavo'nun Casa Quílez'den aldığı bademli keklerle karnımı doyuracağım ve yarın içi doldurulmuş bir hindiye benzeyeceğim."

"Umarım. Gelin hanıma selamımı söyle."

"Söylerim ama yasal açıdan ve bürokrasiden dolayı işler yolunda gitmediği için kendimi nikâhsız yaşarken görebiliyorum."

"Saçmalama. Bir zamanlar bana söylediklerini anımsıyor musun? *Kader ev ziyareti yapmaz, senin gidip alman gerekir?*"

"Bu cümleyi Carax'ın bir kitabından aşırdığımı itiraf etmeliyim. Tınısı hoşuma gitmişti."

"Ben inanmıştım ve hâlâ da inanıyorum. Bu nedenle senin kaderinin belirlenen tarihte tüm belgelerin tamamlanmış olarak, rahipler, başından aşağıya atılan pirinçler, adın ve soyadınla Bernarda ile evlenmek olduğunu söylüyorum."

Arkadaşım şüpheyle bana baktı.

"Benim adım Daniel ise, sen tüm gerekli tantana ve törenle evleneceksin," diye söz verdim. Öylesine üzgün görünüyordu ki, bir paket Sugus şekerlemesinin ya da Fémina Sineması'nda Kim Novak'ın yerçekimine karşı koyan göğüslerinin göründüğü güzel bir filmin bile ruhunu canlandıramayacağını düşündüm.

"Eğer öyle diyorsan Daniel..."

"Sen bana gerçeği verdin," dedim. "Ben de sana adını geri vereceğim."

5

Öğleden sonra kitabevine geri dönünce, Fermın'in kimliğini geri kazanma planımı başlattım. İlk adım arka odadan birkaç telefon açmak ve bir hareket planı belirlemekti. İkincisi ise tanınmış, doğru uzmanlardan oluşan ekibi bir araya getirmekti.

Ertesi gün hava güzel ve güneşliydi. Öğleyin Profesör Alburquerque ile buluşmak üzere Calle de Carmen'deki kütüphaneye yürüdüm. Onun bilmediği bir şeyi başka kimsenin bilmeyeceğinden emindim.

Büyük okuma odasının yüksek kemerleri altında, kitaplar ve kâğıtlarla çevrelenmiş, elinde kalemiyle otururken buldum onu. Masada karşısına oturup işini bitirmesini bekledim. Benim varlığımı fark etmesi neredeyse bir dakika sürdü. Başını kaldırıp şaşkınlıkla bana baktı.

"Çok ilginç bir şeylerle uğraşıyorsunuz herhalde," dedim.

"Barselona'nın lanetlenmiş yazarları hakkında bir makale dizisi üzerinde çalışıyorum," diye açıkladı. "Birkaç ay önce tavsiye ettiğin Julián Carax adlı bir yazarı anımsıyor musun?"

"Elbette," diye yanıtladım.

"Onu araştırıyordum ve öyküsü gerçekten olağandışı. Yıllar boyunca adeta bir şeytanın tüm dünyayı dolaşıp Carax'ın kitaplarını aradığını ve yaktığını biliyor muydun?"

"Ne diyorsunuz," dedim şaşırmış gibi yaparak.

"Çok tuhaf bir olay. Bitirince okumana izin veririm."

"Bu konuda bir kitap yazmalısınız," diye önerdim. "Lanetlenmiş yazarların gözünden, resmi belgelerde yasaklanan gizli Barselona tarihi."

Profesör ilgiyle bu fikri düşündü.

"Benim de aklıma gelmişti ama gazete makaleleri ve üniversitede işlerim çok yoğun olduğundan..."

"Eğer siz yazmazsanız, kimse yazmayacaktır..."

"Evet, belki bu işe kalkışırım ve yaparım. Nasıl zaman bulacağımı bilmiyorum ama..."

"Sempere & Oğulları tüm kataloğunu ve gereken yardımı size sunacaktır."

"Bunu unutmayacağım... Eee? Yemeğe gidelim mi?"

Profesör kendine izin verdi ve Casa Leopoldo Lokantası'na gidip birer bardak şarap, nefis *serrano* jambonundan mezeler söyleyip günün özel yemeği olan boğa kuyruğu güvecini beklemeye başladık.

"Dostumuz Fermín nasıl? Birkaç hafta önce Can Lluis'de karşılaştığımızda mahzun görünüyordu."

"Garip gibi gelecek ama sizinle onun hakkında konuşmak istiyordum. Oldukça nazik bir konu ve aramızda kalmasını sizden istemek zorundayım."

"Elbette. Ne yapabilirim?"

İşi zora koşacak ya da gereksiz ayrıntılara değinmeden sorunu olabildiğince kısaltıp özetlemeye çalıştım. Profesör öykünün anlattıklarımdan daha kapsamlı olduğunu hissetti ama her zamanki nazik tavrını sergiledi.

"Bakalım doğru anlamış mıyım," dedi. "Fermín kendi kimliğini kullanamıyor, çünkü yirmi yıl önce resmen ölü ilan edilmiş ve devletin gözünde artık böyle bir kişi yok."

"Doğru."

"Ama bana anlattıklarından çıkardığım kadarıyla bu kimliği de kurguymuş, savaş sırasında paçasını kurtarmak için Fermín kendi uydurmuş."

"Doğru."

"Bu noktada konuyu kaybettim. Bana yardım et Daniel. Eğer Fermín bir kez sahte bir kimlik oluşturduysa, şimdi evlenmek için neden başka bir kimlik daha oluşturamıyor?"

"İki nedenden dolayı profesör. Fermin kendi adını ya da oluşturduğu başka bir adı kullansa bile, hiçbir yasal belgeye sahip değil. Bu nedenle ilk başından yaratılmış bir kimliğe gereksinimi var."

"Ama sanırım Fermín olarak tanınmayı sürdürmek istiyor."

"Doğru. İkinci neden de bu işte. Uygulama açısından değil ama ruhsal açıdan daha önemli. Fermín bu kimliğini kullanmayı sürdürmek istiyor, çünkü Bernarda bu kişiye âşık oldu, üstelik bu kişi bizim arkadaşımız, tanıdığımız kişi ve kendisi de bu kişi olmak istiyor. Eskiden olduğu kişi yıllardır ortada yok. Onun kimliğini üzerinden söküp attı. Belki de en yakın arkadaşı benim ama hangi isimle vaftiz edilmiş olduğunu ben bile bilmiyorum. Benim için, onu seven herkes için ve özellikle kendisi için onun adı Fermín Romero de Torres. Üstelik düşününce, eğer yeni bir kimlik oluşturulacaksa, niçin şu anda kullandığı kimlik oluşturulmasın?"

Profesör Alburquerque sonunda başını sallayarak onayladı.

"Doğru," dedi.

"Bunun mümkün olduğunu düşünüyor musunuz profesör?"

"Tam da Don Kişotvari bir görev," dedi profesör. "Sıska şövalye Mançalı Don Fermín'e Tanrı'nın ve nikâh dairesinin gözünde güzel Bernarda del Toboso ile yaşamını birleştirebilmesi için nasıl bir secere, geçmiş ve sahte belgeler hazırlanması gerekir?"

"Ben de bunları düşündüm ve hukuk kitaplarını araştırdım," dedim. "Bu ülkede bir kişinin kimliği doğum belgesiyle başlıyor ve düşündüğünüz zaman çok yalın bir belge olduğunu görüyorsunuz."

Profesör kaşlarını kaldırdı.

"Önerin çok ince iş gerektiriyor ve üstelik ciddi bir suç."

"En azından hukuk tarihi kayıtlarına göre daha önce rastlanmamış. Bunu kontrol ettim."

"Öyle mi? Lütfen devam et, gittikçe güzelleşiyor."

"Diyelim ki biri, nüfus müdürlüğüne ulaşma olanağı varsa ve açıkça söylemem gerekirse, arşive bir doğum belgesi yerleştirirse... bir kimlik oluşturması için yeterli sayılmaz mı?"

Profesör başını salladı.

"Yeni doğan bir bebek için olur. Ama kuramsal olarak bir yetişkinden söz ediyorsak, bütün bir belge geçmişi oluşturmamız gerekir. Ayrıca arşive ulaşma olanağı olsa bile kuramsal olarak, bu belgeleri nereden edinebilirsin?"

"Diyelim ki bir dizi güvenilir kopya oluşturmayı becerdim. Sizce bundan sonrası mümkün mü?"

Profesör konuyu dikkatle düşündü.

"En büyük tehlike birinin sahtekârlığı fark edip açığa çıkarmak istemesi olacaktır. Bu durumda belgelerdeki sahtekârlığı ihbar edecek sözde ihbarcının öldüğünü varsayarsak, geriye iki sorun kalır: a) arşive ulaşabilmek ve kurgusal, ama inanılır bir kimliği barındıran dosyayı sisteme katabilmek ve b) bu kimliği oluşturmak için gereken belgeler dizisini hazırlayabilmek. Her tür biçim ve boyuttaki kâğıtlardan söz ediyorum. Mahalle kilisesindeki vaftiz sertifikasından, kimlik kartlarına kadar..."

"A) noktasıyla ilgili anladığım kadarıyla, meclis bu kuruluş üzerine bir rapor istediğinden, sizi İspanyol hukuk sisteminin harikaları hakkında bir makale dizisi hazırlamakla görevlendirdi. Bu konuyu biraz araştırdım ve savaş sırasında nüfus dairesindeki arşivlerin birçoğunun bombalanmış olduğunu öğrendim. Yani yüzlerce ve hatta binlerce kimlik herhangi bir biçimde yeniden oluşturuldu. Ben uzman değilim, ama doğru bilgilere sahip, sağlam bağlantıları ve iyi bir planı olan biri için bir iki yerde bir boşluk bulunabilir..."

Profesör gözünün ucuyla bana baktı.

"Bu konuda ciddi araştırma yaptığını görüyorum Daniel."

"Bağışlayın beni profesör ama Fermin'in mutluluğu bundan daha fazlasına değer."

"Sana da itibar sağlar. Ama aynı zamanda bu işe kalkışan biri suçüstü yakalandığı zaman çok ağır ceza alır."

"İşte bu nedenle. Kuramsal olarak nüfus müdürlüğünün yeniden yapılandırılmış arşivlerine ulaşabilecek olan kişi, yanına bir yardımcı alırsa, bu yardımcı işin daha riskli kısmını üstlenebilir."

"Eğer durum buysa, bu kuramsal yardımcı, kolaylaştırıcıya Sempere & Oğulları'ndan ömrünün sonuna kadar alacağı kitaplarda yüzde yirmi indirim yapmayı garanti etmelidir. Ayrıca yeniden doğacak kişinin düğününe de davetiye vermelidir."

"Anlaştık. Hatta o yüzde yirmiyi biraz daha artırabilirim. Bu arada karşılığında hiçbir şey almadan bu çürümüş, kokmuş rejime bir gol atmak keyfini yaşamak için kuramsal olarak kamu yararına yardım edecek birini bile tanıyorum."

"Ben akademisyenim Daniel. Duygusal şantaj bana işlemez."

"Öyleyse Fermín'in hatırı için."

"Bu farklı bir konu. İşin teknik ayrıntılarına bir bakalım."

Salgado'nun verdiği bin pesetalık banknotu çıkardım.

"İşletme giderleri ve belgelerin hazırlanması için bütçem bu kadar," dedim.

"Para harcamaktan kaçınmayacağını görüyorum. Ama bu parayı bu soylu girişimin diğer çabaları için bir tarafa ayırman daha doğru olur. Benim hizmetlerim bedavadır," diye yanıtladı profesör. "Sevgili asistanım beni en çok kaygılandıran nokta, çok gerekli olan belgeler. Şu tüm yeni kamu işlerini ve dua kitaplarını unut: rejimin yeni askerleri devlet bürokrasisinin zaten devasa olan yapısını ikiye katladılar ve dostumuz Franz Kafka'nın en kötü karabasanlarına eşit duruma getirdiler. Dediğim gibi böyle bir işte, çok çeşitli mektuplar, başvurular, dilekçeler ve diğer belgelerin inanılır görünmesi ve tozlanmış, kullanılmaktan yıpranmış, şüphe götürmez bir dosyanın özellikleri olan tutarlılığı, havayı ve kokuyu taşıması gerekir..."

"İşin bu tarafını hallettik," dedim.

"Blöf yapmadığından emin olmak için bu işbirliğine katılacak suç ortaklarının listesini bana vermeni istiyorum."

Planımın geri kalanını ona açıkladım.

"İşe yarayabilir," dedi sonunda.

Yemeklerimiz gelince, konuyu kapattık ve sohbetimiz farklı bir yöne gitti. Gerçi yemek boyunca kendimi tutuyordum, ama kahve servisi yapıldığında artık kendime hâkim olamadım. Umursamıyormuş gibi görünmeye çalışarak masum bir ses tonuyla sordum.

"Bu arada profesör, geçen gün dükkânda bir müşteri benimle sohbet ediyordu ve Mauricio Valls –hani şu eski kültür bakanı– adı ortaya çıktı. Bu adam hakkında ne biliyorsunuz?"

Profesör bir kaşını kaldırdı.

"Valls hakkında mı? Sanırım herkesin bildiklerini."

"Herkesten daha fazlasını bildiğinize eminim profesör. Çok daha fazlasını."

"Doğrusunu istersen, bu adı epeydir duymamıştım ama bir zamanlar Mauricio Valls çok önemli biriydi. Dediğin gibi birkaç yıla kadar kültür bakanı olarak ün kazanmış, çeşitli kuruluşların ve organizasyonların başkanlığını yapmış, iktidarın gözünde iyi bir yeri olan, o çevrelerde itibar sahibi, İspanyol basınının kültür sayfalarının altın çocuğuydu... dediğim gibi önemli biriydi."

Şaşırmış gibi davranarak hafifçe gülümsedim."

"Artık değil mi?"

"Bir süre önce ortadan kaybolduğunu ya da halkın gözünün önünde olmadığını söyleyebilirim. Bir elçilik görevi mi verildi yoksa uluslararası bir kuruluşa mı gönderildi bilmiyorum, bu işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsin. Ama son zamanlarda izini kaybettim... Bir süre önce birkaç kişiyle birlikte bir yayınevi kurduğunu duymuştum. İşleri iyi gidiyor, sürekli yeni kitaplar basılıyor. Daha doğrusu her ay yeni çıkan bir kitabın tanıtım toplantısına davet ediliyorum..."

"Valls bu etkinliklere katılıyor mu?"

"Yıllar önce katılırdı. Sunduğu yazar ya da kitap yerine sürekli kendisinden söz ettiğini söyleyerek aramızda şakalaşırdık. Ama bunlar epey önceydi. Yıllardır onu görmedim. Niçin ilgilendiğini sorabilir miyim? Senin, bizim edebiyatın moda dünyasıyla ilgili olduğunu sanmıyordum..."

"Yalnızca merak ettim."

"Anlıyorum."

Profesör Alburquerque hesabı öderken bana yan gözle baktı.

"Acaba neden öykünün ancak dörtte birini bana anlattığın fikrine kapılıyorum?"

"Bir gün size tamamını anlatacağım profesör. Söz veriyorum."

"Anlatsan iyi olur, çünkü kentlerin bellekleri yoktur ve canlı tutulabilmeleri için benim gibi ayakları yere basan bilgelere gereksinimleri vardır."

"Anlaştık öyleyse. Fermín'in sorununu çözmek için siz bana yardım edeceksiniz ve karşılığında ben de size Barselona'nın unutmayı yeğlediği şeyler anlatacağım."

Profesörün uzattığı elini sıktım.

"Sözüne güveniyorum. Şimdi Fermín ve şapkadan çıkaracağımız belgeler konusuna dönersek..."

"Bu iş için en doğru adamı tanıdığımı sanıyorum."

6

Barselona arzuhalcilerinin prensi, benim eski tanıdığım Oswaldo Darío de Mortenssen, öğle yemeğinden sonra La Virreina Palace'ın yanındaki kulübesinde içine biraz konyak eklenmiş duble espressosunu ve purosunu içerek keyif yapıyordu. Yaklaştığımı görünce elini kaldırarak selam verdi.

"Mirasyedi evlat geri dönüyor. Fikrini değiştirdin mi? Arzuladığın kadının yasak düğmelerine ve fermuarlarına ulaşmana izin verecek şu aşk mektubunu yazalım mı?"

Tekrar nikâh yüzüğümü gösterdim ve anımsayarak başını salladı.

"Üzgünüm. Alışkanlık işte. Sen eskilerdensin. Senin için ne yapabilirim?"

"Geçen gün adının niçin bana yabancı gelmediğini anımsadım Don Oswaldo. Ben bir kitabevinde çalışıyorum ve senin 1933'den kalma *Alacakaranlık Atlıları* adlı romanını buldum."

Anıları canlanınca Oswaldo özlemle gülümsedi.

"Ne günlerdi ama... Yayıncım Barrido ve Escobillas adlı domuzlar son *centimo*'ya kadar beni soymuşlardı. Umarım cehennemde kızarıyorlardır. Ama yine de romanı yazmanın keyfini kimse benden alamadı."

"Bir gün getirirsem benim için imzalar mısın?"

"Elbette. Benim son yapıtımdı. Dünya henüz Ebro Nehri deltasında at yerine kanolara binen huydutların, karpuz büyüklüğünde sivrisineklerin olduğu bir kovboy romanına hazır değildi."

"Sen İspanyol sahilinin Zane Grey'i sayılırsın."

"Keşke. Senin için ne yapabilirim genç adam?"

"Aynı değerdeki bir girişim için yeteneğini ve hünerlerini kullanabilirsin."

"Dinliyorum."

"Sevdiği kadınla yasal engeller olmadan evlenebilmesi için bir dostumun geçmişe ait belgelerini hazırlamak konusunda yardımına gereksinimim var."

"İyi bir adam mı?"

"Tanıdığım en iyi adam."

"Eğer öyleyse anlaştık. Benim en sevdiğim sahneler düğünler ve vaftizlerdir."

"Resmi başvurulara, raporlara, dilekçelere, sertifikalara... sözün kısası tüm belgelere gereksinimimiz olacak."

"Sorun değil. Lojistiğin bir kısmını daha önce tanıştığın Luisito'ya devrederiz. Son derece güvenilir biridir ve on iki farklı yazı sanatı uzmanıdır."

Profesörün reddettiği bin pesetalık banknotu çıkarıp uzattım. Oswaldo tabak gibi açılmış gözleriyle parayı hızla cebine attı.

"Bir de İspanya'da yazı yazarak para kazanamazsınız derler," dedi.

"Giderleri karşılar mı?"

"Fazlasıyla. Her şeyi düzenleyince, tüm işlerin kaça patlayacağını sana söylerim ama kafadan yaptığım hesaba göre, üç ya da dört yüz peseta bizim işimizi görecektir."

"Bu konuyu sana bırakıyorum Oswaldo. Dostum Profesör Alburquerque..."

"İyi bir yazardır..." diye sözümü kesti Oswaldo.

"Daha da iyi bir beyefendidir. Dediğim gibi dostum profesör sana uğrayıp gerekli belgelerin listesini verecek. Herhangi bir şeye ihtiyacın olursa beni Sempere & Oğulları'nda bulabilirsin."

Dükkânın adını duyunca gözleri parladı.

"Ah şu kutsal tapınak. Gençliğimde her cumartesi oraya giderdim ve Sinyor Sempere ile yaptığım sohbetler benim gözlerimi açtı."

"Sanırım büyükbabamdan söz ediyorsun."

"Yıllardır uğramadım. Para durumum biraz sıkışık ve kütüphanelerden ödünç kitap almaya başladım."

"Dükkâna tekrar gelip bizleri onurlandır Don Oswaldo. Kendi evin gibi düşün ve her zaman fiyatlarda anlaşabiliriz."

"Geleceğim."

Uzattığı eli sıktım.

"Sempere'lerle iş yapmak büyük bir zevk."

"Umarım iyi bir başlangıç olur."

"Altınları görünce gözleri parlayan topal adama ne oldu?"

"Parlayan her şeyin altın olmadığını anladı," dedim.

"Şimdiki zaman işte böyle..."

7

Barselona, 1958

Ocak ayı parlak ama buz gibi soğuk gökyüzünden kentin çatılarına inen tozumsu karlar içinde geçti. Güneş her gün parladı, kristali andıran Barselona binalarının cephelerinde keskin ışıklar ve gölgeler yarattı. Çift katlı otobüslerin üstleri bomboştu ve geçen tramvaylar rayların üzerinde bir buhar halkası bırakıyordu.

Eski kentin her köşesinde Noel ışıkları mavi bir ateş gibi parlıyor, dükkânların kapılarındaki hoparlörlerden iyi niyet ve barış arzuları yüklü ilahiler yayılıyordu. Noel yortusu mesajı öylesine yayılmıştı ki, belediyenin Plaza San Jamie'ye kurduğu İsa'nın doğuşu sahnesini koruyan polis memuru, biri bebek İsa'nın başına bir Katalan beresi yerleştirince, görmezlikten geldiği gibi adama bir tokat atıp karakola götürmesini isteyen bir grup yaşlı dindar kadının ısrarını da dinlemedi. Sonunda başpiskoposun bürosundan bir görevli olayı rapor edince düzeni sağlamak için üç rahibe meydana geldi.

* * *

Noel arifesi satışları oldukça yüksekti ve Sempere & Oğulları'nın hesap defterindeki siyah rakamlar, en azından faturaları ödeyebileceğimizi gösteriyordu. Biraz daha şansımız varsa günde bir öğün sıcak yemek bile yiyebilirdik. Babamın neşesi yerine gelmişti ve dükkânı dekore etmek için bu yıl pek uzun beklemeyeceğimizi açıkladı.

"Şu beşiği uzun bir süre yerinde tutmak zorunda kalacağız," diye homurdandı Fermín hiç de hevesli olmadan.

6 Ocak'taki Üç Kral Şöleni'nden sonra babam vitrindeki süsleri dikkatle sarıp bir sonraki Noel'e kadar bodruma yerleştirmemizi istedi.

"Dikkatli olun," diye uyardı babam. "Kutuların kaza sonucu düştüğünü filan duymak istemiyorum Fermín."

"Çok dikkat edeceğim Sinyor Sempere. Beşiğin sağlam kalacağına tüm yaşamım üzerine yemin ederim ve kundaklanmış Mesih'in çevresindeki hayvanlar da bu garantiye dahildir."

Noel süslerini içeren kutuları yerleştirince bir an durup bodruma ve unutulmuş köşelerine baktım. Son kez buraya indiğimizde aramızda geçen konuşmayı bir daha dile getirmemiştik ama konu hâlâ aklımdaydı. Adeta düşüncelerimi okuyan Fermín başını salladı.

"Hâlâ şu aptalın mektubunu düşündüğünü sakın söyleme bana."

"Ara sıra."

"Umarım Doña Beatriz'e hiçbir şey söylemedin."

"Hayır. Mektubu mantosunun cebine koydum ve tek laf etmedim."

"Ya o ne yaptı? Don Juan Tenorio'dan bir mektup aldığından söz etti mi?"

Başımı salladım. Fermín iyiye işaret olmadığını belirtmek istercesine burnunu kırıştırdı.

"Ne yapacağına karar verdin mi?"

"Hangi konuda?"

"Masum gibi davranma Daniel. Karını Ritz Otel'de eski sevgilisiyle buluşmaya giderken takip edip bir olay yaratacak mısın, yaratmayacak mısın?"

"Yani onun gideceğini varsayıyorsun," diye itiraz ettim.

"Sen varsaymıyor musun?"

Kendime kızarak yere baktım.

"Hangi koca karısına güvenmez ki?"

"Sana ad ve soyadı listesi vereyim mi yoksa istatistikler yeterli olur mu?"

"Ben, Bea'ye güveniyorum. Beni aldatmaz. Böyle bir kadın değil. Eğer bana söyleyecek bir şeyi varsa, yalana başvurmadan yüzüme söyler."

"Demek kaygılanacak bir konu yok, öyle mi?"

Fermín'in ses tonu, şüphelerimin ve güvensizliğimin onu hayal kırıklığına uğrattığını gösteriyordu. Gerçi asla itiraf etmeyecekti, ama zamanımı değersiz düşünceler ve layık olmadığım bir kadının dürüstlüğünden şüphe duymakla geçirdiğim için üzüldüğünden emindim.

"Benim aptal olduğumu mu düşünüyorsun?"

Fermín başını salladı.

"Hayır. Senin en azından aşk konusunda çok şanslı bir erkek olduğunu düşünüyorum. Ve şanslı insanların çoğu gibi bunun farkında değilsin."

Merdivenin üstündeki kapının tıklatılması sohbetimizi kesti.

"Eğer aşağıda petrol bulmadıysanız, lütfen yukarı gelir misiniz, burada yapacak çok iş var," diye seslendi babam.

Fermín içini çekti.

"Para kazanmaya başlayınca despotlaştı."

Günler yavaş yavaş geçti. Fermín sonunda düğün ve ziyafet hazırlıklarını yetkili baba rolünü üstlenmiş olan babama ve Don Gustavo'ya devretmeyi kabul etti. Sağdıç olarak ben baş-

kanlık komitesine öneriler getiriyordum, ama benimki aslında bir onursal unvandı, çünkü Bea genel yönetici ve sanat yönetmeni gibi davranıyor ve katkıda bulunanları demir bir yumrukla çalıştırıyordu.

"Fermín, damatlığını prova etmen için seni Casa Pantaleoni'ye götürmek için Bea'den emir aldım."

"Ben herhalde çizgili hapishane takımı giyeceğim..."

Zamanı gelince yasal bir isminin olacağına ve hepimiz karakola götürülmeden, arkadaşı mahalle rahibinin önünde, "Sen Fermín, Bernarda'yı yasal eşin olarak kabul ediyor musun?" sözlerini söyleyeceğine söz vermiştim. Ama tarih yaklaştıkça kaygıları Fermín'i yiyip bitiriyordu. Bernarda şüphe içinde geçen dönemi dua etmek ve yumurta sarısından tartlar yiyerek atlatmaya çalışıyordu ve hamileliği güvenilir bir doktor tarafından onaylandıktan sonra neredeyse tüm gününü mide bulantısı ve baş dönmeleri arasında geçirmeye başlamıştı. Her şey Fermín'in ilk çocuğunun yaramaz olacağına işaret ediyordu.

Apaçık ve aldatıcı bir dinginlikle geçen günlerdi, ama yüzeyin altında beni yeni ve karşı konulmaz bir nefret duygusunun derinliklerine ağır ağır çeken karanlık, bulanık bir akıntıya kapılmıştım.

Boş zamanlarımda hiç kimseye söylemeden Calle Canuda'daki Ateneo Kütüphanesi'ne gidiyor ve arşivlenmiş gazetelerden Mauricio Valls'in yaşamının her adımını izlemeye çalışıyordum. Yıllar boyunca pek tanımadığım ve ilgimi çekmeyen biri olarak gördüğüm kişinin hayatıyla ilgili bütün ayrıntıları öğreniyordum. Araştırmalarım Valls'in meslek yaşamının son on beş yılını parça parça birleştirmemi sağlamıştı. İktidarla işbirliği yaptığı ilk günlerden bu yana köprülerin altından çok sular akmıştı. Eğer gazetelerin yazdıklarına inanabilirseniz, (Fermín şişelenmiş portakal suyunun Valencia'nın taze portakallarının sıkılmasıyla elde edildiğine inanmakla kıyaslardı.),

zaman ve iyi bağlantılar, Don Mauricio Valls'in arzularının gerçekleşmesini, İspanya'nın edebiyat ve sanat dünyasının parlayan bir yıldızı olmasını sağlamıştı.

Yükselişi görkemliydi. 1944'ten başlayarak ülkenin kültürel ve akademik kuruluşlarında önemi gitgide artan resmi görevlerde bulunmuştu. Makaleleri, konuşmaları ve yayınları çoğalmıştı. Özsaygınlığı olan her ödül töreni, konferans ya da kültür etkinliği Don Mauricio Valls'in katılımını gerektirmişti. 1947 yılında birkaç ortakla birlikte kurduğu, Madrid ve Barselona'da büroları bulunan Ediciones Ariadna Yayınevi, çoğunlukla kendisini tanıtmaya yönelmiş ve basın da İspanyol edebiyatında "en saygın editöryel marka" olduğunu ilan etmekten hiç kaçınmamıştı.

1948 yılına gelindiğinden, aynı gazeteler Mauricio Valls'ten "Yeni İspanya'nın en parlak ve en saygın aydını" olarak söz etmeye başlamışlardı. Ülkenin kendini aydın sayanları ve bu kulübe katılmak için can atanların tümü Don Mauricio ile tutkulu bir aşk yaşar gibiydiler. Gazetelerin kültür sayfalarını hazırlayan muhabirler Valls'i övmek, çıkarlarını korumak ve eğer şansları varsa çekmecede sakladıkları karalamalarının Ediciones Ariadna tarafından basılmasını sağlayarak, resmi sahnenin bir parçası olmak ve masasından yere dökülen birkaç tatlı kırıntısının tadına bakmak için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Oyunun kurallarını öğrenmiş olan Valls, yönetim kurulunu herkesten daha iyi denetliyordu. Ellilerin başında ünü ve etkisi artık resmi camiaları aşmış ve sözde sosyete üyeleri adı verilen gruba sızmaya başlamıştı. Kendilerini seçilmişler olarak gören üç ya da dört bin İspanyol, Mauricio'nun sloganlarını adeta açıklanan gerçekler yasasına çevirmiş ve cahil kitlelere tepeden bakarak, çalışkan öğrencilerin ezberlediklerini papağan gibi yinelemelerini andıran bir biçime getirmekle gurur duymaya başlamışlardı.

Yukarıya tırmanırken Valls çevresine aynı kafa yapısına sahip, avucundan beslenen insanlar toplamış ve zamanla bunlar kuruluşların başlarına ve güç noktalarına getirilmişlerdi. Valls'in sözlerini ya da değerini sorgulamaya cüret eden biri olursa derhal basın tarafından çarmıha geriliyordu. Kötü niyetli tanımlarla alay edilen zavallı, sonunda bir paryaya, tüm kapıların suratına kapandığı bir dilenciye, tek seçeneğinin unutulmak ya da sürgüne gitmek olan birine dönüşüyordu.

Saatlerce sözcüklerin tümünü ve satır aralarını okudum, öykünün farklı versiyonlarıyla kıyasladım, tarihleri, başarıları ve dolaplardaki potansiyel iskeletleri listeledim. Başka koşullar altında çalışmamın amacı yalnızca antropolojik olabilirdi ve Don Mauricio ile onun ustaca hamlelerine şapkamı çıkarabilirdim. Vatandaşlarının yüreğini ve ruhunu okumasını öğrendiğini, onların arzularını, umutlarını ve düşlerini harekete geçiren ipleri çekmesini bildiğini kimse yadsıyamazdı. Oyunu baştan sona biliyordu ve hiç kimse ondan daha iyi oynayamazdı.

Valls'in resmi yaşamöyküsünü günlerce inceledikten sonra elimde kalan tek inanış, yeni bir İspanya'nın yapıtaşlarının yerine yerleştirildiği, Don Mauricio'nun güç sunaklarına meteor hızıyla ulaşmasının bir yükselme akımına işaret ettiği ve herhalde diktatörlük döneminden daha uzun süreceği, önümüzdeki on yıllarda ülkenin tümüne derin ve yerinden oynatılmaz kökler salacağı fikriydi.

1952 yılında üç yıllığına kültür bakanı olarak atanınca meslek yaşamının zirvesine ulaşmıştı ve bu konumda otoritesini sağlamlaştırmış, henüz denetimi altına alamadığı birkaç kilit noktaya kendi yalakalarını yerleştirmişti. Kamusal projeksiyonları altınımsı bir tekdüzelik kazanmıştı. Tüm sözleri bilgeliğin kaynağı olarak alıntılanıyordu. Jürilerde, kürsülerde ve her tür resmi toplantılarda sürekli yer alıyordu ve bu arada

diplomalar, onur rozetleri ve madalyalardan oluşan cephaneliği gitgide genişliyordu.

Ve birdenbire garip bir şey oldu.

Başlangıçta farkına varamadım. Övgü nakaratları ve flaş haberler bitmek bilmeden sürerken, 1956 sonrasında o tarihe kadar yayımlanmış her şeyle keskin bir çelişki yaratan, raporların arasına gömülmüş bir ayrıntıyı fark ettim. Makalelerin tonu ve içeriği değişmemişti, ama hepsini tek tek okuyup birbiriyle kıyaslayınca, bir nokta dikkatimi çekti.

Don Mauricio Valls bir daha asla halkın karşısına çıkmamıştı.

Adı, saygınlığı, ünü ve gücü hâlâ gitgide büyüyordu, ama eksik bir nokta vardı: onun varlığı. 1956 sonrasında hiçbir fotoğrafı yoktu, resmi etkinliklere bile katıldığından söz edilmiyordu.

Mauricio Valls'in katıldığı son etkinlik 2 Kasım 1956 tarihinde yayın dünyasındaki o yılın en saygın başarılarını sergilediği için ödül aldığı törendi. Madrid'deki Círculo de Bellas Artes Salonu'nda yer alan ciddi törene en yüksek makamdakiler ve sosyetenin kreması katılmıştı. Gazete haberi her zamanki tahmin edilebilir tondaydı ya da başka bir deyişle övgü sözcükleriyle kısa bir haberdi. En ilginç yanı haberin bir de fotoğraf içermesiydi; Valls'in son fotoğrafı altmışıncı yaş gününden kısa bir süre önce çekilmişti. Seyirciler ayakta alkışlarken iyi bir terzinin elinden çıkmış olduğu belli olan takım elbisesiyle ödülü almış, alçakgönüllülükle gülümsüyordu. Bu tip etkinliklerde her zaman Valls'in çevresinde bulunanlar yine vardı, ama tam arkasında biraz kamera açısının dışında duran kara gözlüklü, siyah giysili iki adam, törenin parçası gibi görünmüyordu. Oynanan komediyle bağlantıları yokmuş gibi ciddi, ihtiyatlı bir görünümleri vardı.

Círculo de Bellas Artes Salonu'ndaki o geceden sonra hiç kimse Don Mauricio'yu halkın arasında görmedi ya da fotoğrafını çekemedi. Ne kadar arasam da bir tek fotoğrafını bulamadım. Hiçbir hedefe ulaşmayan yollardan sıkılıp tekrar başa döndüm, öykünün parçalarını birleştirdim ve onu adeta kendim kadar iyi tanıdım. Nerede olduğunu gösteren bir ipucu, bir işaret bulmak umuduyla izini sürdüm. Fotoğraflarda gülümseyen, gözüne girme açlığıyla çevresini saran yalakaların arasında kibirli görünümüyle bitmeyen sayfaları dolduran adam neredeydi?

Eski Ateneo Kütüphanesi'nde yalnız başına geçirdiğim öğleden sonralarında nefretim biraz daha büyüdü. Kısa bir süre önce aynı yerde ilk olanaksız aşkım kör Clara'nın düzgün cildi ya da Julián Carax'ın gizemleri ve *Rüzgârın Gölgesi* adlı romanı gibi çok daha soylu davalarla ilgilenmiştim. Valls'in izini sürmek zorlaştıkça, ortadan kaybolmaya, adını tarihten silmeye hakkı olduğunu itiraf etmeyi daha fazla reddediyordum. Benim geçmişimden adını silmek. Ona ne olduğunu öğrenmek zorundaydım. Gözlerinin içine bakmak, yalnızca tüm evrende tek bir kişinin bile onun kim olduğunu, ne yaptığını bildiğini ona anımsatmak zorundaydım.

8

Bir gün hayaletleri kovalamaktan yorulup kütüphanedeki işimi iptal ettim ve neredeyse unuttuğum temiz, güneşli Barselona'da Bea ve Julián ile gezintiye çıktım. Evden Ciudadela Park'a kadar yürüdük. Bir banka oturup Julián'ın çimlerin üzerinde annesiyle oynamasını izledim. Onlara bakarken Fermín'in söylediklerini kendime hatırlattım. Ben, Daniel Sempere şanslı biriydim. Gereksiz bir kırgınlığın içinde büyümesine izin verip, kendini düşündüğü anda midesinin bulanmasına neden olan, şanslı bir adamdım.

Julián'ın kir içinde kalana kadar büyük bir tutkuyla emeklemesini izledim. Bea gözlerini ondan ayırmıyordu. Oğlum ara sıra durup bana doğru dönüyordu. Ani bir esinti Bea'nin eteğini havalandırdı ve Julián kahkahalarla gülmeye başladı. Ben alkışlayınca, Bea hoşlanmadığını belirterek bana baktı. Oğlumun gözlerinin içine baktım ve kısa bir süre sonra sanki ben dünyanın en bilge adamıymışım, tüm yanıtları bilirmiş gibi bana bakacağını düşündüm. Mauricio Valls'in adını bir daha söylememeye ve gölgesini kovalamamaya karar verdim.

Bea gelip yanıma oturunca Julián'da annesinin ardından banka kadar emekledi. Ayaklarımın dibine gelince, kucağıma

aldım ve hemen ellerini ceketimin yakasında temizlemeye başladı.

"Kuru temizlemeciden daha yeni almıştım," dedi Bea.

Boynumu büküp omzumu silktim. Bea uzanıp elimi tuttu.

"Güzel bacaklar," dedim.

"Bana hiç de eğlenceli gibi gelmedi. Oğlun da bunları senden öğrenecek. Tanrı'ya şükür çevrede başkaları yok."

"İşte şurada gazetesinin ardına gizlenmiş oturan bir büyükbaba vardı. Sanırım taşikardi nedeniyle olduğu yere yığıldı."

Julián "taşikardi" sözcüğünün şimdiye dek duyduğu en komik şey olduğuna karar verdi ve eve doğru yürürken "ta-şi-kar-di" diye şarkı söylemeye başladı. Bea birkaç adım önümüzden öfkeyle köpürerek yürüyordu.

O gece, yani 20 Ocak gecesi Bea, Julián'ı yatırdı ve David Martín'in eski romanlarından birini üçüncü kez okuduğum kanepede yanıma oturup uyuyakaldı. Fermín'in hapishaneden kaçtıktan sonra sürgündeyken bulduğu ve bunca yıl sakladığı bir kitaptı. Her sözcüğün kullanılışını, her cümlenin yapısını inceleyip tadını çıkarmaktan hoşlanıyordum. Yazılarının müziğinin şifresini çözebilirsem, hiç tanımadığım ve babam olmadığı konusunda herkesin güvence verdiği adam hakkında bir şeyler keşfedebilirim diye düşünüyordum. Ama o gece bunu yapamadım. Tek bir paragrafın sonuna gelmeden düşüncelerim sayfadan başka yerlere kayıyor ve gözlerimin önünde Pablo Cascos Buendía'nın, ertesi gün öğleden sonra karımla Ritz Otel'de saat ikide buluşmayı öneren mektubu beliriyordu.

Sonunda kitabı kapatıp yanımda uyuyan Bea'ye bakarken, David Martín'in meşum lanetliler kentinden bin kat daha fazla sır sakladığını düşündüm. Bea gözlerini açıp kendisini incelediğimi gördüğünde saat gece yarısını geçmişti. Bana gülümserken yüzünde bir kaygı ifadesi vardı.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Ne kadar şanslı olduğumu düşünüyordum," dedim.

İnanmaz gözlerle baktı bana.

"Pek de inanarak söylemiyorsun."

Ayağa kalkıp elimi uzattım.

"Yatağa gidelim," diye davet ettim.

Elimi tutup yatak odasına doğru koridorda arkamdan geldi. Yatağa uzanıp sessizce ona baktım.

"Çok garip davranıyorsun Daniel. Neyin var? Ters bir şey mi söyledim?"

Başımı salladım ve ona beyaz yalan kadar masum bir gülümsemeyle baktım. Bea soyunmaya başladı. Giysilerini çıkarırken resmi evlilik rehberlerinin önerdiğinin aksine ne sırtını döner, ne banyoya ya da kapının arkasına saklanırdı. Bedeninin çizgilerini okuyarak onu seyrettim. Bea'nin gözleri bana dikilmişti. Nefret ettiğim geceliğini giydi, yatağa uzandı ve sırtını bana döndü.

"İyi geceler," derken sesi gergin ve onu çok yakından tanıyan birine göre kızgındı.

"İyi geceler," diye fısıldadım.

Soluklarını dinlerken uykuya dalmasının yarım saat kadar sürdüğünü biliyordum, ama sonunda benim garip davranışlarımın üzerinde duramayacak kadar yorgun düştü. Yanında yatarken onu uyandırıp bağışlamasını mı istesem yoksa usulca öpsem mi diye içimden geçirdim. Hiçbirini yapmadım. Kıpırdamadan yatıp sırtının kıvrımına bakarken içimdeki karanlık güç birkaç saat sonra Bea'nin eski nişanlısıyla buluşmaya gideceğini ve adamın aşırı romantik mektubunun ima ettiği gibi dudaklarıyla cildinin başka birine ait olacağını fısıldıyordu.

Uyandığımda Bea gitmişti. Gün doğana kadar uyumayı başaramamıştım. Kilise çanları saat dokuzda çalmaya başladığında irkilerek uyandım ve elime ilk geçen giysileri üzerime geçirdim. Dışarıda havada dolanıp yoldan geçenlerin üstüne

görülmez iplerle bağlı cam örümcekler gibi inen kar taneciklerinin dolaştığı soğuk bir pazartesi beni bekliyordu. Dükkâna girdiğimde babam her sabah çıktığı taburede takvimin sayfasını 21 Ocak tarihine getiriyordu.

"On iki yaşını geçince fazla uyumak kabul edilir bir durum değildir," dedi babam. "Bugün dükkânı açma sırası sendeydi."

"Üzgünüm. Kötü bir gece geçirdim. Bir daha olmaz."

Birkaç saat boyunca kendimi oyalamaya, üzerinde düşünmeden yaptığım işleri yapmaya çalıştım, ama lanet olası mektup aklımdan çıkmıyordu, kendi kendime tekrarlıyordum. Bir ara Fermín çaktırmadan yanıma gelip bana bir Sugus şekerlemesi sundu.

"O gün, bugün değil mi?"

"Kapa çeneni Fermín," derken sesim öylesine sertti ki, babam kaşlarını kaldırdı.

Arka odaya kaçtım ve onların mırıldanarak konuştuklarını duydum. Babamın masasında oturup gözlerimi saate diktim. Saat biri yirmi geçiyordu. Dakikaların hızla geçmesini istiyordum ama akreple yelkovan kıpırdamıyor gibiydi. Tekrar dükkâna dönünce babamla Fermín kaygıyla bana baktılar.

"Daniel belki de günün geri kalanında izin yapsan daha iyi olacak," dedi babam. "Fermín'le ben idare ederiz."

"Teşekkürler. Sanırım bunu yapacağım. Pek iyi uyumadım ve kendimi iyi hissetmiyorum."

Arka odadan dışarı çıkarken Fermín'e bakmaya cesaret edemedim. Kurşun gibi ağır ayaklarla beş kat merdiveni tırmandım. Giriş kapısını açtığımda banyodan su sesi geliyordu. Adeta sürünerek yatak odasına gittim ve kapının eşiğinde durdum. Bea yatağın kenarında oturuyordu. Geldiğimi görmemiş ya da duymamıştı. Gözlerini aynadan ayırmadan giyinmesini izledim. Orada durduğumu ancak birkaç dakika sonra fark etti.

"Burada olduğunu bilmiyordum," dedi şaşkınlıkla kızgınlık arası bir sesle.

"Dışarı mı çıkıyorsun?"

Kırmızı rujunu sürerken başını salladı.

"Nereye gidiyorsun?"

"Yapacak işlerim var."

"Çok güzel görünüyorsun."

"Derbeder bir halde dışarı çıkmayı sevmiyorum," diye yanıtladı.

Makyaj yapmasını seyrettim. "Şanslı *bir adam*," dedi şu alaycı ses.

"Ne işin var?" diye sordum.

Bea dönüp bana baktı.

"Ne?"

"Ne işin olduğunu sormuştum."

"Ufak tefek birkaç işim var."

"Ya Julián?"

"Annem onu almaya geldi. Yürüyüşe çıkardı."

"Anlıyorum."

Bea, bana yaklaştı, kızgınlığını bir yana bırakıp kaygıyla yüzüme baktı.

"Daniel, senin neyin var?"

"Dün gece gözümü kırpmadım."

"Niçin biraz kestirmiyorsun? İyi gelir."

"İyi fikir," diye onayladım.

Bea hafif bir gülümsemeyle beni yatağa götürdü. Uzanmama yardım edip yatak örtüsünü üstüme örttü ve alnıma bir öpücük kondurdu.

"Geç döneceğim."

Arkasından baktım.

"Bea..."

Koridorun yarısında durup arkaya baktı.

"Beni seviyor musun?"

"Elbette seni seviyorum. Saçmalama."

Kapı kapandı ve Bea'nin sivri topuklu ayakkabılarıyla merdivenden inişini dinledim. Telefonu açıp santralin sesini bekledim.

"Ritz Otel lütfen."

Bağlantının kurulması birkaç saniye sürdü.

"Ritz Otel, iyi günler, nasıl yardımcı olabilirim?"

"Bir tanıdığımın otelinizde olup olmadığını öğrenebilir miyim?"

"Konuğumuzun adı nedir?"

"Cascos. Pablo Cascos Buendía. Sanırım dün gelmiş olmalı..."

"Bir dakika lütfen..."

Uzun bir dakika boyunca kısık sesler, telefon hattında yankılandı.

"Efendim..."

"Evet?"

"Bu isme yapılmış bir rezervasyon bulamıyorum efendim..."

İnanılmaz derecede rahatladım.

"Rezervasyon şirket adına yapılmış olabilir mi?"

"Bakarım."

Bu kez bekleme süresi daha kısaydı."

"Evet haklısınız. Sinyor Cascos Buendía. İşte burada, Continental suiti. Rezervasyon Ariadna Yayınevi adına yapılmış."

"Ne dediniz?"

"Sinyor Cascos Buendía'nın rezervasyonunun Ediciones Ariadna Yayınevi adına yapıldığını söyledim efendim. Telefonu odasına bağlamamı ister misiniz?"

Ahize elimden kayıp düştü. Ariadna, Mauricio Valls'in on yıl önce kurduğu yayıneviydi.

Cascos, Valls için çalışıyordu.

Almacı sertçe yerine bırakıp yüreğim şüpheyle zehirlenmiş olarak karımın ardından sokağa çıktım.

9

Plaza de Cataluña'a giden Puerta del Ángel'dan geçen kalabalığın arasında Bea'den bir iz yoktu. Karımın Ritz Otel'e gitmek için bu yolu seçeceğini varsaymıştım, ama konu Bea olunca, asla tahmin edemezdiniz. Ulaşacağı noktaya farklı yollardan gitmeyi severdi. Bir süre sonra vazgeçtim ve bugün için seçtiği zarif giysilerine daha uygun olacağından bir taksiye bindiğine karar verdim.

Otele varmam on beş dakika sürdü. Gerçi hava on dereceden fazla değildi, ama ter içinde kalmıştım ve soluğum kesilmişti. Kapıcı biraz şüpheyle beni inceledi fakat kapıyı açıp kısaca selam vererek girmeme izin verdi. Lobinin yerleşimi beni şaşırttı. Bir casus romanından ya da kötü romantik bir öyküden alınmış bir sahne gibiydi. Lüks oteller hakkındaki kısıtlı bilgim neyin ne olabileceği konusuna beni hazırlamamıştı. Dikkatli bir resepsiyon görevlisinin beni merak ve telaşla izlediği bir banko gözüme çarptı. Görevliye pek de etkilemeyen bir gülümsemeyle yaklaştım.

"Lokanta ne tarafta acaba?"

Resepsiyon görevlisi şüpheyle beni inceledi.

"Rezervasyonunuz var mı, efendim?"

"Bir otel müşterisiyle buluşacağım."

Görevli soğuk bir gülümsemeyle başını salladı.

"Lokantayı koridorun sonunda bulacaksınız efendim."

"Teşekkür ederim."

Yüreğim ağzımda lokantaya doğru yürüdüm. Bea ve o adamla yüz yüze gelince ne söyleyeceğim ya da nasıl davranacağım hakkında hiçbir fikrim yoktu. Şef garson beni durdurdu. Dudaklarına yapıştırılmış bir gülümsenin ardındaki yüz ifadesi kılığımı pek de onaylamadığını belli ediyordu.

"Rezervasyonunuz var mı, efendim?"

Adamı kenara doğru itip içeri girdim. Masaların çoğu boştu. On dokuncu yüzyılın görgü kurallarını uygulayan, mumyalanmış gibi görünen yaşlı bir çift tiksintiyle bana bakmak için çorbalarını içmeye ara verdi. Birkaç masada sıkıcı işadamları ve yanlarında büyük bir olasılıkla ücretleri şirket hesabına geçecek, pek de onlarla uyumlu gibi görünmeyen bir iki güzel, genç kadın oturuyordu. Cascos ya da Bea görünmüyordu.

Şef garson iki yardımcısıyla birlikte yanıma yaklaştı dönüp kibarca gülümsedim.

"Sinyor Casos Buendía'nın saat iki için rezervasyonu yok muydu?"

"Sinyor Cascos yemeğini odasına istedi," dedi şef garson.

Saatime baktım. İkiyi yirmi geçiyordu. Asansörlerin bulunduğu koridora çıktım. Kapıcılardan birinin gözü üstümdeydi ama adamın yaklaşmasına fırsat vermeden, bir asansöre bindim. Continental suitin hangi katta olduğunu bilmediğimi unutarak üst katlardan birinin düğmesine bastım.

"*Yukarıdan başla*," dedim kendi kendime.

Yedinci katta asansörden inip hepsi de bomboş büyük koridorlarda dolaştım. Bir süre sonra merdivenlere açılan kapıya rastladım ve bir kat aşağıya indim. Kapıdan kapıya yürürken Continental suiti boş yere aradım. Saatim iki buçuğu gösteriyordu. Beşinci katta toz fırçaları, sabunlar, havlularla dolu

arabasını çekerek yürüyen bir temizlikçi kadına rastladım ve suitin yerini sordum. Kaygıyla bana baktı ama herhalde onu yukarıyı işaret edecek kadar ürkütmüştüm.

"Sekizinci katta."

Otel çalışanlarının beni arayabileceğini düşünerek asansöre binmekten vazgeçtim. Üç kat merdiveni tırmanıp uzun bir koridoru geçip ter içinde Continental suitin kapısına ulaştım. Soluklarımı düzenlemek için beklerken kalın ahşap kapının gerisinde neler olup bittiğini ve buradan çekip gidecek sağduyuya hâlâ sahip olup olmadığımı merak ettim. Koridorun öteki ucundan birinin beni seyrettiğini fark ettim ve kapıcılardan biri olacağını düşündüm, ama daha dikkatli baktığımda adam yok olmuştu. Herhalde otelde kalan başka bir müşteriydi diye düşündüm. Sonunda kapının zilini çaldım.

10

Ayak sesleri kulağıma çalındı. Bluzunu ilikleyen Bea'nin görüntüsü bir an gözlerimin önünden geçti. Kapının kolu çevrildi. Yumruklarımı sıktım. Siyah saçları arkaya taranmış, beyaz bir bornoz ve beş yıldızlı otelin terliklerini giyen bir erkek açtı kapıyı. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen insan tüm kalbiyle nefret ettiği kişilerin yüzlerini unutmuyor.

"Sempere?" dedi inanmazlıkla.

Üstdudağıyla burnunun arasına inen yumruğumun altında, etinin ezildiğini ve kıkırdaklarının parçalandığını hissettim. Cascos ellerini yüzüne kapatıp sendeleyerek gerilerken parmaklarının arasından kan fışkırıyordu. Sertçe duvara doğru ittim ve içeri girdim. Arkamda Cascos'un yere düştüğünü duydum. Yatak düzeltilmişti ve Gran Via'nın seçkin manzarasına bakan pencerenin önündeki masada dumanları tüten bir tabak yemek duruyordu. Masa tek kişilikti. Arkaya dönüp bir iskemleye tutunarak ayağa kalkmaya çalışan Cascos'un karşısına geçtim.

"Nerede o?"

Cascos'un yüzü acıdan şekil değiştirmiş, kan damlaları göğsüne iniyordu. Dudağını patlattığımı ve burnunu kırdığımı

görebiliyordum. Eklemlerimin üstünde keskin bir yanma duydum ve elime bakınca yüzüne yumruğumu gömerken, elimin berelendiğini fark ettim. Hiçbir pişmanlık duymuyordum.

"Gelmedi. Mutlu musun?" diye patladı Cascos.

"Ne zamandan beri karıma mektup yazıyorsun?"

Güldüğünü düşünerek, tek kelime etmesine izin vermeden, üzerine atıldım ve birikmiş tüm öfkemle bir yumruk daha salladım. Aldığı darbe dişlerini yerinden oynattı ve elim uyuştu. Cascos acıyla inleyerek tutunduğu iskemleye yığıldı. Üzerine doğru eğildiğimi görünce kollarıyla yüzünü korumaya çalıştı. Ellerimi boynuna gömdüm ve gırtlağını parçalamak istercesine parmaklarımı etine bastırdım.

"Valls ile ne işin var?"

Cascos kendisini orada öldüreceğime inanarak dehşet içinde bana bakıyordu. Anlaşılmayan bir şeyler mırıldandı. Ağzından akan tükürük ve kan elime bulaşmıştı.

"Mauricio Valls ile ne iş yapıyorsun?"

Yüzüm yüzüne o kadar yakındı ki, gözbebeklerinde yansımamı görebiliyordum. Gözlerindeki kılcal damarlar patlamaya başlamıştı ve gözbebeğine doğru siyah çizgilerden oluşan bir ağ ilerliyordu. Boğacağımı düşünerek, birden ellerimi çektim. Cascos soluk alırken hırıltılı bir ses çıkardı ve boynunu yokladı. Tam karşısındaki yatağın kenarına oturdum. Ellerim titiyordu ve kan içinde kalmıştı. Banyoya gidip ellerimi yıkadım. Soğuk suyu yüzüme ve saçlarıma çarptım ve aynada gördüğüm yansımada kendimi tanıyamadım. Neredeyse bir insanı öldürecektim.

11

Odaya döndüğümde Cascos iskemleye çökmüş zorlukla soluk alıyordu. Bir bardak su doldurup ona uzattım. Yaklaştığımı görünce tekrar ona sarılacağımı düşünerek kenara kaykıldı.

"Al iç," dedim.

Gözlerini açtı ve bardağı görünce, bir iki dakika kararsızca bekledi.

"Hadi," diye yineledim. "Yalnızca su."

Titreyen eliyle bardağı tutup dudaklarına götürdü. Birkaç dişini kırdığımı fark ettim. Cascos inledi ve soğuk su diş minelerinin altındaki dişözüne çarpınca acıdan gözleri yaşardı. Bir dakikadan fazla bir zaman sessizlik içinde bekledik.

"Doktor çağırayım mı?" diye sordum sonunda.

Yukarı bakıp başını salladı.

"Polis çağırmadan önce git buradan."

"Muricio Valls ile ne iş yaptığını söylediğin zaman gideceğim."

Soğuk bir ifadeyle ona baktım.

"Çalıştığım yayınevinin ortaklarından biri o."

"O mektubu yazmanı Valls mi söyledi?"

Cascos durakladı. Ayağa kalkıp bir adım attım. Saçlarından kavrayıp sertçe çektim.

"Bir daha vurma," diye yalvardı.

"Bu mektubu yazmanı Valls mi söyledi?"

Cascos bakışlarını benden kaçırıyordu.

"O söylemedi," demeyi başardı sonunda.

"Kim söyledi?"

"Sekreterlerinden biri, Armero."

"Kim?"

"Paco Armero. Şirkette çalışıyor. Beatriz ile yeniden temas kurmamı istedi. Eğer temas kurarsam ödüllendirileceğimi söyledi."

"Niçin yeniden temas kuracaktın?"

"Bilmiyorum."

Bir yumruk daha atacakmış gibi yaptım.

"Bilmiyorum," diye inledi Cascos. "Gerçeği söylüyorum."

"Bu nedenle mi onunla burada buluşmayı önerdin?"

"Hâlâ Beatriz'i seviyorum."

"Sevgini göstermenin güzel bir yolu. Valls nerede?"

"Bilmiyorum."

"Patronunun nerede olduğunu nasıl bilmezsin?"

"Çünkü onu tanımıyorum. Tamam mı? Onu hiç görmedim. Onunla hiç konuşmadım."

"Açıkla."

"Bir buçuk yıl önce Ariadna Yayınevi'nin Madrid bürosunda çalışmaya başladım. Bu süre içinde onu hiç görmedim. Kimse görmedi."

Ağır ağır kalkıp telefona yaklaştı. Onu durdurmadım. Gözleri nefretle parlayarak almacı kaldırdı.

"Polis çağıracağım..."

"Gerek yok," dedi koridordan gelen bir ses.

Arkamı dönünce babamın takım elbiselerinden birini giymiş, elinde bir çeşit polis kimliğini andıran bir kart tutan Fermín'i gördüm.

"Müfettiş Fermín Romero de Torres. Bir şikâyet aldık. Burada olup biteni hanginiz anlatacaksınız?"

Cascos mu, yoksa ben mi daha şaşkındık bilmiyorum. Fermín durumdan yararlanıp almacı usulca Cascos'un elinden aldı.

"İzin verin," dedi bir yana itekleyerek. "Merkezi arayacağım."

Bir numara çevirir gibi yaptı ve bize gülümsedi.

"Bana merkezi bağlayın lütfen. Evet, teşekkür ederim."

Birkaç saniye bekledi.

"Evet. Evet benim, Mari Pili. Romero de Torres. Beni Palacios'a bağla. Evet bekliyorum."

Fermín karşıdan bir yanıt bekliyormuş gibi davranırken, bir eliyle almacı kapatıp Cascos'a işaret etti.

"Kafanızı banyo kapısına mı çarptınız yoksa anlatmak istediğiniz bir şey var mı?"

"Bu vahşi bana saldırdı ve öldürmeye çalıştı. Hemen suç duyurusunda bulunmak istiyorum. Daha güneş batmadan onu demir parmaklıkların ardında görmek istiyorum."

Fermín, bana işgüzar bir bakış attı ve başını salladı.

"Haklısınız. Fareleriyle filan tam da istediğiniz gibi bir yerimiz var."

Telefondan bir ses gelmiş gibi davranıp Cascos'a susmasını işaret etti.

"Evet Palacios. Ritz'de. Evet. Olay 424. Bir kişi yaralı. Yaralar yüzünde. Duruma bağlı. Berbat halde olduğunu söyleyebilirim. Tamam. Şüpheliyi derhal tutuklayacağım."

Telefonu kapattı.

"Her şey yolunda."

Fermín yanıma gelip sertçe kolumdan tuttu ve sesimi çıkarmamamı işaret etti.

"Tek kelime etme. Söyleyeceğin her şey adalet yerini buluncaya kadar senin ve suç ortaklarının aleyhine kullanılabilir."

Acıdan kıvranan ve Fermín'in garip hukuksal yöntemlerine şaşıran Cascos inanmaz gözlerle bakıyordu.

"Onu kelepçelemeyecek misiniz?"

"Burası lüks bir kuruluş. Kelepçeleri polis aracında takarız. Prosedür böyledir efendim."

Kanaması hâlâ süren ve herhalde her şeyi çift gören Cascos bizi durdurmaya çalıştı.

"Polis olduğunuzdan emin misiniz?"

"Özel kuvvetler. Yaralarınızı sakinleştirici bir maskeyle tedavi etmeniz için oda servisine size bir çiğ biftek getirmelerini söyleyeceğim. Gözaltı torbaları ve yakından alınan darbeler konusunda harikadır, bir profesyonelin sözlerine kulak verin. Değerli meslektaşlarım biraz sonra gelip sizin ifadenizi alacaklar ve bu serserinin yüksek güvenlikli bir Fas hapishanesinde ağır hapis cezası çekmesi için gerekli resmi belgeleri hazırlayacaklar," dedi Fermín ve Cascos'un kolunu itip beni olabildiğince hızlı kapıya doğru itekledi.

12

Otelin kapısının önünden bir taksi çevirdik ve bir süre hiç konuşmadan Gran Vía'yı geçtik.

"Güzel Tanrım!" diye patladı sonunda Fermín. "Sen çıldırdın mı? Sana bakıyorum ve kim olduğunu göremiyorum... Ne yapmaya çalışıyordun? Şu geri zekâlıyı öldürecek miydin?"

"Mauricio Valls için çalışıyor." Tek yanıtım bu oldu.

Fermín'in gözleri dehşetle açıldı.

"Daniel senin bu takıntın kontrol dışına çıkmaya başladı. Keşke bütün bunlara sana anlatmasaydım... Sen iyi misin? Eline bir bakalım..."

Yumruğumu ona gösterdim.

"Tanrı aşkına!"

"Nereden bildin?..."

"Çünkü seni adeta doğurmuşum gibi tanıyorum. Gerçi bazen bu kadar iyi tanıdığıma pişman oluyorum ama."

"Bana ne olduğunu hiç bilmiyorum..."

"Aslında sana ne olduğunu ben biliyorum. Ve hoşlanmıyorum. Bir nebze bile hoşlanmıyorum. Tanıdığım Daniel bu değil. Arkadaş olarak istediğim Daniel de bu değil."

Elim acıyordu ama Fermín'i hayal kırıklığına uğrattığımı bilmek daha fazla acı veriyordu.

"Fermín, lütfen bana kızma."

"Ah özür dilerim! Belki de sana bir madalya vermemi istiyorsun..."

Bir süre ağzımızı açmadan arabanın camından dışarıyı seyrettik.

"Tanrı'ya şükür sen geldin," dedim sonunda.

"Seni yalnız bırakacağımı mı sanmıştın?"

"Bea'ye söylemeyeceksin değil mi?"

"Elbette söyleyeceğim ve ardından *La Vanguardia* gazetesinin editörüne bir mektup yazıp senin kahramanlığını anlatıp cesaretine herkesin sevinmesini sağlayacağım."

Sertçe bana baktı ve ardından ifadesi yumuşadı ve eliyle elime vurdu.

Elimin acısıyla yutkundum.

"Bırakalım bu konuyu. Sanırım ben de senin gibi davranırdım."

Pencereden Barselona'ya baktım.

"O kart neydi?"

"Ne?"

"Gösterdiğin kimlik... neydi?"

"Mahalle rahibinin Barselona futbol kulübü kartı. Tarihi geçmiş."

"Haklıydın Fermín. Bea'den şüphelenmekle aptallık ettim."

"Ben her zaman haklıyım. Böyle doğmuşum."

Kanıtlar karşısında başımı eğmek ve çenemi kapamak zorundaydım. Bir gün için yeterinden fazla aptalca laflar etmiştim. Fermín iyice sessizleşti ve derin düşüncelere dalmış görünüyordu. Bana ne diyeceğini bilemez hale gelecek kadar onu hayal kırıklığına uğrattığımı düşünmek beni rahatsız ediyordu.

"Ne düşünüyorsun Fermín?"

Kaygılı bir ifadeyle bana döndü.

"Şu adamı düşünüyordum."

"Cascos'u mu?"

"Hayır. Valls. Şu geri zekâlının daha önce söylediklerini. Ve sözlerinin önemini."

"Ne demek istiyorsun?"

Fermín'in yüzü asılmıştı.

"Daha önceleri beni kaygılandıran fikir senin Valls'i bulmak istemendi demek istiyorum."

"Ya şimdi kaygılandırmıyor mu?"

"Beni daha fazla kaygılandıran bir şey var Daniel."

"Nedir?"

"Belki de o seni arıyordur."

Birbirimize bakakaldık.

"Niçin arayacağı hakkında bir fikrin var mı?"

Her zaman her soruya bir yanıtı olan Fermín ağır ağır başını salladı ve uzaklara baktı.

Yolun geri kalanını sessizlik içinde tamamladık. Eve varınca doğru yukarı çıktım, sıcak bir duş yaptım ve dört tane aspirin yuttum. Perdeleri çekip Bea'nin kokusunun sindiği yastığa sarılıp uyudum. Uğruna kendimi aptal yerine koyduğumu umursamadığım kadının nerede olduğunu merak ediyordum.

13

"Tıpkı bir kirpi gibi görünüyorum," dedi Bernarda, Modas Santa Eulalia Modaevi'nin aynalı salonundaki yüzlerce yansımasına bakarak.

Ayaklarının dibinde iki terzi çömelmiş gelinliğin etek boyunu topluiğnelerle işaretlerken, Bernarda'nın çevresinde dönen Bea sanki yaşamı buna bağlıymış gibi her dikişi, her piliyi yakından inceliyordu. Altıgen prova odasında kollarını iki yana açmış duran Bernarda soluk almaya bile cesaret edemeden gözleriyle aynaları araştırıyor, karnının şişliğinin belli olup olmadığını anlamaya çalışıyordu.

"Belli olmadığından emin misiniz, Sinyora Bea?"

"Hiç belli değil. Tahta gibi dümdüz. Öyle görünmesi gerekir zaten."

"Ah bilmiyorum, bilmiyorum..."

Bernarda'nın çilesi ve terzilerin giysiyi düzeltme çabaları yarım saat daha sürdü. Dünyanın zavallı Bernarda'ya batırılacak tüm topluiğneleri bitince, şirketin yıldız modacısı ve giysinin yaratıcısı perdeyi açıp ortaya çıktı. Kısaca inceledi, eteğin astarında birkaç düzeltme yaptı, beğendiğini belirtti ve ortadan yok olmaları için yardımcılarına parmaklarını şaklattı.

"Balenciaga bile sizi bu kadar güzelleştiremezdi," dedi adam sonunda.

Bea gülümseyerek başını salladı.

Evaristo adıyla tanınan, yapmacık ve tiyatral davranışları olan ince yapılı beyefendi Bernarda'nın yanağına bir öpücük kondurdu.

"Dünyanın en güzel mankenisiniz. En sabırlı ve en uzun süre ıstırap çekeni. Çok zorlu bir işti ama değdi."

"Acaba bu giysinin içinde soluk alabileceğimi düşünüyor musunuz efendim?"

"Sevgilim, siz Kutsal Ana Kilisesi'nde İberyalı bir maçoyla evleniyorsunuz. İnanın bana soluk alma günleriniz sona erdi. Ayrıca bir gelinlik dalgıç başlığı gibidir, soluk almak için ideal değildir, eğlence giysinizi çıkarınca başlar."

Modacının imaları karşısında Bernarda haç çıkardı.

"Şimdi giysiyi büyük bir özenle çıkarmanızı isteyeceğim sizden. Dikişler gevşek ve bunca iğneyle tutturulduğundan, kilisede yürürken bir süzgeçe benzemenizi istemem," dedi Evaristo.

"Ben yardım ederim," dedi Bea.

Bea'ye anlamlı bir bakış atan Evaristo, genç kadını tepeden tırnağa inceledi.

"Ya *sizi* ne zaman giydirip soyacağım aşkım?" diyerek perdenin arkasından kayboldu.

"Şu çapkının size nasıl baktığını gördünüz mü?" dedi Bernarda. "Bana sorarsanız, doğrusu kadınların arkadaşlığından hoşlanmadığını düşünüyordum."

"Bence Evaristo çok çeşitli arkadaşlar ediniyor Bernarda."

"Olabilir mi?"

"Hadi bakalım, bir tek topluiğneyi bile düşürmeden bunu üzerinden çıkarmayı deneyelim."

Bea, onu esaretinden kurtarırken genç hizmetçi alçak sesle küfretti.

Patronu Don Gustavo'nun kendi cebinden ödemekte ısrar ettiği gelinliğin fiyatını öğrendiğinden bu yana Bernarda berbat bir haldeydi.

"Don Gustavo bu kadar para harcamamalıydı. Gelinliğin buradan, yani eminim Barselona'nın en pahalı mağazasından alınması için ısrar etti. Üstelik galiba üvey yeğeni olan Evaristo'nun hazırlaması için de ısrarcı oldu. Evaristo, Casa Gratacós Mağazası'ndan alınmayan kumaşların kaşıntı yapacağını söylüyor. Ama kumaşlar o kadar pahalı ki!"

"Hediye atın dişine bakılmaz Bernarda... Üstelik Don Gustavo düğününün çok güzel olması için uğraşıyor. O, böyle biridir. Sen onun asla sahip olmadığı kızı gibisin."

"Ben, onun hizmetçisiyim ve annemin gelinliğini biraz düzelterek seve seve giyip evlenebilirdim. Fermín de hiç umursamıyor. Ona ne zaman yeni bir giysimi göstersem, tek düşündüğü şey üzerimden çıkarmak oluyor... İşte bu davranışı bakın nelere yol açtı... Tanrı beni affetsin," dedi Bernarda karnını okşayarak.

"Bernarda, ben de evlendiğim zaman hamileydim ve eminim Tanrı'nın ilgileneceği çok daha önemli konular vardır."

"Fermín de böyle söylüyor ama bilmiyorum..."

"Sen, Fermín'i dinle ve hiçbir şey için kaygılanma."

İki saat boyunca yüksek topuklu ayakkabılarıyla kollarını iki yana açıp durmaktan yorgun düşen Bernarda kendini bir koltuğa atıp içini çekti.

"Zavallıcık ne kadar zayıfladı, bir süpürge sapı kadar incecik. Onun için kaygılanıyorum."

"Bundan sonra nasıl düzeldiğini göreceksin. Erkekler böyledir. Sardunyaya benzerler. Çöpe atılma zamanı geldiğini düşündüğün anda canlanıverirler."

"Bilmiyorum Sinyora Bea. Fermín, bana çok bunalmış gibi görünüyor. Evlenmek istediğini söylüyor, ama yine de benim şüphelerim var."

"Hadi Bernarda, senin için çıldırıyor."

Bernarda omzunu silkti.

"Bakın ben aptal biri değilim. On üç yaşından beri ev temizliği yapıyorum, birçok şeyi belki anlamıyorum, ama Fermín'imin dünyayı gezdiğini, maceralar yaşadığını biliyorum. Tanışmamızdan önceki yaşamından hiç söz etmiyor, ama başka kadınlarla birlikte olduğunu biliyorum."

"Ve sonunda onca kadının arasından seni seçti. İşte bu kadar."

"Biliyorum. Ama neden korktuğumu biliyor musunuz Sinyora Bea? Ona layık olmadığımdan korkuyorum. Bana büyülenmiş gibi baktığı, birlikte yaşlanmak istediğini söylediği, tatlı sözlerle beni kandırdığı zamanlar, bir sabah uyanınca bana bakıp 'Şu budalayı da ben nereden buldum?' diyeceğinden korkuyorum."

"Bence yanılıyorsun Bernarda. Fermín asla böyle düşünmeyecektir. Seni bir heykel kaidesine yerleştirdi."

"Ama böylesi de iyi değil. Eşlerini sanki Meryem Ana gibi bir kaideye yerleştirip, kızışmış dişi köpeğin peşinden koşan diğer itler gibi, gördükleri ilk güzel genç kızın peşine düşen bir sürü beyefendi gördüm. Tanrı'nın bana verdiği şu minnacık gözlerle bu olayları kaç kez gördüğüme inanmayacaksınız."

"Ama Fermín böyle biri değil Bernarda. Fermín iyi erkeklerden biri. Çok az sayıda olanlardan biri. Erkekler sokaklarda satılan kestanelere benzerler, satın aldığın zaman hepsi sıcaktır ve harika kokar, ama kesekâğıdından çıkarınca bir çoğunun içinin çürümüş olduğunu görürsün."

"Bunu Sinyor Daniel için söylemiyorsunuz değil mi ?"

Bea biraz duraklayıp sonra yanıtladı.

"Hayır. Elbette hayır."

Bernarda, ona baktı.

"Evde her şey yolunda mı Sinyora Bea?"

Bea, Bernarda'nın kombinezonunun omzundaki askının pilisiyle oynuyordu.

"Evet Bernarda. Bence ikimiz de birçok sırrı olan erkekleri koca olarak seçtik."

Bernarda başını sallayarak onayladı.

"Bazen çocuk gibi oluyorlar."

"Erkekler. Başka ne beklersin ki?"

"Ama önemli olan benim erkeklerden hoşlanmam," dedi Bernarda. "Ve bunun günah olduğunu biliyorum."

Bea güldü.

"Nasıl olanlarından hoşlanıyorsun? Evaristo gibilerinden mi?"

"Hayır, Tanrı aşkına... hayır. Eğer aynaya biraz daha fazla bakarsa, ayna eskiyecek! Süslenmesi benden uzun süren bir erkek beni ürkütüyor. Korkarım biraz sert olanlarını seviyorum. Benim Fermín'e pek de yakışıklı denmeyeceğini biliyorum. Ama benim için yakışıklı ve iyi bir erkek. Ve çok erkeksi. Sonuçta onun iyi ve gerçek bir erkek olmasının önemli olduğunu biliyorum. Soğuk bir kış gecesinde ona sarıldığınız zaman içinizi nasıl ısıtacağını bilen bir erkek."

Bea gülümseyerek onayladı.

"Ama küçük bir kuş senin esas Cary Grant'dan hoşlandığını söyledi bana."

Bernarda'nın yanakları kızardı.

"Siz hoşlanmıyor musunuz? Elbette evlenmek için değil. Bence Cary Grant ilk kez aynaya bakınca kendine âşık olmuştur. Aramızda kalsın ve Tanrı beni bağışlasın ama onun beni sıkıştırmasına asla hayır demezdim..."

"Bu söylediklerini Fermín duysa ne der acaba Bernarda?"

"Her zaman dediği gibi, 'Ne de olsa sonunda solucanlar hepimizi yiyecek...' der."

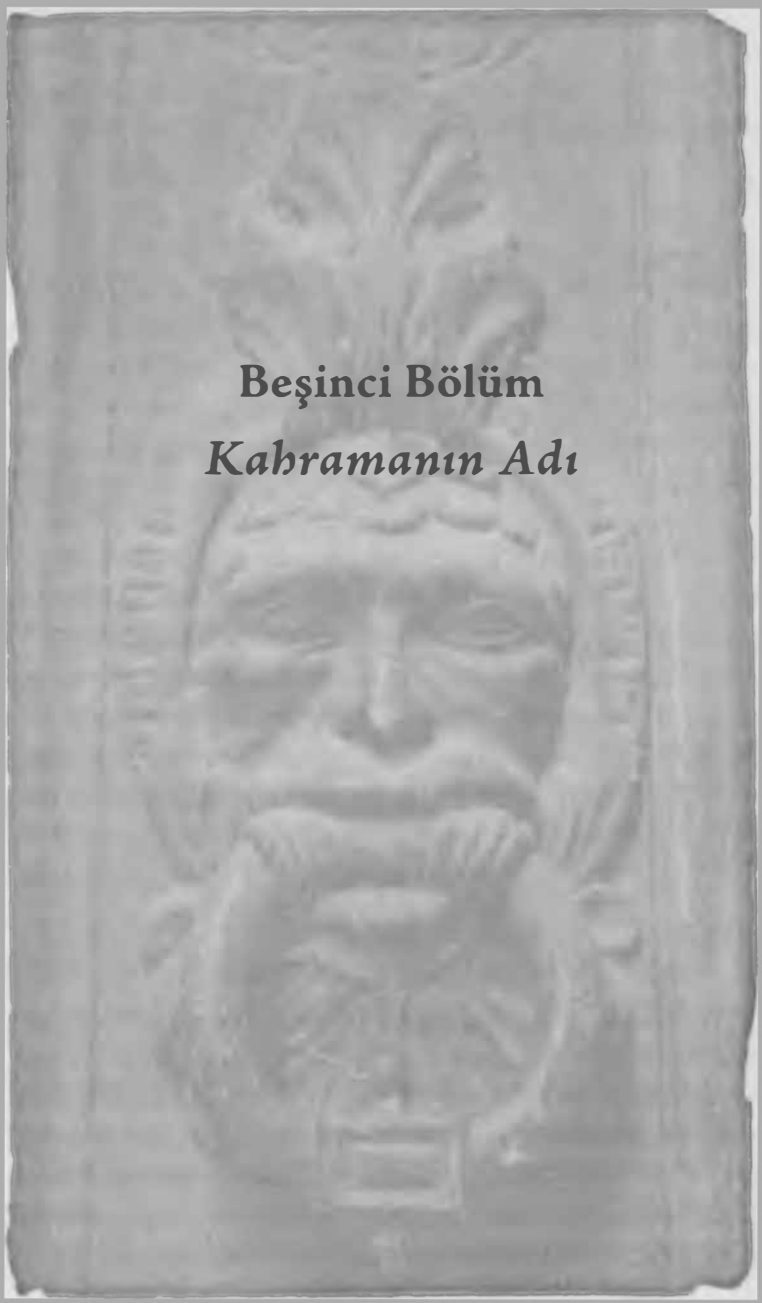

Beşinci Bölüm

Kahramanın Adı

1

Barselona, 1958

Fermín Romero de Torres'in bekârlığa veda ettiği tarihi günü kutlamak için toplanmış olan yirmi üç konuk yıllar sonra bugünü anımsayacaktı.

"Bir dönemin sonu," dedi Profesör Alburquerque, şampanya kadehini şerefe kaldırıp, hepimizin duygularını en iyi biçimde dile getirmişti.

1958 Şubat'ında gerçekleşen Fermin'in bekârlığa veda partisinin dünyadaki kadın nüfusunun üzerindeki etkisini Gustavo Barceló, Rudolf Valentino'nun ölümüyle kıyaslamıştı. La Paloma adlı görkemli balo salonunda, damat eski günlerde yürek parçalayıcı tangolar yapmış, ölümsüz kadınların hizmetinde geçen saygın bir kariyerin artık gizli dosyasında saklanacak dakikalar yaşamıştı. Yaşamından ilk kez evden çıkmaya ikna edilen babam, La Habana del Baix Llobregat adlı yarı profesyonel dans orkestrasını çok düşük bir ücretle Fermin'in en sevdiği mambolar, *guaracha*'lar *sones montuno*'lar çalması için ikna etmişti. Bu müzikler damadı artık unutulmuş Küba'nın ünlü

kumar salonlarındaki entrikalara ve uluslararası üne kavuştuğu, çok eskilerde kalmış günlere götürüyordu. Herkes kendine göre çekingenliğinden sıyrılmış ve Fermín'in onuruna biraz kıvırtmak için kendini dans pistine atmıştı.

Barceló sürekli tazelediği votka kadehlerinin, içine birkaç damla anasonlu rakı damlattığı maden suyu olduğuna babamı inandırmıştı ve biraz sonra hepimiz daha önceleri hiç tanık olmadığımız bir sahneyi görecektik. Sinyor Sempere, her partinin neşesi olan Rociito'nun getirdiği kadınlardan biriyle yanak yanağa dans ediyordu.

"Güzel Tanrım," diye mırıldandım babamı orada bulunan hanımlarından biriyle kalçasını sallayıp tempoyu kaçırmadan sırt sırta kıvırmasını izlerken.

Konukların arasında dolaşan Barceló purolar ve bu geceyi anımsatmak için ilk komünyon, vaftiz ve cenaze törenlerinin anı eşyalarını hazırlamakla ün kazanmış bir firmaya bastırdığı küçük kartları dağıtıyordu. Kaliteli ince kartın üstünde melek gibi giyinmiş, ellerini dua edercesine birleştirmiş bir Fermín karikatürü ve altında kısa bir mesaj yer alıyordu:

FERMIN ROMERO DE TORRES
19?? – 1958
Ünlü âşık emekliye ayrılıyor.
1958 – 19??
Aile reisi ortaya çıkıyor.

Çok uzun zamandan bu yana ilk kez Fermín mutlu ve sakindi. Partinin başlamasından yarım saat önce onu götürdüğüm Can Lluís Lokantası'nda, Profesör Alburquerque, daha bu sabah nüfus müdürlüğüne gittiğini ve Oswaldo Darío de Mortenssen ile asistanı Luisito'nun ustalıkla hazırladığı belgelerle dolu dosyayı teslim ettiğini açıkladı.

"Sevgili Fermín," dedi profesör. "Canlılar dünyasına resmen hoş geldin dememe izin ver. Can Lluís Lokantası'ndaki arkadaşlarımızın huzurunda, Don Daniel Sempere ile birlikte sana yasal kimliğini sunuyoruz."

Duygulanan Fermín yeni belgelerini inceledi.

"Böyle bir mucizeyi nasıl başardınız?"

"Teknik konuları anlatmayalım," dedi profesör. "Büyük riskleri göze alacak, senin resmi belgelere evlenmen ve Romero de Torres soyunu sürdürmek için çocuklar dünyaya getirmeni sağlayacak, dağları yerinden oynatacak bir arkadaşın olduğu zaman her şey mümkündür Fermín."

Fermín gözlerinde yaşlarla bana baktı ve öylesine sımsıkı sarıldı ki, boğulacağımı sandım. Yaşamımın en mutlu dakikalarından biri olduğunu itiraf etmekten utanmıyorum.

2

Müzik, içki ve danslarla geçen yarım saatten sonra soluk almak için bara yaklaştım ve alkolsüz bir içecek aradım. Gecenin resmi içkisi olan rom ve limon suyundan bir yudum daha içemeyeceğimi düşündüm. Garson, bana bir bardak soğuk su uzattı ve bara yaslanıp eğlenceyi izledim. Rociíto'nun barın öteki ucunda durduğunu fark etmemiştim. Elinde bir kadeh şampanyayla durmuş düzenlediği partiyi melankolik bir ifadeyle seyrediyordu. Fermín'in bana anlattıklarına dayanarak Rociíto'nun otuz beşine yaklaştığını düşündüm ve yirmi yıllık meslek yaşamının izlerinin ortaya çıktığını ve Calle Escudellers kraliçesini taçlandıran çok renkli loş ışıkta bile daha yaşlı göründüğünü fark ettim.

Yanına yaklaşıp gülümsedim.

"Rociíto her zamankinden daha güzel görünüyorsun," diye yalan söyledim.

En şık elbiselerinden birini giymişti, saçları Raval'ın en iyi kuaförlerinden birinin ustalığını yansıtıyordu, ama o gece dikkatimi çeken nokta ne kadar üzgün göründüğü oldu.

"İyi misin Rociíto?"

"Şu zavallıya bak. Cildinin altında yalnızca kemikleri var, ama hâlâ dans edecek havada. Her zaman harika dans ederdi."

Bakışları Fermín'e kilitlenmişti ve onu hep eski satıcısından kurtaran bir kahraman olarak göreceğinden emindim. Yirmi yıl boyunca sokaklarda çalışırken, belki de tanıştığı çok az sayıdaki değerli erkekten biriydi.

"Don Daniel, Fermín'e bir şey söylemek istemedim ama yarın düğüne gelemeyeceğim."

"Ne diyorsun Rociíto? Fermín, sana onur konuğunun yerini ayırdı..."

Rociíto bakışlarını aşağıya indirdi.

"Biliyorum ama orada olamayacağım."

"Niçin?" diye sorarken, yanıtını tahmin edebiliyordum.

"Çünkü düğün beni üzecektir ve Sinyor Fermín'in yeni hanımıyla çok mutlu olmasını istiyorum."

Rociíto ağlamaya başladı. Ne diyeceğimi bilemediğimden ona sarılmakla yetindim.

"Biliyor musun, onu hep sevdim. Tanıştığımızdan beri. Ona uygun bir kadın olmadığımı biliyorum. Beni şey olarak... beni Rociíto olarak görüyor."

"Fermín'in seni çok sevdiğini asla unutmamalısın."

Biraz uzaklaşıp utanarak gözyaşlarını sildi. Gülümseyerek omzunu silkti.

"Özür dilerim. Görüyorsun ben çok aptalım. Birkaç yudum içki içtim ve ne dediğimi bile bilmiyorum."

"Her şey yolunda."

Bardağımdaki suyu ikram ettim ve kabul etti.

"Bir gün gençliğinin geçtiğini ve trenin gittiğini fark edersin. Ne demek istediğimi anladın mı?"

"Her zaman başka bir tren vardır. Her zaman."

Rociíto başını sallayarak onayladı.

"İşte bu nedenle düğüne gelemiyorum Don Daniel. Birkaç ay önce Reus'lu bir beyefendiyle tanıştım. İyi bir adam.

Karısı ölmüş. Bir hurdalığı var ve Barselona'ya her gelişinde beni arıyor. Bana evlenme teklif etti. Kendimizi kandırmıyoruz. Tek başına ihtiyarlamak çok zor ve artık bundan sonra sokaklarda dolaşacak vücuda sahip değilim. Jaumet yani Reus'lu adam onunla bir yolculuğa çıkmamı istiyor. Çocukları çoktan evden ayrılmış ve yaşamı boyunca çalışmış. Çok geç olmadan dünyayı gezmek istediğini söyledi ve kendisiyle gitmemi istedi. Yani karısı olarak, kullanıp attığınız bir sokak kadını olarak değil. Gemi yarın sabah erkenden kalkıyor. Jaumet açık denizde kaptanların nikâh kıyma yetkisi olduğunu söyledi. Olmazsa herhangi bir limanda bir rahip bulabiliriz.

"Fermín biliyor mu?"

Sanki sözlerimi uzaktan duymuş gibi Fermín dans pistinde hoplayıp zıplamayı bırakıp bize doğru baktı. Kollarını Rociíto'ya doğru uzattı, her zaman işe yarayan çok acil bir öpücüğe ve kucaklanmaya gereksinim duyduğunu belirten aptal ifadesiyle bakıyordu. Rociíto güldü, alçak sesle homurdandı ve yaşamının aşkıyla son bir bolero yapmak için piste gitmeden önce bana döndü:

"Ona iyi bak Daniel. Bir tanecik Fermín var."

Orkestra müziği kesti ve dans pisti Rocito'yu karşılamak için aralandı. Fermín kadının elini tuttu. La Paloma'nın ışıkları kısıldı, gölgelerin arasından bir lamba çiftin ayakları dibinde soluk bir ışık çemberi oluşturdu. Konuklar kenara çekildi ve orkestra şimdiye dek yazılmış en acıklı boleronun ağır ritmine başladı. Fermín kolunu Rociíto'nun beline sardı. Birbirinin gözlerinin içine bakarak dünyadan uzaklaştılar ve bir daha geri dönemeyecek olan Barselona'nın âşıkları, son kez birlikte dans ettiler. Müzik sona erince, Fermín onun dudaklarından öptü, gözyaşları içindeki Rociíto usulca yanağını okşadı, veda etmeden ağır ağır çıkış kapısına doğru yürüdü.

3

Orkestra bir *guaracha* çalmaya başlayınca birden salonun havası değişti ve bunca aşk mektubu yazarak acıklı öyküler ansiklopedisine dönüşen Oswaldo Darío di Mortenssen, herkesi hiçbir şey fark etmemiş gibi davranarak dans pistine davet etti. Oldukça üzgün görünen Fermín bara yaklaştı ve yanımdaki tabureye oturdu.

"Her şey yolunda mı Fermín?"

Usulca başını salladı.

"Sanırım biraz temiz hava bana iyi gelecek Daniel."

"Beni de bekle. Paltolarımızı alayım."

Ramblas'a doğru Calle Tallers'dan aşağıya yürürken, elli metre kadar ileride tanıdık birinin ağır ağır ilerlediğini gördük.

"Hey Daniel. Şu adam baban değil mi?"

"Ta kendisi. Üstelik sarhoş."

"Bu dünyada göreceğimi tahmin ettiğim en son şey," dedi Fermín.

"Sen tahmin etmedinse, bir de beni düşün!"

Adımlarımızı sıklaştırıp ona yaklaştık ve babam bizi görünce cam gibi gözleriyle gülümsedi.

"Saat kaç?" diye sordu.

"Çok geç."

"Ben de öyle düşünmüştüm. Hey Fermín. Harika bir partiydi. Özellikle de kızlar. Uğruna savaşa gitmeye değecek birkaç popo vardı."

Gözlerim yerinden fırladı. Fermín, babamı kolundan tutup yürümesine yardım etti.

"Sinyor Sempere bunu söyleyeceğim hiç aklıma gelmemişti ama şu anda alkolden zehirlenmek üzeresiniz ve daha sonra pişman olacağınız bir şey söylemezseniz iyi olacak."

Babam birdenbire utanarak başını salladı.

"Şu şeytan Barceló. Bana ne içirdiğini bilmiyorum ve içkiye alışkın olmadığımdan..."

"Boş verin. Bir bardak karbonatlı su ve iyi bir uyku yeterli olacaktır. Yarın sabah bir papatya kadar taze kalkarsınız ve hiçbir hasar kalmamış olur."

"Galiba kusacağım."

Zavallı adam içtiği her yudumu çıkarırken, ayakta durmasına yardım ettik. Elimle ter içindeki alnını tuttum ve ilk yediği bebek mamasını bile çıkardığından emin olunca, birkaç dakikalığına yabancı bir evin basamaklarına oturttuk.

"Ağır ağır derin bir soluk alın Sinyor Sempere."

Babam gözleri kapalı başını salladı. Fermín'le bakıştık.

"Dinle, sen yakında evlenmiyor muydun?"

"Yarın öğleden sonra."

"Hey, tebrikler!"

"Teşekkür ederim Sinyor Sempere. Eee, ne dersiniz? Yavaş yavaş eve gidebilecek misiniz?"

Babam başını salladı.

"İşte cesur bir erkek, neredeyse eve vardık sayılır."

Serin, kuru bir rüzgâr babamın ayılmasına yardımcı oldu. On dakika sonra Calle Santa Ana'da yürürken, durumu kavradı

ve utancından ölecek hale geldi. Yaşamı boyunca herhalde hiç sarhoş olmamıştı.

"Lütfen kimseye bundan söz etmeyin," diye yalvardı.

Kitabevine yirmi metre kala, binanın ana girişinde birinin oturduğunu fark ettim. Puerta del Ángel'ın köşesindeki Casa Jorba Mağazası'nın önündeki büyük sokak lambasının ışığı bavulunu dizlerine bastırmış oturan genç bir kızı aydınlatıyordu. Bizi görünce ayağa kalktı.

"Konuğumuz var," diye mırıldandı Fermín.

Kızı önce babam gördü. Yüz ifadesindeki gariplik dikkatimi çekti, sanki birden ayılmış, gergin bir dinginliğe kavuşmuştu. Kıza yaklaştı ve birden taş kesildi.

"Isabella?" dediğini duydum.

İçkinin hâlâ aklını bulutlandırdığını düşündüm ve sokağın ortasında, olduğu yere yığılacağından korkarak birkaç adım attım. Ve kızı gördüm.

4

On yedi yaşından daha büyük olamazdı. Sokak lambasının ışığının tam altında, çekinerek bize gülümsedi ve selamlar gibi elini kaldırdı.

"Ben Sofía'yım," dedi aksanlı bir sesle.

Babam hayalet görmüş gibi şaşkınlıkla ona bakıyordu. Yutkunurken bir titreyişin bedenimde dolaştığını hissettim. Kız annemin bir kopyasıydı.

"Ben Sofía'yım," diye yineledi kız huzursuz gibi görünerek. "Yeğeniniz. Napoli'den..."

"Sofía," diye kekeledi babam. "Ah, Sofía."

Tanrı'ya şükür duruma el koymak için Fermín yanımızdaydı. Bileğime bir tokat indirip aklımı başıma getirdikten sonra Sinyor Sempere'nin kendini pek de iyi hissetmediğini açıkladı.

"Biz bir şarap tadım etkinliğinden geliyoruz ve şu zavallı adamı bir kadeh bile kendinden geçiriyor. Ona aldırış etmeyin *sinyorina*, genellikle bu kadar sarhoş görünmez.

Annesi Laura teyzenin yolladığı, kızının varış tarihini bildiren telgrafı bulduk. Biz evden çıktıktan sonra kapının altından atılmıştı.

Eve girince Fermín, babamı kanepeye yerleştirdi ve bana bol miktarda koyu kahve hazırlamamı emretti. Bu arada babam biraz olsun kendine gelirken, Fermín, kızla sohbet etmeye başlayıp yolculuğunun nasıl geçtiğini sordu ve yapılması gerekenleri yerine getirdi.

Sevimli aksanı ve neşeli tavrıyla Sofía bize o gece saat on buçukta Estación de Francia'ya ulaştığını anlattı. İstasyondan bir taksiye binip Plaza de Cataluña'ya gelmiş. Evde kimseyi bulamayınca yakındaki bir bara sığınıp kapanma saatine kadar orada beklemiş. Ardından ergeç birilerinin geleceğini düşünerek kapının önünde oturup beklemeye başlamış. Babam annesinin Sofía'nın Barselona'ya geleceğini bildiren mektubu anımsadı, ama bu kadar erken gelmesini beklemiyordu.

"Sokakta beklemek zorunda kaldığın için çok üzgünüm," dedi babam. "Ben geceleri hiç dışarı çıkmam ama bu gece Fermín'in bekârlığa veda partisi vardı ve..."

Bu habere sevinen Sofía yerinden fırlayıp yanağından öperek Fermín'i tebrik etti. Gerçi Fermín artık aktif görevden çekilmişti ama kendini tutamayıp genç kızı düğününe davet etti.

Biz yarım saat kadar sohbet ettik ve Bernarda'nın bekârlığa veda partisinden dönen Bea, merdivenden çıkarken sesimizi duyup kapıyı çaldı. Yemek odasına girip Sofía'yı görünce yüzü soldu ve bana baktı.

"Napoli'den gelen kuzenim Sofía," diye tanıttım. "Okumak için Barselona'ya geldi ve bir süre burada kalacak..."

Bea şaşkınlığını gizlemeye çalışarak normal bir davranışla onu selamladı.

"Karım Beatriz," diye tanıttım.

"Lütfen Bea deyin. Kimse bana Beatriz demez."

Geçen zaman ve kahve, Sofía'nın gelişinin yarattığı telaşı biraz olsun yumuşatmıştı ve Bea zavallı kızın çok yorgun olduğunu, uyuması gerektiğini anımsattı. Düğün günü olsa bile yarının başka bir gün olacağını söyledi. Sofía'nın benim çocukluk yatak odama yerleşmesine karar verdik ve babamın komaya girmeyeceğinden emin olduktan sonra Fermín onu da yatağına

yatırdı. Bea, Soffa'ya düğün töreni için kendi giysilerinden birini verebileceğini söyledi ve tam Fermín ikisinin arasındaki benzerlikler ve farklılıklar üzerine uygunsuz bir laf edecekken, çenesini kapatması için dirseğimi sertçe kaburgalarına indirdim. Annemle babamın düğününde çekilmiş bir fotoğraf, durduğu raftan bizleri izliyordu.

Üçümüz yemek salonunda oturup inanmazlıkla fotoğrafa baktık.

"İki bezelye tanesi gibi," diye mırıldandı Fermín.

Bea düşüncelerimi okumaya çalışarak göz ucuyla bana baktı. Konuyu değiştirmeye hazırlanarak neşeli bir ifadeyle elimi tuttu.

"Hadi anlatın bakalım kutlama nasıl geçti?"

"Saygın ve dingin. Hanımların partisi nasıldı?"

"Bizimki hiç de saygın ve dingin değildi."

Fermín ciddi bir ifadeyle bana baktı.

"Bu gibi konularda kadınların bizden çok daha fazla muzip olduklarını söylemiştim sana."

Bea, bize garip bir gülümsemeyle baktı.

"Sen kime muzip diyorsun Fermín?"

"Ağzımdan kaçtı, beni bağışlayın Doña Beatriz. Damarlarımdaki şampanya beni saçmasapan konuşturuyor. Tanrı'ya yemin ederim, ki siz erdem ve görgünün bir örneğisiniz ve bu zavallı hizmetkârınız en ufak bir muzipliğe sahip olduğunuzu ima etmek yerine yaşamının geri kalanını bir Carthusian Manastırı hücresinde sessizlik cezası çekerek geçirmeyi ve taş kesilmeyi yeğler."

"Hiç böyle bir şansın yok," diye atıldım.

"Daha fazla tartışmayalım," diye sözümüzü kesti Bea. Sanki ikimiz de on bir yaşındaymışız gibi bakıyordu bize. "Ve şimdi sanırım geleneksel düğün öncesi dalgakıran yürüyüşünüzü yapmaya hazırsınız."

Fermín'le bakıştık.

"Hadi gidin. Ama yarın kiliseye tam zamanında gelmeyi unutmayın..."

5

Gecenin o saatinde açık bulduğumuz tek yer Calle Montcada'ki El Xampanyet idi. Herhalde bize acıdılar. Temizlik yaparlarken biraz oturmamıza izin verdiler ve tam kapatırken, Fermín'in birkaç saat sonra evleneceğini duydular, barın sahibi başsağlığı dileklerini sunduktan sonra bir şişe özel yapım içki verdi.

"Cesur ol, Tanrı seninle olacaktır," dedi patron.

Ribera'nın dar sokaklarında dolaşıp her zamanki gibi dünyayı düzeltmeye çalıştık ve gökyüzünde morumsu bir ışık belirince, damat ile sağdıçın –yani benim– dalgakırana gitme zamanının geldiğine karar verdik. Orada bir kez daha oturup evrenin en görkemli manzarasını; Barselona'nın uyanışının limanın sularına yansımasını seyrederek güneşin doğuşunu kutlayacaktık.

El Xampanyet Barı'ndan verdikleri şişeyi paylaşarak ayaklarımızı sarkıtıp iskelede oturduk. Yudumlar arasında sessizce kente bakıp, martı sürüsünün La Mercè Kilisesi'nin kubbesinin üstünden geçmesini, postanenin kuleleri arasında bir kemer

çizmesini seyrettik. Uzaklarda Montjuïc Dağı'nın zirvesinde şato, ayaklarının dibindeki kenti inceleyen, bekleyen yırtıcı kuş gibi kapkaranlık yükseliyordu.

Sessizliği bir gemi düdüğü bozdu. Ulusal Liman'ın öteki tarafında büyük bir yolcu gemisi zincirini alıyordu. İskeleden ayrılırkan pervanelerin hareketi limanın sularında geniş bir dalga bıraktı. Düzinelerce yolcu el sallamak için arka güverteye çıktı. Rociito'nun Reus'lu olgun, yakışıklı hurda tüccarıyla birlikte onların arasında durup durmadığını merak ettim. Fermín derin düşüncelere dalmış gemiye bakıyordu.

"Sence Rociito mutlu olacak mı, Daniel?"

"Ya sen Fermín? Sen mutlu olacak mısın?"

Yolcu gemisinin uzaklaşmasını, yolcuların görünmez olana dek küçülmelerini izledik.

"Merak ettiğim bir nokta var Fermín. Niçin hiç kimsenin düğün armağanı vermesini istemedin?"

"İnsanları zor durumda bırakmayı sevmiyorum. Ayrıca genellikle düğünlerde armağan edilen İspanya armalı bardaklarla, çay kaşıklarını biz ne yapacağız ki?"

"Ama ben sana bir armağan vermek istiyordum."

"Daniel, sen bana herkesten çok daha büyük bir armağan verdin zaten."

"O sayılmaz. Senin bireysel kullanımın ve zevkin için bir armağandan söz ediyorum."

Fermín meraklanmış gibiydi.

"Sakın bana bir porselen Meryem Ana ya da Azize Teresa biblosu vereceğini söyleme. Bernarda'nın koskocaman bir koleksiyonu var ve evin içinde oturacak yeri nasıl bulacağımızı merak ediyorum."

"Kaygılanma. Armağanım bir eşya değil."

"Sakın para deme..."

"Bildiğin gibi tek *céntimo* param bile yok ne yazık ki paranın sahibi kayınpederim ve o da savurmayı sevmiyor."

"Şu yeni Franco'cular üst üste sürülen iki kat boya kadar eli sıkı."

"Benim kayınpederim iyi bir insan Fermín. Ona saldırma."

"Bu konuya bir çizgi çekelim ama bir parmak bal çaldıktan sonra lafı değiştirme. Armağanın nedir?"

"Tahmin et."

"Bir paket Sugus şekerlemesi."

"Soğuk, soğuk!..."

Fermín meraktan çatlayarak kaşlarını kaldırdı. Birden gözleri parladı.

"Olamaz... Zamanı gelmişti."

Başımı salladım.

"Her şeyin bir zamanı var. Şimdi dikkatle dinle. Bugün göreceklerinden kimseye söz etmeyeceksin Fermín. Hiç kimse..."

"Bernarda'ya da mı?"

6

Günün ilk ışıkları Rambla de Santa Mónica'nın saçaklarından sıvı bakır gibi süzülürken, pazar sabahı sokaklar sessiz ve ıssızdı Calle Arco del Teatro adlı daracık sokağa girdiğimizde Ramblas'dan gelen soluk ışık iyice loşlaştı ve büyük ahşap kapıya yaklaştığımız zaman adeta bir gölgeler kentine girmiş olduk.

Basamakları tırmanıp kapı tokmağını birkaç kez çaldım. Bir havuzdaki dalgacıklar gibi ses içeride yankılandı. Saygılı bir sessizliğe bürünmüş ve okulun ilk günündeymiş gibi heyecanlı görünen Fermín, kaygıyla bana döndü.

"Oldukça erken değil mi?" diye sordu. "Umarım şef kızmaz..."

"Burası büyük bir mağaza değil. Açılma kapanma saatleri yok," diye güvence verdim. "Buradaki şefin adı Isaac. Sana bir şey sormadan önce onunla konuşma."

Fermín uysallıkla başını salladı.

"Tek kelime etmem."

Birkaç dakika sonra kilidi açan çarkların, makaraların ve kolların sesi kulağıma geldi ve birkaç basamak aşağıya indim.

Kapı aralandı ve Isaac Montfort'un akbabayı andıran yüzü her zamanki sert ifadesiyle göründü. Beni görünce gözleri önce ışıldadı ardından Fermín'i tepeden tırnağa adeta röntgenini çeken gibi taradı.

"Ünlü Fermín Romere de Torres olmalı," diye mırıldandı.

"Hizmetinizde ve Tanrı'nın ve..."

Fermín'i dürterek susturduktan sonra ciddi bir ifadeyle Isaac'a gülümsedim.

"Günaydın Isaac."

"Sabah güneş doğarken ya da ben tuvaletteyken ya da dini bir bayramda gelmediğin bir gün herhalde aydın bir gün olacak," diye yanıtladı Isaac. "Hadi girin içeri."

Bekçi kapıyı biraz daha araladı ve içeri süzüldük. Arkamızdan kapıyı kapatan Isaac yere bıraktığı lambayı aldı ve Fermín dünyanın en büyük saatinin iç mekanizması gibi kendi üstüne kapanan kilidin karmaşık hareketlerini seyretti.

"Bu kilidi açmaya çabalayan bir hırsız kaliteli bir Camembert peyniri gibi olgunlaşabilir," sözcükleri kaçtı ağzından.

Ona uyaran bir bakış atınca parmağını dudaklarına götürdü.

"Alacak mısın, bırakacak mısın?" diye sordu Isaac.

"Aslında çok uzun zamandır kendi gözleriyle görmesi için Fermín'i buraya getirmek istiyordum. Ona sık sık buradan bahsettim. Benim en iyi arkadaşım ve bugün öğlen evleniyor," diye açıkladım.

"Nazik bir davranış," dedi Isaac. "Zavallı adam. Burada sana düğünden korunman için sığınma hakkı tanımamı istemediğinden emin misin?"

"Fermín evlenme konusunda çok kararlı Isaac."

Isaac, Fermín'i baştan aşağıya süzdü. Fermín özür dilercesine gülümsedi.

"Ne cesaret."

Isaac bizi büyük salona açılan galerinin girişine giden geniş koridora götürdü. Tanımlamaya sözcüklerin yeterli olmayacağı görüntüyü kendi gözleriyle keşfetmesi için Fermín'in birkaç adım önde yürümesine izin verdim.

Tavandaki can kubbeden içeriye dolan ışık zayıf bedenini sarmaladı. Parlaklık sisli bir şelale gibi zeminden sonsuz bir ağacın kökleri gibi yükselen ve inanılmaz bir geometriyle kitapları cennete doğru taşıyan sayısız koridorlar, tüneller, merdivenler, kemerler, mahzenlerden oluşan labirente yayılıyordu. Fermín yapının temeline bir köprü gibi uzanan koridora adım attı. Ağzı bir karış açık manzaraya bakakaldı. Yanına yaklaşıp elimi omzuna attım.

"Unutulmuş Kitaplar Mezarlığı'na hoş geldin Fermín."

7

Deneyimlerime göre burasını keşfeden herkesin ilk tepkisi büyülenmek ve şaşırmak oluyordu. Binanın güzelliği ve gizemi ziyaretçileri sessiz, düş benzeri düşüncelere daldırıyordu. Elbette Fermín farklı olacaktı. İlk yarım saati hipnotize olmuş, cin çarpmış bir adam gibi dönemeçli labirentin her bir köşesini dolaşarak geçirdi. Ara sıra durup, parmaklarını gerçek olduğuna inanamadığı, uçuyormuş gibi görünen payandalara ve kolonlara vurdu. Farklı açılarda ve perspektiflerde durup, ellerini bir dürbün gibi kullanarak yapının mantığının şifresini çözmeye çalıştı. Koskoca burnu neredeyse kitapların sonsuza dek uzanıyor gibi görünen sırtlarına değecek şekilde bitmek bilmeyen yollarda dolaştı, kitap adlarını zihnine not aldı, yolda rastladığı her şeyi sınıflandırdı. Telaş ve kaygı karışımı bir duyguyla birkaç adım gerisinden onu izledim.

Isaac'ın bizi dışarı atacağını düşünmeye başlarken, kitapların sıralandığı kemerlerin arasındaki asma köprülerden birinde onunla çarpıştım. Hiçbir sinirlenme belirtisi göstermediği gibi keyifle gülümseyerek Fermín'in Unutulmuş Kitaplar Mezarlığı'nı ilk keşif gezini izlemesi beni şaşırttı.

"Arkadaşın tuhaf bir tür," dedi Isaac.

"Daha yüzeyini bile çizmedin."

"Onun için kaygılanma, rahat bırak. Eninde sonunda uçtuğu buluttan aşağıya inecektir."

"Ya kaybolursa?"

"Çok eğleniyormuş gibi görünüyor. Yolu bulacaktır."

Emin değildim ama Isaac'a karşı çıkmak istemiyordum. Büro görevini üstlenen odaya girdim ve ikram ettiği kahveyi aldım.

"Kuralları arkadaşına anlattın mı?"

"Fermín ile kurallar hiç uyuşmayan kavramlar. Ama temel noktaları özetleyince inandırıcı bir şekilde, 'Ama elbette, sen beni ne sanıyorsun' yanıtını verdi."

Isaac kahve fincanımı ikinci kez doldururken, masanın üstünde asılı duran kızı Nuria'nın fotoğrafına bakarken gördü beni.

"Aramızdan ayrılalı neredeyse iki yıl oluyor," dedi havayı kesen bir kederle.

Üzüntüyle yere baktım. Aradan yüz yıl bile geçse Nuria Montfort'un ölümü aklımdan çıkmayacaktı. Eğer onunla karşılaşmasaydım, belki de hâlâ yaşıyor olacağı düşüncesinin çıkmayacağı gibi. Isaac fotoğrafı gözleriyle okşadı.

"Ben yaşlanıyorum Sempere. Birinin bu görevi üstlenmesinin zamanı geldi."

Tam bu öneriye itiraz etmeye hazırlanırken Fermín sanki maraton koşmuş gibi soluk soluğa, yüzü kıpkırmızı odaya girdi.

"Eee?" dedi Isaac. "Ne düşünüyorsun?"

"Muhteşem. Ama bir tuvaleti yokmuş gibi geldi. En azından ben görmedim."

"Umarım bir köşeye işemedin."

"Kendimi tutup buraya kadar gelmek için insanüstü bir çaba harcadım."

"Soldaki kapı. Zinciri iki kez çek, birincisinde çalışmaz."

Fermín tuvaletteyken Isaac, ona da dumanı tüten bir fincan kahve hazırladı.

"Sormak istediğim bazı sorular var Don Isaac."

"Fermín bence..." diye yalvardım.

"Olabilir. Hadi sor."

"Birinci sorum binanın tarihiyle ilgili. İkincisi teknik ve mimari işlerle ilgili, üçüncüsü ise temelinde bibliyografyayla ilgili...

Isaac güldü. Güldüğünü ilk kez duydum ve bunun cennetten gelme bir işaret mi, yoksa büyük bir felaketin belirtisi mi olduğuna karar veremedim.

"Önce kurtarmak istediğin kitabı seçmen gerekir," diye önerdi Isaac.

"Birkaç tanesine göz koydum ama duygusal nedenlerle, sakıncası yoksa bunu seçtim."

Cebinden bir kitap çıkardı. Kırmızı deri ciltli kitabın kapağında bir kurukafa resmi vardı, adı kabartma altın harflerle yazılmıştı.

"Hiç aklıma gelmezdi. David Martín'in, *Lanetliler Kenti: bölüm on üç, Daphne ve olanaksız merdiven*," diye okudu Isaac.

"Eski bir dost," diye açıkladı Fermín.

"Hadi canım. Garip gelecek ama bir zamanlar onu burada sık sık görürdüm," dedi Isaac.

"Herhalde savaştan önce," diye atıldım.

"Yoo, hayır... Daha sonra da gördüm."

Fermín'le göz göze geldik. Isaac'ın haklı olup olmadığını ve belki de bu iş için epey yaşlanmış olup olmadığını merak ettim.

"Şef, size karşı çıkmak istemem ama olanaksız bu," dedi Fermín.

"Olanaksız mı? Biraz daha açıklasan..."

"David Martín savaştan önce ülkeden kaçmıştı," diye açıkladım. "1939 yılının başında, çatışmaların sonuna doğru geri geldi, Pirene Dağları'nı aştı ve birkaç gün sonra Puigcerdà'da

yakalandı. 1941 yılının ortalarına kadar hapiste kaldı ve herhalde orada öldürüldü."

Isaac inanmazlıkla bize bakıyordu.

"Ona inanmalısınız," diye güvence verdi Fermín. "Kaynaklarımız güvenilirdir."

"David Martín şimdi senin oturduğun iskemlede oturuyordu Sempere ve epey bir süre sohbet ettik."

"Kesinlikle emin misin, Isaac?"

"Yaşamın boyunca hiçbir şeyden bu kadar emin olmadım," diye yanıtladı Isaac. "Anımsıyorum, çünkü onu yıllardır görmemiştim. Kötü ve hasta gibi görünüyordu."

"Ne zaman geldiğini anımsıyor musun?"

"Gayet net. 1941 yılının son gecesiydi. Yılbaşı gecesi. En son o gece gördüm."

Fermin'le ben hesaplara daldık.

"Öyleyse gardiyan Bebo'nun Brians'a söylediği doğruydu," dedim. "Valls'in onu öldürülmek üzere Güell Park yakınındaki eski eve götürülmesini emrettiği gece... Bebo daha sonra tetikçilerin orada bir şey yaşandığını, evde birinin daha olduğunu söylediklerini duyduğunu anlatmıştı... Belki biri Martin'in öldürülmesini engelledi..." diye tahmin yürüttüm.

Isaac söylediklerimizi kaygıyla dinliyordu.

"Neden söz ediyorsun? Kim Martín'i öldürmek istedi?"

"Çok uzun bir öykü," dedi Fermín. "Tonlarca dipnotu var."

"Umarım bir gün dinlerim..."

"O gece Martin'in aklı başında mıydı Isaac?" diye sordum.

Isaac omzunu silkti.

"Konu Martin olunca, kimse bilemez... Adamın işkence çeken bir ruhu vardı. Giderken trene kadar eşlik etmeme izin vermesini söyledim ama dışarıda bir arabanın kendisini beklediğini söyledi."

"Araba mı?"

"Bir Mercedez-Benz. Patron adını verdiği birine aitmiş ve dediğine göre ön kapıda onu bekliyormuş. Ama onunla birlikte dışarı çıktığımda ne araba vardı, ne de patron... hiçbir şey yoktu..."

"Yanlış anlamayın, ama yılbaşı gecesi deyince, kutlama ruhuna uygun olarak köpüklüyü biraz fazla kaçırmış olamaz mısınız? Noel ilahileri ve Jijona Nugalar sayesinde hepsini hayal etmiş olamaz mısın?" diye sordu Fermín.

"Köpüklüye gelirsek, ben yalnızca köpüklü limonata içebiliyorum ve buradaki en güçlü şey ise bir şişe hidrojen peroksit," diye açıkladı Isaac. Alınmış gibi görünmüyordu.

"İnanmadığım için beni bağışlayın. Yalnızca bir formaliteydi."

"Anlıyorum. Ama o gece gelen bir hayalet değilse ve olduğunu da hiç sanmıyorum, çünkü bir kulağı kanıyordu, ateşten elleri titriyordu ve ayrıca mutfak dolabımdaki bütün kesmeşekerleri bitirdiği için Martín'in sizin ya da benim kadar canlı olduğunu biliyorum."

"Bunca zaman sonra buraya niçin geldiğini söylemedi mi?"

Isaac başını salladı.

"Bana bir şey bırakacağını ve mümkün olursa daha sonra gelip alacağını söyledi. Ya kendi gelecekti ya da birini gönderecekti..."

"Ya size ne bıraktı?"

"Kâğıda sarılıp iple bağlanmış bir paket. İçinde ne var bilmiyorum."

Zorlukla yutkundum. "Hâlâ duruyor mu?"

8

Bir dolabın arkasından çıkarılan paket Isaac'ın masasının üstündeydi. Parmaklarımı kâğıda sürünce, üzerindeki incecik toz tabakası sol tarafımdaki Isaac'ın tuttuğu gaz lambasının ışığında parlayan bir bulut gibi havalandı. Sağ tarafımda duran Fermín mektup açacağını alıp bana uzattı. Ardından üçümüz birbirimize baktık.

"Tanrı'nın isteği yerine gelecektir," dedi Fermín.

Bıçağı ipin altına sokup kestim. Büyük bir özenle kâğıt ambalajını açtım ve içindekiler ortaya çıktı. El yazısıyla yazılmış bir kitap taslağı. Sayfalar kan ve mum lekeleriyle kirlenmişti. Birinci sayfada şeytani bir el yazısıyla adı yazıyordu:

Meleğin Oyunu
David Martin

"Kulede hücreye tıkıldığı zaman yazdığı kitap," diye mırıldandım. "Herhalde Bebo sakladı."

"Altında bir şey var..." dedi Fermín.

Sayfaların altında bir parşömen kâğıdının köşesi görünüyordu. Usulca çektim ve bir zarf geldi elime. Kırmızı mumla mü-

hürlenmiş ve bir melek figürüyle damgalanmıştı. Ön tarafında kırmızı mürekkeple tek bir sözcük yazılıydı:

Daniel.

Kollarımdan yukarı doğru soğuk bir his dolaştı. Sahneye hayret ve şaşkınlıkla tanıklık eden Isaac yavaşça odadan çıktı ve Fermín de onu izledi.

"Daniel," diye seslendi Fermín usulca. "Zarfı dinginlikle, tek başına açabilmen için seni yalnız bırakıyoruz..."

Ağır ağır uzaklaşan ayak seslerini, aralarındaki sohbetin ilk sözcüklerini duydum.

"Dinle şef, bunca duygunun arasında daha önce söylemeyi unuttum. İçeri girdiğimde emekliye ayrılmak istediğinizi ve sizin göreviniz için birine yer açılacağını söylediğinize kulak misafiri oldum..."

"Doğrudur. Çok uzun süredir buradayım. Niçin?"

"Şeyy bakın. Daha şimdi tanıştık ama ben bu işe ilgi duyabilirim..."

Isaac ile Fermín'in sesleri Unutulmuş Kitaplar Mezarlığı'nın yankılar oluşturan koridorlarında eridi gitti. Tek başıma kalınca bakıcının koltuğuna oturup mühür mumunu çıkardım. Zarfın içinde saman rengi, katlanmış bir kâğıt vardı. Açıp okumaya başladım.

Barselona, 31 Aralık 1941

Sevgili Daniel,

Günün birinde benim olduğu gibi senin yaşamını değiştirecek olan Unutulmuş Kitaplar Mezarlığı'nı keşfedeceğin umudu ve inancıyla bu sözcükleri yazıyorum. Ben artık burada olmayacağım ama belki birinin sana benden ve annenle aramdaki dostluktan

söz edeceğini de umut ediyorum. Bu sözcükleri eğer okursan sorular ve şüpheler altında boğulduğunu hissedebilirsin. Bazı yanıtları bu kitapta bulacaksın. Bazen asla yaşanmamışları anımsadığım için, aklımın başımda olduğu günlerin sayılı olduğunu bildiğimden, kendi öykümü anımsadığım gibi sözcüklere döktüm.

Ayrıca bu mektup eline geçtiğinde, zamanın bu olayların izlerini silmeye başlamış olacağını da biliyorum. Bazı şüpheler taşıyacağını, annenin son günleri hakkındaki gerçeği eğer öğrenirsen, benim öfkemi ve intikam hırsımı paylaşacağını da biliyorum. Bilge ve adil insanların bağışlamayı bilmesi gerektiğini söylüyorlar ama asla bunu yapamayacağımı da biliyorum. Benim ruhum zaten lanetli ve hiçbir kurtuluş umudum yok. Son soluğuma kadar Isabella'nın ölümünün intikamını almaya çalışacağımı biliyorum. Ama bu senin değil benim alınyazım.

Annen asla bedeli ne olursa olsun, benimkine benzeyen bir yaşam sürmeni istemezdi. Annen nefret ve dargınlıktan uzakta, dolu dolu bir yaşamın olmasını isterdi. Onun hatırı için bu öyküyü okuman ve okuduktan sonra yok etmen için yalvarıyorum. Artık var olmayan bir geçmiş hakkında duymuş olabileceğin her şeyi unut, yüreğini öfkeden temizle ve daima ileriye bakarak, annenin sana vermek istediği yaşamı sür.

Ve eğer bir gün onun mezarı başında diz çöktüğünde, öfke ateşinin seni sardığını hissedersen, tıpkı benim öykümde olduğu gibi senin öykünde de, bir meleğin bütün yanıtlara sahip olacağını bil.

Dostun
DAVID MARTIN

David Martín'in zamanın ötesinden bana gönderdiği sözcükleri defalarca okudum. Sözcükler pişmanlık ve delilikle öylesine kaplanmıştı ki, tümüyle anlayamadım. Mektubu birkaç dakika daha elimde tuttum ve lambanın alevinde yanışını izledim.

Fermín ile Isaac'ı labirentin eşiğinde eski dostlar gibi sohbet ederken buldum. Beni görünce seslerini alçattılar ve umutlu bir beklentiyle bana baktılar.

"Mektupta yazılanlar yalnızca seni ilgilendirir Daniel. Bize hiçbir şey söylemek zorunda değilsin."

Başımı salladım. Kilise çanlarının sesi duvarların arasından kulağımıza kadar geldi. Isaac bize baktı ve saatine bir göz attı.

"Dinleyin, siz ikiniz bugün bir düğüne gitmiyor muydunuz?"

9

Gelin beyazlar içindeydi ve göz alıcı mücevherler takmadığı halde, bu şubat gününde, Santa Ana Kilisesi'nin önündeki güneşli meydanda, damadın gözünde tarih boyunca hiçbir kadın Bernarda kadar güzel olmamıştı. Don Gustavo Barceló herhalde Barselona'daki tüm çiçekleri satın alıp, kilisenin girişini adeta duvar gibi örmüştü ve bir bebek gibi ağlamıştı. Damadın arkadaşı olan rahip akılcı vaazıyla hepimizi şaşırttığı gibi hiçbir yumuşaklığı olmayan Bea'nin gözlerinin dolmasına sebep oldu.

Ben neredeyse yüzükleri düşürüyordum ama işlemler bitip rahip Fermín'i gelini öpmeye davet edince her şey unutuldu. Bir an başımı çevirdim ve kilisenin en arka sırasında oturan birini gördüğümü sandım, bana bakan ve gülümseyen bir yabancı. Nedenini bilmiyorum ama bir an için yabancının Cennet Mahkûmu olduğunu düşündüm. Yanımda duran Fermín, Bernarda'ya sımsıkı sarıldı ve dudaklarına uzun bir öpücük kondurunca başta rahip olmak üzere herkes coşkuyla alkışladı.

Arkadaşımın sevdiği kadını öptüğünü görünce, Tanrı'dan ve zamandan çalınmış bir anda, bizleri buraya getiren acı dolu

günlere ve tekrar normal hayata dönünce bizi bekleyen öteki acı günlere değdiğini düşündüm. Dünyadaki her şey dürüst, temiz ve saftı, yaşamaya ve soluk almaya değen her şey bu dudaklarda, bu ellerde ve yaşamlarının geri kalanını birlikte geçireceklerini bildiğim şanslı çiftin bakışlarındaydı.

Son Söz

1960

Daha şimdiden saçları kırlaşmaya başlayan genç bir erkek, öğlen güneşinde mezarların arasında yürüyordu.

Kucağındaki çocuk sözlerini yarım yamalak anlıyor, ama babasıyla göz göze gelince gülümsüyordu. Birlikte Akdeniz'e bakan bir tepede, diğerlerinden biraz uzakta bulunan bir mezara doğru yürüyorlardı. Erkek diz çöktü ve oğlunun taşın üzerindeki harfleri okşamasına izin verdi.

ISABELLA SEMPERE
1917-1939

Erkek uzun bir süre gözyaşlarının akmasına engel olmak için gözlerini sımsıkı kapattı ve orada öylece durdu.

Oğlunun sesi onu şimdiki zamana geri getirmişti ve gözlerini açınca küçük oğlanın mezarın ayakucundaki cam vazoda duran kurumuş çiçeklerin arasındaki küçük bir nesneyi gösterdiğini fark etti. Mezarı son kez ziyaret ettiğinde bu nesnenin orada olmadığından kesinlikle emindi. Elini çiçeklerin arasına sokup avucuna sığacak kadar küçük bibloyu aldı. Bir melek biblosuydu. Unuttuğu sözcükler eski bir yara gibi belleğinde canlanmaya başlamıştı.

Eğer bir gün onun mezarı başında diz çöktüğünde, öfke ateşinin seni sardığını hissedersen tıpkı benim öykümde olduğu gibi, senin öykünde de bir meleğin bütün yanıtlara sahip olacağını bil....

Çocuk babasının avucunda duran bibloyu almaya çalıştı ve dokunduğu anda istemeyerek yere itti. Melek mermerin üstüne düşüp kırıldı. Ve adam işte o anda biblonun içine saklanmış minik bir kâğıt parçası gördü. İncecik kâğıt neredeyse saydam gibiydi. Kâğıdı açınca el yazısını hemen tanıdı:

Mauricio Valls
El Pinar
Calle de Manuel Arnüs
Barselona

Denizden gelen esinti mezar taşlarının arasında dolaşırken bir lanetin soluğu yüzünü okşuyordu. Kâğıt parçasını cebine koydu, mezar taşının üzerine beyaz bir gül bırakıp oğlunu kucağına alarak servi ağaçlarının altında kendilerini bekleyen oğlunun annesine doğru yürüdü. Üçü bir kucaklaşmada eridi ve kadın erkeğin gözlerinin içine bakınca, birkaç dakika önce orada olmayan bir ifadeyi fark etti. Onu korkutan çalkantılı ve karanlık bir ifadeydi.

"İyi misin Daniel?" diye sordu kadın.

Erkek, ona uzun uzun bakıp gülümsedi.

"Seni seviyorum," dedi ve onu öptü. Öykünün, kendi öyküsünün sona ermediğini biliyordu.

Çünkü henüz yeni başlıyordu.

Yazar Hakkında

Carlos Ruiz Zafón ile tanışın

Neden Yazıyorum

Mutlaka Okuyun

Sık sık Görmeniz ve Okumanız Gereken Ölmüş Yazarlar

Notlar

İçgörüler, Röportajlar ve Daha Fazlası...

*

Carlos Ruiz Zafón, uluslararası fenomen haline gelen *Rüzgârın Gölgesi*, *Meleğin Oyunu* ve *Cennet Mahkûmu*'nun da arasında bulunan altı romanın yazarıdır. Yapıtları kırktan fazla ülkede yayımlanmış ve çok sayıda uluslararası ödülle onurlandırılmıştır. Zamanını Barselona ile Los Angeles arasında geçirmektedir.

Neden Yazıyorum

Yazarlara sık sık bu işi niçin yaptıkları sorulur. Çoğunlukla neden avukat ya da diş hekimi ya da silah satıcısı olmadıklarını kendi kendilerine sorarlar. Niçin biz dünyanın en-az-başarı-getirecek-meslekleri listesinde, gönüllü yardımseverler sırasının bile altında yer alan bu tuhaf mesleği seçeriz? Meslektaşlarım adına konuşamam, ama ben başka seçeneğim olmadığı için yazıyorum. Benim işim bu. Ben buyum.

Benim işim öykü anlatmak. Her zaman öykü anlatırdım ve hep anlatacağım. Çocukluğumdan beri bunu yapıyorum. Öyküler anlatmak. Masallar uydurmak, karakterlere hayat vermek, romanlar tasarlamak, manzaralar düşlemek, bir öyküyü anlatan olaylar, imgeler, sözcükler ve sesler dizisini sahnelemek. Hepsinin karşılığı birkaç kuruş, bir gülümseme ya da bir damla gözyaşı ve sizin biraz zamanınız ve dikkatiniz.

Geçinmek için yazıyorum. Okuldan ayrıldığımdan bu yana para kazanmak için yazıyorum ve öyküler uyduruyorum. Benim hayatta kalma, para kazanma ve bu dünyayı idare etme yöntemim bu. Masaya bir şeyler getirmeye, başkalarının keyif alması için sunabileceğim en iyi şeye katkıda bulunmaya çalışıyorum.

Genç okurlar için, filmler için, sözde yetişkinler için yazdım ama genellikle okumayı ve güzel bir öyküye dalmayı seven insanlar için yazdım. Kendim için değil, başkaları için yazıyorum. Gerçek insanlar için. Sizler için. Kendisi için yazdığını ve okurları olup olmamasını umursamadığını söyleyen yazarların işe yaramadığını ve kendiniz için yazacağınız tek şeyin alışveriş listesi olduğunu söyleyen sanırım Umberto Eco idi. Bu fikre katılıyorum.

Dediğim gibi öykü anlatmak benim işim. Bu bir sanat, bir zanaat ve bir iş ve bunun için edebiyat tanrılarına teşekkür ediyorum. Benim yazdığım bir şeyi elinize aldığınız zaman hem paranızın, hem de daha değerli olan zamanınızın karşılığını alabilmeniz için elimden gelenin en iyisini sunmak zorundayım. Bunun bir hobi yerine bir meslek olduğuna inanıyorum. Eğer yazdıklarınızın başkalarının zamanını harcamasına değer olduğunu düşünecek kadar iddialıysanız (benim gibi) bu ayrıcalığı kazanmak için çok çalışmalısınız (benim gibi). Böylece niçin yazdığım konusuna geri dönmüş oluyoruz. Bazen insanlar bana yeni başlayan bir yazara nasıl bir öğüt vereceğimi soruyorlar. Onlara ancak yazar olmamak sizi öldürecek ise, yazar olmalısınız diyoruz. Aksi takdirde başka bir iş yapmalısınız. Ben bir yazar, bir öykü anlatıcısı oldum, çünkü aksi takdirde ölebilirdim ya da daha kötüsü olabilirdi.

Yaşadığım ve sizinle tanıştığım için mutluyum. Beni vuracakları ana kadar bunu yapmayı planlıyorum. Sizin hazırladıklarımdan keyif aldığınızı umarım. Eğer almadıysanız, bana bir şans daha tanıyın. Her zaman yeni bir romanın üzerinde çalışıyorum ve daha iyi olacağını umut ediyorum. Ne yapabilirim? Düş yaratmak benim mesleğim.

Sık sık okumanız gereken ölü yazarlar:

Charles Dickens
William Faulkner
Charlotte Brontë
John Dos Passos
Émile Zola
Honoré de Balzac
Victor Hugo
Alexandre Dumas
Graham Greene
Raymond Chandler
James M. Cain

Barselona, yıl 1957. Daniel ve karısı Bea, Noel'i büyük çoşku ve mutluluk içinde kutlamaya hazırlanmaktadırlar. Julian adını verdikleri çok güzel bir erkek bebekleri olmuştur ve sevgili dostları Fermín Romero de Torres de evlenmek üzeredir. Fakat Sempere & Oğulları'na gelen esrarengiz bir yabancı, kentin karanlık geçmişinde yirmi yıldır gömülü kalan korkunç sırrı açıklayacağını söyleyerek tehditler savurunca, ailenin mutluluğunun üzerinde kara bulutlar dolaşmaya başlar.

Birdenbire ortaya çıkan bu esrarengiz adam, Fermín ve Daniel'ı Diktatör Franco'nun hüküm sürdüğü 1940'lı yıllardaki korkunç maceralara sürükler. Gerçekleri ortaya çıkarmak için eski günlerde meydana gelen tüyler ürpertici olayları araştırmaya başlayınca, tüm sevdiklerini de tehlikeye attıklarını ve yaşamlarının eskisi gibi olamayacağını anlarlar...

"Dumas, Dickens, Poe ve Garcia Marquez havasında bir yapıt. Carlos Ruiz Zafón edebiyat ustaları arasında yeri asla sarsılmayacak bir yazar."
Book Reporter

"İlginç bir kara mizah örneği. Ruiz Zafón'un bugüne dek yazdığı bu en güzel romanı bir solukta okuyacaksınız."
Milwaukee Journal Sentinel

"Zafón'un öykülerinde büyülü bir gerçekçilik var. Sağlam ve güçlü bir öykü. Diyaloglar ironi ile zenginleştirilmiş."
Miami Herald

"Gizem içeren harika tbir roman."
The Guardian

ISBN 978-975-21-1774-7
9 789752 117747
ALTIN KİTAPLAR